

การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

นางวิไลวรรณ ทองเจริญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL STANDARDS FOR NURSING FACULTY
UNDER AUTONOMOUS UNIVERSITIES**

Mrs Vilaivan Thongcharoen

**A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Higher Education
Department of Educational Policy, Management and Leadership**

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

วิไลวรรณ ทองเจริญ : การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับ
ของรัฐ. (THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL STANDARDS FOR NURSING
FACULTY UNDER AUTONOMOUS UNIVERSITIES) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ศศ.ดร.
สุชาติ ตันชนะเดชา, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: ศ.กิตติคุณ ดร.ปทีป เมฆาคุณวุฒิ, 340 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์
พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย กลุ่ม
ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มอาจารย์พยาบาลสายวิชาการ ระดับปฏิบัติการ จำนวน 250 คน
และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิค่านมาตรฐานวิชาชีพการศึกษาและวิชาชีพการพยาบาล จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ
วิจัย ประกอบด้วย 1) แบบการวิเคราะห์เนื้อหา 2) แบบสอบถาม ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความ
สอดคล้องระหว่างคำถาม เท่ากับ .91 และหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ
ครอนบาค เท่ากับ .96 3) แนวคำถามในการประชุมสนทนากลุ่ม และ 4) แบบรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสาร วิเคราะห์
องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor
Analysis) อันดับที่หนึ่งและอันดับที่สอง วิเคราะห์เนื้อหาจากการประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบ
ความเหมาะสมของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ประเมินวิชาชีพอาจารย์พยาบาลโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่สกัดได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจมี 8 องค์ประกอบ 83
ตัวบ่งชี้ โดยองค์ประกอบสมรรถนะวิชาชีพการพยาบาลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้มากที่สุด
ร้อยละ 31.508 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่า โมเดลการวัดตัวแปรแฝงทุกองค์ประกอบ
มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มาก ($\chi^2 = 6.67$, $df = 6$, $P\text{-value} = 0.35216$, $RMSEA = 0.021$, $GFI =$
 0.99 , $AGFI = 0.96$) และองค์ประกอบที่มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) สูงมากกว่าร้อยละ 60 คือ
องค์ประกอบสมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล ($R^2 = 0.87$) องค์ประกอบการสอน ($R^2 = 0.77$) และองค์ประกอบ
คุณวุฒิและความรู้ ($R^2 = 0.62$) ตามลำดับ ผลการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล พบว่า มาตรฐานวิชาชีพ
อาจารย์พยาบาล ประกอบด้วย มาตรฐานหลัก 3 มาตรฐาน 7 องค์ประกอบ 57 ตัวบ่งชี้ คือ องค์ประกอบที่ 1
คุณวุฒิ ประสบการณ์ และความรู้ 8 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล 13 ตัวบ่งชี้
องค์ประกอบที่ 3 การสอน 12 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและงานวิชาการ 5 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 5 การ
บริการวิชาการ 3 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม 4 ตัวบ่งชี้ และ
องค์ประกอบที่ 7 จริยธรรมและจรรยาบรรณ 12 ตัวบ่งชี้ ลักษณะเกณฑ์ประเมินเป็นแบบ Rubric Score 5 ระดับ
กำหนดค่าน้ำหนักการประเมินตามความสำคัญขององค์ประกอบในแต่ละสถาบัน และให้นำมาใช้ประเมินเพื่อการ
รับรองมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ทุก 5 ปี

ภาควิชา นโยบายน การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา ลายมือชื่อนิติติ.....
สาขาวิชา อุดมศึกษา
ปีการศึกษา 2553

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม.....

4984717127 : MAJOR HIGHER EDUCATION

KEYWORDS: PROFESSIONAL STANDARDS / NURSING FACULTY / FACTOR/
INDICATOR

VILAIVAN THONGCHAROEN: THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL
STANDARDS FOR NURSING FACULTY UNDER AUTONOMOUS
UNIVERSITIES. THESIS ADVISOR: ASSIST. PROF. SUCHART
TANTANADAECHEA, Ph.D., THESIS CO-ADVISOR: PROF. PATEEP
METHAKUNAVUDHI Ph.D., 340 pp.

Objectives of this descriptive study were to develop and validate factors and indicators of professional standards for nursing faculty under autonomous universities. The samples were the related documents, 250 nursing faculty, and 10 experts. Five level Likert's scale questionnaires were tested for validity (IOC = .91) and reliability (Cronbach's Alpha Coefficient = .96). Data were obtained from content analysis, questionnaire survey, focus group and connoisseurship. The data analysis included exploratory factor analysis by SPSS program and determining confirmatory factors by LISREL program.

Research findings from exploratory factor analysis revealed the model of eight factors and 83 indicators. Nursing Competency factor accounted for the largest percentage of variance (31.508 %). The measurement model with second confirmatory factor analysis was validated and best fitted to empirical data ($\chi^2 = 6.67$, $df = 6$, $P\text{-value} = 0.35216$, $RMSEA = 0.021$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.96$). Three of the eight factors had higher Squared Multiple Correlations (R^2) than .60. They were Nursing Competency ($R^2 = .87$), Teaching ($R^2 = .77$), Education and Knowledge ($R^2 = .62$) respectively. The professional standards for nursing faculty were found to consist of seven factors and 57 indicators: 1) Education Experience and Knowledge 8 indicators, 2) Nursing Competency 13 indicators, 3) Teaching 12 indicators, 4) Research and Academic Work 5 indicators, 5) Academic Service 3 indicators, 6) Art-Culture and Environment 4 indicators and 7) Ethic 12 indicators. The five level rubric score is recommended to be used with these standard measures for nursing faculty evaluation every five years.

Department : Educational Policy, Management and Leadership

Field of Study : Higher Education

Academic Year : 2010

Student's Signature *Vilavivan Thongcharoen*

Advisor's Signature *Suchart*

Co-Advisor's Signature *Pateep H.*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือและกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาติ ต้นธนะเดชา และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. ปทีป เมธาคณวุฒิ ที่ได้ให้ความเมตตา ดูแลติดตาม เอาใจใส่ให้คำปรึกษา และให้กำลังใจอย่างดี ตลอดเวลาของการทำวิทยานิพนธ์

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ทางวิชาการที่มีคุณค่า คอยชี้แนะ และเป็นกำลังใจแก่ศิษย์ด้วยความปรารถนาดี ทำให้ศิษย์มีการเจริญในด้านสติปัญญา มีมานะพยายาม สามารถดำเนินการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จทุกประการ

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาให้ความเมตตา ดูแลให้ข้อเสนอแนะและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ทำให้วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้น ขอขอบคุณผู้บริหารและคณาจารย์ของสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทุกคน ที่อนุญาตให้เก็บข้อมูลและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ และน้องๆ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาอุดมศึกษาทุกคน ที่เป็นกัลยาณมิตร คอยให้กำลังใจ สนับสนุนส่งเสริมกันด้วยความรักความเต็มใจ

กราบขอบพระคุณคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลทั้ง 2 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร. กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล และรองศาสตราจารย์ ดร. ฟองคำ ดิลกสกุลชัย ขอขอบคุณหัวหน้าภาควิชาและคณาจารย์ภาควิชาการพยาบาลรากฐานทุกคน ที่สนับสนุนเวลาในการศึกษาต่อระดับดุษฎีบัณฑิต รวมทั้งให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา และขอขอบคุณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้ทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากกองทุนรัชดาภิเษกสมโภช เพื่อสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ ให้เป็นที่ยอมรับและสามารถนำเสนอผลงานทางวิชาการในระดับนานาชาติได้

ท้ายสุดนี้ คุณงามความดีทั้งหลายและประโยชน์ที่เกิดจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่พระคุณบิดามารดาผู้ให้กำเนิด พระคุณครูและอาจารย์ทุกท่าน ที่มองเห็นความสำคัญของการศึกษา และเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตที่มีคุณค่า จนทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสดูแลบิดาและลูกทั้ง 2 คน ทำให้ผู้วิจัยมีเวลาในการศึกษาจนประสบความสำเร็จในครั้งนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ประเด็นคำถามในการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	12
คำอธิบายกรอบแนวคิดการวิจัย.....	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	25
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพ และ เกณฑ์คุณภาพ.....	26
1.1 มาตรฐานการศึกษา.....	26
1.2 การประกันคุณภาพการศึกษา.....	29
1.3 เกณฑ์คุณภาพการศึกษา.....	31
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นอาจารย์.....	43
2.1 ลักษณะและหน้าที่ของอาจารย์.....	43
2.2 ลักษณะของความเป็นครู.....	48
ตอนที่ 3 แนวคิดด้านมาตรฐานวิชาชีพการศึกษา.....	54
3.1 ความหมายของวิชาชีพ.....	54
3.2 มาตรฐานวิชาชีพการศึกษา.....	56

	หน้า
ตอนที่ 4 แนวคิดมาตรฐานการพยาบาลและการผดุงครรภ์ จรรยาบรรณวิชาชีพ.....	61
4.1 ความหมายการพยาบาลและการผดุงครรภ์.....	61
4.2 มาตรฐานหลักของการบริการพยาบาลและการผดุงครรภ์.....	63
4.3 สมรรถนะหลักที่จำเป็นของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์.....	67
4.4 ขอบเขตและสมรรถนะผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง.....	71
4.5 จรรยาบรรณวิชาชีพ.....	73
ตอนที่ 5 แนวคิดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและการบริหารงานด้านบุคลากร.....	76
5.1 ความหมายและลักษณะของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ.....	76
5.2 การบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ.....	77
5.3 การดำเนินงานด้านบุคลากรกับกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551-2565.....	78
ตอนที่ 6 แนวคิดการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน.....	79
6.1 มาตรฐานและการพัฒนา.....	79
6.2 ตัวบ่งชี้และการพัฒนา.....	82
6.3 เกณฑ์และการกำหนดเกณฑ์การประเมิน.....	87
ตอนที่ 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	90
7.1 งานวิจัยด้านมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและอาจารย์/ครู.....	90
7.2 งานวิจัยด้านมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์.....	96
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	106
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	106
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	108
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	111
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	111
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	112
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	112
ขั้นตอนการวิจัย.....	114
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	119

ตอนที่ 1	การวิเคราะห์สภาพปัญหาและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนด มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล.....	120
ตอนที่ 2	การวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	134
ตอนที่ 3	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การคัดเลือกองค์ประกอบและ ตัวบ่งชี้มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล.....	168
ตอนที่ 4	การกำหนดเกณฑ์การประเมินและแนวทางการนำไปใช้ในการ ประเมินขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์ พยาบาล.....	205
ตอนที่ 5	การพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน วิชาชีพอาจารย์พยาบาล โดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....	209
ตอนที่ 6	การตรวจสอบความเหมาะสมของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ ประเมินวิชาชีพอาจารย์พยาบาล โดยผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship).....	222
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	244
	สรุปผลการวิจัย.....	245
	อภิปรายผลการวิจัย.....	254
	ข้อเสนอแนะ.....	263
	รายการอ้างอิง.....	267
	ภาคผนวก.....	278
	ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	279
	แบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหา.....	280
	แบบสอบถามงานวิจัย.....	282
	หนังสือรับรองโดยคณะกรรมการการวิจัยในคน.....	291
	ประเด็นคำถามและข้อมูลพิจารณาสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ.....	293
	ข้อมูลพิจารณาสำหรับผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship).....	301
	ภาคผนวก ข รายชื่อ.....	319
	รายชื่อคณะ/สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์/ภาควิชาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	320
	รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของ แบบสอบถาม.....	320
	รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus group).....	321

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship).....	322
รายชื่อเอกสารที่ใช้วิเคราะห์เนื้อหา.....	323
ภาคผนวก ก ตัวอย่างการประมวลผลข้อมูลการตรวจสอบความตรงของโมเดล การวัดตัวแปรแฝง มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล (Standard): STAND.....	325
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	340

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร.....	107
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างอาจารย์พยาบาล.....	108
3	สรุปการดำเนินการวิจัย.....	117
4	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร.....	127
5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง กระจายตามสังกัดคณะ/สำนักวิชา พยาบาลศาสตร์.....	136
6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ด้านอายุ เพศ สังกัด อายุการทำงาน ตำแหน่งงาน ตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งบริหาร และหน้าที่ความรับผิดชอบ/ภาระงานที่ปฏิบัติในมหาวิทยาลัย.....	137
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของตัวแปร สังกัดได้ ทั้ง 85 ตัวแปร.....	141
8	ค่าไคเซอร์-ไมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy: KMO-MSA) และ ค่า Bartlett's Test.....	148
9	ผลการสกัดองค์ประกอบ 9 องค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์ส่วนประกอบमुखสำคัญ (Principal Component Analysis).....	149
10	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) หลังหมุนแกน แบบแวนริแม็กซ์ (Varimax) และค่าการร่วม (Communalities) ของตัวแปรสังกัดได้/ตัวบ่งชี้ทุกตัว....	150
11	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency).....	158
12	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic).....	160
13	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching).....	161
14	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Service).....	163
15	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge)..	164
16	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture).....	165

ตารางที่	หน้า
17	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency)..... 166
18	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ 8 ประสบการณ์ (Experience)..... 167
19	ผลการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพพยาบาล (Nursing Competency): COMPET..... 174
20	ผลการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic): ETHIC..... 177
21	ผลการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching): TEACH..... 180
22	ผลการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service): RES..... 183
23	ผลการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge): KNOWL..... 186
24	ผลการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture): ART..... 189
25	ผลการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency): HPCOM..... 191
26	ผลการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 8 ประสบการณ์ (Experience): EXP..... 193
27	องค์ประกอบและตัวบ่งชี้มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล 7 องค์ประกอบ 45 ตัวบ่งชี้ เรียงตามค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ จากมากไปหาน้อย..... 198
28	ผลการวิเคราะห์เชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวบ่งชี้อรวมมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล (Standard): STAND..... 202
29	เกณฑ์การประเมินเชิงคุณภาพทุกตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ 5 ระดับ..... 206
30	มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล 3 มาตรฐานหลัก 7 องค์ประกอบ 49 ตัวบ่งชี้..... 215
31	สรุปผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินวิชาชีพอาจารย์พยาบาล..... 224
32	มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล 3 มาตรฐานหลัก 7 องค์ประกอบ 57 ตัวบ่งชี้..... 237

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	12
2	ขั้นตอนการวิจัย.....	116
3	โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency): COMPET.....	176
4	โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic): ETHIC.....	179
5	โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching): TEACH.....	182
6	โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service): RES.....	185
7	โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge): KNOWL.....	188
8	โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture): ART.....	190
9	โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency): HPCOM.....	192
10	โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 8 ประสบการณ์ (Experience): EXP.....	194
11	โมเดลการวัดตัวแปรแฝงมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล (Standard): STAND	204

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความก้าวหน้าขององค์ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้คนในสังคมมีความต้องการการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความจำเป็นที่แตกต่างกันออกไป สถาบันอุดมศึกษาเป็นเสมือนสมอ ชุมกำลังทางวิชาการ และจิตวิญญาณของสังคม จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนตนเองในทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านการบริหารและด้านงานวิชาการ การพัฒนาอุดมศึกษาให้มีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการ (Autonomy) และมีเสรีภาพทางวิชาการ (Academic Freedom) มีการปฏิรูปหลักสูตร การเรียนการสอนและการวิจัยให้มีความทันสมัย จะเป็นองค์ประกอบสำคัญทำให้อุดมศึกษาสามารถคิดค้นแสวงหาความรู้ ความจริง สร้างสรรค์นวัตกรรมที่เป็นคุณประโยชน์ นำไปใช้ในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการให้กับประเทศ และสามารถแข่งขันกับนานาชาติ ทั้งนี้ในการดำเนินการดังกล่าว ต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบที่สถาบันอุดมศึกษาพึงมีต่อสังคมส่วนรวม และประเทศชาติภายใต้การกำกับและตรวจสอบโดยรัฐและประชาชน

คณาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษา เป็นกลไกที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนภารกิจหลักของการอุดมศึกษาไทย ซึ่งประกอบด้วย การสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุง ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักหน้าที่ มีความรับผิดชอบ เป็นพลเมืองดีของชาติ สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ และประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ทั้งนี้ ในการขับเคลื่อนภารกิจหลักดังกล่าว อาจารย์ต้องทำหน้าที่เป็นครูผู้สอน ซึ่งต้องมีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์การสอน (Pedagogy) อาจารย์ต้องทำหน้าที่เป็นนักวิชาการ (Scholars) หรือนักวิชาชีพ (Professionals) ที่มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์สาขาวิชาชีพของตนเอง เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ รวมทั้ง ต้องมีสมรรถนะในด้านการบริการวิชาการ เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แก่สังคมและชุมชน (เครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรระดับอุดมศึกษา, 2551)

การเปลี่ยนแปลงของสังคมไปสู่สังคมฐานความรู้และกระแสโลกาภิวัตน์ มีผลกระทบโดยตรงต่อบทบาทของอาจารย์ในบริบทการเป็นสมาชิกขององค์กรและสังคม อาจารย์ในอนาคตต้องสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานะแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงต้องมีความเข้าใจและรอบรู้วัฒนธรรมของสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ต้องมีการพัฒนาตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านรูปแบบการเรียนการสอน การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและองค์ความรู้ใหม่ๆ ทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับศาสตร์สาขาวิชาชีพของตนเองและที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์การสอน เพื่อความ

ก้าวหน้าในวิชาชีพอาจารย์ สามารถปฏิบัติหน้าที่หลักขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างผาสุก

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543: 49-52) กล่าวถึง วิกฤตการณ์อาจารย์ระดับอุดมศึกษาว่า ปัจจุบันการรับอาจารย์เปิดกว้างสำหรับทุกคน มิได้จำกัดเฉพาะผู้จบจากสถาบัน ทำให้ไม่ทราบพื้นฐาน ภูมิหลัง และอดีตของอาจารย์ดีพอ บางครั้งพบว่าอาจารย์ปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมของสถาบันได้ไม่ดี ก่อให้เกิดปัญหาในการทำงาน อาจารย์ยังมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการสอน โดยเข้าใจว่าศาสตร์การสอนเป็นการฝึกระหว่างทำงาน (On the Job Training) อาจารย์เคยเรียนมาอย่างไรก็สอนไปอย่างนั้น อาจารย์มีอิสระมากเกินไป ความมีวินัยในตนเองลดน้อยลง สนใจแต่การทำผลงานทางวิชาการ และสอนหนังสืออย่างเดียว ทำให้ละเลยหน้าที่ด้านอื่นๆ ที่ต้องพัฒนาคน การแก้ไขวิกฤตการณ์ต้องทำในทุกระดับ ผู้บริหารต้องมีนโยบายเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์อย่างชัดเจน อาจารย์ต้องมีความรู้ในเนื้อหาและทักษะการสอนเป็นอย่างดี ต้องพัฒนาตนเอง พัฒนาบุคลิกภาพ และมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากสังคม ต้องเข้าใจวิชาชีพ อาจารย์ระดับอุดมศึกษาและปฏิบัติภารกิจให้ครบถ้วนทุกประการ เพื่อสร้างความเป็นเลิศในศาสตร์และความเป็นเลิศให้แก่บัณฑิตไปพร้อมๆ กัน สอดคล้องกับการศึกษาของไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน (2548: 74-84) ที่พบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีลักษณะแคบ เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง สนใจแต่เรื่องของตัวเอง ไม่รับรู้เรื่องราวของคนอื่น ส่วนใหญ่สิ่งที่สอน คือ สิ่งที่ได้เรียนมาจากต่างประเทศ เพราะเชื่อว่าของต่างประเทศมีคุณค่ากว่าของไทย ผลงานทางวิชาการของอาจารย์เน้นหนักไปในงานที่สะดวก ง่าย รวดเร็ว มีลักษณะซ้ำซ้อน ซ้ำซาก และลอกเลียนกันสูง อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้เวลาไปกับการสอนมาก ให้ความสำคัญกับการวิจัยค่าน้อย จึงไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับสังคมไทยเพียงพอที่จะมองเห็นภาพรวม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของกมล สุคประเสริฐ และคณะ (2548) เรื่อง แนวทางการพัฒนาอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ซึ่งพบว่า การเรียนการสอนยังมีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานสากลมาก มีการสร้างปัญหาที่ไม่ลุ่มลึก การแสวงหาความรู้หรือการใช้ความรู้ให้เป็นวิถีชีวิตมีน้อย ความสามารถในการสังเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ยังอยู่ในระดับน้อย วิชาการไม่เข้มแข็งเพียงพอ นอกจากนั้น พงษ์พัชรินทร์ พุทธิวัฒน์ (2545) ยังพบว่า วัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐยังไม่เอื้อต่อการทำวิจัย อาจารย์ส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับการสอนมากกว่างานวิจัย และมีเป้าหมายในการทำวิจัย เพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการมากกว่าการแสวงหาความรู้ใหม่ ผลงานวิจัยส่วนใหญ่ยังมีลักษณะรับองค์ความรู้จากต่างประเทศมากกว่าสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง นักวิจัยที่มีคุณภาพยังมีน้อย โดยเป็นงานวิจัยเดี่ยวมากกว่าเป็นทีม อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์สังคมประจักษ์ของอาจารย์ใหม่ในมหาวิทยาลัย ซึ่งพบว่า อาจารย์ใหม่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จบการศึกษาระดับปริญญาโท มีความรู้ด้านการสอนและการวิจัยในระดับมาก ส่วนการ

เรียนรู้ด้านการบริการชุมชน การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริหารราชการอยู่ในระดับปานกลาง โดยประสบการณ์ที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ด้านการสอนและการวิจัยมากที่สุด คือ การเป็นผู้ช่วยสอน/วิจัย (อภิภา ปรัชญพฤทธิ, 2547) ทำให้มองเห็นแนวโน้มว่า สถาบันการศึกษามีการพัฒนาส่งเสริมความสามารถของอาจารย์ในด้านการสอนและการวิจัยมากขึ้น

จากสถานการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของอาจารย์ดังที่กล่าวมาแล้วสะท้อนให้เห็นว่า หากผู้ประกอบการวิชาชีพอาจารย์ขาดมาตรฐานและคุณภาพในการปฏิบัติงาน จะมีผลทำให้ระบบการศึกษาเกิดความล้มเหลว ไม่สามารถสร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพตามความต้องการของประเทศได้ ซึ่งมนตรี จุฬาวัฒนทล (2543) ได้เสนอแนวคิดที่สำคัญว่า การศึกษายุคใหม่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเร่งด่วนเพื่อให้มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาวิกฤตและเตรียมคนสู่สหัสวรรษใหม่ การปฏิรูปการศึกษาให้เป็นการศึกษาที่มีคุณภาพและมีพลังในการสร้างสรรค์การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศในอนาคต จำเป็นต้องมีครู คณาจารย์ ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ทุกประเทศจึงมีการปฏิรูปในด้านการสรรหาครู การเตรียมครู รวมทั้งการบำรุงรักษาและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง

การผลิตบัณฑิตในสาขาพยาบาลศาสตร์มีเป้าหมายสำคัญ คือ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม มีจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้ สถาบันการศึกษาศาขพยาบาลศาสตร์ในประเทศไทยได้มีความร่วมมือในการกำหนดแนวทางในการผลิตบัณฑิตพยาบาลมาโดยตลอด และได้มีการดำเนินการอย่างจริงจังร่วมกับสภาการพยาบาล เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 โดยได้รับการสนับสนุนจากทบวงมหาวิทยาลัย การจัดประชุมเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนสาขาพยาบาลศาสตร์ในระดับชาติ ได้ดำเนินการจัดมาแล้ว 4 ครั้ง โดยในครั้งแรกจัดเมื่อวันที่ 8-11 กันยายน พ.ศ. 2530 ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม-3 กันยายน พ.ศ. 2536 และครั้งที่ 3 วันที่ 23-25 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 ผลการประชุมทั้ง 3 ครั้ง ได้มีการนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของทุกสถาบัน ส่งผลให้บัณฑิตในสาขาพยาบาลศาสตร์ คิดเป็น ทำเป็น และมีจริยธรรม ทันกับการเปลี่ยนแปลงของการปฏิบัติงาน สามารถใช้ชีวิตในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของสังคมในแต่ละยุคสมัย สำหรับการการประชุมพยาบาลศาสตรศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 4 ได้จัดขึ้นในระหว่างวันที่ 18-20 มิถุนายน พ.ศ. 2551 ในหัวข้อ “การสร้างเอกภาพและธรรมาภิบาลในการจัดการศึกษาพยาบาล” โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ การสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษพยาบาลในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษา และแผนพัฒนาการพยาบาลและการผดุงครรภ์แห่งชาติฉบับที่ 2 ตลอดจนการปฏิรูประบบราชการและระบบสุขภาพของประเทศ รวมทั้งหาแนวทางร่วมกันระหว่าง

สถาบันการศึกษาพยาบาลทุกสังกัด ในการพัฒนาการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการกำหนดนโยบายสุขภาพแห่งชาติฉบับที่ 10 (2550-2554) และการมีพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 (ที่ประชุมคณะบดีและหัวหน้าสถาบันการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ของรัฐ และสภาการพยาบาล, 2551: 2-3) นอกจากนั้น การกำหนดนโยบายการเปิดการค้าเสรี และการประกาศนโยบายให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ (Medical Hub) โดยเร่งพัฒนาให้เกิดศูนย์ความเป็นเลิศ (Center of Excellence) ในการดูแลสุขภาพ ยังมีผลกระทบทำให้การจัดการศึกษาต้องมีการปรับตัว และมีการกำหนดมาตรฐานในด้านต่างๆ เพื่อเป็นหลักประกันในด้านการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเพิ่มเติมด้วย

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้ระบุว่าบุคคลย่อมเสมอภาคกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสุขภาพของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ การบริการสาธารณสุขของรัฐต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ บุคลากรพยาบาลเป็นบุคลากรกลุ่มใหญ่ที่ปฏิบัติหน้าที่กระจายในการให้บริการด้านสุขภาพทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมภูมิ ทติยภูมิ และตติยภูมิ จึงนับเป็นกำลังสำคัญที่จะผลักดันให้งานบริการสุขภาพของรัฐบาลบรรลุเป้าหมาย จากข้อมูลของสภาการพยาบาลพบว่า ปี พ.ศ. 2547 ประเทศไทยมีความต้องการอัตรากำลังพยาบาลตามสัดส่วนประชากรในพื้นที่และระดับสถานบริการ รวมทั้งประเทศ ประมาณ 115,836 คน และคาดว่าใน 10 ปีข้างหน้าความต้องการพยาบาลจะเพิ่มขึ้น โดยสถาบันการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์จะต้องผลิตพยาบาลจำนวนมากถึง 65,123 คน ทั้งนี้ในปี พ.ศ. 2547 ประเทศไทยมีสถาบันการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ ซึ่งทำหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ ทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก รวมทั้งสิ้น 61 สถาบัน (ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน) โดยมีอาจารย์พยาบาลประจำรวมทั้งสิ้น 3,323 คน มีศักยภาพในการผลิตบัณฑิตปริญญาตรี (เฉพาะหลักสูตรพื้นฐาน 4 ปี) ได้เพียงปีละประมาณ 7,000 คน และหลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี ไม่น้อยกว่าปีละ 2,000 คน (สภาการพยาบาล, 2548)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นซึ่งพบว่า ในระยะ 10 ปีข้างหน้าสถาบันการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์จำเป็นต้องเร่งผลิตบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์เป็นจำนวนมาก เพื่อตอบสนองตามความต้องการที่เพิ่มขึ้นของประเทศ ดังนั้น สถาบันการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งในปี 2553 มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 79 แห่ง ที่ได้รับการรับรองจากสภาการพยาบาล (สภาการพยาบาล, 2553) จึงต้องมีความพร้อมทางด้านทรัพยากรต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทรัพยากรบุคคล คือ อาจารย์พยาบาล ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษาทางการพยาบาล ที่จะสร้างให้บัณฑิตพยาบาลเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ สามารถให้การพยาบาลได้อย่างมี

มาตรฐาน และมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ประเทศชาติ และวิชาชีพ จากภาวะขาดแคลนพยาบาลในปัจจุบัน ทำให้มีการขยายการผลิตพยาบาลทั้งในลักษณะการเพิ่มจำนวนรับนักศึกษาใหม่ และการเปิดหลักสูตรใหม่สาขาพยาบาลศาสตร์เป็นจำนวนมาก ทั้งในสถาบันการศึกษาของรัฐและของเอกชน เป็นเหตุให้เกิดวิกฤตการขาดแคลนอาจารย์พยาบาลที่มีความพร้อมในการสอนอย่างรุนแรง สถานการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นทั่วโลก อินชอว์ (Hinshaw, 2001: 3), บาร์ทไฟย์ และ ฮาวส์ (Bartfay and Howse, 2007: 24-27), ชิพแมน และ ฮอเทน (Shipman and Hooten, 2008: 521-523) ให้ความเห็นตรงกันว่า วิกฤตการขาดแคลนอาจารย์พยาบาลมีสาเหตุมาจาก การเกษียณการทำงานของอาจารย์ ภาระของอาจารย์ที่หนักแต่ค่าตอบแทนน้อย และขาดการเตรียมคนที่จะมาเป็นอาจารย์ ซึ่งจะมีผลต่อคุณภาพการสอน ทำให้ได้พยาบาลที่ไม่มีประสิทธิภาพตามความต้องการ จึงจำเป็นต้องมีกลวิธีที่ดีในการสรรหา คัดเลือก และรักษาอาจารย์ใหม่ (Hessler and Ritchie, 2006: 150-154) คือ มีแนวทางในการปฏิบัติ ส่งเสริมสังคม ยืดหยุ่น ปลูกนิเทศ เตรียมการสนับสนุน ส่งเสริมการร่วมมือในการทำงาน อนุญาตให้ผิดพลาดได้บ้าง มอบหมายงานสอนที่มีความสำคัญ ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้า มีการให้รางวัล โดยมีความเชื่อว่า การเริ่มต้นที่ดีจะช่วยในการสรรหาและรักษาคนไว้ได้ นอกจากนั้น ต้องมีการพัฒนาอาจารย์พยาบาลให้มีคุณภาพ ทั้งในด้านประสบการณ์การสอน ความรู้ และทักษะความชำนาญทางคลินิก (Beres, 2006: 141-145) สำหรับในประเทศไทย วิกฤตการขาดแคลนอาจารย์พยาบาล ทำให้มีแนวโน้มว่าจะเกิดการเคลื่อนย้ายพยาบาลประจำการจากสถานให้บริการไปสู่สถาบันการศึกษา ซึ่งเห็นได้จากการสอนภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลในปัจจุบัน ที่ต้องอาศัยพยาบาลประจำการของคลินิกมาปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ผู้ช่วยสอน (วัลลภา บุญรอด, 2548: 5) นอกจากนั้น ยังมีการรับพยาบาลที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท ให้เข้ามาเป็นอาจารย์พยาบาลโดยที่ไม่ได้มีการเตรียมตัวสูบทบาทอาจารย์มากขึ้น อาจก่อให้เกิดปัญหาในด้านมาตรฐานและคุณภาพของอาจารย์พยาบาล ประกอบกับมหาวิทยาลัยหลายแห่งได้มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยมีอำนาจในการบริหารด้วยตนเอง (Self Dependence) ตามพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ของแต่ละมหาวิทยาลัย เพื่อให้เกิดความเป็นเลิศ (Excellence) ทั้งในมิติของคุณภาพ (Quality) และผลิตภาพ (Productivity) สามารถก้าวเข้าไปสู่ระดับมาตรฐานสากล และแข่งขันในระดับนานาชาติได้ และเนื่องจากมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐได้งบประมาณในรูปแบบของเงินก้อน (Block Grant) มาใช้ในการบริหารจัดการแบบใหม่ จึงจำเป็นต้องมีการกลั่นกรองและบริหารจัดการเรื่องต่างๆ ด้วยความรอบคอบ ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านการเงินและการคลัง ด้านบริหารทั่วไป และด้านบุคลากร ซึ่งในการบริหารงานด้านบุคลากร อาจมีการปรับเปลี่ยนกรอบอัตรากำลัง ตำแหน่ง และกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับด้านบริหารงานบุคคลใหม่ เพื่อเอื้อในการส่งเสริมให้อาจารย์ของมหาวิทยาลัย

สามารถใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่ จึงเป็นเหตุให้มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ต้องมีการกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ชัดเจน ง่ายต่อการตรวจสอบทั้งจากภายในและภายนอก เพื่อให้การบริหารงานเกิดความโปร่งใส ยุติธรรม เกิดการพัฒนาอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกับองค์กรภาคเอกชน

คุณภาพและมาตรฐาน เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาของสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542: 855-856) คำว่ามาตรฐาน หมายถึง สิ่งทีถือเอาเป็นเกณฑ์ที่รับรองกันทั่วไป หรือเกณฑ์สำหรับเทียบกำหนด ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ดังนั้น การกำหนดมาตรฐาน จึงเป็นการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นแนวในการรับรองคุณลักษณะที่มีหรือเทียบกำหนด ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยได้มีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 จนถึงปัจจุบัน เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ซึ่งในการประเมินคุณภาพการศึกษาจะต้องมีการกำหนดมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ ให้การประเมินมีความชัดเจนและมีความเป็นปรนัยสูง เพื่อนำมาใช้ในการตรวจสอบคุณภาพ ประเมิน และพัฒนาคุณภาพ ทั้งนี้ หากการประเมินมีการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ดี จะทำให้ผู้บริหารได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้อง ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ช่วยในการตีความสถานการณ์ได้ชัดเจน และสามารถคาดการณ์อนาคตได้

การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายหลักที่จะสร้างแนวทางปฏิบัติรวมทั้ง ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ เพื่อให้เกิดความมั่นใจในวิชาชีพของผู้ปฏิบัติให้มีคุณภาพสูงสุด มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา เพราะมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ สามารถสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้แก่ผู้รับบริการจากวิชาชีพ การศึกษาเป็นทั้งการสร้าง การพัฒนา รวมทั้งการเสริมให้บุคคลมีคุณภาพ มีศักยภาพ ที่จะเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของชุมชน สังคม และประเทศ หากมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาไม่มีมาตรฐานหรือมีมาตรฐานต่ำ ย่อมเป็นตัวบ่งชี้ชัดเจนว่า ระบบการศึกษาไม่สามารถสร้างหรือพัฒนาประชาชนให้มีคุณภาพที่จะมีชีวิตที่ก้าวหน้าและเป็นสุขได้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด ก ว่าด้วยครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52 กล่าวว่า ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยกำกับการประสานให้สถาบันที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็ง ในการเตรียม

บุคลากรใหม่และบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง โดยรัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุน สำหรับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ และมาตรา 53 ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารงานของ สภาวิชาชีพในการกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอน ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้ง การพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา โดยให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นทั้งของภาครัฐและเอกชน ต้องมีใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพตามกฎหมายกำหนด คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการในการออกและเพิกถอน ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (สำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน), 2549)

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49 และมาตรา 50 ตาม มติคณะกรรมาการคุรุสภาโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนด ข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2548 เพื่อให้ครูถือปฏิบัติตาม ข้อบังคับนี้ เนื่องจากมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่ง จะต้องประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้รับบริการ อันถือเป็นเป้าหมายหลักของการประกอบ วิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ให้ สามารถนำไปใช้ในประกอบวิชาชีพขั้นสูงและได้รับการยอมรับยกย่องจากสังคม (คุรุสภา, 2548)

พยาบาลเป็นวิชาชีพที่ให้บริการแก่สาธารณสุขเช่นเดียวกับวิชาชีพทางการศึกษา จึงต้อง อาศัยความรู้ ความชำนาญ และมีมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพ โดยผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาล ต้องสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรที่สภาการพยาบาลรับรอง และต้องมีการควบคุมการประกอบ วิชาชีพตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพพยาบาล ซึ่งถูกกำหนดและควบคุมโดยสภาการ พยาบาล เพื่อให้เกิดความมั่นใจต่อผู้รับบริการและสาธารณสุข

พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 กำหนด วัตถุประสงค์ให้สภาการพยาบาลส่งเสริมการศึกษา การบริการ การวิจัย และความก้าวหน้าใน วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ประกอบกับข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยข้อจำกัดและ เงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพและการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพ กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพ ต้องรักษามาตรฐานของการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ในระดับที่ดีที่สุดในการ ปฏิบัติต่อผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ ดังนั้น สภาการพยาบาลจึงได้กำหนดมาตรฐานหลักของบริการ พยาบาลและการผดุงครรภ์ ทั้งที่เป็นการบริการในชุมชนและในสถานบริการด้านการสาธารณสุข เพื่อให้หน่วยงานนำไปใช้ในการสร้างมาตรฐานที่เฉพาะเจาะจงสำหรับแต่ละหน่วยงาน ซึ่งจะ

นำไปสู่การบริการพยาบาลที่มีคุณภาพต่อไป นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2549 สภาการพยาบาลยังได้ออกประกาศสภาการพยาบาล เรื่องมาตรฐานบริการการพยาบาลและผดุงครรภ์ โรงพยาบาลระดับมหาวิทยาลัย โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 สภาการพยาบาลโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสภาการพยาบาล เพื่อใช้เป็นมาตรฐานของโรงพยาบาลระดับมหาวิทยาลัย ทั้งในด้านมาตรการบริหารองค์การพยาบาลและการผดุงครรภ์ มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และมาตรฐานผลลัพธ์การบริการการพยาบาลและการผดุงครรภ์

อาจารย์พยาบาล เป็นวิชาชีพที่มีบทบาททั้งทางด้านวิชาชีพการศึกษาและวิชาชีพพยาบาล ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการควบคุมการประกอบวิชาชีพตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ เช่นเดียวกับวิชาชีพอื่น แต่ในปัจจุบันพบว่า ผู้ประกอบวิชาชีพอาจารย์พยาบาลยังไม่มีกำหนดมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพอาจารย์พยาบาลโดยตรง นอกจากนี้ใช้วิธีการกำหนดคุณสมบัติของอาจารย์ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของสภาการพยาบาล ส่วนการควบคุมการประกอบวิชาชีพให้เป็นไปตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพพยาบาล ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิจัยในเรื่อง “การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ” เพื่อเป็นการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพสำหรับอาจารย์พยาบาลในสถาบันอุดมศึกษา ให้มีความชัดเจนได้มาตรฐานสอดคล้องตามหลักสากล อันจะเป็นประโยชน์ให้อาจารย์พยาบาลในสถาบันการศึกษาพยาบาลต่างๆ ของประเทศไทย ใช้เป็นหลักเกณฑ์และแนวทางในการประกอบวิชาชีพ รวมทั้งสามารถใช้เป็นแนวทางในการเทียบเคียงมาตรฐานของแต่ละสถาบัน และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการนำมาตราฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลที่ได้ไปในการควบคุม กำกับดูแล และประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์พยาบาล ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินร่วมด้วย ซึ่งจะช่วยให้ประเมินคุณภาพอาจารย์พยาบาลมีความชัดเจน ถูกต้องแม่นยำ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาอาจารย์พยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพ คู่มีค่า สอดคล้องกับความต้องการของสังคมไทยในปัจจุบันและอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัญหา และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
2. พัฒนามาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
3. พัฒนาตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ประเด็นคำถามในการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของการประกอบวิชาชีพอาจารย์พยาบาลเป็นอย่างไร มีประเด็นอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องในการกำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินวิชาชีพอาจารย์พยาบาล และมีแนวทางในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลอย่างไร
2. การกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ประกอบด้วยขั้นตอนอะไรบ้าง ลักษณะของตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินในแต่ละมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลควรเป็นแบบใด

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินวิชาชีพอาจารย์พยาบาล จะมุ่งพัฒนามาตรฐานอาจารย์พยาบาล ในสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ซึ่งมีสถาบันการศึกษาพยาบาล จำนวน 6 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และมหาวิทยาลัยบูรพา
2. การกำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินวิชาชีพอาจารย์พยาบาล จะกำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินวิชาชีพอาจารย์พยาบาล เฉพาะอาจารย์พยาบาลสาขาวิชาการ ระดับปฏิบัติการเท่านั้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

มาตรฐาน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งต้องการให้เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ เพื่อใช้เป็นหลักเทียบเคียงในการส่งเสริม กำกับ ดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการพัฒนาคุณภาพ

มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์พยาบาล ซึ่งต้องการให้เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียง สำหรับการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการพัฒนาอาจารย์พยาบาลให้มีคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐานหลัก 3 ด้าน ตามมาตรฐานวิชาชีพการศึกษาและภารกิจหลักของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา คือ

1. มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ
2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

2.1 มาตรฐานการสอน

2.2 มาตรฐานการวิจัยและงานวิชาการ

2.3 มาตรฐานการบริการวิชาการ

2.4 มาตรฐานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

3. มาตรฐานการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล

มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลต้องมีข้อกำหนดในด้านคุณวุฒิการศึกษา ความรู้ ประสบการณ์ทางวิชาชีพในสาขาการพยาบาล ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาล รวมถึงสมรรถนะที่สำคัญในการเป็นอาจารย์พยาบาล

มาตรฐานการสอน หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลต้องมีความรู้ความสามารถด้านการวางแผนการสอน ความสามารถในการสอน ความสามารถในการใช้เทคนิควิธีการสอน ความสามารถให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับวิชาอื่น ความสามารถแนะนำแหล่งข้อมูล ความสามารถกระตุ้นการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน ความสามารถในการใช้สื่อการสอน ความสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียน และความสามารถอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอน

มาตรฐานการวิจัยและงานทางวิชาการ หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลต้องมีความรู้ความสามารถด้านวิธีวิทยาการวิจัยในสาขาวิชาการพยาบาลและสาขาวิชาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการหรือเอื้อต่อการนำวิชาการนั้นไปประยุกต์ รวมทั้งต้องมีผลงานทางวิชาการที่มีการเรียงเรียงขึ้นอย่างเป็นระบบ สะท้อนให้เห็นแนวคิดและความรู้ที่ทันสมัย มีความชัดเจน ก่อให้เกิดประโยชน์ต่องานด้านวิชาการ ประกอบด้วย เอกสารคำสอน ตำรา บทความทางวิชาการ หนังสือ งานประดิษฐ์และงานสร้างสรรค์ทางวิชาการต่าง ๆ

มาตรฐานการบริการวิชาการ หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลต้องมีการนำความรู้ ความสามารถที่สร้างในสถาบันอุดมศึกษาไปถ่ายทอดแก่ผู้อื่น โดยการเผยแพร่ความรู้ ให้คำปรึกษาหารือและประเมินผลการบริการ ก่อให้เกิดความร่วมมือกับชุมชนในการสร้างความรู้ เพื่อแก้ปัญหา สร้างสรรค์ชุมชนและสังคม

มาตรฐานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลต้องมีการอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา เผยแพร่เอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย เพื่อสืบทอดวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีต่าง ๆ อันดีงามของชาติ

มาตรฐานการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของพยาบาล หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลต้องประกอบวิชาชีพโดยยึดจรรยาบรรณวิชาชีพ ประกอบด้วย จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อการปฏิบัติงาน จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อสังคม

ตัวบ่งชี้ หมายถึง ข้อความที่บ่งบอกถึงสถานภาพ แนวทางการดำเนินการและผลการดำเนินการอย่างชัดเจน ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ที่ต้องการตรวจสอบว่าบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

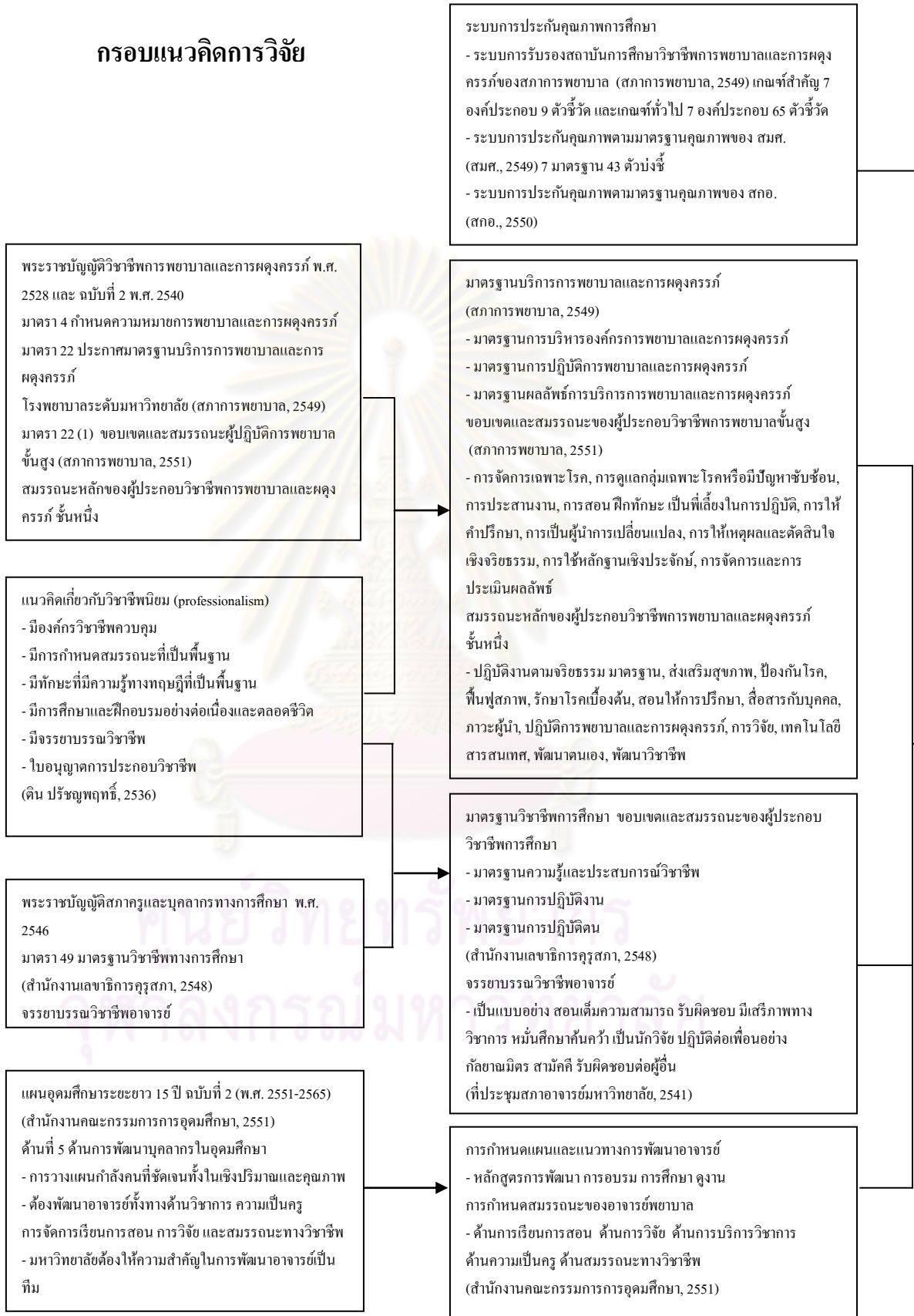
เกณฑ์การประเมิน หมายถึง ข้อความที่แสดงคุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ ผลงาน ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อวัดคุณภาพ ความสำเร็จหรือความเหมาะสมของการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน

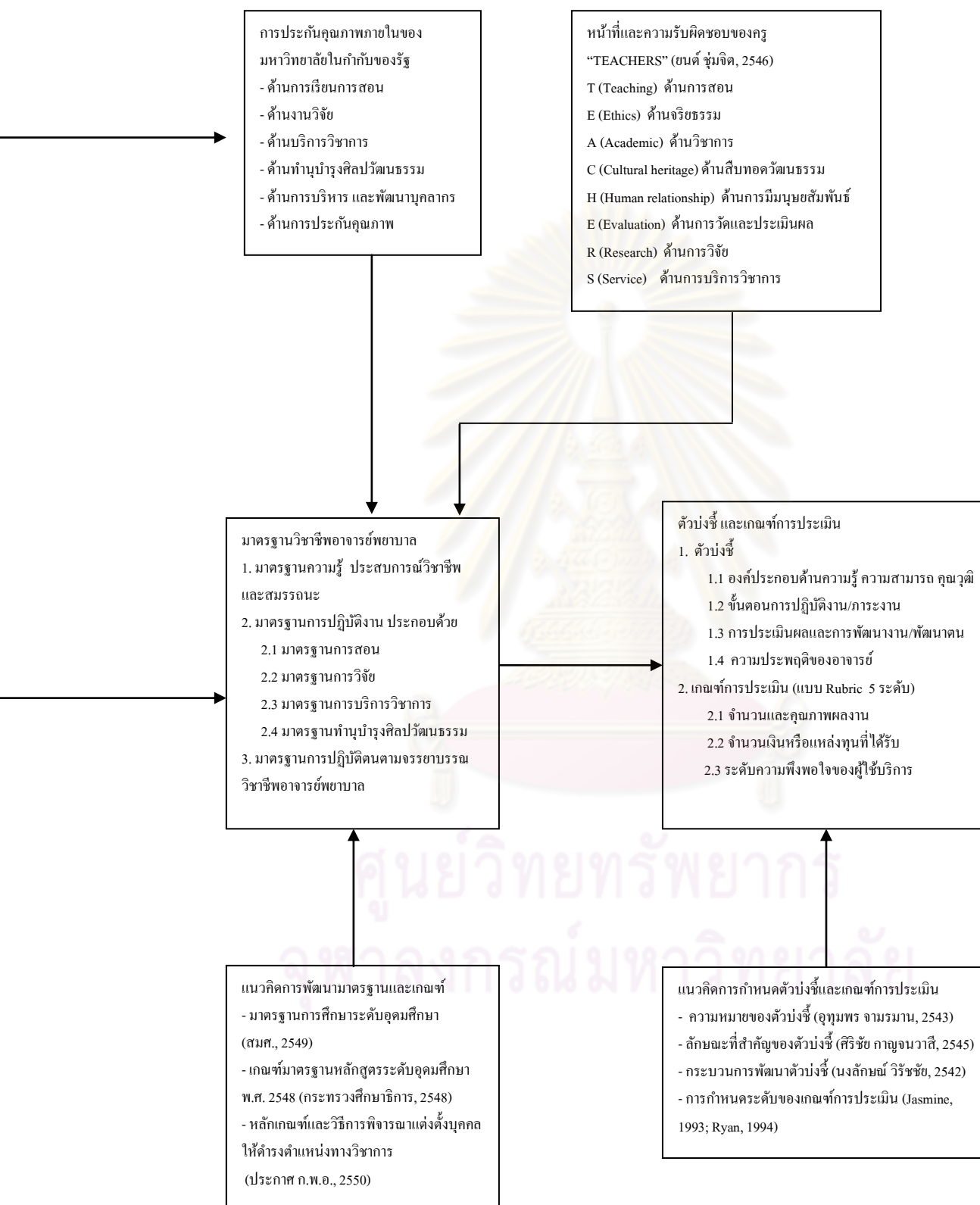
มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หมายถึง มหาวิทยาลัยของรัฐที่จัดตั้งขึ้นโดยมีกฎหมาย และพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ของแต่ละมหาวิทยาลัยรองรับ มีสภาพเป็นนิติบุคคล มีระบบการบริหารงานที่ไม่ใช่ส่วนราชการ โดยมีสภามหาวิทยาลัยเป็นองค์กรสูงสุดในการบริหาร มีระบบงานบริหารบุคคล การเงิน และวิชาการที่เป็นอิสระ คล่องตัว โดยรัฐบาลจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเป็นเงินอุดหนุนทั่วไป และรัฐมีหน้าที่เข้าไปตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงาน

อาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หมายถึง อาจารย์พยาบาลสายวิชาการระดับปฏิบัติการ ในสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 6 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และมหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบที่สำคัญ 4 ด้าน คือ ด้านการสอนตั้งแต่หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตขึ้นไป ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการ และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

คำอธิบายกรอบแนวคิดการวิจัย

ในการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ ทั้งทางด้านวิชาชีพการศึกษาและวิชาชีพการพยาบาล ได้แก่ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เกณฑ์คุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษา การรับรองสถาบันการศึกษาวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ของสภาการพยาบาล พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 มาตรฐานบริการการพยาบาลและผดุงครรภ์ โรงพยาบาลระดับมหาวิทยาลัย สมรรถนะหลักของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง ขอบเขตและสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลขั้นสูง แนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพนิยม พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 จรรยาบรรณอาจารย์มหาวิทยาลัย แผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) แนวคิดการพัฒนามาตรฐานและเกณฑ์ แนวคิดการกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์ หน้าที่และความรับผิดชอบของครู โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของอุดมศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อความอยู่รอด การพัฒนาและความสามารถในการแข่งขัน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวของประเทศ เครื่องมือสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาดังกล่าวข้างต้นอย่างต่อเนื่อง คือ การประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งต้องครอบคลุมทั้งการประเมินคุณภาพภายนอกสถาบันอุดมศึกษา และการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษา โดยรูปแบบและวิธีการดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอก จะเป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2548) ประกอบด้วย มาตรฐานคุณภาพใน 4 มิติ คือ ประสิทธิภาพ การบริหารและการจัดการ การเรียนรู้ และการประกันคุณภาพ แบ่งเป็น 7 มาตรฐาน 48 ตัวบ่งชี้ ตามที่ สมศ. กำหนด โดยมาตรฐานที่ 1-4 เป็นมาตรฐานด้านผลลัพธ์ ส่วนมาตรฐานที่ 5-7 เป็นมาตรฐานด้านกระบวนการ ในแต่ละมาตรฐานมีจำนวนตัวบ่งชี้รวมและตัวบ่งชี้เฉพาะ ตามจุดเน้นการปฏิบัติ พันธกิจและอัตลักษณ์ของสถาบัน ทั้งนี้ การดำเนินงานดังกล่าวมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา นอกจากนั้น สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต้องมีคุณภาพ ตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐาน 9 องค์ประกอบ 44 ตัวบ่งชี้

เนื่องจากการประเมินคุณภาพภายนอก เป็นการประเมินโดยมีความต่อเนื่องมาจากการประเมินคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้น สถาบันการศึกษาทุกแห่งจึงต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อเป็นการวางระบบพัฒนาคุณภาพ การติดตามคุณภาพ และการประเมินคุณภาพงานทุกด้านที่มีระบบและกลไกชัดเจน รวมทั้งมีการพัฒนาฐานข้อมูลในด้านต่างๆ ทั้งนี้ การประกันคุณภาพภายในจะเน้นกระบวนการการประกันคุณภาพภายในตามแนวคิดของการประกันคุณภาพ มี 3 ขั้นตอนคือ 1) การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน 2) การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และ 3) การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) เป็นกระบวนการประเมินผลการดำเนินการของคณะวิชาโดยภาพรวมว่า เมื่อได้มีการใช้ระบบการประกันคุณภาพหรือระบบควบคุมคุณภาพแล้ว จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงคุณภาพมากขึ้นเพียงใด

สำหรับสถาบันการศึกษาพยาบาล นอกจากการควบคุมมาตรฐานการจัดการศึกษา โดยระบบการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกดังกล่าวแล้ว สถาบันการศึกษาพยาบาล ยังต้องมีการรับรองสถาบันการศึกษาวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์โดยสภาการพยาบาล เพื่อมุ่งส่งเสริมการศึกษา การบริการ การวิจัย ในวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ อีกทั้งมีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษาวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ในระดับอุดมศึกษาของสถาบันการศึกษาที่จะทำการสอนวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เพื่อเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา รวมทั้งรับขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เพื่อควบคุมคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาที่จะขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และเป็นการคุ้มครองประชาชนผู้ใช้บริการด้านสุขภาพ ให้ได้รับบริการการพยาบาลที่มีคุณภาพในระดับที่เป็นที่ยอมรับได้ทั่วไปในสังคม โดยในปี พ.ศ. 2552 สภาการพยาบาลได้กำหนดองค์ประกอบ คัดชนิ และเกณฑ์การประเมินในการพิจารณารับรองสถาบันการศึกษาพยาบาลและหลักสูตรระดับพื้นฐาน พ.ศ. 2552 ประกอบด้วย เกณฑ์สำคัญ 7 องค์ประกอบ 9 ตัวชี้วัด และเกณฑ์ทั่วไป 7 องค์ประกอบ 65 ตัวชี้วัด (สภาการพยาบาล, 2552)

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) คณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และสภาการพยาบาล มาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางหรือกรอบในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540

ตามมาตราที่ 22 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 กำหนดวัตถุประสงค์ให้สภาการพยาบาลส่งเสริมการศึกษา การบริการ การวิจัย และความก้าวหน้าในวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ประกอบกับข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพและการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพ กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพต้องรักษามาตรฐานของการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ระดับที่ดีที่สุดในการปฏิบัติต่อผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ โดยกำหนดมาตรฐานบริการการพยาบาลและผดุงครรภ์ โรงพยาบาลระดับมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย 3 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 มาตรฐานการบริหารองค์กรการพยาบาลและการผดุงครรภ์

หมวดที่ 2 มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์

หมวดที่ 3 มาตรฐานผลลัพธ์การบริการการพยาบาลและการผดุงครรภ์

ทั้งนี้ในหมวดที่ 2 มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (Nursing and Midwifery Practice Standard) จะประกอบด้วย 5 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 การใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์

มาตรฐานที่ 2 การรักษาสิทธิผู้ป่วย จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพในการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์

มาตรฐานที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์

มาตรฐานที่ 4 การจัดการ การดูแลต่อเนื่อง ให้ผู้รับบริการได้รับการดูแลที่สอดคล้องกับภาวะสุขภาพอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 5 การบันทึกและรายงานการพยาบาลและการผดุงครรภ์

ในปัจจุบันสภาการพยาบาลได้กำหนดให้บุคคล ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องมีสมรรถนะหลักของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง 14 สมรรถนะ ดังนี้

สมรรถนะที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีจริยธรรม ตามมาตรฐาน และกฎหมายวิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

สมรรถนะที่ 2 ปฏิบัติการผดุงครรภ์อย่างมีจริยธรรม ตามมาตรฐาน และกฎหมายวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

สมรรถนะที่ 3 ส่งเสริมสุขภาพบุคคล ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้ในภาวะปกติ และภาวะเจ็บป่วย และลดภาวะเสี่ยงการเกิดโรคและ เกิดความเจ็บป่วย

สมรรถนะที่ 4 ป้องกันโรคและเสริมภูมิคุ้มกันโรค เพื่อลดความเจ็บป่วยจากโรคที่สามารถ ป้องกันได้

สมรรถนะที่ 5 ฟื้นฟูสภาพบุคคล ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชนทั้งด้านร่างกาย จิตสังคม เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ

สมรรถนะที่ 6 รักษาโรคเบื้องต้น ตามข้อบังคับของสภาการพยาบาล

สมรรถนะที่ 7 สอนและให้การปรึกษานักบุคคล ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชน เพื่อการมี ภาวะสุขภาพที่ดี

สมรรถนะที่ 8 ติดต่อดสื่อสารกับบุคคล ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชน ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

สมรรถนะที่ 9 แสดงภาวะผู้นำและการบริหารจัดการตนเองและงานที่ได้รับมอบหมาย ได้อย่าง เหมาะสม

สมรรถนะที่ 10 ปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ตามจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยคำนึงถึง สิทธิมนุษยชน

สมรรถนะที่ 11 ตระหนักในความสำคัญของการวิจัยต่อการพัฒนาการพยาบาล และ สุขภาพ

สมรรถนะที่ 12 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการพยาบาล

สมรรถนะที่ 13 พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างคุณค่าในตนเอง และสมรรถนะในการ ปฏิบัติการพยาบาล

สมรรถนะที่ 14 พัฒนาวิชาชีพให้มีความเจริญก้าวหน้า และมีศักดิ์ศรี

นอกจากนั้น สภาการพยาบาลยังได้กำหนดขอบเขตและสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพ การพยาบาลขั้นสูง ไว้ 9 สมรรถนะ ดังนี้ คือ

สมรรถนะที่ 1 มีความสามารถในการพัฒนา จัดการและกำกับระบบดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือเฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะโรค (Care Management)

สมรรถนะที่ 2 มีความสามารถในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือกลุ่มเฉพาะโรคที่มีปัญหา สุขภาพซับซ้อน (Direct Care)

สมรรถนะที่ 3 มีความสามารถในการประสานงาน (Collaboration)

สมรรถนะที่ 4 มีความสามารถในการสอน (Educator) ฝึกทักษะ (Coaching) เป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติ (Mentoring)

สมรรถนะที่ 5 มีความสามารถในการให้คำปรึกษาในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือเฉพาะกลุ่มที่ตนเองเชี่ยวชาญ (Consultation)

สมรรถนะที่ 6 มีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent)

สมรรถนะที่ 7 มีความสามารถในการให้เหตุผลทางจริยธรรมและตัดสินใจเชิงจริยธรรม (Ethical Reasoning and Ethical Decision Making)

สมรรถนะที่ 8 มีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-Based Practice)

สมรรถนะที่ 9 มีความสามารถในการจัดการและการประเมินผลลัพธ์ (Outcome Management and Evaluation)

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาตรฐานบริการการพยาบาลและผดุงครรภ์ โรงพยาบาลระดับมหาวิทยาลัย สมรรถนะหลักของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง ขอบเขตและสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลขั้นสูง มาใช้ในการวิเคราะห์แนวทางในการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประกอบวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ซึ่งต้องมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในวิชาชีพการพยาบาลเป็นพื้นฐาน

แนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพนิยม

แนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพนิยม (Professionalism) หรือความเป็นวิชาชีพ เป็นการกำหนดคุณลักษณะหรือองค์ประกอบที่ให้สังคมยอมรับในความเป็นวิชาชีพหรือลักษณะทางวิชาชีพ ซึ่งสามารถสรุปลักษณะทางวิชาชีพที่สำคัญได้ ดังนี้ (ติน ปรัชญพฤทธิ, 2536)

- มีองค์กรวิชาชีพควบคุม
- มีการกำหนดสมรรถนะ/ทักษะที่เป็นมาตรฐาน โดยเฉพาะและชัดเจนโดยกลุ่มคนในวิชาชีพ

- มีทักษะที่มีความรู้ทางทฤษฎีที่เป็นพื้นฐาน
- มีการฝึกอบรมที่เป็นระบบอย่างนักวิชาการ
- ใช้ความรู้ ทักษะ และความสามารถอย่างมีคุณธรรม จริยธรรมและปลอดภัย
- มีจรรยาบรรณวิชาชีพ
- มีการควบคุมการเข้าสู่วิชาชีพอย่างเข้มงวด/มีใบอนุญาตหรือใบรับรองการประกอบวิชาชีพ

- ได้รับความนับถืออย่างสูงในสังคม

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพนิยม มาใช้ในการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ให้มีความครอบคลุมตามลักษณะทางวิชาชีพ

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49 ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ ที่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ สามารถสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้แก่ผู้รับบริการไว้ 3 ด้าน คือ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2548: 4)

1. มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู มาตรฐานข้อนี้ประกอบด้วย มาตรฐาน 2 ส่วน ได้แก่ มาตรฐานความรู้ หมายถึง ข้อกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพครู มีคุณวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่าหรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยต้องมีสาระความรู้และสมรรถนะตามมาตรฐานในเรื่องต่อไปนี้

- ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู
- การพัฒนาหลักสูตร
- การจัดการเรียนรู้
- จิตวิทยาสำหรับครู
- การวัดและประเมินผลการศึกษา
- การบริหารจัดการในห้องเรียน
- การวิจัยทางการศึกษา
- นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
- ความเป็นครู

สำหรับมาตรฐาน ประสบการณ์วิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพครูจะต้องผ่านการฝึกทักษะและสมรรถนะของวิชาชีพครูในด้านการปฏิบัติการสอน รวมทั้งทักษะและสมรรถนะด้านการสอนสาขาวิชาเฉพาะในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภา กำหนด ดังนี้

- การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน
- การฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน มีความหมายครอบคลุมมาตรฐานย่อยๆ ของการปฏิบัติงาน 12 ประการด้วยกัน คือ

- ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
- ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน
- มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
- พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
- รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้อย่างมีระบบ
- ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีกับผู้เรียน
- ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
- ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์
- แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
- สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

3. มาตรฐานการปฏิบัติตน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับความประพฤติของผู้ปฏิบัติวิชาชีพ จะต้องประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณของมาตรฐานวิชาชีพครู 5 ประการดังต่อไปนี้

- จรรยาบรรณต่อตนเอง
- จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ
- จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ
- จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ
- จรรยาบรรณต่อสังคม

นอกจากนั้น จรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ ซึ่งเป็นสิ่งที่อาจารย์ควรยึดถือเป็นหลักและนำไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ใฝ่รู้ รับผิดชอบ สอนดี เป็นแบบอย่างที่ดี โดยที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยปี พ.ศ. 2541 ได้ประกาศไว้ดังนี้ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2543)

1. พึงดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี
2. สอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถ
3. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ
4. ปฏิบัติงานโดยมีเสรีภาพทางวิชาการ
5. หมั่นศึกษาค้นคว้า

6. เป็นนักวิจัยที่มีจรรยาบรรณ
7. ปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานอย่างกัลยาณมิตร
8. สร้างและส่งเสริมความสามัคคี
9. ปฏิบัติต่อด้วยความรับผิดชอบต่อผู้อื่น

ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาสาระของมาตรฐานวิชาชีพการศึกษา และจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลในด้านต่างๆ ซึ่งเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ เพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ

แผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565)

แผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กำหนดไว้ 7 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านการประหยัดพลังงานและสิ่งแวดล้อม ด้านบริการวิชาการ ด้านการเงิน ด้านพัฒนาบุคลากรในอุดมศึกษา ด้านสร้างเครือข่ายอุดมศึกษา และด้านการวิจัย ซึ่งในด้านที่ 5 คือ ด้านการพัฒนาบุคลากรในอุดมศึกษา จะเน้นในด้านการวางแผนกำลังคนที่ชัดเจนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ การพัฒนาอาจารย์ทั้งทางด้านวิชาการ ความเป็นครู การจัดการเรียนการสอน การวิจัย และสมรรถนะทางวิชาชีพ โดยมหาวิทยาลัยต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาอาจารย์เป็นทีม

ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาสาระของแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) มาวิเคราะห์ทิศทางทางการพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนกำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ประเมินวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

แนวคิดการพัฒนามาตรฐานและเกณฑ์

มาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งต้องการให้เกิดขึ้นในสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน), 2550) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาควรยึดหลักตามพันธกิจของอุดมศึกษา 4 ประการ อันได้แก่ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยอาจมีจุดเน้นแตกต่างกันตามลักษณะ/ประเภทของสถาบัน ทั้งที่เป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา สถาบันที่เน้นการเรียนการสอน (Teaching University) สถาบันที่เน้นการวิจัย (Research University) สถาบันที่เน้นการเรียนการสอนแบบหลากหลายสาขาวิชา (Comprehensive University) สถาบันที่เน้นในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น (Community University) เป็นต้น รวมทั้งจะต้องมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.

2545 ซึ่งบทบาทในการกำหนดมาตรฐานอุดมศึกษานี้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2548) ได้จัดทำเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 และแนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนให้สถาบันและหน่วยงานที่จัดการเรียนการสอนในระดับปริญญา นำไปใช้ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาในระดับต่างๆ อย่างมีคุณภาพ และมาตรฐาน ประกอบด้วย

1. เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา พ.ศ. 2548
2. เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548
3. เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548
4. แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548

ทั้งนี้ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร และแนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ได้กำหนดจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ไว้อย่างละเอียด

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) ได้กำหนดแนวทางการประเมินผลการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) ดังนี้

1. มีการวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผลการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยมีการเสนอเอกสารประกอบการสอนหรือเอกสารคำสอน
  2. มีความสามารถสอนผู้เรียนให้รู้จักคิด วิเคราะห์ วิจัยในวิชาที่สอน
  3. มีความสามารถในการใช้เทคนิควิธีการสอนต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและติดตามการสอนตลอดเวลา เช่น ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ยกตัวอย่าง สอดแทรกประสบการณ์ ใช้คำถาม เพื่อให้ผู้เรียนคิด และตอบคำถามให้เข้าใจได้ชัดเจน
  4. มีความสามารถให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง
  5. มีความสามารถแนะนำให้ผู้เรียนรู้จักแหล่งข้อมูลที่ค้นคว้าศึกษาเพิ่มเติม
  6. มีความสามารถจัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตามความเหมาะสม
  7. มีความสามารถใช้สื่อการสอนและอุปกรณ์ช่วยสอนที่เหมาะสมเป็นอย่างดี
  8. มีความสามารถในการประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนในวิชาที่สอน
  9. มีความสามารถอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการสอน
- และได้ให้คำจำกัดความของผลงานต่างๆ ไว้ดังนี้

ผลงานวิจัย หมายถึง ผลงานทางวิชาการที่เป็นงานศึกษาหรืองานค้นคว้าอย่างมีระบบ ด้วยวิธีวิทยาการวิจัยที่เป็นที่ยอมรับในสาขาวิชานั้นๆ และมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลคำตอบหรือข้อสรุปรวมที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการ หรือเอื้อต่อการนำวิชาการนั้นไปประยุกต์

เอกสารประกอบการสอน หมายถึง ผลงานทางวิชาการที่ใช้ประกอบการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา ที่สะท้อนให้เห็นเนื้อหาวิชา วิธีการสอนอย่างเป็นระบบ

เอกสารคำสอน หมายถึง ผลงานทางวิชาการที่ใช้สอนวิชาใดวิชาหนึ่ง ตามหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาที่สะท้อนให้เห็นเนื้อหาวิชาที่สอน และวิธีการสอนอย่างเป็นระบบ โดยอาจพัฒนาขึ้นจากเอกสารประกอบการสอน จนมีความสมบูรณ์กว่าเอกสารประกอบการสอน จัดเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้เรียนที่นำไปศึกษาด้วยตนเอง หรือเพิ่มเติมขึ้นจากการเรียนในวิชานั้นๆ

บทความทางวิชาการ หมายถึง งานเขียนทางวิชาการ ซึ่งมีการกำหนดประเด็นที่ต้องการอธิบายหรือวิเคราะห์อย่างชัดเจน ทั้งนี้ มีการวิเคราะห์ประเด็นดังกล่าวตามหลักวิชาการ จนสามารถสรุปผลการวิเคราะห์เห็นประเด็นนั้นได้ อาจเป็นการนำความรู้จากแหล่งต่างๆ มาประมวลร้อยเรียงเพื่อวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยที่ผู้เขียนแสดงทัศนะทางวิชาการของตนไว้อย่างชัดเจน

ตำรา หมายถึง ผลงานทางวิชาการที่เรียบเรียงขึ้นอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชา หรือเป็นส่วนหนึ่งของวิชา หรือของหลักสูตรก็ได้ ที่สะท้อนให้เห็นความสามารถในการถ่ายทอดวิชาในระดับอุดมศึกษาในการเรียนการสอนในหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

หนังสือ หมายถึง ผลงานทางวิชาการที่เรียบเรียงขึ้นโดยมีรากฐานทางวิชาการที่มั่นคง และให้ทัศนะของผู้เขียนที่เสริมสร้างปัญญาทางความคิด และสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการให้แก่สาขาวิชานั้นๆ และ/หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงในเชิงเนื้อหา และครอบคลุมโดยไม่จำเป็นต้องสอดคล้อง หรือเป็นไปตามข้อกำหนดของหลักสูตร หรือของวิชาใดวิชาหนึ่งในหลักสูตร และไม่จำเป็นต้องนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในวิชาใดวิชาหนึ่ง ทั้งนี้ เนื้อหาสาระของหนังสือต้องมีความทันสมัย

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดในการพัฒนามาตรฐานและเกณฑ์ รวมทั้งแนวทางในการประเมินการสอน และคำจำกัดความของผลงานด้านต่างๆ ของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

หน้าที่และความรับผิดชอบของครู

หน้าที่และความรับผิดชอบของครู ตามคำในภาษาอังกฤษ TEACHERS สามารถจำแนกความหมายซึ่งแสดงให้เห็นหน้าที่และความรับผิดชอบของครูได้ ดังนี้ (ยนต์ ชุ่มจิต, 2546)

T (Teaching) คือ การสอน หมายถึง ครูมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการสอนศิษย์ เพื่อให้ศิษย์มีความรู้ความสามารถในวิชาการทั้งหลายทั้งปวง ซึ่งถือเป็นงานหลักของผู้เป็นครูทุกคน

E (Ethics) คือ จริยธรรม หมายความว่า ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการอบรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน

A (Academic) คือ วิชาการ หมายความว่า ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อวิชาการทั้งของตนเองและของนักเรียน

C (Cultural Heritage) คือ การสืบทอดวัฒนธรรม หมายความว่า ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการสืบทอดวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง

H (Human Relationship) คือ การมีมนุษยสัมพันธ์ หมายความว่า ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ ที่ครูต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ด้วย

E (Evaluation) คือ การประเมินผล หมายความว่า ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการประเมินผลการเรียนของศิษย์

R (Research) คือ การวิจัย หมายความว่า ครูต้องพยายามหาความรู้ความจริง เพื่อแก้ปัญห การเรียนการสอนเกี่ยวกับตัวนักเรียน

S (Service) คือ การบริการวิชาการ หมายความว่า ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อ การบริการศิษย์และผู้ปกครอง เพื่อสร้างความเจริญงอกงามให้แก่ นักเรียน

ผู้วิจัยได้นำสาระของหน้าที่และความรับผิดชอบของครู มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ประเมินวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

แนวคิดการกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน

ตัวบ่งชี้ หมายถึง ข้อความที่บ่งบอกถึงสถานภาพ แนวทางการดำเนินการ และผลการ ดำเนินการอย่างชัดเจน ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ที่ต้องการ ตรวจสอบว่าบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

แนวคิดการกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์ ประกอบด้วย หลักการกำหนดตัวบ่งชี้ (สำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา, 2549) และขั้นตอนการกำหนดตัวบ่งชี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2546) โดยตัวบ่งชี้ที่ดีต้องมีลักษณะดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545: 84)

1. ความตรง (Validity) ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องบ่งชี้ได้ตามคุณลักษณะที่ต้องการวัด ได้อย่าง ถูกต้องแม่นยำ คือ มีความตรงประเด็น (Relevant) มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์ หรือเกี่ยวข้องโดยตรง กับคุณลักษณะที่มุ่งวัด

2. ความเที่ยง (Reliability) ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องบ่งชี้คุณลักษณะที่มุ่งวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ คง เส้นคงวา หรือบ่งชี้ได้คงที่ เมื่อทำการวัดซ้ำในช่วงเวลาเดียวกัน คือ มีความเป็นปรนัย (Objectivity)

การตัดสินใจเกี่ยวกับค่าของตัวบ่งชี้ขึ้นอยู่กับ สถานะที่เป็นอยู่หรือคุณสมบัติของสิ่งนั้นมากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับความรู้สึกตามอัตวิสัย และมีความคลาดเคลื่อนต่ำ (Minimum Error) ค่าที่ได้จะต้องมาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

3. ความเป็นกลาง (Neutrality) ตัวบ่งชี้ที่ดีต้องบ่งชี้ด้วยความเป็นกลาง ปราศจากความลำเอียง (bias) ไม่โน้มเอียงเข้าหาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

4. ความไว (Sensitivity) ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องมีความไวต่อคุณลักษณะที่มุ่งวัด สามารถแสดงความผันแปร หรือความแตกต่างระหว่างหน่วยวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจน โดยตัวบ่งชี้จะต้องมีมาตรและหน่วยวัดที่มีความละเอียดเพียงพอ

5. สะดวกในการนำไปใช้ (Practicality) ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องสะดวกในการนำไปใช้ คือ เก็บข้อมูลง่าย (Availability) หรือเก็บข้อมูลได้สะดวก สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตรวจ นับ วัด หรือสังเกตได้ง่าย และแปลความหมายง่าย (Interpretability) ควรให้ค่าการวัดที่มีจุดสูงสุดและต่ำสุด เข้าใจง่ายและสามารถสร้างเกณฑ์ตัดสินคุณภาพได้ง่าย

เกณฑ์ หมายถึง ระดับหรือมาตรฐานที่ถือว่าเป็นความสำเร็จของการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน เกณฑ์จึงเป็นตัวตัดสินคุณภาพของการปฏิบัติหรือผลที่ได้รับ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2546: 95) เกณฑ์อาจได้มาจากมาตรฐานทางวิชาชีพ มาตรฐานการกระทำ หรือระดับความคาดหวังที่พึงประสงค์ของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องต่างๆ เช่น มาตรฐานที่กำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญ ความต้องการที่แท้จริงของผู้รับบริการ ค่านิยมของสังคม เป็นต้น

ขั้นตอนการสร้างเกณฑ์การประเมิน

1. กำหนดมิติหรือองค์ประกอบต่างๆ ของพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่คาดหวังให้เกิดขึ้น
2. เขียนนิยามของมิติหรือองค์ประกอบให้ชัดเจน กำหนดเป็นพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่สามารถสังเกตได้

3. กำหนดระดับของการประเมิน โดยนำพฤติกรรมหรือคุณลักษณะมากำหนดในแต่ละระดับ ซึ่งจะต้องสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างชัดเจน

4. นำเกณฑ์ไปทดลองใช้ประเมิน

5. ปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้ประเมินอีกครั้งหนึ่ง

6. นำเกณฑ์การประเมินแจ้งให้ทุกคนรับทราบ

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน มาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการด้านการกำหนดตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ใช้เป็นมาตรฐานในการผลิตอาจารย์พยาบาล รวมทั้งการสรรหา คัดเลือก และการพัฒนาอาจารย์
2. ใช้ในการควบคุม กำกับดูแล และประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์พยาบาล เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้
3. ใช้เป็นแนวทางในการเทียบเคียงมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลของแต่ละสถาบัน เพื่อการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์พยาบาลให้ได้มาตรฐานสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพ คุ่มค่า สอดคล้องกับความต้องการของสังคมไทยในปัจจุบันและอนาคต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ผู้วิจัยได้ศึกษาดำเนินการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอเป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพ และเกณฑ์คุณภาพ

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นอาจารย์

ตอนที่ 3 แนวคิดด้านมาตรฐานวิชาชีพการศึกษา

ตอนที่ 4 แนวคิดมาตรฐานการพยาบาลและการผดุงครรภ์ จรรยาบรรณวิชาชีพ

ตอนที่ 5 แนวคิดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และการบริหารงานด้านบุคลากร

ตอนที่ 6 แนวคิดการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน

ตอนที่ 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพ และเกณฑ์คุณภาพ

1.1 มาตรฐานการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ได้กำหนดความหมายของมาตรฐานการศึกษาว่าหมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา ทั้งนี้ในมาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ในมาตรา 53 ยังให้มืองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ในฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพในกำกับของกระทรวง มีอำนาจกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นทั้งของภาครัฐและเอกชน ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามกฎหมายกำหนด โดยการจัดให้มืองค์กรวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาและ

บุคลากรทางการศึกษาอื่น คุณสมบัติ หลักเกณฑ์วิธีการในการออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี และสุณี รักษาเกียรติศักดิ์ (2546 อ้างถึงในอริยพร คุโรดะ, 2550: 19) กล่าวถึงมาตรฐานทางการศึกษาไว้ว่า มาตรฐานมี 3 ประเภท คือ

1. มาตรฐานที่เน้นความรู้ (Academic Standard) เป็นการกำหนดสิ่งที่ควรรู้ ควรได้รับ เพื่อนำไปสู่การกำหนดเนื้อหาของหลักสูตรวิชาต่างๆ
2. มาตรฐานที่เน้นความสามารถ (Performance Standard) จะกำหนดถึงความสามารถในการประพฤติปฏิบัติได้
3. มาตรฐานคุณลักษณะ (Characteristic Standard) เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับลักษณะที่ต้องการของผลผลิต เช่น เป็นบัณฑิตที่มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น

จากความหมายของมาตรฐานการศึกษาข้างต้นจะพบว่า มาตรฐานการศึกษามีลักษณะเป็นนามธรรม ไม่สามารถใช้ในการวัดคุณภาพทางการศึกษาได้อย่างชัดเจน ดังนั้น ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาจึงจำเป็นต้องกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์ร่วมด้วย ซึ่งจะช่วยให้สามารถวัดระดับและเปรียบเทียบคุณภาพทางการศึกษาระหว่างสถาบันการศึกษาได้

มาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา

มาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับส่งเสริมและกำกับดูแลการตรวจสอบ การประเมินผล และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2546)

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2548) ได้นำเสนอกรอบแนวคิดเชิงนโยบายอุดมศึกษาที่จะยกระดับคุณภาพ และพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานอุดมศึกษาในช่วงระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2549-2553) ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์สำคัญ 8 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. เน้นการผลิตและพัฒนากำลังคนทั้งด้านคุณภาพและขยายปริมาณ โดยเร่งศึกษาและกำหนดความต้องการกำลังคนสาขาวิชาต่างๆที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ เพื่อการเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์แห่งเอเชีย (Medical Hub) ด้านสังคมศาสตร์ และด้านสาขาที่ตอบสนองภาคอุตสาหกรรมหลักของประเทศ ซึ่งจะมีการระดมผู้เชี่ยวชาญของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วม

2. ให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพและมาตรฐานอุดมศึกษา โดยจัดทำ Roadmap การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานอุดมศึกษาไทยในช่วง 5 ปีจากนี้ไป ตั้งแต่ปี 2549-2553 โดยมุ่งการยกระดับมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศและให้ทันกับมาตรฐานระดับโลก จะมีการสร้างระบบการจัดการคุณภาพอย่างเบ็ดเสร็จ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเสริมประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสูงทุกระบบ

3. การวิจัยและพัฒนา ซึ่งถือเป็นปัญหาสำคัญยิ่งของระบบอุดมศึกษาไทย ควรเร่งสร้างนักวิจัยมืออาชีพในสถาบันอุดมศึกษา ที่เป็นความร่วมมือกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษาด้วยกันเอง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการส่งเสริมสังคมในการสนับสนุนและมีระบบจูงใจสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ได้ทำงานวิจัยของตนเอง เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ รวมทั้งการเพิ่มสิทธิบัตรให้เกิดขึ้นในสถาบันอุดมศึกษา โดยอาจร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสร้างระบบบริหารงานวิจัยและกำหนดบทบาททิศทางการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

4. การพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา มีหลักสำคัญ คือ การกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของอาจารย์อุดมศึกษาให้มีวุฒิปริญญาเอก และเร่งยกระดับคุณวุฒิคณาจารย์ในภาพรวม จากปัจจุบันที่มีอาจารย์วุฒิปริญญาเอกเพียงร้อยละ 25 อีกภายใน 10 ปี จะต้องเพิ่มเป็นร้อยละ 50 อีกทั้งจะจัดทำระเบียบหรือหลักเกณฑ์ที่เอื้อให้อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาไปสอนในสถาบันอื่นๆ ได้ โดยอาจกำหนดให้มีค่าตอบแทนเพิ่ม ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อการผลิตบุคลากรระดับปริญญาเอกในสาขาที่เป็นความต้องการ ให้เพียงพอต่อการพัฒนาประเทศ ตลอดจนปรับปรุงระบบเงินเดือนเพื่อดึงดูดคนดีคนเก่งเข้ามาเป็นอาจารย์สอนในมหาวิทยาลัย

5. การปฏิรูประบบการเงินอุดมศึกษา โดยเริ่มต้นที่การพัฒนาระบบกองทุนเงินให้กู้ยืมที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต (ICL) ให้แล้วเสร็จ เพื่อให้ทันประกาศใช้ในปีการศึกษา 2549 และให้คณาจารย์และผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาวิจัย เพื่อเสนอแนะแนวทางและกระบวนการให้สามารถดำเนินการปฏิรูประบบการเงิน เพื่อการอุดมศึกษาตามนโยบายของรัฐบาล

6. โครงสร้างและการบริหารจัดการ จะมีการยกพระราชบัญญัติอุดมศึกษากลาง ที่เอื้อให้รัฐสามารถกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล จัดตั้งองค์กรกลางที่ทำหน้าที่แทนรัฐบาล (Buffer Agency) ในการประสานงานระหว่างรัฐบาลและสถาบันอุดมศึกษา อีกทั้งจะมีการเร่งรัดกระบวนการนิติบัญญัติให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับให้เสร็จสิ้น 20 แห่ง ภายในปี พ.ศ. 2550 และจัดการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพื่อความคล่องตัวในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

7. การผลิตและพัฒนาครู จะมีการกำหนดบทบาทที่ชัดเจนของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการผลิต พัฒนาครู และการขยายตัวของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการผลิตกำลังคนในสาขาวิชาต่างๆ โดยมีแนวทางศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพการผลิตครูด้วยหลักสูตร 5 ปี และหลักสูตรต่อยอด 1 ปีจาก ผู้จบการศึกษาสาขาอื่นๆ เพื่อการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการผลิตและพัฒนาครูต่อไป ตลอดจนจะสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับคณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ และคณะอื่นๆของสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อการผลิตและพัฒนาครูตาม หลักสูตรที่กำหนด เช่น หลักสูตร 5 ปี หลักสูตร 4+1 ปี และการพัฒนาครูที่มีอยู่ในระบบ

8. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษา โดยใช้กลไกของการปฏิรูป การเงินเพื่อการอุดมศึกษาเป็นเครื่องมือ รวมทั้งอาจเพิ่มการอุดหนุนบางรายการเพิ่มเติม เช่น การ พัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะต้องเร่งดำเนินการปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับ และกลไกต่างๆ ใน ส่วนที่สามารถดำเนินการได้ก่อน เพื่อให้เกิดการกำกับดูแลการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งรัฐและเอกชนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งจะดำเนินการขอปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ เป็นอุปสรรคในระยะต่อไปด้วย

1.2 การประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตาม ภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจให้ ผู้รับบริการทางการศึกษา ดังนั้น การประกันคุณภาพทางการศึกษา จึงเป็นกระบวนการวางแผน และกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษา ที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่า จะพัฒนา ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ในหลักสูตร และตรงกับความ มุ่งหวังของสังคม ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และในหมวด 6 ว่าด้วย มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก กำหนดให้สถานศึกษาต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษา และในมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการ ศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

ระบบการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง ระบบการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบ คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง

หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น ตามแนวคิดของการประกันคุณภาพ กระบวนการประกันคุณภาพภายในประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน ถือเป็นกระบวนการหรือกลไกภายในสถาบันหรือระบบที่ใช้เพื่อรองรับคุณภาพมาตรฐาน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการประเมินและการประกันคุณภาพมาตรฐานในกระบวนการควบคุมคุณภาพจะมุ่งไปที่องค์ประกอบของระบบ ประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) และสภาพแวดล้อม (Environment)

2. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) เป็นการตรวจสอบ และติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด โดยจะเป็นการตรวจสอบเชิงระบบ มุ่งเน้นการพิจารณาว่า สถาบันมีระบบการควบคุมคุณภาพหรือไม่ ได้ใช้ระบบที่พัฒนาขึ้นเพียงใด และมีขั้นตอนการดำเนินการที่จะทำให้เชื่อถือได้หรือไม่

3. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) เป็นกระบวนการประเมินผลการดำเนินการของคณะวิชาโดยภาพรวมว่า เมื่อได้มีการใช้ระบบการประกันคุณภาพหรือระบบควบคุมคุณภาพแล้ว ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงคุณภาพมากน้อยเพียงใด

ระบบการประกันคุณภาพภายนอก หมายถึง ระบบการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 มีหลักการ คือ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2546)

1. เป็นการประเมินเพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องการตัดสินใจการจับผิดหรือการให้โทษ

2. ยึดหลักความเที่ยงตรง เป็นธรรม โปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง และมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

3. มุ่งสร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมายและหลักการศึกษานาชาติโดยให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย แต่ยังคงมีความหลากหลายในทางปฏิบัติที่สถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายเฉพาะและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เต็มตามศักยภาพของสถานศึกษาและผู้เรียน

4. มุ่งเน้นในเรื่องการส่งเสริมและประสานงานในลักษณะกัลยาณมิตรมากกว่าการกำกับและควบคุม

5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพและการพัฒนาการจัดการศึกษาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.3 เกณฑ์คุณภาพการศึกษา

เกณฑ์ คือ ระดับที่ใช้ตัดสินความสำเร็จทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการดำเนินงานตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา ต้องกำหนดให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยยึดหลักตามพันธกิจของอุดมศึกษา 4 ประการ ได้แก่ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งจะต้องมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในปัจจุบันเกณฑ์คุณภาพการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สำคัญ ประกอบด้วย เกณฑ์คุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) และเกณฑ์คุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

เกณฑ์คุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

เกณฑ์คุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2549) ประกอบด้วย 4 มิติ คือ ประสิทธิภาพ การบริหารและการจัดการ การเรียนรู้ และการประกันคุณภาพ แบ่งเป็น 7 มาตรฐาน 48 ตัวบ่งชี้ โดยมาตรฐานที่ 1-4 เป็นมาตรฐานด้านผลลัพธ์ ส่วนมาตรฐานที่ 5-7 เป็นมาตรฐานด้านกระบวนการ ในแต่ละมาตรฐานมีจำนวนตัวบ่งชี้รวมและตัวบ่งชี้เฉพาะ ตามจุดเน้นปฏิบัติพันธกิจและอัตลักษณ์ของสถาบัน ประกอบด้วย

มาตรฐานที่ 1 มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต

บัณฑิตเป็นผู้เรื่องปัญญา มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีทักษะและภูมิปัญญาในงานอาชีพในฐานะนักวิชาชีพชั้นสูง มีทักษะวิจัยในฐานะนักวิชาการชั้นสูง มีจิตสำนึกและภูมิธรรมในฐานะพลเมืองดีของสังคมไทยและสังคมโลก ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ ดังต่อไปนี้

ตัวบ่งชี้ 1.1 ร้อยละของบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่ได้งานทำและประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี

ตัวบ่งชี้ 1.2 ร้อยละของบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่ได้ทำงานตรงสาขาที่สำเร็จการศึกษา

ตัวบ่งชี้ 1.3 ร้อยละของบัณฑิตที่ได้รับเงินเดือนเริ่มต้นเป็นไปตามเกณฑ์

ตัวบ่งชี้ 1.4 ระดับความพึงพอใจของนายจ้าง ผู้ประกอบการ และผู้ใช้บัณฑิตด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการตามลักษณะงานในสาขานั้นๆ ความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน และคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้ 1.5 จำนวนนักศึกษาหรือศิษย์เก่าที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณยกย่องในด้านวิชาการ วิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม รางวัลทางวิชาการ หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพบัณฑิตในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา

ตัวบ่งชี้ 1.6 จำนวนวิทยานิพนธ์และงานวิชาการของนักศึกษาที่ได้รับรางวัลในระดับชาติหรือระดับนานาชาติภายในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา

มาตรฐานที่ 2 มาตรฐานด้านงานวิจัยและงานสร้างสรรค์

ผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ เป็นงานนวัตกรรมที่นำไปสู่การสร้างและพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่เชี่ยวชาญสูง การสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ซึ่งเป็นการขยายพรมแดนของความรู้และทรัพย์สินทางปัญญาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้จริง เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาคุณภาพประสิทธิภาพและขีดความสามารถของคนไทย รวมทั้งการพัฒนาสู่สังคมเรียนรู้ สังคมความรู้และสังคมแห่งภูมิปัญญา อันก่อให้เกิดวัฒนธรรมการใช้ความรู้ในการกำหนดทิศทางและการพัฒนาตลอดจนการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังต่อไปนี้

ตัวบ่งชี้ 2.1 ร้อยละของงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์ เผยแพร่ และ/หรือนำไปใช้ประโยชน์ ทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติต่อจำนวนอาจารย์ประจำ

ตัวบ่งชี้ 2.2 เงินสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ของสถาบันต่ออาจารย์ประจำ

ตัวบ่งชี้ 2.3 เงินสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์จากภายนอกสถาบันต่อจำนวนอาจารย์ประจำ

ตัวบ่งชี้ 2.4 ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ได้รับทุนวิจัย หรืองานสร้างสรรค์จากภายในสถาบันต่อจำนวนอาจารย์ประจำ

ตัวบ่งชี้ 2.5 ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ได้รับทุนทำวิจัย หรืองานสร้างสรรค์จากภายนอกสถาบันต่อจำนวนอาจารย์ประจำ

ตัวบ่งชี้ 2.6 ร้อยละของบทความวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ใน Refereed Journal หรือในฐานข้อมูลระดับชาติหรือระดับนานาชาติต่ออาจารย์ประจำ

ตัวบ่งชี้ 2.7 จำนวนผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ได้รับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาหรืออนุสิทธิบัตรในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา

มาตรฐานที่ 3 มาตรฐานด้านการบริการวิชาการ

การให้บริการวิชาการและวิชาชีพที่เป็นประโยชน์ เป็นที่พึงและเป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการและวิชาชีพ เสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมสอดคล้อง เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและความเข้มแข็งของสังคม ชุมชน ประเทศชาติ และนานาชาติ ตลอดจนการส่งเสริมบทบาททางวิชาการและ

วิชาชีพของสถาบันการศึกษาในการพัฒนาการสังคมเรียนรู้และสังคมความรู้ โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังต่อไปนี้

ตัวบ่งชี้ 3.1 ร้อยละของกิจกรรม/โครงการบริการวิชาการและวิชาชีพ ที่ตอบสนองความต้องการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคม ชุมชน ประเทศชาติ และนานาชาติต่ออาจารย์ประจำ

ตัวบ่งชี้ 3.2 ร้อยละของอาจารย์ที่เป็นที่ปรึกษา เป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ภายนอกสถาบัน เป็นกรรมการวิชาการและกรรมการวิชาชีพในระดับชาติหรือระดับนานาชาติต่ออาจารย์ประจำ

ตัวบ่งชี้ 3.3 มีการนำความรู้และประสบการณ์จากการบริการวิชาการและวิชาชีพ มาใช้ในการพัฒนาการเรียน การสอนและการวิจัย

ตัวบ่งชี้ 3.4 ค่าใช้จ่ายและมูลค่าของสถาบันในการบริการวิชาการและวิชาชีพ เพื่อสังคมต่ออาจารย์ประจำ

ตัวบ่งชี้ 3.5 จำนวนแหล่งให้บริการวิชาการและวิชาชีพที่ได้รับการยอมรับในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ

ตัวบ่งชี้ 3.6 รายรับของสถาบันในการให้บริการวิชาการและวิชาชีพในนามสถาบันต่ออาจารย์ประจำ

ตัวบ่งชี้ 3.7 ระดับความสำเร็จในการบริการวิชาการและวิชาชีพตามพันธกิจของสถาบัน

มาตรฐานที่ 4 มาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

การอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา เผยแพร่เอกลักษณ์ศิลปะและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นอันเป็นมรดกไทย และการบูรณาการในการผลิตบัณฑิต การวิจัยและการบริการวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งการสร้างสรรค์และส่งเสริมภูมิปัญญาไทยให้เป็นรากฐานของการพัฒนาองค์ความรู้ที่สามารถพัฒนาสู่สากล ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังต่อไปนี้

ตัวบ่งชี้ 4.1 ร้อยละของโครงการและกิจกรรมการอนุรักษ์ พัฒนา และส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปะและวัฒนธรรมต่อจำนวนนักศึกษา

ตัวบ่งชี้ 4.2 ร้อยละของค่าใช้จ่ายและมูลค่าที่ใช้ในการอนุรักษ์ พัฒนา และส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปะและวัฒนธรรมต่องบดำเนินการ

มาตรฐานที่ 5 มาตรฐานด้านการพัฒนาสถาบันและบุคลากร

การบริหารและการจัดการศึกษา ที่ประชาคมในและนอกสถาบันและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมตามหลักการบริหารจัดการที่ดี เป็นการกระจายอำนาจ กำกับด้วยนโยบาย การวางแผน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การพัฒนาบุคลากรที่เป็นระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน การวิจัยและการบริหาร โดยมุ่งสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ รวมทั้ง

การสร้างเสถียรภาพทางการเงิน การใช้เงินอย่างคุ้มค่า มีอิสระ คล่องตัว โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังต่อไปนี้

ตัวบ่งชี้ 5.1 สถานสถาบันและผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ขับเคลื่อนพันธกิจ และสามารถสะท้อนถึงนโยบาย วัตถุประสงค์ และนำไปสู่เป้าหมายของการบริหารจัดการที่ดี มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม เน้นการกระจายอำนาจ โปร่งใสและตรวจสอบได้ รวมทั้งมีความสามารถในการผลักดันสถาบันให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

ตัวบ่งชี้ 5.2 มีการพัฒนาสถาบันสู่องค์การเรียนรู้ โดยอาศัยผลการประเมินจากภายในและภายนอก

ตัวบ่งชี้ 5.3 มีการกำหนดแผนกลยุทธ์ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ

ตัวบ่งชี้ 5.4 การใช้ทรัพยากรภายในและภายนอกสถาบันร่วมกัน

ตัวบ่งชี้ 5.5 ศักยภาพของระบบฐานข้อมูล เพื่อการบริหาร การเรียนการสอน และการวิจัย

ตัวบ่งชี้ 5.6 สินทรัพย์ถาวรต่อจำนวนนักศึกษา (เต็มเวลาเทียบเท่า)

ตัวบ่งชี้ 5.7 ค่าใช้จ่ายทั้งหมดต่อจำนวนนักศึกษา (เต็มเวลาเทียบเท่า)

ตัวบ่งชี้ 5.8 ร้อยละของเงินเหลือจ่ายสุทธิต่องบดำเนินการ

ตัวบ่งชี้ 5.9 ร้อยละของอาจารย์ประจำที่เข้าร่วมประชุมวิชาการ หรือนำเสนอผลงาน

วิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ตัวบ่งชี้ 5.10 งบประมาณสำหรับการพัฒนาอาจารย์ทั้งในประเทศและต่างประเทศต่ออาจารย์ประจำ

ตัวบ่งชี้ 5.11 ร้อยละของบุคลากรประจำสายสนับสนุนที่ได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะในวิชาชีพ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

มาตรฐานที่ 6 มาตรฐานด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

กระบวนการพัฒนาและบริหารหลักสูตรให้มีความทันสมัย ยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม มีการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความต้องการ/ความสนใจของผู้เรียน โดยใช้เทคนิคการสอนและอุปกรณ์การสอนที่หลากหลาย มีการประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริงและมีการใช้ประโยชน์ผลการประเมินในการพัฒนาผู้เรียน

การระดมทรัพยากรทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งความร่วมมือจากแหล่งต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบันอุดมศึกษา ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังต่อไปนี้

- ตัวบ่งชี้ 6.1 ร้อยละของหลักสูตรที่ได้มาตรฐานต่อหลักสูตรทั้งหมด
- ตัวบ่งชี้ 6.2 จำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่อจำนวนอาจารย์ประจำ
- ตัวบ่งชี้ 6.3 ร้อยละของอาจารย์ประจำที่มีวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำ
- ตัวบ่งชี้ 6.4 ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ
- ตัวบ่งชี้ 6.5 การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพคณาจารย์ (Professional Ethics)
- ตัวบ่งชี้ 6.6 กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการเรียนรู้จากการปฏิบัติประสบการณ์จริง
- ตัวบ่งชี้ 6.7 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อคุณภาพการสอนของอาจารย์และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้
- ตัวบ่งชี้ 6.8 ร้อยละของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการพัฒนานักศึกษาต่อจำนวนนักศึกษา
- ตัวบ่งชี้ 6.9 ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในระบบห้องสมุด คอมพิวเตอร์ และศูนย์สารสนเทศต่อนักศึกษา

มาตรฐานที่ 7 มาตรฐานด้านระบบการประกันคุณภาพ

ระบบการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การพัฒนาคุณภาพ การตรวจติดตามคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และสามารถรองรับการประกันคุณภาพภายนอกได้ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังต่อไปนี้

ตัวบ่งชี้ 7.1 มีระบบและกลไกในการประกันคุณภาพภายใน ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้ 7.2 ประสิทธิภาพของการประกันคุณภาพภายใน

เกณฑ์คุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

เกณฑ์คุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550) ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ 44 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินการ

สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งมีปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ ที่ได้กำหนดมาตั้งแต่เริ่มตั้งสถาบันและอาจปรับเปลี่ยนได้ ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ควรระบุให้ชัดเจน ให้สมาชิกทุกกลุ่มในสถาบันได้รับทราบทั้งอาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษา ตลอดจนผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้ใช้บริการและสังคม โดยรวมปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ ควรสอดคล้องกันและเป็นแนวทางดำเนินงานสนับสนุนภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาตามหลักการอุดมศึกษา มาตรฐาน

การศึกษาของชาติ มาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานวิชาชีพ และสถาบันต้องจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อให้บรรลุปรัชญา ปณิธาน และวัตถุประสงค์ของสถาบัน ให้สอดคล้อง กับทิศทางการพัฒนาของประเทศและการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก

ตัวบ่งชี้ 1.1 มีการกำหนดปรัชญาหรือปณิธาน ตลอดจนมีกระบวนการพัฒนากลยุทธ์ แผนดำเนินงาน และมีการกำหนดตัวบ่งชี้ เพื่อวัดความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนให้ครบ ทุกภารกิจ

ตัวบ่งชี้ 1.2 ร้อยละของการบรรลุเป้าหมายตามตัวบ่งชี้ของการปฏิบัติงานที่กำหนด

องค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน

การบริหารกิจการวิชาการ (Academic Affair) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ในวิชาชีพตามหลักสูตรที่กำหนด การเรียนการสอนในยุคปัจจุบันใช้หลักการของ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น ภารกิจดังกล่าวจึงเกี่ยวข้องกับการกำหนด ปัจจัยป้อนเข้าที่ได้มาตรฐานตามที่กำหนด ประกอบด้วย การมีอาจารย์ที่มีปริมาณและคุณภาพตาม มาตรฐาน หลักสูตรมีกระบวนการบริหารจัดการการเรียนการสอน ที่อาศัยหลักการร่วมมือ การรวมพลังของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งองค์กรภายในและภายนอกสถาบัน นอกจากนี้ยังต้องมีการวางระบบ และกลไกการประกันคุณภาพการเรียนการสอน เพื่อให้ นักศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ตัวบ่งชี้ 2.1 มีระบบและกลไกการพัฒนาและบริหารหลักสูตร

ตัวบ่งชี้ 2.2 มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้ 2.3 มีโครงการหรือกิจกรรมที่สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียน การสอน ซึ่งบุคคล องค์กร และชุมชนภายนอกมีส่วนร่วม

ตัวบ่งชี้ 2.4 จำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่อจำนวนอาจารย์ประจำ

ตัวบ่งชี้ 2.5 สัดส่วนของอาจารย์ประจำที่มีวุฒิปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอกหรือ เทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำ

ตัวบ่งชี้ 2.6 สัดส่วนของอาจารย์ประจำที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์

ตัวบ่งชี้ 2.7 มีกระบวนการส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของคณาจารย์

ตัวบ่งชี้ 2.8 มีระบบและกลไกสนับสนุนให้อาจารย์ประจำทำการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียน การสอน

ตัวบ่งชี้ 2.9 ร้อยละของบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่ได้งานทำและการประกอบอาชีพอิสระ ภายใน 1 ปี

ตัวบ่งชี้ 2.10 ร้อยละของบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่ได้รับเงินเดือนเริ่มต้นเป็นไปตามเกณฑ์

ตัวบ่งชี้ 2.11 ระดับความพึงพอใจของนายจ้าง ผู้ประกอบการ และผู้ใช้บัณฑิต

ตัวบ่งชี้ 2.12 ร้อยละของนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา ที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณยกย่องในด้านวิชาการวิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม กีฬา สุขภาพ ศิลปวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อมในระดับชาติหรือนานาชาติ

ตัวบ่งชี้ 2.13 ร้อยละของอาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (เฉพาะสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตและวิจัย)

องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา

การดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษา เป็นกิจกรรมที่สถาบันอุดมศึกษาสนับสนุนส่งเสริม เพื่อให้ นักศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีคุณสมบัติพร้อม นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนที่จัดทำตาม หลักสูตร กิจกรรมการพัฒนานักศึกษาแบ่งออกได้เป็นสองส่วน คือ 1) การจัดบริการแก่นักศึกษา และศิษย์เก่า ซึ่งสถาบันจัดขึ้นให้สอดคล้องกับความต้องการและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักศึกษา และศิษย์เก่า 2) การจัดกิจกรรมนักศึกษาที่ดำเนินการโดยองค์กรนักศึกษา ซึ่งได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมจากสถาบัน ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ตลอดจน คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความรู้ ทักษะการคิด ทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสาร และการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

ตัวบ่งชี้ 3.1 มีการจัดบริการแก่นักศึกษาและศิษย์เก่า

ตัวบ่งชี้ 3.2 มีการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาที่ครบถ้วนและสอดคล้องกับคุณลักษณะของ บัณฑิตที่พึงประสงค์

องค์ประกอบที่ 4 การวิจัย

สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งอาจมีจุดเน้นในเรื่องการวิจัยที่แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นกับสภาพ แวดล้อมและความพร้อมของแต่ละสถาบัน อย่างไรก็ตามทุกสถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องมีพันธกิจ นี้เป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจสถาบัน ดังนั้น จึงต้องมีระบบและกลไกควบคุมให้สามารถดำเนินการ ในพันธกิจด้านนี้อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพภายใต้จุดเน้นเฉพาะของแต่ละสถาบัน เพื่อให้ได้ ผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่เกิดประโยชน์ การวิจัยจะประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์ จำเป็นต้องมีส่วนประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) สถาบันต้องมีแผนการวิจัย 2) คณาจารย์มีส่วนร่วมในการวิจัยอย่างเข้มแข็ง โดยบูรณาการงานวิจัยกับการจัดการเรียนการสอนและพันธกิจด้านอื่นๆ ของสถาบัน 3) ผลงานวิจัย มีคุณภาพ มีประโยชน์ สอดคล้องยุทธศาสตร์ของชาติและมีการเผยแพร่อย่าง กว้างขวาง

ตัวบ่งชี้ 4.1 มีการพัฒนาระบบและกลไกในการสนับสนุนการผลิตงานวิจัยและงาน สร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้ 4.2 มีระบบบริหารจัดการความรู้จากงานวิจัยและงานสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้ 4.3 เงินสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์จากภายในและภายนอกสถาบันต่อจำนวนอาจารย์ประจำ

ตัวบ่งชี้ 4.4 ร้อยละของงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ ได้รับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาหรืออนุสิทธิบัตรหรือนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในระดับชาติและในระดับนานาชาติต่อจำนวนอาจารย์ประจำ

ตัวบ่งชี้ 4.5 ร้อยละของบทความวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ใน Refereed Journal หรือในฐานข้อมูลระดับชาติหรือระดับนานาชาติต่ออาจารย์ประจำ (เฉพาะสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตและวิจัย)

องค์ประกอบที่ 5 การบริการทางวิชาการแก่สังคม

การบริการทางวิชาการแก่สังคม เป็นหนึ่งในภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา สถาบันพึงให้บริการวิชาการแก่ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในรูปแบบต่างๆ ตามความถนัดและในด้านที่สถาบันมีความเชี่ยวชาญ การให้บริการทางวิชาการอาจให้เปล่าโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรืออาจคิดค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสม ให้แก่องค์กรภาครัฐและเอกชน องค์กรอิสระ องค์กรสาธารณะ ชุมชน และสังคมโดยกว้าง รูปแบบการให้บริการทางวิชาการมีความหลากหลาย เช่น การอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรของสถาบันเป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการ ให้คำปรึกษา ให้การอบรม จัดประชุม หรือสัมมนาวิชาการ ทำงานวิจัยเพื่อตอบคำถามต่างๆ หรือเพื่อชี้แนะสังคม การให้บริการทางวิชาการนอกจากเป็นการทำประโยชน์ให้สังคมแล้ว สถาบันยังได้รับประโยชน์ในด้านต่างๆ คือ เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของอาจารย์ อันจะนำมาสู่การพัฒนาหลักสูตร มีการบูรณาการเพื่อใช้ประโยชน์ทางด้านการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย พัฒนาตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ สร้างเครือข่ายกับองค์กรต่างๆ ซึ่งเป็นแหล่งงานของนักศึกษาและเป็นการสร้างรายได้ของสถาบันจากการให้บริการทางวิชาการด้วย

ตัวบ่งชี้ 5.1 มีระบบและกลไกในการบริการทางวิชาการแก่สังคมตามเป้าหมายของสถาบัน

ตัวบ่งชี้ 5.2 ร้อยละของอาจารย์ประจำที่มีส่วนร่วมในการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม เป็นที่ปรึกษา เป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ภายนอกสถาบัน เป็นกรรมการวิชาการ กรรมการวิชาชีพในระดับชาติหรือระดับนานาชาติต่ออาจารย์ประจำ

ตัวบ่งชี้ 5.3 ร้อยละของกิจกรรมหรือโครงการบริการทางวิชาการและวิชาชีพที่ตอบสนองความต้องการ การพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคม ชุมชน ประเทศชาติและนานาชาติต่ออาจารย์ประจำ

ตัวบ่งชี้ 5.4 ร้อยละของระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ

ตัวบ่งชี้ 5.5 จำนวนแหล่งให้บริการทางวิชาการและวิชาชีพที่ได้รับการยอมรับในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ (เฉพาะสถาบันที่เน้นผลิตบัณฑิตและพัฒนาสังคม)

องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ถือเป็นพันธกิจสำคัญประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องมีระบบและกลไกควบคุมการดำเนินงานด้านนี้ให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพและคุณภาพ โดยอาจมีจุดเน้นเฉพาะที่แตกต่างกันตามปรัชญาและธรรมชาติของแต่ละสถาบัน และมีการบูรณาการเข้ากับการผลิตบัณฑิต งานวิจัย และการบริการวิชาการ รวมทั้งดำเนินการเพื่อให้เกิดการพัฒนามาตรฐานการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 5 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านนโยบาย ด้านการส่งเสริม ด้านการสนับสนุน ด้านการสร้างมาตรฐาน และด้านการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม การเชื่อมโยงความรู้ท้องถิ่นสู่สากลอันจะเป็นกลไกในการฟื้นฟูอนุรักษ์ สืบสานพัฒนา เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งสร้างสรรค์ส่งเสริมภูมิปัญญาไทยให้เป็นรากฐานการพัฒนาองค์ความรู้ที่ดีขึ้น

ตัวบ่งชี้ 6.1 มีระบบและกลไกในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ตัวบ่งชี้ 6.2 มีผลงานหรือชิ้นงานการพัฒนาองค์ความรู้และสร้างมาตรฐานศิลปวัฒนธรรม (เฉพาะสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม)

ตัวบ่งชี้ 6.3 ประสิทธิภาพในการอนุรักษ์ พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรม (เฉพาะสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม)

องค์ประกอบที่ 7 การบริหารและการจัดการ

สถาบันอุดมศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการ โดยมีสภามหาวิทยาลัยทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการทำงานของสถาบันการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ปัจจัยที่สถาบันอุดมศึกษาจะทำหน้าที่บริหารจัดการให้มีคุณภาพ ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ระบบฐานข้อมูล การบริหารความเสี่ยง การบริหารการเปลี่ยนแปลง การบริหารทรัพยากรทั้งหมด ฯลฯ เพื่อสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้หลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance)

ตัวบ่งชี้ 7.1 สถาบันใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการและสามารถผลักดันสถาบันให้แข่งขันได้ในระดับสากล

ตัวบ่งชี้ 7.2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารทุกระดับของสถาบัน

ตัวบ่งชี้ 7.3 มีการพัฒนาสถาบันสู่องค์กรเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ 7.4 มีระบบและกลไกในการบริหารทรัพยากรบุคคล เพื่อพัฒนาและธำรงรักษาไว้ให้บุคลากรมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ตัวบ่งชี้ 7.5 ศักยภาพของระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหาร การเรียนการสอน และการวิจัย

ตัวบ่งชี้ 7.6 ระดับความสำเร็จในการเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา

ตัวบ่งชี้ 7.7 ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ได้รับรางวัลผลงานทางวิชาการหรือวิชาชีพในระดับชาติหรือนานาชาติ

ตัวบ่งชี้ 7.8 มีการนำระบบบริหารความเสี่ยงมาใช้ในกระบวนการบริหารการศึกษา

ตัวบ่งชี้ 7.9 ระดับความสำเร็จของการถ่ายทอดตัวบ่งชี้และเป้าหมายของระดับองค์กรสู่ระดับบุคคล

องค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณ

การเงินและงบประมาณ เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งของสถาบันการศึกษา โดยปกติแหล่งเงิน ทุนของสถาบันการศึกษาได้มาจากงบประมาณแผ่นดิน (สำหรับสถานศึกษาของรัฐ) และเงินรายได้ เช่น ค่าเล่าเรียนของนักศึกษา รายได้จากงานวิจัย บริการทางวิชาการ ค่าเช่าทรัพย์สิน ฯลฯ ผู้บริหารสถาบันการศึกษาจะต้องทำความเข้าใจกับการวิเคราะห์ทางการเงิน เช่น ค่าใช้จ่ายทั้งหมดต่อจำนวนนักศึกษา ทรัพย์สินถาวรต่อจำนวนนักศึกษา ค่าใช้จ่ายที่สถาบันอุดมศึกษาใช้สำหรับการผลิตบัณฑิตต่อหัว จำแนกตามกลุ่มสาขา รายได้ทั้งหมดของสถาบันการศึกษาภายหลังจากหักงบดำเนินการทั้งหมด งบประมาณในการพัฒนาอาจารย์ ความรวดเร็วในการเบิกจ่าย ร้อยละของงบประมาณที่ประหยัดได้หลังจากที่ปฏิบัติตามภารกิจทุกอย่างครบถ้วน สิ่งเหล่านี้จะเป็นการแสดงศักยภาพเชิงการบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา ที่เน้นถึงความโปร่งใสถูกต้อง ใช้เงินอย่างคุ้มค่ามีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุด

ตัวบ่งชี้ 8.1 มีระบบและกลไกในการจัดสรร การวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย การตรวจสอบ การเงินและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวบ่งชี้ 8.2 มีการใช้ทรัพยากรภายในและภายนอกสถาบันร่วมกัน

องค์ประกอบที่ 9 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

ระบบและกลไกในการประกันคุณภาพภายใน เป็นปัจจัยสำคัญที่แสดงถึงศักยภาพการพัฒนาคุณภาพของสถาบัน โดยต้องครอบคลุมทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ผลกระทบที่เกิดขึ้น ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาระบบและกลไกในการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง และมีกระบวนการจัดการความรู้ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพภายในที่เป็นลักษณะเฉพาะของสถาบัน

ตัวบ่งชี้ 9.1 มีระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา

ตัวบ่งชี้ 9.2 มีระบบและกลไกการให้ความรู้และทักษะด้านการประกันคุณภาพแก่ นักศึกษา
ตัวบ่งชี้ 9.3 ระดับความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

การรับรองสถาบันการศึกษาวิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์ของสภาการพยาบาล

สำหรับสถาบันการศึกษาวิชาชีพการพยาบาล นอกจากจะมีระบบการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกดังกล่าวข้างต้นแล้ว พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ยังกำหนดให้หลักสูตรการศึกษาวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ในระดับอุดมศึกษาของสถาบันการศึกษา ต้องผ่านการรับรองจากสภาการพยาบาล โดยสภาการพยาบาลได้ออกข้อบังคับว่าด้วยการรับรองสถาบันการศึกษาวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ขึ้น เพื่อควบคุมคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ที่จะขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และเป็นการคุ้มครองประชาชนผู้ใช้บริการด้านสุขภาพ ให้ได้รับบริการการพยาบาลที่มีคุณภาพในระดับที่เป็นที่ยอมรับได้ทั่วไปในสังคม โดยในปี พ.ศ. 2552 สภาการพยาบาลได้กำหนดให้ใช้องค์ประกอบและดัชนีสำหรับการพิจารณารับรองสถาบันการศึกษาพยาบาล ประกอบด้วยเกณฑ์สำคัญ 7 องค์ประกอบ 9 ตัวชี้วัด และเกณฑ์ทั่วไป 7 องค์ประกอบ 65 ตัวชี้วัด และกำหนดให้น้ำหนักเกณฑ์สำคัญต่อเกณฑ์ทั่วไปเท่ากับ 60 ต่อ 40 องค์ประกอบของเกณฑ์สำคัญและเกณฑ์ทั่วไป มีดังนี้

เกณฑ์สำคัญ

- องค์ประกอบที่ 1 ผู้บริหารระดับคณะหรือเทียบเท่า
- องค์ประกอบที่ 2 อัตราส่วนอาจารย์พยาบาลประจำต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า
- องค์ประกอบที่ 3 อัตราส่วนอาจารย์พยาบาลหรือพยาบาลผู้สอนภาคปฏิบัติต่อนักศึกษา

ในการสอนแต่ละรายวิชาของภาคปฏิบัติทางการพยาบาล

- องค์ประกอบที่ 4 แผนการสอน/ชุดการสอน
- องค์ประกอบที่ 5 ผลการสอบขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์
- องค์ประกอบที่ 6 ผลงานวิจัย
- องค์ประกอบที่ 7 การตรวจสอบ/ประเมินคุณภาพภายใน

เกณฑ์ทั่วไป

- องค์ประกอบที่ 1 ปรัชญา/ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์และแผนดำเนินงาน
- องค์ประกอบที่ 2 การจัดการเรียนการสอน
- องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการพัฒนานักศึกษาเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนิสิตนักศึกษา
- องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและผลงานทางวิชาการ

องค์ประกอบที่ 5 การบริการวิชาการแก่สังคม

องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมของชาติ

องค์ประกอบที่ 7 การบริหารและจัดการ

สรุปสาระสำคัญด้านแนวคิดมาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพ และเกณฑ์คุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษา เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ควรทำให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา ทำให้สถาบันการศึกษาทุกแห่งต้องมีระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพ การประเมินผล การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาด้วยตนเอง นอกจากนี้สถาบันการศึกษา还应当ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก ตามมาตรฐานคุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และตามเกณฑ์คุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ที่เน้นการประเมินผล คือ ประเมินผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ของคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาด้านต่างๆ เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น สำหรับสถาบันการศึกษาที่จะทำการสอนวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ยังต้องมีการรับรองสถาบันการศึกษา วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์เพื่อควบคุมคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา และเป็นการคุ้มครองประชาชนผู้ใช้บริการด้านสุขภาพ อย่างไรก็ตาม สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งถือเป็นแหล่งรวมขององค์ความรู้ทางวิชาการ แหล่งการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพที่สำคัญเพื่อการพัฒนาประเทศ ทั่วโลกสำคัญที่เป็นเครื่องมือในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ คือ การจัดการกระบวนการเรียนการสอน โดยมีอาจารย์ผู้สอนเป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่มีส่วนทำให้การจัดการกระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงมีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพของอาจารย์ ที่ต้องมีการตรวจสอบทั้งในระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอก เพื่อเป็นหลักประกันในด้านคุณภาพอาจารย์ ให้อาจารย์เป็นผู้ที่มีศักยภาพสูง มีทักษะการสื่อสาร สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นให้เข้าใจได้ มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกศิษย์ รวมทั้งสามารถชี้นำสังคมให้เป็นไปตามทิศทางที่พึงประสงค์

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นอาจารย์

2.1 ลักษณะและหน้าที่ของอาจารย์

ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 อาจารย์ หมายถึง ผู้สั่งสอนวิชาความรู้ ซึ่งไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2548: 33-35) ได้อธิบายถึงลักษณะผู้สอนที่ดีในระดับอุดมศึกษา ดังนี้

1. ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทั้งในด้านเนื้อหาวิชา รู้ถึงเหตุผลที่มาของความรู้ ต้องรู้จักผู้เรียน และต้องมีความรู้ในด้านการบริหารจัดการด้วย

2. ควรมีความรักและความศรัทธาในองค์ประกอบต่างๆ ของการสอน มีความรักในวิชาที่สอน มีความรักและความศรัทธาในตัวผู้เรียน มีความหวังดีและเต็มใจที่จะเห็นความก้าวหน้าของผู้เรียน และที่สำคัญ คือ ต้องมีความรักความศรัทธาในวิชาชีพอาจารย์มหาวิทยาลัย

3. ผู้สอนควรมีทักษะของการดำเนินการสอนอย่างเพียงพอ รู้วิธีเตรียมการสอน การใช้อุปกรณ์การสอน การวัดและประเมินผล มีทักษะในการติดต่อกับผู้เรียน มีเทคนิคจูงใจและให้คำปรึกษา

นอกจากนั้นผู้สอนในระดับอุดมศึกษายังต้องมีคุณลักษณะพิเศษบางประการ คือ เป็นผู้ที่รู้จักคิด วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ เป็นผู้มีความสามารถในการประยุกต์และใช้ความรู้ต่างๆ มีความสามารถในการโต้ตอบ ถกเถียง อภิปรายกับผู้เรียน และควรมีเทคนิคในการกระตุ้นให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543: 49-56) ได้กล่าวถึง ความแตกต่างระหว่างอาจารย์ในอดีตกับอาจารย์ในปัจจุบัน รวมทั้งลักษณะและหน้าที่ของอาจารย์ ดังนี้

ลักษณะอาจารย์ในอดีต

1. **ความรู้ดี** ในอดีตการรับอาจารย์มีเกณฑ์พิจารณาเกี่ยวกับความรู้ดี คือ เป็นผู้ที่ได้เกียรตินิยม หรือผู้ที่ได้ที่ 1 ของรุ่น จะได้รับการพิจารณาจากอาจารย์เพื่อเตรียมการให้เป็นอาจารย์ โดยมีการให้ทุนเรียนดีแก่นิสิตที่ได้คะแนนสูงสุด นอกจากนั้นยังพิจารณาส่วนประกอบอื่นในการจะรับเข้าเป็นอาจารย์ เช่น การทำกิจกรรม ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพ การมีวินัยในตนเอง การมีความเพียรพยายามหรือการใฝ่รู้ ดังนั้น การสร้างอาจารย์ในอดีตจึงมีข้อดี คือ สามารถรับรู้พฤติกรรม ความประพฤติของนิสิตก่อนที่จะชักชวนมาเป็นอาจารย์ อาชีพอาจารย์ถือเป็นเกียรติยศอย่างสูง ยิ่งอาจารย์ในสถาบันเห็นความสำคัญและคัดเลือกให้เป็นอาจารย์ นิสิตยังมีความผูกพันว่าต่อไปจะต้องเป็นอาจารย์ที่ดี จึงเป็นการเตรียมการที่มีการรับรู้ตรงกันระหว่างอาจารย์กับนิสิต และฝ่ายบริหารเองก็จะเตรียมอัตราไว้เพื่อบรรจุเป็นอาจารย์

ในอดีตการรับอาจารย์สามารถรับนิสิตที่จบปริญญาตรี เป็นอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาได้ เพราะสมัยก่อนมีหลักสูตรปริญญาโทไม่มาก จึงมีความจำเป็นต้องรับผู้จบปริญญาตรีมาเป็นอาจารย์

แต่ในปัจจุบันการเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาจะต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ซึ่งมีผลดี คือ ได้อาจารย์ที่มีคุณวุฒิสูงขึ้น ไม่ต้องเสียเวลาในการพัฒนาอาจารย์ในด้านคุณวุฒิทางการศึกษา แต่มีข้อเสีย คือ ไม่ทราบพื้นฐาน ภูมิหลังและอดีตของอาจารย์เหล่านั้นเพียงพอ บางครั้งอาจารย์เหล่านั้นปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมของสถาบันได้ไม่ดี ทำให้ไม่เข้าใจปรัชญาการผลิตบัณฑิตของสถาบันได้อย่างถ่องแท้ ก่อให้เกิดปัญหาในการทำงานได้ ข้อเสียอีกประการหนึ่ง คือ คนเก่งในระดับปริญญาตรีมีช่องทางในการประกอบอาชีพอื่นมากขึ้น เมื่อจบการศึกษาแล้วมีเงินเดือนมากกว่าอาจารย์ จึงเลือกที่จะประกอบอาชีพอื่นที่ทำหายกว่า เงินเดือนสูงกว่า สวัสดิการดีกว่า และสามารถใช้ความรู้ไปประกอบอาชีพได้ ดังนั้น วิธีการเดิมที่ใช้การสังเกตเพื่อคัดเลือกคนมาเป็นอาจารย์จึงเปลี่ยนแปลงไป ภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นในปัจจุบันคือ ไม่อาจจูงใจคนเก่งที่สุด ดีที่สุดมาเป็นอาจารย์ได้

ปัจจุบันการรับอาจารย์มิได้จำกัดเฉพาะผู้จบจากสถาบันนั้นเท่านั้น ทำให้มีข้อวิจารณ์เป็น 2 แนวคือ แนวแรกมีความเห็นว่าการรับอาจารย์ที่จบการศึกษาจากสถาบันเดียวกันจะทำให้วิชาการไม่ก้าวหน้า มีความคิดคับแคบ ทำอะไรเหมือนๆ กัน ไม่เกิดการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ แต่อีกแนวหนึ่งมีความเห็นว่าการรับคนจากสถาบันเดียวกันทำให้การทำงานดำเนินไปได้ราบรื่น มีความร่วมมือดี ทำให้การพัฒนาเป็นไปได้รวดเร็ว ข้อวิจารณ์ดังกล่าวยังไม่มียุติว่าวิธีการใดดีกว่ากัน

2. อบรมดี ในอดีตไม่มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษา แต่อาจารย์มีความใกล้ชิดกับนิสิตมาก อาจเป็นเพราะมีนิสิตจำนวนน้อย ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิตเป็นไปอย่างใกล้ชิด การมีโอกาสได้พบกับอาจารย์นอกห้องเรียน ทำให้นิสิตมีโอกาสเรียนรู้สิ่งอื่นนอกเหนือจากวิชาการ เกิดการพัฒนาด้านความคิด สติปัญญา และสังคมเพิ่มขึ้น เมื่อมีความผูกพันระหว่างอาจารย์กับนิสิตทำให้นิสิตเกิดความเจริญงอกงามในแง่ความคิด เพราะการได้ใกล้ชิดกับผู้ใหญ่ทำให้นิสิตได้ซึมซับวิธีคิด การประพฤติปฏิบัติโดยไม่ต้องมีการสอน เช่น การตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ ความหยิ่งในศักดิ์ศรีของความเป็นอาจารย์ ทำให้นิสิตซึมซับสิ่งที่ดีจากอาจารย์ ดังนั้น ในอดีตอาจารย์จะใช้เวลาส่วนหนึ่งในการอบรมทั้งในและนอกห้องเรียน อาจารย์สมัยก่อนจะคุยมาก เพราะถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะให้การอบรมสั่งสอนศิษย์ แต่ในปัจจุบันอาจารย์บางท่านละเลยเรื่องนี้ เพราะมองว่าตนเองเป็นผู้บรรยาย (Lecturer) คือ สอนหนังสืออย่างเดียว อาจารย์จึงสนใจแต่เพียงว่าผู้เรียนจะได้ความรู้อะไรไปเท่านั้น ไม่สนใจที่จะอบรมสั่งสอนนิสิต ทำให้เกิดความเสื่อมในวงการอุดมศึกษา เพราะถ้าอาจารย์ไม่ได้ช่วยในเรื่องของการพัฒนาคนให้เป็นคนดี บัณฑิตก็จะไม่มีความรู้คู่คุณธรรม ตามที่มหาวิทยาลัยได้ตั้งปณิธานหรืออุดมมุ่งหมายไว้

3. สอนดี อาจารย์ในปัจจุบันยังมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการสอน โดยเข้าใจว่าศาสตร์การสอนเป็นการฝึกระหว่างทำงาน (On the Job Training) คือ อาจารย์เคยเรียนมาอย่างไรก็

สอนไปอย่างนั้น ภาวะเช่นนี้ถือเป็นวิกฤตอย่างมากในวงการอุดมศึกษา ผู้ที่เป็นอาจารย์นั้นมีความรู้ดีเพียงอย่างเดียวไม่พอ ต้องมีความเข้าใจวิธีสอนที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสาขาวิชาด้วย ขณะนี้ศาสตร์การสอนได้พัฒนาขึ้นมา จึงเป็นหน้าที่ของนักการอุดมศึกษาที่จะต้องเผยแพร่ศาสตร์การสอนไปสู่วงวิชาชีพอื่นให้มีการพัฒนาการสอนให้ดีขึ้น เพื่อให้อาจารย์ที่สำเร็จศาสตร์ด้านอื่นๆ มีความรู้ในศาสตร์การสอน จะได้ถ่ายทอดวิชาการนั้นๆ ได้อย่างถูกต้องตามหลักของการศึกษา อาจารย์ในอดีตก่อนที่จะสอนจะต้องได้รับการนิเทศ และได้ไปสังเกตอาจารย์อาวุโสที่สอน ได้ร่วมงานและเตรียมงานก่อนที่จะมีการสอนจริง ได้รับการแนะนำแนวทางจากเพื่อนอาจารย์รุ่นพี่ในเรื่องของการสอน

4. วินัยดี ในสมัยก่อนการเป็นหัวหน้าภาควิชาไม่มีวาระในการดำรงตำแหน่ง ต่อมา พ.ศ. 2519 มีการเปลี่ยนแปลงระบบบริหาร โดยให้มีการสรรหาผู้ที่จะดำรงตำแหน่งคณบดี หัวหน้าภาควิชา และให้มีวาระในการดำรงตำแหน่ง การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้การมีวินัยของอาจารย์ลดน้อยลง สมัยก่อนหัวหน้าภาควิชา คือ ผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดในภาควิชา นั้น ใช้วิธีการปกครองแบบผู้บังคับบัญชาดูแลให้อาจารย์ปฏิบัติตามระเบียบ วินัย และกฎเกณฑ์ของสถาบัน ปัจจุบันอาจารย์มีอิสระมาก ความมีวินัยในตนเองลดน้อยลง คนที่เป็นอาจารย์ในระบบเก่าจะเคยชินกับการทำตามระเบียบวินัย มีจิตสำนึกในหน้าที่เกียรติภูมิของอาจารย์ รู้สึกและอายุที่ทำการศึกษาระเบียบ ความมีวินัยของอาจารย์เป็นสิ่งที่จำเป็นมาก และไม่ควรจะเปลี่ยนแปลง ทุกคนที่เป็นอาจารย์ต้องถือปฏิบัติตามสิ่งที่ถูกต้องโดยไม่ต้องให้มีคนมากคอยคุมประพฤติ

ลักษณะอาจารย์ในปัจจุบัน

จากการเปลี่ยนแปลงระเบียบกฎเกณฑ์เกี่ยวกับวิชาการในปี พ.ศ. 2519 ได้มีการกำหนดให้อาจารย์ต้องทำวิจัยเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ ในอดีตอาจารย์สามารถมีตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ได้เมื่อเงินเดือนถึงระดับ แต่ปัจจุบันต้องมีการทำผลงานวิจัยจึงจะได้ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ในอดีตไม่เน้นการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร อาจารย์บางคนสอนดีแต่อาจเขียนไม่ดี อาจารย์ส่วนใหญ่มีการติดตามข่าวสารทันสมัย เตรียมการสอนมาอย่างดี สอนให้หนีสิตเข้าใจได้ชัดเจนแจ่มแจ้ง แต่ก็ไม่ได้รับการประเมินการสอน ศาสตร์ของการประเมินโดยสากลแล้วมีชัดเจนว่า ด้านวิชาการนั้นมีการประเมินได้หลายรูปแบบ มิใช่ประเมินจากผลงานวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว ปัจจุบันอาจารย์หลายคนทำแต่ผลงานวิชาการและได้รับผลตอบแทน (Reward) บางคนรับทุนวิจัย ได้ทั้งเงินและนำผลงานไปขอตำแหน่งทางวิชาการได้ ในขณะที่อาจารย์บางคนมุ่งการสอนและการพัฒนานิสิตนักศึกษา ไม่ได้รับผลตอบแทน

หน้าที่ของอาจารย์ในปัจจุบัน อาจแบ่งได้เป็น 7 ด้าน ดังนี้

1. การสอน งานสอนในอดีต กำหนดให้อาจารย์ต้องมีภาระงานสอนไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 10 ชั่วโมง อาจไม่ได้รับพิจารณาให้ขึ้นเงินเดือน แต่ในปัจจุบันการนับชั่วโมงสอนเปลี่ยนไป การสอนในระดับบัณฑิตศึกษาไม่สามารถนับเป็นชั่วโมงสอนที่ชัดเจนได้ ทำให้อาจารย์ในปัจจุบันสามารถเลือกปฏิบัติภาระงานได้ ในกรณีเช่นนี้ต้องมีผู้ดูแลดูแลเกณฑ์การนับภาระงาน เช่น หัวหน้าภาควิชาอาจเป็นผู้พิจารณาว่าต้องมีภาระงานอย่างไร เท่าใด ในขณะที่เดียวกันอาจารย์บางคนก็มีปัญหาในการทำงาน เช่น มีความขัดแย้งกับนิสิต ทำงานร่วมกับนิสิตไม่ได้ ปัจจุบันจึงยังเป็นปัญหาอยู่ว่าใครจะเป็นผู้บริหารภาระงานสอนของอาจารย์ให้เกิดความยุติธรรม มีการลงโทษและการให้รางวัล มีการติดตามคุณภาพการสอนอย่างแท้จริง ในภาวะปัจจุบันนี้หัวหน้าภาควิชาไม่สามารถจะมีอำนาจให้คุณให้โทษได้ชัดเจนนัก

ด้านคุณภาพการสอน การสอนที่ดีต้องมีความรู้ในศาสตร์การสอน การสอนในศาสตร์ที่เน้นเนื้อหาสาระ (Content) มากเกินไปจนไม่ได้นึกถึงคุณภาพของการสอนหรือการถ่ายทอด จะทำให้เกิดผลเสียต่อคุณภาพการสอน ดังนั้น จึงเป็นภาวะวิกฤตของวิชาชีพอาจารย์ระดับอุดมศึกษา ที่อาจารย์หลายสาขาไม่มีความรู้ด้านศาสตร์การสอน ทำให้วิชาชีพอาจารย์เสื่อมลง ไม่ดึงดูดใจผู้เรียนให้อยากมาเป็นอาจารย์

2. การวิจัย เป็นหน้าที่หนึ่งของอาจารย์ที่ต้องปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ในศาสตร์ของตนและมีวิกฤตดังได้กล่าวแล้ว คือ มีความไม่ชัดเจน และมีความไม่พร้อมในการวิจัยของอาจารย์

3. การบริการวิชาการ ในต่างประเทศถือว่า การจัดสัมมนาวิชาการเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ เพราะถือว่าผู้จัดสัมมนาต้องมีความรู้ ต้องศึกษาค้นคว้าเพื่อนำการสัมมนาวิชาการนั้น มีสามารถแสดงความคิดในศาสตร์ของตน เป็นการพัฒนาและมีส่วนร่วมในศาสตร์วิชาชีพของตน การจัดงานวิชาการถือว่าเป็นการธำรงวิชาชีพ ดังนั้น จึงควรมีขอบเขตและคำจำกัดความของการให้บริการทางวิชาการที่ชัดเจน

4. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Cultural Transmission) เป็นการถ่ายทอดธำรงวัฒนธรรมที่ดีงาม ซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรมวัดได้ยากกว่าอาจารย์ได้ปฏิบัติหน้าที่นี้หรือไม่ อาจารย์ควรมีบทบาทในการเผยแพร่ลักษณะที่ดีของคนไทย สังคมไทย และการธำรงไทย นอกจากนั้น ควรเป็นตัวอย่างในด้านศิลปวัฒนธรรมหรือทำให้นิสิตนักศึกษาสนใจ และให้ความสำคัญต่อการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมมากขึ้น

5. การพัฒนาคน ในอดีตถือว่ามีกรปฏิบัติแต่ยังไม่เป็นระบบ เช่น การมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์กับนิสิต ถือว่าเป็นการพัฒนาคนไปด้วย ศาสตร์การพัฒนาคคนที่เป็ระบบเริ่มมีขึ้นในต่างประเทศเมื่อประมาณ 20 ปี โดยมีการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และมีทฤษฎีเพื่อการพัฒนาให้นิสิต

เป็นคนที่สมบูรณ์แบบที่สุด ดังนั้น อาจารย์ในปัจจุบันทุกคนต้องถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในการ ตักเตือน อบรมให้บัณฑิตเป็นคนดีออกไปสู่สังคม เพราะการปล่อยให้บัณฑิตออกไปสู่สังคมโดยไม่ได้ รับการพัฒนาอย่างถูกต้องครบถ้วนอาจก่อให้เกิดปัญหาในสังคม ปัจจุบันอาจารย์หลายคนปฏิเสธ หน้าที่นี้ รวมทั้งฝ่ายบริหารเองก็มีได้ใส่ใจให้การสนับสนุนการพัฒนานิสิตอย่างจริงจัง จึงทำให้ อาจารย์ไม่ปฏิบัติภาระงานนี้

6. งานธุรการ การทำงานนอกภาควิชาถือเป็นหน้าที่ประการหนึ่งที่อาจารย์ต้องกระทำ เพราะเป็นการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาคณะ รู้จักอาจารย์นอก ภาควิชาและรู้จักธรรมชาติของศาสตร์ในสาขาต่างๆ มากขึ้น การทำงานธุรการจะช่วยสร้างระบบ สังคมในคณะ ปัจจุบันอาจารย์มักปฏิเสธงานที่ไม่เป็นวิชาการ จึงทำให้เป็นภาระงานที่หนักกับ อาจารย์ที่ยอมทำ

7. งานบริหารและกรรมการ อาจารย์ที่มีตำแหน่งบริหาร เช่น คณบดี ควรได้รับการพิจารณา ความดีความชอบและให้ตำแหน่งทางวิชาการด้วย

สำหรับจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ ซึ่งเป็นสิ่งที่อาจารย์ทุกคนควรยึดถือเป็นหลักและ นำไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ใฝ่รู้ รับผิดชอบและเป็นแบบอย่างที่ดี ที่ประชุมประธานสภา อาจารย์มหาวิทยาลัยปี 2541 ได้ประกาศไว้ ดังนี้ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2543: 31)

1. พึงดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี
2. สอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถ
3. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ
4. ปฏิบัติงานโดยมีมีเสรีภาพทางวิชาการ
5. หมั่นศึกษาค้นคว้า
6. เป็นนักวิจัยที่มีจรรยาบรรณ
7. ปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานอย่างกัลยาณมิตร
8. สร้างและส่งเสริมความสามัคคี
9. ปฏิบัติต่อด้วยความรับผิดชอบต่อผู้อื่น

นอกจากนั้น คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) ได้กำหนดมาตรฐานจรรยาบรรณที่พึงมีในสถาบันอุดมศึกษา ไว้ดังนี้

1. ยึดมั่นและยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง
2. ซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบต่อ
3. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้
4. ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม

5. มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

6. ไม่ใช่อำนาจครอบงำคิดทำนองครองธรรมต่อนักศึกษา

และต้องมีจรรยาบรรณครอบคลุมจรรยาบรรณต่อไปนี้ คือ จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อการปฏิบัติงาน จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน จรรยาบรรณต่อผู้บังคับบัญชา จรรยาบรรณต่อผู้ใต้บังคับบัญชา จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมงาน จรรยาบรรณต่อนิสิต นักศึกษาและผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อประชาชน ละจรรยาบรรณต่อสังคม

2.2 ลักษณะของความเป็นครู

จากข้อมูลข้างต้นทำให้เห็นว่า ผู้ที่จะเป็นอาจารย์ที่ดี ต้องมีลักษณะของความเป็นครูที่ดีด้วย ซึ่งในปี พ.ศ. 2547 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดพิมพ์เผยแพร่ลักษณะของครูที่ดีว่ามีคุณลักษณะ ดังนี้

1. มีอุดมการณ์และจิตวิญญาณของความเป็นครู

1.1 รัก ศรัทธา รักษาไว้ซึ่งเกียรติคุณ เกียรติศักดิ์ และหน้าที่ของความเป็นครู มุ่งมั่นประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณครู

1.2 ศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจให้ถ่องแท้ในกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการครูและทิศทางการพัฒนาการศึกษาของรัฐบาล

1.3 ศึกษาเรียนรู้ เข้าใจในศิษย์ มีเมตตากรุณา รับฟังความคิดเห็น อุทิศเวลาให้กับศิษย์ ไม่ละทิ้งการสอน ติดตามแก้ไขปัญหา พัฒนาการเรียนรู้และความประพฤติของศิษย์ทุกคน

1.4 ประพฤติและปฏิบัติต่อผู้ร่วมวิชาชีพด้วยการยกย่อง ให้เกียรติ เคารพศักดิ์ศรี สิทธิหน้าที่ ช่วยเหลือเกื้อกูล สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ

1.5 ตระหนักในบทบาทและคุณค่าของความเป็นครูของแผ่นดิน ติดตาม ใคร่ครวญปัญหาและแนวทางพัฒนาเยาวชน ประชาชน ชุมชน และชาติบ้านเมือง เสนอแนะชี้ทางที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาและการพัฒนา

2. ตั้งใจปฏิบัติงานหน้าที่ครูโดยสมบูรณ์ด้วยหลักธรรมและหลักวิชาชีพครู

2.1 สอน ฝึก อบรมบ่มนิสัย พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมของนักเรียน ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษา

2.2 จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีศักยภาพ พัฒนาความรู้ความสามารถ สังคม คุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรมและจิตใจอย่างสมบูรณ์

2.3 เข้าร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาและกิจกรรมนักเรียน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาเยาวชน ประชาชน ทรัพยากร ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมในชุมชน

2.4 ยึดมั่น ประพฤติปฏิบัติตามพันธกิจ นโยบาย กฎระเบียบของสถานศึกษา เสียสละ ร่วมปฏิบัติงานในกิจกรรมของสถานศึกษา สร้างสรรค์เกียรติคุณ ชื่อเสียง ความเจริญก้าวหน้าให้สถานศึกษา

2.5 ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เผยแพร่ เพื่อพัฒนางานของตนและของส่วนรวม ให้เจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง เต็มกำลังความสามารถ

3. เพียรพัฒนาตนเองตลอดชีวิต ทั้งทางคุณธรรม จริยธรรม ศิลธรรม ทางวิชาการ และทางวิชาชีพ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินชีวิต ให้สมกับการเป็นปวงชนียบุคคลของสังคม

3.1 มีอุดมการณ์ของชีวิต มุ่งหวังความเจริญก้าวหน้าในชีวิต พัฒนาความรู้ความสามารถในทางวิชาการ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ศิลธรรม ประพฤติปฏิบัติตามศีลธรรม ยึดมั่นในหลักธรรมของศาสนาอย่างเคร่งครัด ดำเนินชีวิตตามครรลองของวัฒนธรรมอันดีงามของไทย

3.2 มีจิตสำนึกสาธารณะ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อสังคม หมั่นบำเพ็ญประโยชน์ ช่วยเหลือเกื้อกูลสังคม

3.3 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ปฏิบัติตนให้เป็นที่น่าเคารพน่านับถือ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และคุณธรรม

3.4 ศรัทธายึดมั่นในการปกครองประเทศ ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ปฏิบัติงานและอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นด้วยวิถีทางประชาธิปไตย ประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของบ้านเมือง กติกาของสังคม

3.5 ใฝ่ใจในการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิตของตนและครอบครัว ประพฤติปฏิบัติตนให้เกิดความสงบสุข

4. เป็นพลังสำคัญของชุมชน ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ สังคมของชุมชน ชาคีบ้านเมือง

4.1 ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ เพื่อพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจสังคมของชุมชน ดำเนินการและเสนอแนะให้มีการดำเนินการทางการศึกษา เศรษฐกิจและสังคม เพื่อความเจริญก้าวหน้าของชุมชน ชาคี บ้านเมือง

4.2 ร่วมมือกันพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมปัจจุบันอย่างแท้จริง ร่วมมือดำเนินการจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภท ในรูปแบบและวิธีการต่างๆ ให้กับเยาวชน ประชาชนตามสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม

4.3 เป็นผู้นำ ผู้ร่วมงานในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยเฉพาะในด้าน เศรษฐกิจพอเพียง จิตสำนึกสาธารณะ ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งน้ำ การคมนาคม สิ่งแวดล้อม การอาชีพ การตลาด เทคโนโลยีที่เหมาะสม

4.4 ร่วมกิจกรรมในงานของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การปกครอง และ วัฒนธรรมประเพณี เพื่อให้งานเหล่านั้นบรรลุผลสัมฤทธิ์

4.5 สนใจเป็นกรณีพิเศษ เพื่อรับทราบเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวอันอาจเป็น อันตรายต่อชุมชน ชาติบ้านเมือง ดำเนินการตามความเหมาะสม เพื่อขจัดภัยอันตรายเหล่านั้น ทำให้เกิดความมั่นคงของชาติ

ดิเรก พรสีมา และคณะ (2541) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาวิชาชีพครู และให้คำจำกัดความว่า ครู คือ ผู้กำหนดคุณภาพประชากรในสังคม และคุณภาพประชากรในสังคม คือ ตัวพยากรณ์ ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การศึกษา วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม วิชาชีพครูจึงควรเป็นที่รวมของคนเก่ง คนดี สามารถเป็นต้นแบบทาง คุณธรรม จริยธรรม การประพฤติปฏิบัติตน การดำรงชีวิต และการชี้นำสังคมไปในทางที่เหมาะสม โดยดิเรก พรสีมา และคณะได้สรุปคุณลักษณะของครูที่ดี 3 ด้านจากการศึกษางานวิจัยและค้นคว้า ดังนี้

ด้านคุณลักษณะ

1. มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และพร้อมที่จะพัฒนาวิชาชีพของตนอยู่เสมอ
2. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน ทั้งด้านศีลธรรม วัฒนธรรม กิจนิสัย สุขนิสัย และอุปนิสัย ตลอดจนมีความเป็นประชาธิปไตย
3. ใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
4. มีความเมตตาแก่ศิษย์ และเห็นคุณค่าของศิษย์
5. มีสุขภาพสมบูรณ์
6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางวิชาการ และสามารถใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้
7. มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน และสามารถเป็นผู้นำชุมชนได้
8. สามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ภาษา และการวิจัย เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง
9. สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นครูแบบใหม่ในระบบสากลได้ คือ

9.1 เป็นครูที่เน้นความหลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อผู้เรียนเป็นหลัก แนะนำผู้เรียนสามารถพัฒนาเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพและสร้างสรรค์ ให้ข้อมูลสะท้อนกลับผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง

9.2 รู้วิทยาการด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น เพราะการศึกษายุคใหม่เป็นการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น

9.3 เป็นครูที่ต้องไปหานักเรียนมากขึ้น เข้าเยี่ยมชุมชนได้มากขึ้น

ด้านความรู้ของครู

1. มีความรู้ในวิชาที่สอนอย่างแท้จริง สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีในศาสตร์ความรู้มาสู่การปฏิบัติได้ ทั้งการปฏิบัติในระดับสากลและในระดับท้องถิ่น
2. มีความรู้ด้านการวิจัย วิทยาการคอมพิวเตอร์และภาษา เพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้
3. มีความรู้ด้านเทคนิคการสอน จิตวิทยา การวัดและประเมินผล สามารถประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. รู้ข้อมูลข่าวสารรอบตัวและเรื่องราวในท้องถิ่น เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ได้

ด้านการถ่ายทอดความรู้

1. สามารถประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ เพื่อจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจและผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือใช้ในการเรียนรู้ต่อไป
2. สามารถอบรมบ่มนิสัยให้ผู้เรียนมีศีลธรรม วัฒนธรรม กิจนิสัย สุชนนิสัย และอุปนิสัย รวมทั้งรักในความเป็นประชาธิปไตย เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข
3. สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนใฝ่รู้ และก้าวทันเทคโนโลยี ตลอดจนสามารถใช้ภาษาสื่อสารกันได้ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ และสามารถใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
4. สามารถ พัฒนาให้ผู้เรียนมองกว้าง คิดไกล และมีวิจรรณญาณ ที่จะวิเคราะห์และเลือกใช้ข่าวสารข้อมูลให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองได้
5. พัฒนาให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ของชุมชน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาชุมชน และแก้ปัญหาต่างๆ ในชุมชนได้

ยนต์ ชุ่มจิต (2546: 190-197) ได้อธิบายหน้าที่และความรับผิดชอบของครู ตามคำในภาษาอังกฤษว่า “TEACHERS” โดยสามารถจำแนกความหมาย ซึ่งแสดงให้เห็นหน้าที่และความรับผิดชอบของครูได้ ดังนี้

T (Teaching) คือ การสอน หมายความว่า ครูมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการสอนศิษย์ เพื่อให้ศิษย์มีความรู้ความสามารถในวิชาการทั้งหลายทั้งปวง ซึ่งถือว่าเป็นงานหลักของผู้เป็นครูทุกคน หากครูคนใดไม่ชอบการสอน ไม่สมควรมาซึ่งงานวิชาชีพครู หากเป็นครูโดยไร้จิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างแท้จริงแล้ว ผลเสียที่จะเกิดกับนักเรียนนั้นย่อมมีมากกว่าผลดีที่นักเรียนจะได้รับ ดังนั้น ครูทุกคนจึงควรตระหนักในด้านการสอนเป็นอันดับแรก โดยถือว่าเป็นหัวใจของความเป็นครู คือ การอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดีมีความรู้ในวิทยาการทั้งปวง อย่างไรก็ตาม การที่ครูคนใดจะทำหน้าที่ในด้านการสอนที่สมบูรณ์มากน้อยเพียงใดนั้น จะต้องอาศัยองค์ประกอบอื่นอีกหลายประการ ที่สำคัญ คือ การเพิ่มพูนสมรรถภาพในการสอนให้กับตนเอง และการมีวิธีการสอนที่ดี

E (Ethics) คือ จริยธรรม หมายความว่า ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการอบรมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่หลักอีกประการหนึ่งของความเป็นครู นอกจากครูอาจารย์จะต้องอบรมส่งเสริมนักเรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมแล้ว ตัวครูทุกคนจะต้องพฤติกรรมปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีจริยธรรมอันดีงามเหมาะสมด้วย เพราะพฤติกรรมอันเหมาะสมที่ครูได้แสดงออก จะเป็นเครื่องมืออันสำคัญสำหรับการปลูกฝังศรัทธาให้แก่ศิษย์ เพื่อให้ศิษย์นำไปเป็นแบบอย่างสำหรับการประพฤติปฏิบัติต่อไป

A (Academic) คือ วิชาการ หมายความว่า ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อวิชาการทั้งของตนเองและของนักเรียน ซึ่งความจริงแล้วงานของครูต้องเกี่ยวข้องกับวิชาการอยู่ตลอดเวลา เพราะวิชาชีพครูต้องใช้ความรู้เป็นเครื่องมือในการประกอบวิชาชีพ ด้วยเหตุนี้ ครูทุกท่านจะต้องหมั่นศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ หากไม่เป็นไปเช่นนั้น จะทำให้ความรู้ต่าง ๆ ที่ครูมีอยู่ล้าสมัย ไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม โลกยุคโลกาภิวัตน์หรือโลกไร้พรมแดนในปัจจุบัน

C (Cultural Heritage) คือ การสืบทอดวัฒนธรรม หมายความว่า ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการสืบทอดวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้เป็นครูอีกประการหนึ่ง เพราะการสอนศิลปวิทยาการทุกสิ่งทุกอย่างให้แก่ศิษย์นั้น ย่อมถือได้ว่าเป็นการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง สำหรับวิธีการที่ครูพึงกระทำ ได้แก่ ครูเป็นผู้ปฏิบัติปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของชาติให้ถูกต้องเหมาะสม และการอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นผู้เข้าใจในวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงามของชาติอย่างถูกต้อง

H (Human Relationship) คือ การมีมนุษยสัมพันธ์ หมายความว่า ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ ที่ครูต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์ด้วย เพราะการมี

มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี จะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและต่อหมู่คณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประโยชน์ต่อโรงเรียน

E (Evaluation) คือ การประเมินผล หมายความว่า ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการประเมินผลการเรียนของศิษย์ งานของครูในด้านนี้ถือว่ามีความสำคัญมากอีกประการหนึ่ง ทั้งนี้เพราะการประเมินผลการเรียนการสอน เป็นการวัดความเจริญก้าวหน้าของศิษย์ในด้านต่างๆ หลังจากมีการเรียนการสอนไปแล้ว ถ้าหากครูไม่ประเมินผลการเรียนของศิษย์ ย่อมไม่สามารถที่จะทราบว่าศิษย์ของตนมีความรู้หรือเจริญงอกงามมากน้อยเพียงใด ดังนั้น ครูจึงควรระลึกอยู่เสมอว่า “ณ ที่ใดมีการสอน ที่นั่นต้องมีการสอบ” การสอบที่มีคุณค่านั้น จะต้องเป็นการสอบเพื่อพัฒนาต่อไป ไม่ใช่เป็นการสอบเพื่อตัดสินได้หรือตกเท่านั้น

R (Research) คือ การวิจัย หมายความว่า ครูต้องพยายามหาความรู้ความจริง เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนและแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน การรับผิดชอบของครูที่เกี่ยวกับการวิจัยนี้อาจจะเป็นการพยายามหาความรู้ความจริงด้วยวิธีการง่ายๆ ไปจนถึงการใช้กระบวนการที่ยุ่ยากซับซ้อน การที่ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบในด้านนี้ เพราะในการสอนวิชาการต่าง ๆ กับนักเรียนนักศึกษาในระดับต่างๆ นั้น ครูจะต้องพบกับปัญหานานัปการ เช่น ปัญหานักเรียนไม่ทำการบ้าน ปัญหาเด็กหนีโรงเรียน ปัญหาชู้สาวในโรงเรียน ปัญหาเสพยาเสพติด และปัญหาการลักขโมยในโรงเรียน เป็นต้น ปัญหาต่างๆ เหล่านี้เป็นปัญหาที่ครูทุกระดับชั้นต้องช่วยแก้ไข หากสามารถแก้ไขได้จะทำให้การดำเนินการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

S (Service) คือ การบริการวิชาการ หมายความว่า ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการบริการศิษย์และผู้ปกครอง แต่บางครั้งก็จำเป็นต้องให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่นด้วย แต่โดยธรรมชาติแล้ว งานบริการหลักของครู คือ การบริการให้ความรู้ เพื่อสร้างความเจริญงอกงามให้แก่แก่นักเรียน เช่นเดียวกับวิชาชีพแพทย์ให้การบริการดูแลรักษาสุขภาพของประชาชนทั่วไป สำหรับครูนั้น นอกจากให้การบริการแก่นักเรียนแล้ว บางครั้งครูยังต้องให้บริการด้านคำปรึกษาหารือด้านสุขภาพอนามัยแก่ชุมชน รวมทั้งช่วยแก้ปัญหาให้แก่ชุมชนรอบๆ โรงเรียนอีกด้วย

สรุปสาระสำคัญแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นอาจารย์

อาจารย์ คือ บุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในการศึกษา เพราะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ความสามารถ ทักษะคิด รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกศิษย์ ทำให้ได้บัณฑิตนักศึกษาสำเร็จเป็นบัณฑิตที่คุณภาพ มีวิจรรณญาณ รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง มีระเบียบวินัย สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักฟังตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น อาจารย์จึงต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีความรู้ที่ทันสมัย มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ มีความสามารถ

ในการควบคุมอารมณ์ มีอุดมการณ์และจิตวิญญาณของความเป็นครู ปฏิบัติงานหน้าที่ครูด้วยหลักธรรมและหลักวิชาชีพ พัฒนาดตนเองอย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินชีวิต อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันพบปัญหาหลายประการ นับตั้งแต่การรับอาจารย์เข้าสู่สถาบันการศึกษา การพัฒนาอาจารย์ให้มีศักยภาพที่จะปฏิบัติงานในทุกภารกิจได้อย่างมีคุณภาพ ทั้งทางด้านการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่ชุมชน และการทำงานบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพอาจารย์ จึงเป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษาที่จะต้องดำเนินการควบคุม กำกับดูแล ให้ได้คณาจารย์ที่มีคุณภาพ สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างครบถ้วนตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

ตอนที่ 3 แนวคิดด้านมาตรฐานวิชาชีพการศึกษา

3.1 ความหมายของวิชาชีพ

วิชาชีพ (Profession) เป็นอาชีพให้บริการแก่สาธารณชนที่ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญ เป็นการเฉพาะ ไม่ซ้ำซ้อนกับวิชาชีพอื่น และมีมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพ โดยผู้ประกอบวิชาชีพต้องฝึกรวมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างเพียงพอก่อนที่จะประกอบวิชาชีพ ต่างกับ **อาชีพ** (Career) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องทำให้สำเร็จ โดยมุ่งหวังค่าตอบแทนเพื่อการดำรงชีพเท่านั้น วิชาชีพซึ่งได้รับยกย่องให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ผู้ประกอบวิชาชีพย่อมต้องมีความรับผิดชอบอย่างสูงตามมา เพราะมีผลกระทบต่อผู้รับบริการและสาธารณชน จึงต้องมีการควบคุมการประกอบวิชาชีพเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดความมั่นใจต่อผู้รับบริการและสาธารณชน โดยผู้ประกอบวิชาชีพต้องประกอบวิชาชีพด้วยวิธีการแห่งปัญญา (Intellectual Method) ได้รับการศึกษาอบรมมาอย่างเพียงพอ (Long Period of Training) มีอิสระในการใช้วิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ (Professional Autonomy) และมีจรรยาบรรณของวิชาชีพ (Professional Ethics) รวมทั้งต้องมีสถาบันวิชาชีพ (Professional Institution) หรือองค์กรวิชาชีพ (Professional Organization) เป็นแหล่งกลางในการสร้างสรรค์จรรยาบรรณวิชาชีพ (พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2546) ซึ่ง สามารถสรุปลักษณะทางวิชาชีพที่สำคัญตามแนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพนิยม (Professionalism) หรือความเป็นวิชาชีพได้ ดังนี้ คือ (ติน ประชัญฤทธิ์, 2536)

1. มีองค์กรวิชาชีพควบคุม
2. มีการกำหนดสมรรถนะ/ทักษะที่เป็นมาตรฐานโดยเฉพาะและชัดเจน โดยกลุ่มคนในวิชาชีพ
3. มีทักษะที่มีความรู้ทางทฤษฎีที่เป็นพื้นฐาน
4. มีการฝึกรวมที่เป็นระบบอย่างนักวิชาการ
5. ใช้ความรู้ ทักษะ และความสามารถอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และปลอดภัย

6. มีจรรยาบรรณวิชาชีพ
7. มีการควบคุมการเข้าสู่วิชาชีพอย่างเข้มงวด/มีใบอนุญาตหรือใบรับรองการประกอบวิชาชีพ
8. ได้รับความนับถืออย่างสูงในสังคม

วิชาชีพทางการศึกษา นอกจากจะเป็นวิชาชีพชั้นสูงประเภทหนึ่ง ซึ่งจะต้องประกอบวิชาชีพเพื่อบริการต่อสาธารณชนตามบริบทของวิชาชีพนั้นๆ แล้ว ยังมีบทบาทสำคัญต่อสังคมและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ กล่าวคือ

1. สร้างพลเมืองดีของประเทศ โดยการให้การศึกษาค้นพื้นฐานที่จะทำให้ประชาชนเป็นพลเมืองดีตามที่ประเทศชาติต้องการ
2. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสนองตอบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
3. สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติจากคนรุ่นหนึ่ง ไปอีกรุ่นหนึ่ง ให้มีการรักษาความเป็นชาติไว้อย่างมั่นคงยาวนาน

ดังนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงกำหนดแนวทางในการดำเนินงานกำกับดูแลรักษาและพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษา โดยกำหนดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ให้มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออก และเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษา กำหนดให้วิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพควบคุม โดยครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ที่กฎกระทรวงกำหนดให้เป็นวิชาชีพควบคุม ต้องประกอบวิชาชีพภายใต้บังคับแห่งข้อจำกัดและเงื่อนไขของคุรุสภา ดังนี้

1. ต้องได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพ โดยยื่นขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่คุรุสภากำหนด ผู้ไม่ได้รับอนุญาต หรือสถานศึกษาที่รับผู้ไม่ได้รับใบอนุญาตเข้าประกอบวิชาชีพควบคุมในสถานศึกษา จะได้รับโทษตามกฎหมาย
2. ต้องประพฤติตนตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำรงไว้ซึ่งความรู้ความสามารถและความซื่อสัตย์สุจริต ตามระดับคุณภาพของมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพ
3. บุคคลผู้ได้รับความเสียหายจากการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ มีสิทธิกล่าวหาหรือกรรมการคุรุสภา กรรมการมาตรฐานวิชาชีพ และบุคคลอื่นมีสิทธิกล่าวโทษผู้ประกอบวิชาชีพที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณได้

4. เมื่อมีการกล่าวหาหรือกล่าวโทษ คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพอาจวินิจฉัยชี้ขาดให้ ยกข้อกล่าวหา/กล่าวโทษ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบ วิชาชีพได้ และผู้ถูกพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตไม่สามารถประกอบวิชาชีพต่อไปได้

3.2 มาตรฐานวิชาชีพการศึกษา

มาตรฐานวิชาชีพการศึกษา คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ สามารถสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้แก่ผู้รับบริการจาก วิชาชีพได้ว่าเป็นบริการที่มีคุณภาพ ตอบสนองได้ว่าการที่กฎหมายให้ความสำคัญกับวิชาชีพ ทางการศึกษาและกำหนดให้เป็นวิชาชีพควบคุมนั้น เนื่องจากเป็นวิชาชีพที่มีลักษณะเฉพาะ ต้อง ใช้ความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในการประกอบวิชาชีพ ตามพระราชบัญญัติสภาครูและ บุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49 กำหนดให้มีมาตรฐานวิชาชีพ 3 ด้านประกอบด้วย

1. **มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ** หมายถึง ข้อกำหนดสำหรับผู้ที่ จะเข้ามา ประกอบวิชาชีพ จะต้องมีความรู้และมีประสบการณ์วิชาชีพเพียงพอที่จะประกอบวิชาชีพ จึงจะ สามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงว่า เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์พร้อมที่จะประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้

มาตรฐานความรู้ ต้องมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิ อื่นที่คุรุสภารับรอง และมีความรู้ ดังต่อไปนี้

1. ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู
2. การพัฒนาหลักสูตร
3. การจัดการเรียนรู้
4. จิตวิทยาสำหรับครู
5. การวัดและประเมินผลการศึกษา
6. การบริหารจัดการในห้องเรียน
7. การวิจัยทางการศึกษา
8. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
9. ความเป็นครู

มาตรฐานประสบการณ์ของครู

ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อย กว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ดังนี้

1. การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน
2. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพให้เกิดผลเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด พร้อมกับมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ ทั้งความชำนาญเฉพาะด้านและความชำนาญตามระดับคุณภาพของมาตรฐานการปฏิบัติงาน หรืออย่างน้อยจะต้องมีการพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่า มีความรู้ความสามารถและความชำนาญเพียงพอ ที่จะดำรงสถานภาพของการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพต่อไปได้หรือไม่ นั่นก็คือ การกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องไปอนุญาตทุกๆ 5 ปี

มาตรฐานการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยมาตรฐาน

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ

การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่องค์กรหรือหน่วยงานหรือสมาคมจัดขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การสัมมนา และการประชุมปฏิบัติการ เป็นต้น ทั้งนี้ต้องมีผลงานหรือรายงานที่ปรากฏชัดเจน

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน

การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การเลือกอย่างชาญฉลาดด้วยความรักและหวังดีต่อผู้เรียน ดังนั้น ในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่นๆ ครูต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของครูที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุดตามความถนัด ความสนใจ และความต้องการ โดยวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหาความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิม รวมทั้งการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ ปรับปรุงหรือสร้างแผนการสอน บันทึกการสอน หรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่นๆ ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หมายถึง การประดิษฐ์ คิดค้น ผลิตภัณฑ์ ปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุ จุดประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ ตามสภาพความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ

การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ หมายถึง การรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอนให้ครอบคลุมสาเหตุ ปัจจัย และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยครุณาเสนอรายงานการปฏิบัติในรายละเอียด ดังนี้

1. ปัญหาความต้องการของผู้เรียนที่ต้องได้รับการพัฒนา และเป้าหมายของการพัฒนา
2. เทคนิค วิธีการ หรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และขั้นตอนวิธีการใช้เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมนั้นๆ
3. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการที่กำหนดที่เกิดกับผู้เรียน
4. ข้อเสนอแนะแนวทางใหม่ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออก การประพฤติและปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธาและถือเป็นแบบอย่าง

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และร่วมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์

การร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญรับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชน และร่วมมือปฏิบัติงานเพื่อ

พัฒนางานของสถานศึกษา ให้ชุมชนและสถานศึกษามีการยอมรับซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นหา สังกัด จดจำ และรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับวิชาชีพครู สามารถวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหา พัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ หมายถึง การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการนำเอาปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนและการจัดกิจกรรมอื่นๆ ในโรงเรียนมากำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของผู้เรียนที่ถาวร เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของครูอีกแบบหนึ่งที่จะนำเอาวิกฤติต่างๆ มาเป็นโอกาสในการพัฒนา ครูจำเป็นต้องมองมุมต่างๆ ของปัญหา แล้วค้นมุมของปัญหาไปในทางการพัฒนา กำหนดเป็นกิจกรรมในการพัฒนาของผู้เรียน ครูจึงต้องเป็นผู้มองมุมบวกในสถานการณ์ต่างๆ ได้ กล้าที่จะเผชิญปัญหาต่างๆ มีสติในการแก้ปัญหา ไม่ตอบสนองปัญหาต่างๆ ด้วยอารมณ์หรือแง่มุมแบบตรงตัว ครูสามารถมองหักมมุมในทุกๆ โอกาส มองเห็นแนวทางที่น่าสู่ผลก้าวหน้าของผู้เรียน

3. มาตรฐานการปฏิบัติตน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประพฤติตนของผู้ประกอบวิชาชีพ โดยมีจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นแนวทางและข้อพึงระวังในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียง ฐานะ เกียรติ และศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ตามแบบแผนพฤติกรรม ตามจรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภาจะกำหนดเป็นข้อบังคับต่อไป และหากผู้ประกอบวิชาชีพประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นจนได้รับการร้องเรียนถึงคุรุสภาแล้ว ผู้นั้นอาจถูกคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (1) ยกข้อกล่าวหา (2) ตักเตือน (3) ภาคทัณฑ์ (4) พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกิน 5 ปี (5) เพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ (มาตรา 54)

มาตรฐานการปฏิบัติตน ประกอบด้วย

จรรยาบรรณต่อตนเอง

1. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

2. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องรักศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อวิชาชีพ เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

3. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจ แก่ศิษย์ และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า

4. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้อง ดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ

5. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ

6. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องไม่กระทำความผิดเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ

7. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่ เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

8. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาพึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดย ยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

จรรยาบรรณต่อสังคม

9. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาพึงประพฤติปฏิบัติตน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์และ พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วน ร่วมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข

สรุปสาระสำคัญของแนวคิดมาตรฐานวิชาชีพการศึกษา

การศึกษาเป็นทั้งการสร้าง การพัฒนา รวมทั้งการเสริมให้บุคคลมีคุณภาพ มีศักยภาพ ที่จะ เป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของชุมชน สังคม และประเทศ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีพลังในการ สร้างสรรค์ที่ยั่งยืน จำเป็นต้องมีครู คณาจารย์ ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ไม่มีมาตรฐานหรือมาตรฐานต่ำย่อมเป็นตัวบ่งชี้ชัดเจนว่า ระบบการศึกษาจะสร้างหรือพัฒนา ประชาชนให้มีคุณภาพได้ยาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงกำหนดแนวทางใน การดำเนินงานกำกับดูแลรักษาและพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษา โดยให้คุรุสภากำหนดมาตรฐาน วิชาชีพการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์

ที่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาจะต้องประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ สามารถสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้แก่ผู้รับบริการ

ตอนที่ 4 แนวคิดมาตรฐานการพยาบาลและการผดุงครรภ์ จรรยาบรรณวิชาชีพ

4.1 ความหมายการพยาบาลและการผดุงครรภ์

ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 กำหนดความหมายการพยาบาล และการผดุงครรภ์ไว้ดังนี้

การพยาบาล หมายความว่า การกระทำต่อมนุษย์เกี่ยวกับการดูแลและการช่วยเหลือเมื่อเจ็บป่วย การฟื้นฟูสภาพ การป้องกันโรค และการส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งการช่วยเหลือแพทย์กระทำการรักษาโรค ทั้งนี้ โดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์และศิลปะการพยาบาล

การประกอบวิชาชีพการพยาบาล หมายความว่า การปฏิบัติหน้าที่การพยาบาลต่อบุคคล ครอบครัว และชุมชน โดยกระทำต่อไปนี้

- (1) การสอน การแนะนำ การให้คำปรึกษา และการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย
- (2) การกระทำต่อร่างกายและจิตใจของบุคคล รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อการแก้ปัญหาความเจ็บป่วย การบรรเทาอาการของโรค การลุกลามของโรค และการฟื้นฟูสภาพ
- (3) การกระทำตามวิธีที่กำหนดไว้ในการรักษาโรคเบื้องต้นและการให้ภูมิคุ้มกันโรค
- (4) ช่วยเหลือแพทย์กระทำการรักษาโรค ทั้งนี้โดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์และศิลปะการพยาบาลในการประเมินสุขภาพ การวินิจฉัยปัญหา การวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผล

ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาล หมายความว่า บุคคลซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลจากสภาการพยาบาล

การผดุงครรภ์ หมายความว่า การกระทำเกี่ยวกับการดูแลและการช่วยเหลือหญิงมีครรภ์ หญิงหลังคลอด และทารกแรกเกิด รวมถึงการตรวจ การทำคลอด การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันความผิดปกติในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด รวมทั้งการช่วยเหลือแพทย์กระทำการรักษาโรค ทั้งนี้โดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์และศิลปะการผดุงครรภ์

การประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ หมายความว่า การปฏิบัติหน้าที่การผดุงครรภ์ต่อหญิงมีครรภ์ หญิงหลังคลอด ทารกแรกเกิดและครอบครัว โดยการกระทำดังต่อไปนี้

- (1) การสอน การแนะนำ การให้คำปรึกษาและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย
- (2) การกระทำต่อร่างกายและจิตใจของหญิงมีครรภ์ หญิงหลังคลอดและทารกแรกเกิด เพื่อป้องกันความผิดปกติในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด

(3) การตรวจ การทำคลอด และการวางแผนครอบครัว

(4) ช่วยเหลือแพทย์กระทำการรักษาโรค

ทั้งนี้ โดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์และศิลปะการผดุงครรภ์ในการประเมินสภาพ การวินิจฉัย ปัญหา การวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผล

ผู้ประกอบการผดุงครรภ์ หมายความว่า บุคคลซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาต เป็นผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์จากสภาการพยาบาล

โดยทั่วไปในการพิจารณาความเป็นวิชาชีพนั้นจะมียุทธศาสตร์ประกอบสำคัญในการพิจารณา คือ เป็นลักษณะของการใช้ความรู้และสติปัญญาในการปฏิบัติการ เป็นการบริการแก่สังคมและมีความ เป็นเอกสิทธิ์ สำหรับวิชาชีพพยาบาลนั้นมีประวัติอันยาวนานและมีการพัฒนามาเป็นลำดับ ซึ่ง สามารถสรุปลักษณะเฉพาะของวิชาชีพพยาบาลไว้ดังนี้

1. เป็นการบริการแก่สังคม ช่วยเหลือ และสนับสนุนให้มนุษย์ดำรงรักษาสุขภาพอนามัยที่ ดี และความเป็นอยู่ที่ดีในสังคม ซึ่งต้องอาศัยทั้งหลักศิลปะและวิทยาศาสตร์ในการปฏิบัติงาน และ ความรับผิดชอบต่อตนเองและวิชาชีพ

2. เป็นการปฏิบัติต่อมนุษย์โดยตรง และเป็นการปฏิบัติต่อธรรมชาติของบุคคลที่มีความ แตกต่างกัน ดังนั้น ภาระงานการพยาบาลจึงเป็นภาระงานทางวิทยาศาสตร์ในการที่จะรวบรวม ปัญหา เฝ้าระวังปัญหาและแก้ไข โดยพื้นฐานความเข้าใจในลักษณะของบุคคลที่มีความแตกต่างกัน

3. เป็นการปฏิบัติหน้าที่ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมกับผู้ป่วย/ประชาชน/ชุมชน ดังนั้น สิ่งสำคัญ ในการปฏิบัติ คือ การเข้าไปสัมผัสรับรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ประสบการณ์ชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ รวมทั้ง วัฒนธรรมของชุมชน สังคม ซึ่งต้องใช้ความรู้ความสามารถในหลายๆ ด้าน เพื่อให้ เข้าถึงสิ่งเหล่านี้และมีส่วนร่วมในการทำงาน ออกความเห็นและการตัดสินใจ มีความคิดสร้างสรรค์ รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

4. มีความเป็นอิสระ ควบคุมนโยบายและกิจกรรมการปฏิบัติของตนได้

5. มุ่งองค์ความรู้ของวิชาชีพตนเอง มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการวิจัยอย่างเป็นระบบ

6. ผู้ประกอบวิชาชีพยึดถือปฏิบัติการบริการด้วยจิตวิญญาณ ด้วยความเอื้ออาทร รับผิดชอบต่อตนเอง งาน และวิชาชีพ มีการควบคุมลักษณะของการปฏิบัติอยู่เสมอ

7. มีจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นแนวทางการพิจารณาตัดสินใจและการปฏิบัติของผู้ประกอบ วิชาชีพ

8. มุ่งองค์วิชาชีพที่ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและการประกอบ วิชาชีพ

4.2 มาตรฐานหลักของการบริการพยาบาลและการผดุงครรภ์

พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 กำหนดวัตถุประสงค์ให้สภาการพยาบาลส่งเสริมการศึกษา การบริการ การวิจัย และความก้าวหน้าในวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ประกอบกับข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วย ข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพ และการรักษารายชื่อธรรมแห่งวิชาชีพ กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพต้องรักษามาตรฐานของการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ในระดับที่ดีที่สุด ในการปฏิบัติต่อผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ ดังนั้น สภาการพยาบาลจึงได้กำหนดมาตรฐานหลักของการบริการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ทั้งที่เป็นบริการในชุมชนและในสถานบริการด้านการสาธารณสุข เพื่อให้หน่วยงานนำไปใช้ในการสร้างมาตรฐานที่เฉพาะเจาะจงสำหรับแต่ละหน่วยงาน ซึ่งจะนำไปสู่การบริการพยาบาลที่มีคุณภาพต่อไป ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 มาตรฐานการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (Nursing and Midwifery Standard) ประกอบด้วย มาตรฐานการบริหารองค์กรบริการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (Standard of Nursing and Midwifery Service Organization) มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (Nursing and Midwifery Practice Standard) มาตรฐานผลลัพธ์การพยาบาลและการผดุงครรภ์ (Nursing and Midwifery Outcome Standard)

ข้อ 2 มาตรฐานการบริหารองค์กรบริการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (Standard of Nursing and Midwifery Service Organization) มีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานที่ 1 การจัดการองค์กรและการบริหารองค์กรบริการพยาบาลและการผดุงครรภ์

- 1.1 การบริหารจัดการการพยาบาล ดำเนินการ โดยองค์กรการพยาบาลและการผดุงครรภ์
- 1.2 ผู้บริหารสูงสุดขององค์กรเป็นพยาบาลวิชาชีพ
- 1.3 องค์กรการพยาบาลและการผดุงครรภ์ มีอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการกำหนดปรัชญา นโยบายทางการพยาบาล เพื่อเป็นทิศทางการปฏิบัติของทุกหน่วยงานบริการพยาบาลและการผดุงครรภ์
- 1.4 องค์กรการพยาบาลและการผดุงครรภ์ มีโครงสร้างและขอบเขตงานในความรับผิดชอบชัดเจน
- 1.5 มีระบบและกลไกการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากร และการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน
- 1.6 มีนโยบาย เป้าหมายและแผนงานที่ส่งเสริมคุณภาพบริการพยาบาล และส่งเสริมเอกสิทธิ์ในการปฏิบัติการพยาบาล

มาตรฐานที่ 2 การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล

2.1 มีระบบและกลไกการคัดสรรบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน

2.2 พยาบาลทุกระดับมีคุณสมบัติเหมาะสมและประสบการณ์ที่เพียงพอ ดังนี้

2.2.1 พยาบาลทุกคนต้องมีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ ตามกฎหมายวิชาชีพ การพยาบาลและการผดุงครรภ์

2.2.2 พยาบาลวิชาชีพระดับหัวหน้าหน่วย/หอผู้ป่วย

(1) ได้รับการศึกษาต่อและ/หรือฝึกอบรมในสาขาที่ให้บริการนั้นๆ

(2) มีประสบการณ์ด้านการบริหารและ/หรือผ่านการฝึกอบรมด้าน

บริหาร

2.2.3 พยาบาลวิชาชีพระดับผู้บริหารสูงสุดขององค์กรการพยาบาล

(1) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และได้รับการ อบรมด้านการบริหาร หรือสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือปริญญาเอก

(2) มีประสบการณ์ด้านการบริหารในระดับหอผู้ป่วยหรือหน่วยงาน

2.3 มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ (Job Descriptions) และคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง (Job Specification) ของผู้ให้บริการการพยาบาลทุกระดับชัดเจนตามลักษณะงานที่รับผิดชอบ

2.4 การจัดอัตรากำลังเหมาะสมกับความต้องการบริการพยาบาล (Nursing Needs)

2.5 มีการจัดการเตรียมการการควบคุมกำกับและการประเมินผลการปฏิบัติงาน ที่สามารถ สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้รับบริการว่าจะได้รับการบริการที่มีคุณภาพ

2.6 มีระบบการพัฒนาความรู้ ความสามารถบุคลากรเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลที่ทันสมัย

มาตรฐานที่ 3 การจัดระบบงาน และกระบวนการให้บริการการพยาบาล และการผดุง ครรภ์

3.1 การบริการพยาบาลและการผดุงครรภ์ต้องคำนึงถึงคุณภาพและความปลอดภัยของ ผู้รับบริการมีการกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติ (Nursing Policy and Procedures) แนวทางการ พยาบาลผู้ป่วย (Nursing Standard of Patient Care) ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการประกอบวิชาชีพการ พยาบาลและการผดุงครรภ์ รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องและขอบเขตการปฏิบัติการพยาบาลและ การผดุงครรภ์

3.2 มีพยาบาลวิชาชีพเป็นหัวหน้าทีมการพยาบาลในการให้บริการการพยาบาลและการ ผดุงครรภ์ตลอดระยะเวลาที่ให้บริการ

3.3 การมอบหมายงานให้แก่บุคลากรที่มีความรู้และทักษะต่ำกว่าระดับวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องไม่ใช่งานในระดับวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และมีพยาบาลผดุงครรภ์ ระดับวิชาชีพเป็นผู้กำกับดูแล

3.4 กำหนดนโยบายและสนับสนุนการใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์

3.5 มีกลไกส่งเสริมให้พยาบาลและผดุงครรภ์ประกอบวิชาชีพที่ได้มาตรฐาน และซำรงไว้ซึ่งจริยธรรมและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ

3.6 มีการจัดระบบสารสนเทศและใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการพยาบาล ในการบริหารจัดการ การดูแลช่วยเหลือผู้รับบริการ และการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

มาตรฐานที่ 4 ระบบการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

4.1 มีนโยบายและแผนงานการจัดการคุณภาพการพยาบาล และการผดุงครรภ์

4.2 มีระบบการบริหารความเสี่ยง (Risk Management)

4.3 มีระบบประกันคุณภาพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

4.4 มีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Quality Improvement)

ข้อ 3 มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาล และการผดุงครรภ์ (Nursing and Midwifery Practice Standard) เป็นการปฏิบัติที่มีเป้าหมายหลัก เพื่อให้ผู้รับบริการมีภาวะสุขภาพที่ดีที่สุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ปัญหาสุขภาพและปัญหาที่เกี่ยวข้อง ได้รับการแก้ไข โดยพยาบาลและผดุงครรภ์ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ 5 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 การใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องใช้กระบวนการพยาบาลแก่ผู้รับบริการอย่างเป็นองค์รวม ทั้งในระดับบุคคล กลุ่มบุคคล ครอบครัว และชุมชน ตามศาสตร์และศิลปะการพยาบาลในด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพ โดยผู้รับบริการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม และมีการประสานความร่วมมือในทีมการพยาบาลและทีมสหสาขาวิชา

มาตรฐานที่ 2 การรักษาสิทธิผู้ป่วย จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพในการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ รวมทั้งการปฏิบัติเพื่อปกป้องและรักษาไว้ซึ่งสิทธิที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและการรักษาพยาบาลของผู้รับบริการ

มาตรฐานที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์บนพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องที่ทันสมัย โดยยึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง มีการทบทวน ประเมินกระบวนการดูแลผู้รับบริการอย่างเป็น

ระบบ มีการนำความรู้จากการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์อย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 4 การจัดการการดูแลต่อเนื่อง ให้ผู้รับบริการได้รับการดูแลที่สอดคล้องกับภาวะสุขภาพอย่างต่อเนื่อง โดยมีการวางแผนร่วมกับทีมสุขภาพ ผู้รับบริการและ/หรือผู้เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้รับบริการในการดูแลตนเอง และสามารถใช้อย่างเหมาะสมในการดูแลตนเองอย่างเหมาะสม

มาตรฐานที่ 5 การบันทึกและรายงานบันทึก และรายงานการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ให้ครอบคลุมการดูแลผู้รับบริการตามกระบวนการพยาบาล โดยครบถ้วน ถูกต้องตามความเป็นจริง ชัดเจน กะทัดรัด มีความต่อเนื่อง และสามารถใช้อ้างอิงเพื่อประเมินคุณภาพบริการการพยาบาลและการผดุงครรภ์ได้

ข้อ 4 มาตรฐานผลลัพธ์การพยาบาลและการผดุงครรภ์ (Nursing and Midwifery Outcome Standard) เป็นองค์ประกอบสำคัญในการประเมินคุณภาพของบริการพยาบาลและการผดุงครรภ์ สามารถประเมินได้จากผลลัพธ์การปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ โดยใช้กระบวนการพยาบาลว่าบรรลุ เป้าหมายที่กำหนดหรือไม่ และผลลัพธ์โดยรวมของบริการพยาบาลและการผดุงครรภ์ทั้งหน่วยงาน ซึ่งอาจประเมินได้จากองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

4.1 ความปลอดภัยจากความเสี่ยง และภาวะแทรกซ้อนที่ป้องกันได้ ทั้งด้านกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ

4.2 ผู้รับบริการได้รับการบรรเทาจากความทุกข์ทรมาน ทั้งด้านกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ

4.3 ความรู้ของผู้รับบริการเกี่ยวกับภาวะสุขภาพ

4.4 ความสามารถในการดูแลตนเองของผู้รับบริการ

4.5 ความพึงพอใจของผู้รับบริการและสิทธิที่พึงได้รับ

ทั้งนี้ หน่วยงานต้องพิจารณากำหนดตัวชี้วัดในแต่ละองค์ประกอบให้เหมาะสมกับลักษณะงานในหน่วยงานของตน และกำหนดเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (Threshold) ในแต่ละดัชนี

นอกจากนั้น สภาการพยาบาลยังได้กำหนดมาตรฐานบริการการพยาบาลและการผดุงครรภ์ โรงพยาบาลระดับมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย 3 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 มาตรฐานการบริหารองค์กรการพยาบาลและการผดุงครรภ์

หมวดที่ 2 มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์

หมวดที่ 3 มาตรฐานผลลัพธ์การบริการการพยาบาลและการผดุงครรภ์

ทั้งนี้ในหมวดที่ 2 มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาล และการผดุงครรภ์ (Nursing and Midwifery Practice Standard) จะประกอบด้วย 5 มาตรฐานดังนี้

มาตรฐานที่ 1 การใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์

มาตรฐานที่ 2 การรักษาสิทธิผู้ป่วย จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพหลักคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพในการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์

มาตรฐานที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์

มาตรฐานที่ 4 การจัดการการดูแลต่อเนื่อง ให้ผู้รับบริการได้รับการดูแลที่สอดคล้องกับ ภาวะสุขภาพอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 5 การบันทึกและรายงานการพยาบาลและการผดุงครรภ์

4.3 สมรรถนะหลักที่จำเป็นของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ตามความหมายของพระราชบัญญัติ วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติวิชาชีพ การพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 นั้น หมายถึง บุคคลซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและรับ ใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์จากสภาการพยาบาล ซึ่งสภาการ พยาบาลได้กำหนดสมรรถนะหลักของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้นหนึ่งไว้ ดังนี้

สมรรถนะที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีจริยธรรม ตามมาตรฐานและกฎหมาย วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 ประเมินภาวะสุขภาพและความต้องการผู้ใช้บริการอย่างเป็นองค์รวม
- 1.2 วินิจฉัยการพยาบาล
- 1.3 วางแผนการพยาบาล
- 1.4 ปฏิบัติการพยาบาล
- 1.5 ติดตามการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล
- 1.6 จัดการสิ่งแวดล้อมให้มีความปลอดภัย

สมรรถนะที่ 2 ปฏิบัติการผดุงครรภ์อย่างมีจริยธรรม ตามมาตรฐานและกฎหมายวิชาชีพ การพยาบาลและการผดุงครรภ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 ประเมินปัญหาและความต้องการผู้ใช้บริการ
- 2.2 วินิจฉัยการพยาบาลในหญิงตั้งครรภ์
- 2.3 วางแผนการพยาบาลในหญิงตั้งครรภ์
- 2.4 บริบาลครรภ์ โดยการรับฝากครรภ์ คัดกรอง และส่งต่อในรายผิดปกติ และประยุक्त

หลักการดูแลให้สอดคล้องกับสภาพและวัฒนธรรมของหญิงตั้งครรภ์

2.5 ทำคลอดปกติ

2.6 ตัด และซ่อมแซมฝีเย็บ

2.7 เตรียมและช่วยคลอดกรณีคลอดปกติ

2.8 ส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างบิดา มารดา และทารก ตลอดการตั้งครรภ์ การคลอดและหลังคลอด

2.9 ส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

2.10 ดูแลมารดา และทารกที่ปกติ มีภาวะแทรกซ้อน และฉุกเฉิน

2.11 ให้ความรู้ และให้การปรึกษารอบครอบครัวในการวางแผนครอบครัว และการเตรียมตัวเป็นบิดา มารดา และการดูแลตนเองของมารดาในทุกระยะของการตั้งครรภ์

2.12 ติดตามประเมินผลการปฏิบัติการผดุงครรภ์

สมรรถนะที่ 3 ส่งเสริมสุขภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้ในภาวะปกติและภาวะเจ็บป่วย และลดภาวะเสี่ยงการเกิดโรคและเกิดความเจ็บป่วย

3.1 ให้ความรู้ด้านสุขภาพแก่บุคคล ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชน

3.2 สนับสนุนและช่วยเหลือบุคคลครอบครัวและกลุ่มต่างๆ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ

3.3 ให้อุปกรณ์และจัดการช่วยเหลือให้ผู้ใช้บริการได้รับสิทธิด้านสุขภาพ

3.4 จัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ

สมรรถนะที่ 4 ป้องกันโรคและเสริมภูมิคุ้มกันโรค เพื่อลดความเจ็บป่วยจากโรคที่สามารถป้องกันได้

4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภาวะสุขภาพของชุมชน และการระบาดของโรคในชุมชน

4.2 เสริมสร้างความสามารถในการดูแลตนเองของชุมชนเพื่อป้องกันโรค

4.3 เฝ้าระวัง ค้นหา และสืบสวนโรคที่เกิดในชุมชน

4.4 ให้อุปกรณ์ สร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคแก่ประชาชน

สมรรถนะที่ 5 ฟื้นฟูสภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชนทั้งด้านร่างกาย จิตสังคม เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ

5.1 ป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่เกิดจากความเจ็บป่วย

5.2 เลือกรูปแบบการฟื้นฟูสภาพ

5.3 แนะนำการใช้กายอุปกรณ์ และอวัยวะเทียม

5.4 ให้ความรู้ สนับสนุน ช่วยเหลือ และแนะนำแหล่งประโยชน์ในการฟื้นฟูสภาพอย่างต่อเนื่องแก่ผู้ใช้บริการ ญาติ และผู้เกี่ยวข้อง

5.5 ประสานกับแหล่งประโยชน์เพื่อฟื้นฟูสุขภาพชุมชน

สมรรถนะที่ 6 รักษาโรคเบื้องต้น ตามข้อบังคับของสภาการพยาบาล

6.1 คัดกรองโรคเบื้องต้น

6.2 วินิจฉัยโรคเบื้องต้น

6.3 รักษาโรคเบื้องต้น

6.4 ให้การผดุงครรภ์ และวางแผนครอบครัว

สมรรถนะที่ 7 สอนและให้การปรึกษานบุคคล ครอบครัว กลุ่มคนและชุมชน เพื่อการมีภาวะสุขภาพที่ดี

7.1 ส่งเสริม สนับสนุน และสอนผู้ใช้บริการให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถดูแลสุขภาพตนเอง

7.2 ให้การปรึกษาแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน ที่มีปัญหาทางกาย จิต สังคม ที่ไม่ซับซ้อน

7.3 แนะนำและส่งต่อผู้ใช้บริการที่มีปัญหาสุขภาพที่ซับซ้อน

สมรรถนะที่ 8 ติดต่อสื่อสารกับบุคคล ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8.1 ติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพกับคนทุกเพศ ทุกวัย ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว กลุ่มคน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8.2 บันทึกและเขียนรายงานได้อย่างถูกต้อง

8.3 นำเสนอความคิด ผลงานต่อสาธารณชน

8.4 ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสารในงานที่รับผิดชอบ

8.5 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร

สมรรถนะที่ 9 แสดงภาวะผู้นำและการบริหารจัดการตนเอง และงานที่รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม

9.1 มีวิสัยทัศน์ สามารถวางแผน แก้ปัญหา และตัดสินใจ

9.2 รับผิดชอบงานในหน้าที่

9.3 วางแผนและจัดการทรัพยากรและเวลา

9.4 เจรจาดำรงเพื่อรักษาประโยชน์ของผู้ใช้บริการและงานที่รับผิดชอบ

9.5 ประสานงานกับผู้ร่วมงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

9.6 พัฒนาคุณภาพของงานอย่างต่อเนื่อง

9.7 จัดการให้ผู้ใช้บริการได้รับการบริการ

9.8 ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าทีม หรือลูกทีม

สมรรถนะที่ 10 ปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ตามจรรยาบรรณวิชาชีพโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน

10.1 ดูแลผู้ป่วยและผู้ใช้บริการให้ได้รับสิทธิพื้นฐานตามที่สภาวิชาชีพกำหนดไว้ในสิทธิผู้ป่วย

10.2 ปฏิบัติตนตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ตามที่สภาการพยาบาลกำหนด

10.3 ปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ ในขอบเขตวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

10.4 ประกอบวิชาชีพโดยตระหนักถึงกฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพ

10.5 ปฏิบัติการพยาบาลโดยให้ความเสมอภาคต่อทุกกลุ่ม เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม เศรษฐฐานะและภาวะสุขภาพ

สมรรถนะที่ 11 ตระหนักในความสำคัญของการวิจัยต่อการพัฒนาการพยาบาลและสุขภาพ

11.1 มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย

11.2 ใช้ผลการวิจัยในการปฏิบัติการพยาบาล

11.3 ให้ความร่วมมือในการทำวิจัย

11.4 คำนึงถึงจรรยาบรรณนักวิจัยและสิทธิมนุษยชน

สมรรถนะที่ 12 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการพยาบาล

12.1 สืบค้นข้อมูลด้านสุขภาพและความรู้ที่เกี่ยวข้อง

12.2 เลือกใช้ฐานข้อมูลด้านสุขภาพ

12.3 บันทึกข้อมูลสุขภาพและการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สมรรถนะที่ 13 พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างคุณค่าในตนเองและสมรรถนะในการปฏิบัติการพยาบาล

13.1 มีความคิดสร้างสรรค์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ

13.2 มีความตระหนักในตนเองและมีความเห็นใจผู้อื่น

- 13.3 จัดการกับอารมณ์และความเครียดของตนเอง
  - 13.4 ศึกษาค้นคว้า หาความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง
  - 13.5 มีความตระหนักในการปกป้องรักษาสิทธิด้านสุขภาพแก่ประชาชน
- สมรรถนะที่ 14 พัฒนาวิชาชีพให้มีความเจริญก้าวหน้า และมีศักดิ์ศรี**
- 14.1 มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์
  - 14.2 ตระหนักในความสำคัญของการเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพ
  - 14.3 รู้รักสามัคคีในเพื่อนร่วมวิชาชีพ
  - 14.4 ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรวิชาชีพ
  - 14.5 ตระหนักในความสำคัญของการสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการสอนนักศึกษาและบุคลากรใหม่ในสาขาวิชาชีพ

4.4 ขอบเขตและสมรรถนะผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง

ตามความในมาตรา 7 (2) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์ให้สภาการพยาบาลส่งเสริมการศึกษา การบริหาร การวิจัย และความก้าวหน้าในวิชาชีพการพยาบาล การผดุงครรภ์ หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 22 (1) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 สภาการพยาบาลโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสภาการพยาบาล ได้ออกประกาศขอบเขตและสมรรถนะผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงสาขาต่างๆ ไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. การปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง หมายถึง การกระทำการพยาบาลโดยตรงแก่ผู้ใช้บริการกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มเฉพาะ โรคที่มีปัญหาซับซ้อน ซึ่งต้องอาศัยความชำนาญและทักษะการพยาบาลขั้นสูง ในการจัดการรายกรณีหรือใช้วิธีการอื่นๆ การจัดระบบการดูแลผู้ป่วยเฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะโรคที่มีประสิทธิภาพ ให้เหตุผลและตัดสินใจเชิงจริยธรรม โดยบูรณาการหลักฐานเชิงประจักษ์ ผลการวิจัย ความรู้ทฤษฎีการพยาบาลและทฤษฎีอื่นๆ ที่เป็นปัจจุบัน มุ่งเน้นผลลัพธ์ทั้งระยะสั้นและระยะยาว พัฒนานวัตกรรมและกระบวนการดูแลในกลุ่มผู้ใช้บริการ บริการกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มเฉพาะ โรคอย่างต่อเนื่อง และเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้ร่วมงานในการพัฒนาความรู้และทักษะงานเชิงวิชาชีพ ตลอดจนติดตามประเมินคุณภาพและจัดการผลลัพธ์ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงประเมินผลในการดูแลผู้ใช้บริการกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มเฉพาะโรคที่มีปัญหาซับซ้อน

ข้อ 2. ขอบเขตและสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง

สมรรถนะที่ 1 มีความสามารถในการพัฒนา จัดการ และกำกับระบบการดูแล
กลุ่มเป้าหมาย หรือเฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะโรค (Care Management)

สมรรถนะที่ 2 มีความสามารถในการกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มเฉพาะโรคที่มีปัญหาสุขภาพ
ซับซ้อน (Direct Care)

สมรรถนะที่ 3 มีความสามารถในการประสานงาน (Collaboration)

สมรรถนะที่ 4 มีความสามารถในการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowering) การสอน
(Educating) การฝึก (Coaching) การเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติ (Mentoring)

สมรรถนะที่ 5 มีความสามารถในการให้คำปรึกษาทางคลินิกในการดูแลผู้ป่วยหรือ
ผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมายที่ตนเองเชี่ยวชาญ (Consultation)

สมรรถนะที่ 6 มีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent)

สมรรถนะที่ 7 มีความสามารถในการให้เหตุผลทางจริยธรรมและการตัดสินใจเชิง
จริยธรรม (Ethical Reasoning and Ethical Decision Making)

สมรรถนะที่ 8 มีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-Based
Practice)

สมรรถนะที่ 9 มีความสามารถในการจัดการและประเมินผลลัพธ์ (Outcome
Management and Evaluation)

ในปี ค.ศ. 2005 สหพันธ์การพยาบาลแห่งชาติ (The National League for Nursing, 2005:
online) ได้กำหนดสมรรถนะหลักของอาจารย์พยาบาลเพื่อเตรียมอาจารย์รุ่นใหม่ โดยใช้สำหรับ
กำหนดบทบาทของอาจารย์พยาบาลในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมงานวิชาการ และการพัฒนาวิชาชีพ
ตลอดชีวิต นอกจากนั้นยังใช้ในหลักสูตรปริญญาโท เพื่อเตรียมนักศึกษาไปเป็นอาจารย์พยาบาล
การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของอาจารย์พยาบาลนี้ จะทำให้เกิดความเป็นเลิศและส่งเสริม
ให้อาจารย์พยาบาลมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตประกอบด้วย 8 สมรรถนะหลัก ดังนี้

สมรรถนะที่ 1 อำนวยความสะดวก ชี้นำ สนับสนุนการเรียนรู้ รับผิดชอบในการ
สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมทั้งในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และคลินิก ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และทักษะ

สมรรถนะที่ 2 อำนวยความสะดวก ชี้นำ สนับสนุนพัฒนาการและสังคมของผู้เรียน
รับผิดชอบในการช่วยเหลือผู้เรียนให้มีการพัฒนาความสามารถในการเป็นพยาบาล รวมทั้ง
บูรณาการคุณค่าและพฤติกรรมในบทบาทของพยาบาล

สมรรถนะที่ 3 ใช้กลยุทธ์ในการประเมินและประเมินค่า เพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน
ทั้งในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และคลินิกตามหลักการเรียนรู้

สมรรถนะที่ 4 มีส่วนร่วมในการออกแบบ และประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตร เพื่อสะท้อนให้เห็นแนวโน้มในการดูแลสุขภาพและเตรียมบัณฑิตให้สามารถทำหน้าที่ในการดูแลสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

สมรรถนะที่ 5 เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างสรรค์ด้านการศึกษาและการปฏิบัติการพยาบาล

สมรรถนะที่ 6 มุ่งมั่นในการปรับปรุงบทบาทของอาจารย์พยาบาลให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมถึงบทบาทในหลายๆ ด้าน และมีพันธะสัญญาที่จะพัฒนาและคงไว้ซึ่งสมรรถนะในบทบาทที่จำเป็น

สมรรถนะที่ 7 เป็นนักวิชาการ มุ่งมั่นสร้างงานวิชาการ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของบทบาทอาจารย์พยาบาล

สมรรถนะที่ 8 เรียนรู้งานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทั้งทางด้านนโยบาย การเมือง สถาบัน สังคม เศรษฐกิจ ซึ่งมีผลกระทบต่อบทบาทของอาจารย์พยาบาล

4.5 จรรยาบรรณวิชาชีพ

การพยาบาลเป็นการปฏิบัติโดยตรงต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม นับได้ว่าเป็นบริการในระดับสถาบันของสังคม ดังนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง เป็นผู้ที่ไว้วางใจได้ มีความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติ มีจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นแนวทางในการประพฤติและปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของสังคมโดยรวม

1. จรรยาบรรณวิชาชีพ

จรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับพยาบาลเป็นการประมวลหลักความประพฤติให้บุคคลในวิชาชีพยึดถือปฏิบัติ ซึ่งสมาคมพยาบาลแห่งสหรัฐอเมริกา (The America Nurses Associations, ANA) ได้กำหนดสาระสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาลไว้ ดังนี้

1.1 พยาบาลพึงให้บริการพยาบาลด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยไม่จำกัดในเรื่องสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ คุณสมบัติเฉพาะกิจหรือสภาพปัญหาทางด้านสุขภาพอนามัยของผู้ป่วย

1.2 พยาบาลพึงเคารพสิทธิส่วนตัวของผู้ป่วย โดยรักษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้ป่วยไว้เป็นความลับ

1.3 พยาบาลพึงให้การปกป้องคุ้มครองแก่ผู้ป่วย สังคม ในกรณีที่มีการให้บริการสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยถูกกระทำที่อาจเกิดจากความไม่รู้ ขาดศีลธรรม จริยธรรม หรือการกระทำที่ผิดกฎหมายจากบุคคลหนึ่งบุคคลใด

1.4 พยาบาลมีหน้าที่รับผิดชอบในการตัดสินใจ และให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยแต่ละราย

1.5 พยาบาลพึงดำรงไว้ซึ่งสมรรถนะในการปฏิบัติการพยาบาล

1.6 พยาบาลพึงตัดสินใจด้วยความรอบคอบถี่ถ้วน ใช้ข้อมูลสมรรถนะและคุณสมบัติอื่นๆ เป็นหลักในการขอคำปรึกษาหารือ ยอมรับในหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมถึงการมอบหมายกิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาลให้ผู้อื่นปฏิบัติ

1.7 พยาบาลพึงมีส่วนร่วมและสนับสนุนในกิจกรรมการพัฒนาความรู้เชิงวิชาชีพ

1.8 พยาบาลพึงมีส่วนร่วมและสนับสนุนในการพัฒนาวิชาชีพ และส่งเสริมมาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาล

1.9 พยาบาลพึงมีส่วนร่วมในการที่จะกำหนดและดำรงไว้ซึ่งสถานภาพของการทำงานที่จะนำไปสู่การปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพสูง

1.10 พยาบาลพึงมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองสังคมจากการเสนอข้อมูลที่ผิดและดำรงไว้ซึ่งความสามัคคีในวิชาชีพ

1.11 พยาบาลพึงร่วมมือและเป็นเครือข่ายกับสมาชิกด้านสุขภาพอนามัยและบุคคลอื่นๆ ในสังคม เพื่อส่งเสริมชุมชนและสนองตอบความต้องการด้านสุขภาพอนามัยของสังคม สำหรับสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ได้กำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพของสมาคม พ.ศ. 2528 มุ่งเน้นให้พยาบาลได้ประพฤติปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยกำหนดเป็นความรับผิดชอบต่อประชาชน ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ ต่อผู้ร่วมวิชาชีพและต่อตนเองดังนี้

2. จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อประชาชน

2.1 ประกอบวิชาชีพด้วยความมีสติ ตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

2.2 ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาคตามสิทธิมนุษยชน โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา และสถานภาพของบุคคล

2.3 ละเว้นการปฏิบัติที่มีอคติและการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตน

2.4 พึงเก็บรักษาเรื่องส่วนตัวของผู้รับบริการไว้เป็นความลับ เว้นแต่ด้วยความยินยอมของผู้นั้นหรือเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมาย

2.5 พึงปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการวินิจฉัยและการแก้ไขปัญหาสุขภาพอนามัยอย่างเหมาะสมแก่สภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน

2.6 พึงป้องกันภัยอันตรายอันจะมีผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

3. จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อสังคมและประเทศชาติ

- 3.1 พึ่งประกอบกิจแห่งวิชาชีพให้สอดคล้องกับนโยบายอันยังประโยชน์แก่
สาธารณชน
- 3.2 พึ่งรับผิดชอบร่วมกับประชาชนในการริเริ่ม สนับสนุนกิจกรรมที่ก่อให้เกิด
สันติสุข และยกระดับคุณภาพชีวิต
- 3.3 พึ่งอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ
- 3.4 พึ่งประกอบวิชาชีพโดยมุ่งส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ศาสนา และสถาบัน
กษัตริย์

4. จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อวิชาชีพ

- 4.1 พึ่งตระหนักและถือปฏิบัติในหน้าที่ความรับผิดชอบ ตามหลักการแห่งวิชาชีพ
การพยาบาล
- 4.2 พัฒนาความรู้และวิธีปฏิบัติให้ได้มาตรฐานแห่งวิชาชีพ
- 4.3 พึ่งศรัทธาสนับสนุนและให้ความร่วมมือในกิจกรรมแห่งวิชาชีพ
- 4.4 พึ่งสร้างและธำรงไว้ซึ่งสิทธิอันชอบธรรม ในการประกอบวิชาชีพการ
พยาบาล
- 4.5 พึ่งเผยแพร่ชื่อเสียงและคุณค่าแห่งวิชาชีพให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม

5. จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อผู้ร่วมวิชาชีพและผู้ประกอบวิชาชีพอื่น

- 5.1 ให้เกียรติ เคารพในสิทธิและหน้าที่ของผู้ร่วมวิชาชีพและผู้อื่น
- 5.2 เห็นคุณค่าและยกย่องผู้มีความรู้ ความสามารถในศาสตร์สาขาต่างๆ
- 5.3 พึ่งรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีกับผู้ร่วมงาน ทั้งภายในและภายนอกวิชาชีพ
- 5.4 ยอมรับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ และชักนำให้ประพฤติปฏิบัติในทาง
ที่ถูกที่ควร
- 5.5 พึ่งอำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือแก่ผู้ร่วมงาน ในการปฏิบัติภารกิจ
อันชอบธรรม
- 5.6 ละเว้นการส่งเสริมหรือปกป้องผู้ประพฤติผิด เพื่อผลประโยชน์แห่งตนหรือ
ผู้กระทำการนั้นๆ

6. จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อตนเอง

- 6.1 ประพฤติตนและประกอบกิจแห่งวิชาชีพ โดยถูกต้องตามกฎหมาย
- 6.2 ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมแห่งวิชาชีพ
- 6.3 ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในด้านการประกอบกิจแห่งวิชาชีพ
และส่วนตัว

- 6.4 ใฝ่รู้พัฒนาแนวคิดให้กว้างและยอมรับการเปลี่ยนแปลง
- 6.5 ประกอบกิจแห่งวิชาชีพด้วยความเต็มใจและเต็มกำลังความสามารถ
- 6.6 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมีสติ รอบรู้ เชื่อมั่นและมีวิจารณญาณอันรอบคอบ

สรุปสาระสำคัญของแนวคิดมาตรฐานการพยาบาลและการผดุงครรภ์ จรรยาบรรณวิชาชีพ

วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่รับผิดชอบดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน พยาบาลวิชาชีพต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในศาสตร์การพยาบาลและศาสตร์ต่างๆ อย่างกว้างขวาง รวมทั้งต้องมีทักษะในการปฏิบัติการพยาบาล ตลอดจนมีคุณธรรมจริยธรรมอย่างสูง ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2540 กำหนดให้สภาการพยาบาลมีบทบาทในด้านการส่งเสริมการศึกษา การบริการ การวิจัย และความก้าวหน้าในวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ดังนั้น สภาการพยาบาล จึงได้ออกข้อบังคับ มาตรฐาน รวมทั้ง ข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพต้องรักษามาตรฐานของการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ในระดับที่ดีที่สุด นอกจากนี้ การพยาบาลเป็นการปฏิบัติโดยตรงต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม ดังนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลจึงต้องมีจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อความปลอดภัยของสังคมโดยรวม

ตอนที่ 5 แนวคิดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและการบริหารงานด้านบุคลากร

5.1 ความหมายและลักษณะของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

อุทุมพร จามรมาน และคณะ (2545) ได้ให้ความหมาย การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ หมายถึง มหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย มีการตัดสินใจสิ้นสุดที่ระดับสภามหาวิทยาลัยมากที่สุด แยกการตัดสินใจและวินิจฉัยด้านการบริหารและวิชาการระดับสูงออกจากกัน เน้นการบริหารในรูปคณะบุคคลในแต่ละระดับ ใช้ระบบรวมบริการแต่แยกภารกิจ มีระบบการเงินที่คล่องตัว ตรวจสอบภายหลังได้ (Post Grant) และมีอำนาจปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้การจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยได้ รายได้ของมหาวิทยาลัยไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง และรัฐพึงจัดสรรงบประมาณให้เท่าที่จำเป็น

พันธ์ศักดิ์ พลสารัมย์ (2545) ได้สรุปความแตกต่างระหว่างมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐกับมหาวิทยาลัยในระบบราชการไว้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับมหาวิทยาลัย ซึ่งเดิมมีฐานะเป็นกรมมาเป็นหน่วยงานของรัฐ แต่มีความเป็นอิสระด้วยการบริหารตนเอง

2. มีสภามหาวิทยาลัยทำหน้าที่ออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับในเรื่องการบริหารทั่วไป การบริหารงานบุคคล การบริหารการเงินและงบประมาณ การบริหารงานด้านพัสดุและงานด้านวิชาการ ได้เองและคล่องตัวในการปรับแก้ไขได้ทันกับความต้องการ ความจำเป็นและสถานการณ์ต่าง ๆ

3. มหาวิทยาลัยยังเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐอยู่ รัฐจึงมีหน้าที่ให้การสนับสนุนงบประมาณ ในลักษณะเป็นเงินอุดหนุนทั่วไป โดยเสนองบประมาณผ่านทบวงมหาวิทยาลัยหรือคณะกรรมการการอุดมศึกษา

4. การบริหารวิชาการและหลักสูตร สภามหาวิทยาลัยสามารถกำหนดและอนุมัติได้

5. การจัดรูปแบบของกิจการบริหารภายใน สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจอนุมัติให้จัดตั้งได้ตาม ความจำเป็นและเหมาะสม โดยจะต้องดูความสามารถในการบริหาร ประหยัดค่าใช้จ่าย ต้นทุน ฟังตนเองได้ หน่วยงานใดหมดความจำเป็นก็อาจจะยุบรวมหรือปรับระบบการทำงานได้รวดเร็วกว่า ระบบราชการปกติ

6. ด้านสวัสดิการมหาวิทยาลัยสามารถออกเป็นกฎระเบียบ เพื่อให้สวัสดิการคุ้มครอง บุคลากรของมหาวิทยาลัยได้ โดยจะต้องจัดระบบสวัสดิการที่ไม่ต่ำกว่าระบบราชการให้กับ บุคลากร เช่น เงินทดแทน ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายการศึกษาของบุตร เงินบำนาญ

5.2 การบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

การร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยของรัฐในกำกับทุกมหาวิทยาลัย มีหลักการกลางในร่าง พระราชบัญญัติ เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล มีความคล่องตัว ในการดำเนินงาน ควบคุมความรับผิดชอบที่จะดำเนินการกิจอย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพสอดคล้อง กับความต้องการในการพัฒนาประเทศ มีความเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาล โดยรัฐสามารถ กำกับ ดูแล และตรวจสอบได้ (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546) โดยมีหลักการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการ บริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ดังนี้

1. บุคลากรของมหาวิทยาลัยได้รับการบรรจุหลังจากพระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับ มี สถานภาพเป็น “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” โดยอาจเรียกชื่อว่า “ข้าราชการมหาวิทยาลัย...” หรือ “พนักงาน มหาวิทยาลัย...” หรือชื่ออื่น ๆ ซึ่งจะได้รับสิทธิและสวัสดิการต่างๆ ไม่น้อยกว่าข้าราชการ การ ได้รับเงินเดือนและผลประโยชน์ตอบแทนเป็นไปตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด ให้สอดคล้องกับ ศักยภาพและผลิตภาพวิชาการที่เกิดขึ้น

2. ข้าราชการและลูกจ้างประจำเดิมของมหาวิทยาลัยสามารถเลือกสถานภาพ โดยขอเข้าสู่ บุคลากรระบบใหม่ได้ตามความสมัครใจ ในส่วนของข้าราชการนั้น เมื่อเปลี่ยนแปลงสถานภาพแล้ว ให้คงสิทธิการเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการและสิทธิประโยชน์อื่นตามที่รัฐ กำหนด

3. ระบบบริหารบุคคลให้ตราเป็นข้อบังคับ โดยให้มีองค์กรบริหารบุคคลที่บุคลากรมีส่วนร่วม ยึดหลักการบริหารในระบบคุณธรรม (Merit System) มีระบบการประเมินผลการทำงานของบุคลากรที่โปร่งใส เป็นระบบให้คุณสำหรับผู้ทำดีมีคุณประโยชน์ที่ชัดเจน ขณะเดียวกันต้องจัดให้มีกลไกให้ความเป็นธรรมต่าง ๆ ได้แก่ ระบบการอุทธรณ์ร้องทุกข์ที่ขึ้นตรงต่อสภามหาวิทยาลัย

4. การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัย ให้เป็นไปตามหลักเสรีภาพทางวิชาการ โดยให้การดำเนินการเสรีเต็มที่สภามหาวิทยาลัยมากที่สุด ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานทางวิชาการที่รัฐกำหนด

5. ให้สภามหาวิทยาลัยและผู้บริหารมหาวิทยาลัย มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการทำวิจัย และนำผลงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และประเทศชาติ

6. สภามหาวิทยาลัยจะต้องวางระเบียบและกลไก เพื่อควบคุม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย

5.3 การดำเนินงานด้านบุคลากรกับกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551-2565

เนื่องจากสภาพปัจจุบันของอุดมศึกษาไทยเปลี่ยนแปลง คือ มีการขยายตัวรวดเร็ว ซ้ำซ้อน แข่งชิงทรัพยากร ขาดคุณภาพ ขาดทิศทาง การหลอมรวมไม่มีพลัง ขาดการเน้นด้านคุณธรรมและจริยธรรมของครู ตลอดจนขาดการบริหารจัดการที่ดี ผู้บริหารไม่มีภาวะผู้นำและความเป็นครู ทำให้ได้บัณฑิตไม่ตรงความต้องการของผู้ใช้ ดังนั้น การดำเนินงานด้านบุคลากรของมหาวิทยาลัย จึงต้องคำนึงถึงกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2551: 19-40) ซึ่งกำหนดประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ไว้ดังนี้

1. ให้มีการส่งเสริมกิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อเพิ่มพื้นที่การเรียนรู้ของนักศึกษาในรูปแบบของทักษะชีวิต ทักษะสังคม (Socialization) โดยปรับรูปแบบและเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาพสังคม บูรณาการกิจกรรมนอกหลักสูตรและชีวิตจริงเข้ากับหลักสูตร เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะ และมีความท้าทายต่อนักศึกษาและต่ออาจารย์มากกว่าการสอนจากตำราอย่างเดียว

2. จัดให้มีระบบวัดผลงาน (KPI) ของอาจารย์ทางด้านการดูแลนักศึกษา ทั้งทางวิชาการ กิจกรรมนอกหลักสูตรและจริยธรรม ให้ความสำคัญแก่การเรียนรู้บนฐานการทำงานในภาคการผลิตและภาคสังคม (Work-Based/Community-Based Education) เช่น สหกิจศึกษา Internship/Apprenticeship ในภาคการผลิตและภาคสังคม โดยอาจารย์มีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด ให้นักศึกษาได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์จริงในลักษณะการจัดการเรียนรู้บนฐานการทำงานของอาจารย์เอง เพื่อนำประสบการณ์ไปต่อยอด วิจัย และสอนนักศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

3. การพัฒนาอาจารย์และบุคลากรอุดมศึกษา ต้องคำนึงถึงการพัฒนาหลายมิติ ได้แก่ วิชาการ ความเป็นครู ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ความสามารถด้านการวิจัย สมรรถนะ

ทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับสาขาที่ตนรับผิดชอบ การบริหารจัดการ การขัดเกลาทางสังคม จัดให้มีกระบวนการ Mentoring โดยผู้มีความรู้และประสบการณ์ เน้นการพัฒนาจากการทำงานจริง เช่น Sabbatical, Shadowing กับภาคการผลิตจริง ภาคสังคม โดยร่วมมือกับหน่วยงานวิจัย ภาคการผลิต สมาคมวิชาการวิชาชีพ และภาคประชาสังคม

4. การพัฒนามหาวิทยาลัยรัฐกลุ่มใหม่ เป็นโอกาสของการพัฒนามหาวิทยาลัยใหม่อย่างก้าวกระโดด โดยสภามหาวิทยาลัยกำหนดยุทธศาสตร์การใช้อัตราใหม่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ใช้เป็นเครื่องมือในการปรับทิศทางมหาวิทยาลัย อาจารย์ที่บรรจุในอัตราใหม่ควรอยู่ในโครงการของยุทธศาสตร์การพัฒนาดังกล่าวโดยมหาวิทยาลัย ให้ความสำคัญสูงสุดต่อศักยภาพและคุณภาพของอาจารย์ที่จะรับเข้า ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาอาจารย์เป็นทีม ใช้กระบวนการคัดเลือกและสรรหาที่ยุติธรรม โปร่งใส และมีส่วนร่วมโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและนอกสถาบัน

สรุปสาระสำคัญของแนวคิดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และการบริหารงานด้านบุคลากร

มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ที่มีอำนาจในการบริหารด้วยตนเอง (Self Dependence) โดยมีพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ของแต่ละมหาวิทยาลัยรองรับ เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีระบบการบริหารจัดการที่มีความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการดำเนินงาน สามารถทำภารกิจที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้เต็มที่ ที่สำคัญมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐจะมีประสิทธิภาพที่ดี ต้องมีพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยที่เหมาะสมกับมหาวิทยาลัยนั้นๆ และต้องมีสภามหาวิทยาลัยที่เข้มแข็ง มีคุณวุฒิและประสบการณ์สูง ทำหน้าที่กำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายการกำกับดูแลแทนรัฐและประชาชน ทั้งนี้มหาวิทยาลัยจะได้อำนาจจากรัฐในรูปแบบของเงินก้อน (Block Grant) ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องมีการกลั่นกรองและบริหารจัดการเรื่องต่างๆ ให้รอบคอบ ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านการเงินและการคลัง ด้านบริหารทั่วไป และด้านบุคลากร ที่สำคัญมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐจะมีความเจริญก้าวหน้าในระยะยาว ต้องเริ่มที่การมีอาจารย์ที่ดี มีความสามารถสูง อาจารย์ต้องทำงานให้มหาวิทยาลัยอย่างได้คุณภาพและมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐานที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้

ตอนที่ 6 แนวคิดการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน

6.1 มาตรฐานและการพัฒนา

ความหมายของมาตรฐาน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542: 855-856) ได้ให้คำนิยามของมาตรฐานว่า หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องเป็นเกณฑ์ที่รับรองกันทั่วไปหรือเกณฑ์สำหรับเทียบกำหนด ทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพ

องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (2550: ออนไลน์) ได้ให้นิยามศัพท์มาตรฐาน (Standard) หมายถึง เอกสารที่จัดทำขึ้นจากการเห็นพ้องต้องกัน และได้รับความเห็นชอบจากองค์กรอันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป เอกสารดังกล่าววางกฎระเบียบแนวทางปฏิบัติหรือลักษณะเฉพาะแห่งกิจกรรม หรือผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อให้เป็นหลักเกณฑ์ใช้กันทั่วไปจนเป็นปกติวิสัย โดยมุ่งให้บรรลุถึงความสำเร็จสูงสุดตามข้อกำหนดที่วางไว้

นาตยา บิลันชานนท์ (2543: 21) ให้ความหมายของมาตรฐานในทางวิชาการ (Academic Standard) ว่า เป็นสิ่งที่อธิบายว่าผู้เรียนทุกคนควรรู้และสามารถทำได้ เมื่อถึงช่วงเวลาที่กำหนด นั่นคือ ต้องมีการกำหนดมาตรฐานไว้อย่างชัดเจน ที่เป็นความคาดหวังสูง ที่ต้องการให้สัมฤทธิ์ผล และได้อธิบายความสำคัญของมาตรฐานว่า การกำหนดมาตรฐานจะทำให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องได้มองเห็นเป้าหมายที่ชัดเจน และยังนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาในบริบทอื่นๆ ด้วย

ฐาปนีย์ ธรรมเมธา (2546: 62) ให้ความหมายของมาตรฐาน คือ สิ่งที่กำหนดไว้เป็นค่าเทียบทั้งด้านของวัตถุ ด้านวิธีการ หรือด้านของบุคคล เช่น ภาระหน้าที่ สมรรถภาพ การปฏิบัติงาน เป็นต้น โดยเป็นค่าขั้นต่ำที่ต้องการให้เกิดขึ้น

จากคำจำกัดความข้างต้น ผู้วิจัยสรุปความหมายของมาตรฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งต้องการให้เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ เพื่อใช้เป็นหลักเทียบเคียงในการส่งเสริม กำกับ ดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการพัฒนาคุณภาพ

ระดับของมาตรฐาน (องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน, 2550: ออนไลน์) แยกได้เป็น 6 ระดับที่สำคัญดังนี้

1. มาตรฐานระดับบุคคล (Individual Standards) เป็นมาตรฐานที่กำหนดขึ้นโดยผู้ที่ต้องการใช้แต่ละบุคคล รวมไปถึงการกำหนดโดยแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้เป็นไปตามความประสงค์ของแต่ละคนหรือแต่ละหน่วยงานนั้น เช่น ข้อกำหนดในการทำเฟอร์นิเจอร์แต่ละชิ้น การออกแบบบ้านแต่ละหลัง เขียนแต่ละแห่ง การสร้างสะพาน การสร้างโรงงาน ทำผลิตภัณฑ์เฉพาะ ฯลฯ

2. มาตรฐานระดับบริษัท (Company Standards) เป็นมาตรฐานที่เกิดขึ้นจากการกำหนดขึ้นโดยการตกลงร่วมกันของแผนกในบริษัท เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบการผลิต การซื้อขาย ฯลฯ

3. มาตรฐานระดับสมาคม (Association Standards) เป็นมาตรฐานที่กำหนดขึ้นจากกลุ่มบริษัท หรือโดยกลุ่มบุคคลที่อยู่ในวงการค้าเดียวกัน หรือเกิดจากข้อตกลงของกลุ่มบริษัทหรือโรงงานที่มีกิจกรรมของอุตสาหกรรมเป็นอย่างเดียวกัน หรือมีการผลิตของชนิดเดียวกัน เช่น กลุ่มผู้ผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ รถจักรยานยนต์ สมาคมอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า ฯลฯ เป็นต้น

4. มาตรฐานระดับประเทศ (National Standards) เป็นมาตรฐานที่ได้จากการประชุมหารือเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายในชาติ โดยมีหน่วยงานมาตรฐานของชาตินั้น ๆ เป็นศูนย์กลาง ซึ่งหน่วยงานมาตรฐานของชาตินี้ อาจเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนก็ได้

5. มาตรฐานระดับภูมิภาค (Regional Standards) เป็นมาตรฐานที่เกิดขึ้นจากการประชุมปรึกษาหารือกันระหว่างประเทศในภูมิภาคเดียวกัน แล้วกำหนดข้อตกลงร่วมกัน ส่วนมากจะเป็นการปรับมาตรฐานระดับประเทศในภูมิภาคเดียวกันให้มีสาระสำคัญสอดคล้องกัน

6. มาตรฐานระดับระหว่างประเทศ (International Standards) เป็นมาตรฐานที่ได้จากข้อตกลงร่วมกันของประเทศสมาชิกต่าง ๆ ที่มีความสนใจร่วมกัน เช่น มาตรฐานระหว่างประเทศขององค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization - ISO)

หลักการของมาตรฐาน (องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน, 2550: ออนไลน์) ดังนี้

หลักการที่ 1 หลักของการลดแบบและขนาด หลักการนี้สืบเนื่องมาจากความคิดของมนุษย์ที่ต้องการให้การดำเนินชีวิตของคนเราเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การลดแบบและขนาดของสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่มากมายให้เข้ารูปเข้าแบบที่เหมาะสม จึงเป็นการทำสิ่งที่ยุ่งยากให้ง่ายขึ้น ขจัดความฟุ่มเฟือยของแบบและขนาดที่ไม่จำเป็น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดความยุ่งยากและซับซ้อนในสังคมปัจจุบัน รวมทั้งเพื่อป้องกันความยุ่งยากที่ไม่จำเป็นในอนาคตด้วย

หลักการที่ 2 หลักของการเห็นพ้องต้องกัน การมาตรฐานเป็นกิจกรรมที่ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ในการกำหนดมาตรฐานจึงต้องอาศัยความเห็นพ้องต้องกันของทุกฝ่าย และต้องเป็นการเห็นพ้องกันที่เป็นที่ยอมรับด้วย

หลักการที่ 3 ต้องมีการนำมาตรฐานไปใช้ปฏิบัติได้ มาตรฐานแม้จะมีเนื้อหาดีแค่ไหนเพียงใดก็ตาม หากไม่มีใครนำมาเอามาตรฐานไปใช้แล้ว ก็ถือว่ามาตรฐานนั้นเป็นเพียงเอกสารที่ไม่มีคุณค่า เพราะไม่สามารถทำให้เกิดประโยชน์จากมาตรฐานดังกล่าวได้

หลักการที่ 4 มาตรฐานต้องทันสมัยอยู่เสมอ มาตรฐานควรจะต้องได้รับการทบทวนและปรับปรุงให้ทันสมัย เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบันอยู่เสมอ ต้องไม่หยุดนิ่งเป็นเวลานาน โดยทั่วไปมาตรฐานทุกเรื่องจะต้องได้รับการตรวจสอบหรือการปรับปรุงแก้ไขทุกๆ 5 ปี

หลักการที่ 5 มาตรฐานต้องมีข้อกำหนดที่จำเป็น ข้อกำหนดของมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเรื่องใดเรื่องหนึ่งควรจะมีการระบุคุณลักษณะที่สำคัญของผลิตภัณฑ์ ประสิทธิภาพของการนำไปใช้งาน คุณภาพของวัตถุดิบ ฯลฯ โดยการกำหนดคุณลักษณะแต่ละรายการต้องชัดเจน และต้องมีข้อกำหนดวิธีทดสอบผลิตภัณฑ์ไว้ด้วย เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินว่าคุณภาพของผลิตภัณฑ์

นั้นๆ เป็นไปตามข้อกำหนดในมาตรฐานหรือไม่

หลักการที่ 6 มาตรฐานควรมีการนำไปใช้โดยเสรี เชื่อกันว่าการนำมาตรฐานไปใช้โดยสมัครใจจะได้ผลดีกว่า แต่ในกรณีที่ต้องมีการบังคับใช้มาตรฐาน ก็ควรจะได้มีการพิจารณาอย่างรอบคอบในทุกๆ ด้าน

การพัฒนามาตรฐาน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านการพัฒนามาตรฐานหลายเรื่อง (รุ่งรัมย์ วิบูลชัย; 2544; ฐาปนีย์ ธรรมเมธา, 2546; วสันต์ อดิศักดิ์, 2548; ฉัตรนภา พรหมมา, 2548; ประเมศวร์ บุญยืน, 2548) พบว่า การพัฒนามาตรฐานมีหลักการที่สอดคล้องกัน สามารถสรุปขั้นตอนการดำเนินการได้ตามลำดับ ดังนี้

1. กำหนดขอบข่ายงานหรือกรอบสำหรับการพัฒนามาตรฐาน โดยการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง หรือสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ
2. พัฒนาร่างมาตรฐาน โดยการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ
3. ศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยการใช้แบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์หรือจัดการประชุมสัมมนาทางวิชาการ เพื่อแสดงความคิดเห็นและนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ปรับปรุงมาตรฐานที่กำหนดไว้
4. เสนอร่างให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและรับรองมาตรฐาน

6.2 ตัวบ่งชี้และการพัฒนา

ความหมายของตัวบ่งชี้ มีผู้ให้ความหมายของคำว่า ตัวบ่งชี้ไว้ต่างๆ ดังนี้

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2539:3) ให้ความหมายของตัวบ่งชี้ว่า เป็นมาตรวัด (Measurement) ที่ใช้วัดระดับของผลการปฏิบัติงาน หรือการดำเนินงานของหน่วยงาน ซึ่งหน่วยงานนั้นอาจเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรที่เป็นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือธุรกิจเอกชนไม่ว่าจะอยู่ในระดับใด และมีวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานหรือปฏิบัติงานเป็นอย่างไร

รุ่งรัมย์ วิบูลชัย (2544: 22) ให้ความหมายตัวบ่งชี้ว่า หมายถึง สารสนเทศที่ใช้บ่งบอกสถานภาพหรือลักษณะการดำเนินงานของบุคคล/หน่วยงานหรือองค์กรในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

ฐาปนีย์ ธรรมเมธา (2546: 49) ให้ความหมายตัวบ่งชี้ว่า หมายถึง สารสนเทศที่เป็นข้อความตัวประกอบ ตัวแปร หรือค่าที่สังเกตได้ ที่ใช้บ่งบอกถึงแนวทางหรือการดำเนินงานของบุคคลหน่วยงาน ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น โดยใช้นำเสนอในลักษณะเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ประเมศวร์ บุญยืน (2548: 36) ให้ความหมายตัวบ่งชี้ว่า หมายถึง ข้อความที่บ่งบอกถึงสถานภาพ แนวทางการดำเนินการ และผลการดำเนินการ ที่ต้องการตรวจสอบว่าบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

จอห์นสโตน (Johnstone, 1981: 2-16) กล่าวว่า ตัวบ่งชี้ หมายถึง สารสนเทศที่บ่งบอก ปริมาณเชิงสัมพันธ์ หรือสภาวะของสิ่งที่มุ่งวัดในเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยมีลักษณะที่สำคัญของ ตัวบ่งชี้ 5 ประการ คือ

1. ตัวบ่งชี้สามารถให้สารสนเทศเกี่ยวกับสิ่งหรือสภาพที่ศึกษาอย่างกว้างๆ ตัวบ่งชี้ที่ นำมาใช้ในด้านสังคมศาสตร์ให้สารสนเทศที่ถูกต้องแม่นยำไม่มากนักน้อย แต่ไม่จำเป็นต้องถูกต้อง แม่นยำอย่างแน่นอน

2. ตัวบ่งชี้มีลักษณะที่แตกต่างไปจากตัวแปร เนื่องจากตัวบ่งชี้เกิดจากการรวมตัวแปร หลายๆ ตัวที่มีความสัมพันธ์กันเข้าด้วยกัน เพื่อให้เห็นภาพรวมของสิ่งหรือสภาพที่ต้องการศึกษา แต่ตัวแปรจะให้สารสนเทศของสิ่งหรือสภาพที่ต้องการศึกษาเพียงด้านเดียว เพราะว่ามีลักษณะที่ เฉพาะเจาะจง เช่น อัตราส่วนของครูต่อนักเรียน

3. ตัวบ่งชี้จะต้องกำหนดเป็นปริมาณ ตัวบ่งชี้ต้องแสดงสภาพที่ศึกษาเป็นค่าตัวเลข หรือ ปริมาณเท่านั้น ในการแปลความหมายค่าของตัวบ่งชี้ จะต้องนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น ในการสร้างตัวบ่งชี้จะต้องมีการกำหนดความหมายและเกณฑ์ของตัวบ่งชี้อย่างชัดเจน

4. ตัวบ่งชี้จะเป็นค่าชั่วคราว จะมีค่า ณ จุดเวลาหรือช่วงเวลานั้นๆ เมื่อเวลาเปลี่ยนไปค่าตัว บ่งชี้ก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้

5. ตัวบ่งชี้เป็นหน่วยพื้นฐานในการพัฒนาทฤษฎี

จากความหมายของตัวบ่งชี้ข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของตัวบ่งชี้ในการวิจัยครั้งนี้ว่า หมายถึง ข้อความที่บ่งบอกถึงสถานภาพ แนวทางการดำเนินการ และผลการดำเนินการอย่าง ชัดเจนทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ที่ต้องการตรวจสอบว่าบรรลุตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้

การพัฒนาตัวบ่งชี้ทางการศึกษา

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542 อ้างถึงในรุ่งรังสี วิบูลชัย, 2544: 21-38) กล่าวถึง กระบวนการ พัฒนาตัวบ่งชี้ว่า มีขั้นตอนคล้ายกับขั้นตอนในกระบวนการศึกษาตัวแปร แต่มีขั้นตอนที่เพิ่ม คือ การตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้น โดยทั่วไปขั้นตอนการพัฒนาตัวบ่งชี้มี 6 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนแรก การกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาตัวบ่งชี้ ผู้วิจัยต้องกำหนดล่วงหน้าว่า จะนำตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ประโยชน์ในเรื่องใด การกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาตัวบ่งชี้ ที่ชัดเจนย่อมจะส่งผลให้ได้ตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพ เป็นประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ขั้นตอนที่สอง การนิยามตัวบ่งชี้มีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาตัวบ่งชี้ เพราะการ นิยามตัวบ่งชี้ที่กำหนดขึ้นนั้น จะเป็นตัวชี้นำวิธีการที่จะใช้ในขั้นตอนต่อไปของกระบวนการพัฒนา ตัวบ่งชี้ เนื่องจากตัวบ่งชี้ หมายถึง องค์ประกอบที่ประกอบด้วยตัวแปรย่อยๆ รวมกัน เพื่อแสดง

สารสนเทศของระบบ หรือ คุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการบ่งชี้ ดังนั้น ในขั้นตอนการนิยามตัวบ่งชี้ นอกจากจะเป็นการนิยามในลักษณะเดียวกันกับนิยามตัวแปรในการวิจัยทั่วไปแล้ว นักวิจัยต้อง กำหนดด้วยว่าตัวบ่งชี้ประกอบด้วยตัวแปรย่อยอะไร และจะรวมตัวแปรย่อยเป็นตัวบ่งชี้ได้อย่างไร การนิยามตัวบ่งชี้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. การกำหนดกรอบความคิดหรือการสร้างแนวคิด (Conceptualization) โดยการนิยามในส่วนนี้เป็นการให้ความหมายคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการบ่งชี้โดยการกำหนดรูปแบบ หรือ โมเดลแนวคิด (Conceptual Model) ของสิ่งที่ต้องการบ่งชี้ก่อนว่า มีส่วนประกอบแยกย่อยเป็นกี่มิติ (Dimension) และกำหนดว่าแต่ละมิติประกอบด้วยแนวคิดอะไรบ้าง

2. การพัฒนาตัวแปรส่วนประกอบหรือตัวแปรย่อย (Development of Component Measures) การสร้าง และการกำหนดมาตร (Construction and Scaling) การนิยามในส่วนนี้เป็นการ กำหนดนิยามปฏิบัติการตัวแปรย่อยตามโมเดลแนวคิด และการกำหนดวิธีการรวมตัวบ่งชี้ การ กำหนดนิยามตัวบ่งชี้ประกอบด้วยข้อกำหนดรายละเอียด 3 ประการ คือ

2.1 การกำหนดส่วนประกอบ (Components) หรือตัวแปรย่อย (Component Variables) ของตัวบ่งชี้ โดยนักวิจัยต้องอาศัยความรู้จากทฤษฎีและประสบการณ์ศึกษาตัวแปรย่อย ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ (Relate) และตรง (Relevant) กับตัวบ่งชี้ แล้วตัดสินใจคัดเลือกตัวแปรย่อย เหล่านั้นว่าจะใช้ตัวแปรย่อยจำนวนเท่าใด ใช้ตัวแปรประเภทใดในการพัฒนาตัวบ่งชี้การศึกษา

2.2 การกำหนดวิธีการรวม (Combination Method) ตัวแปรย่อย นักวิจัยต้องศึกษา และตัดสินใจเลือกวิธีการรวมตัวแปรย่อยให้ได้ตัวบ่งชี้ วิธีการรวมตัวแปรเข้าด้วยกันเพื่อพัฒนาตัว บ่งชี้โดยทั่วไปมักจะใช้กันอยู่ 2 วิธี คือ การรวมทางพีชคณิต และการรวมแบบทวิคูณ ซึ่งการ รวมทั้ง 2 วิธีนี้มีข้อตกลงเบื้องต้นและวัตถุประสงค์การใช้แตกต่างกัน กล่าวคือ การรวมทางพีชคณิต มีข้อตกลงเบื้องต้น คือ ความสำคัญของแต่ละตัวแปรสามารถทดแทนหรือชดเชยกันได้ และมักจะมี วัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบระบบตั้งแต่ 2 ระบบขึ้นไปว่า ในเรื่องที่มีศึกษานั้นมีความแตกต่าง กันกี่หน่วย ส่วนการรวมแบบทวิคูณ มีข้อตกลงเบื้องต้น คือ การเปลี่ยนแปลงค่าของตัวแปรหนึ่ง ตั้งอยู่บนพื้นฐานของอีกตัวแปรหนึ่ง ไม่อาจทดแทนหรือชดเชยกันได้ การรวมตัวแปรด้วยวิธีการนี้ มักจะใช้เมื่อต้องการเปรียบเทียบระบบตั้งแต่ 2 ระบบขึ้นไปว่า ระบบหนึ่งมีค่าตัวบ่งชี้สูงกว่าอีก ระบบหนึ่งอยู่ที่เท่า หรือคิดเป็นร้อยละเท่าไร

2.3 การกำหนดน้ำหนัก (Weight) การรวมตัวแปรย่อยเข้าเป็นตัวบ่งชี้ นักวิจัยต้อง กำหนดน้ำหนักแทนความสำคัญของตัวแปรย่อยแต่ละตัว ในการพัฒนาตัวบ่งชี้วิธีการกำหนด น้ำหนักตัวแปรย่อยทำได้ 2 วิธีคือ 1) กำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรให้เท่ากัน (Equal Weight) และ 2) กำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรให้ต่างกัน (Differential Weight) สำหรับ

การกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรให้ต่างกันนั้น อาจใช้วิธีการพิจารณาตัดสินโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Judgement) วิธีวัดความสำคัญของตัวแปร โดยพิจารณาจากเวลา (Time Taken) หรือค่าใช้จ่าย (Cost) ของการกระทำกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรนั้น หรือวิธีการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Data) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติก็ได้

ขั้นตอนที่สาม การรวบรวมข้อมูลในกระบวนการพัฒนาตัวบ่งชี้ คือ การดำเนินการวัดตัวแปรย่อย ได้แก่ การสร้างเครื่องมือสำหรับวัด การทดลองใช้ และการปรับปรุงเครื่องมือ ตลอดจนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การออกภาคสนามเพื่อใช้เครื่องมือเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่สี่ การสร้างตัวบ่งชี้ ในขั้นตอนนี้ นักวิจัยสร้างสเกล (Scaling) ตัวบ่งชี้ โดยนำตัวแปรย่อยที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์รวมให้ได้เป็นตัวบ่งชี้ โดยใช้วิธีการรวมตัวแปรย่อย และการกำหนดตัวแปรย่อยตามที่ได้นิยามตัวบ่งชี้ไว้

ขั้นตอนที่ห้า ขั้นตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นมา ครอบคลุมถึงการตรวจสอบคุณภาพของตัวแปรย่อย โดยตรวจสอบทั้งเรื่องความเที่ยง (Reliability) ความตรง (Validity) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความเป็นประโยชน์ (Utility) ความเหมาะสม (Appropriateness) และความเชื่อถือได้ (Credibility)

ขั้นตอนที่หก การนำเสนอรายงาน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นการสื่อสารระหว่างนักวิจัยที่เป็นผู้พัฒนา กับผู้ใช้ตัวบ่งชี้ หลังจากที่ได้สร้างและตรวจสอบตัวบ่งชี้แล้ว นักวิจัยต้องวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้ค่าของตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมกับบริบท (Context) โดยอาจวิเคราะห์ตีความแยกตามระดับการศึกษา หรือแยกตามประเภทของบุคลากร หรืออาจวิเคราะห์ตีความในระดับมหภาค แล้วจึงรายงานค่าของตัวบ่งชี้ให้ผู้บริโภค/ผู้บริหาร/นักวางแผน/นักวิจัย ตลอดจนนักการศึกษาทั่วไปได้ทราบและใช้ประโยชน์จากตัวบ่งชี้การศึกษาได้อย่างถูกต้องต่อไป

คุณสมบัติของตัวบ่งชี้ที่ดี มีคุณสมบัติที่สำคัญดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545: 84)

1. ความตรง (Validity) ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องบ่งชี้ได้ตามคุณลักษณะที่ต้องการวัดได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ซึ่งมีลักษณะสำคัญ คือ มีความตรงประเด็น (Relevant) ชี้วัดได้ตรงประเด็น มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณลักษณะที่มุ่งวัด

2. ความเที่ยง (Reliability) ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องบ่งชี้คุณลักษณะที่มุ่งวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ คงเส้นคงวา หรือบ่งชี้ได้คงที่เมื่อทำการวัดซ้ำในช่วงเวลาเดียวกัน ซึ่งมีลักษณะสำคัญ คือ ความเป็นปรนัย (Objectivity) วัดได้อย่างเป็นปรนัย การตัดสินใจเกี่ยวกับค่าของตัวบ่งชี้ควรขึ้นอยู่กับสถานะที่เป็นอยู่หรือคุณสมบัติของสิ่งนั้นมากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับความรู้สึกตามอัตวิสัย และมีความคลาดเคลื่อนต่ำ (Minimum Error) ค่าที่ได้จะต้องมาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

3. ความเป็นกลาง (Neutrality) ตัวบ่งชี้ที่ดีต้องบ่งชี้ด้วยความเป็นกลาง ปราศจากความลำเอียง (bias) ไม่โน้มเอียงเข้าหาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ชี้นำโดยการเน้นการบ่งชี้เฉพาะลักษณะความสำเร็จหรือความล้มเหลวหรือความไม่ยุติธรรม

4. ความไว (Sensitivity) ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องมีความไวต่อคุณลักษณะที่มุ่งวัด สามารถแสดงความผันแปรหรือความแตกต่างระหว่างหน่วยวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจน โดยตัวบ่งชี้จะต้องมีมาตรและหน่วยวัดที่มีความละเอียดเพียงพอ

5. สะดวกในการนำไปใช้ (Practicality) ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องสะดวกในการนำไปใช้ คือ เก็บข้อมูลง่าย (Availability) หรือเก็บข้อมูลได้สะดวก สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตรวจ นับ วัด หรือสังเกตได้ง่าย และแปลความหมายง่าย (Interpretability) ควรให้ค่าการวัดที่มีจุดสูงสุดและต่ำสุด เข้าใจง่ายและสามารถสร้างเกณฑ์ตัดสินคุณภาพได้ง่าย

การตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้

สิ่งหนึ่งที่จะต้องให้ความสำคัญในหลักการพัฒนาตัวบ่งชี้ คือ การตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งในขั้นตอนนี้ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 2 ประการ คือ

1. การตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ภายใต้กรอบแนวคิดทางทฤษฎี ซึ่งในขั้นตอนนี้ถือว่ามีความสำคัญมาก เพราะหากการพัฒนาตัวบ่งชี้เริ่มต้นจากกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ขาดคุณภาพแล้ว ไม่ว่าจะใช้เทคนิควิธีการทางสถิติที่ได้อย่างไร ผลที่ได้จากการพัฒนาก็ย่อมด้อยคุณภาพไปด้วย

2. การตรวจสอบด้วยวิธีการทางสถิติ ซึ่งในขั้นตอนนี้มีความสำคัญน้อยกว่าขั้นตอนแรก ที่กล่าวมา เพราะเป็นเพียงการนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนคุณภาพของตัวบ่งชี้เท่านั้น

จากหลักการตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ที่กล่าวมาข้างต้น สามารถดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ได้ตามขั้นตอนต่อไปนี้ คือ

ขั้นที่ 1 การตรวจสอบคุณภาพของตัวแปรและการคัดเลือกตัวแปร จะต้องมีการรอบแนวคิดในเชิงทฤษฎีที่ชัดเจน มีความครอบคลุมในการวัดตัวแปร และความเป็นตัวแทนของตัวแปร มีนิยามเชิงปฏิบัติการที่ถูกต้อง สอดคล้องกับเป้าหมายในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ประโยชน์ รวมถึงลักษณะประเภท ระดับการวัด การสร้าง โมเดล และการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งสิ่งที่กล่าวมา จะช่วยให้สารสนเทศที่ได้มีคุณภาพมากขึ้น

ขั้นที่ 2 ควรศึกษาและพิจารณาวิธีการรวบรวมหรือการสังเคราะห์ตัวแปรแต่ละวิธี แต่ละเงื่อนไข และความเหมาะสมในการนำไปใช้ประโยชน์แตกต่างกัน เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับเป้าหมายในการนำไปใช้มากขึ้น

ขั้นที่ 3 การกำหนดน้ำหนักของตัวแปร ควรเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับธรรมชาติของตัวแปรและเป้าหมายในการนำไปใช้ประโยชน์

การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวบ่งชี้

ในการพัฒนาตัวบ่งชี้บางครั้งข้อมูลหรือสารสนเทศที่ได้อาจจะไม่ถูกต้อง เนื่องจากเกิดความผิดพลาดในการเตรียมข้อมูล การคำนวณค่าของข้อมูล หรืออาจจะเกิดจากกรอบแนวคิดในการพัฒนาตัวบ่งชี้ไม่สอดคล้องกับแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ต้องการศึกษา ดังนั้น การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างจึงเป็นวิธีการที่จะนำเอาข้อมูลเชิงประจักษ์มาสนับสนุนสมมุติฐานหรือโครงสร้างตามทฤษฎีที่ต้องการทดสอบ ซึ่งจำเป็นต้องนิยามคุณลักษณะที่ต้องการตามแนวคิดเชิงทฤษฎีให้อยู่ในรูปของตัวบ่งชี้ หรือพฤติกรรมที่สามารถวัดได้ แล้วจึงนำผลการวัดเชิงประจักษ์มาตรวจสอบว่าสอดคล้องตามคุณลักษณะที่กำหนดไว้หรือไม่

สำหรับวิธีการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างนั้นสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น ใช้วิธีเชิงทดลอง ใช้หลักการวิเคราะห์เชิงตรรกะ วิธีการศึกษาหาความสัมพันธ์ วิธีการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีสรุปอ้างอิง วิธีการเปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีหลักฐานอยู่แล้ว วิธีเมทริกซ์ลักษณะหลากหลาย วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบและการวิเคราะห์โมเดลเชิงโครงสร้าง ซึ่งในการวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างสามารถทำได้ 2 รูปแบบ คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis, EFA) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis, CFA)

6.3 เกณฑ์และการกำหนดเกณฑ์การประเมิน

ศิริชัย กาญจนวาสี (2545: 95) กล่าวว่า เกณฑ์ หมายถึง ระดับหรือมาตรฐานที่ถือว่าเป็นความสำเร็จของการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน เกณฑ์จึงเป็นตัวตัดสินคุณภาพของการปฏิบัติหรือผลที่ได้รับ เกณฑ์อาจได้มาจากมาตรฐานทางวิชาชีพ มาตรฐานการกระทำ หรือระดับความคาดหวังที่พึงประสงค์ของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องต่างๆ เช่น มาตรฐานที่กำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญ ความต้องการที่แท้จริงของผู้รับบริการ ค่านิยมของสังคม เป็นต้น

อุทุมพร จามรมาน (2541) กล่าวว่า เกณฑ์ หมายถึง สิ่งที่เป็นฐานให้ตัดสิน/ตัดสินใจ ซึ่งอาจมีทั้งเกณฑ์ขั้นต่ำ และเกณฑ์ขั้นสูง และเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นมาตรฐาน

ปรเมศวร์ บุญยอิน (2548: 46) ได้ให้ความหมายของเกณฑ์ว่า หมายถึง ข้อความที่แสดงคุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ ที่ถือว่าเป็นคุณภาพ ความสำเร็จหรือความเหมาะสมของการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน

จากความหมายของเกณฑ์ข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของเกณฑ์ในการวิจัยครั้งนี้ว่า หมายถึง ข้อความที่แสดงคุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ ผลงาน ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อวัดคุณภาพ ความสำเร็จหรือความเหมาะสมของการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน

การกำหนดระดับของเกณฑ์

จัสมีน และ เรย์น (Jasmine, 1993: 9-13; Ryan, 1994: 27-29; อ้างถึงในปรเมศวร์ บุญยยืน, 2548) ได้จำแนกเกณฑ์การประเมินออกเป็น 2 ประเภท สรุปได้ดังนี้

1. เกณฑ์การประเมินในภาพรวม (Holistic Rubric) คือ แนวทางการให้คะแนนโดยพิจารณาจากภาพรวมของชิ้นงาน โดยจะมีคำอธิบายลักษณะของงานในแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจน ส่วนใหญ่จะประกอบด้วย 3-6 ระดับ โดยที่การกำหนดที่ 3 ระดับ จะเป็นที่ยอมรับมาก เนื่องจากความง่ายในการกำหนดรายละเอียดและการให้คะแนน เช่น การขีดเกณฑ์ค่าเฉลี่ย สูงกว่าค่าเฉลี่ย และต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เป็นต้น ซึ่งแตกต่างจากการกำหนดเกณฑ์ที่ 5-6 ระดับ เนื่องจากความแตกต่างในแต่ละระดับไม่ชัดเจนเท่ากับ 3 ระดับ

2. เกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วน (Analytic Rubric) คือ แนวทางการให้คะแนนโดยพิจารณาจากแต่ละส่วนของงาน ซึ่งแต่ละส่วนจะต้องกำหนดแนวทางการให้คะแนนโดยมีคำนิยามหรือมีคำอธิบายลักษณะของงานในส่วนนั้นๆ ในแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจน

รูปแบบการให้คะแนน

ออสเตอร์ฮอฟ (Oosterhof, 2003: 152-153 อ้างในปรเมศวร์ บุญยยืน, 2548) ได้แบ่งรูปแบบการให้คะแนนเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่

1. แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นรายการของพฤติกรรมหรือคุณลักษณะต่างๆ ที่สามารถให้คะแนนได้ 2 แบบ คือ มีหรือไม่มีพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ต้องการตรวจสอบแบบตรวจสอบรายการสามารถบันทึกได้หลายแบบ เช่น ใช่หรือไม่มีหรือไม่มี 0 หรือ 1 คะแนนหรืออาจเพิ่มเป็น 3 ระดับได้ ดังเช่น กำหนดระดับคะแนน +1 สำหรับพฤติกรรมที่ถูกต้อง -1 สำหรับพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง และ 0 สำหรับพฤติกรรมที่ไม่ได้สังเกตหรือไม่มีการปฏิบัติ เป็นต้น

2. แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) นำมาใช้เพื่อให้คะแนนคุณลักษณะของการปฏิบัติที่ซับซ้อน เป็นการประเมินตัดสินใจถึงระดับของการปฏิบัติที่แสดงออกมาด้วยมาตราส่วนประมาณค่าแบบตัวเลข (Numeric Rating Scales) โดยทั่วไปนิยมใช้สเกล ตั้งแต่ระดับ 1 ถึง 5 สเกล โดยจะต้องกำหนดเกณฑ์ที่แสดงถึงรายการคุณลักษณะในการประเมิน เช่น มีประสิทธิภาพมากที่สุดถึงมีประสิทธิภาพน้อยที่สุด ชอบมากที่สุดถึงชอบน้อยที่สุด เป็นต้น

3. การให้คะแนนผลรวม (Holistic Scoring) เป็นการประเมินภาพรวมของการปฏิบัตินั้นๆ และกำหนดคุณภาพหรือคุณค่าของการปฏิบัติในรูปของตัวเลข เมื่อมีคุณภาพดีกว่าก็จะได้คะแนนมากกว่า การประเมินรูปแบบนี้ เน้นที่คุณภาพรวมของผลงานมากกว่าการมองรายละเอียดในแต่ละคุณลักษณะ ซึ่งเหมาะกับการวัดผลงานมากกว่าการปฏิบัติ

ขั้นตอนการสร้างเกณฑ์การประเมิน

1. กำหนดมิติหรือองค์ประกอบต่างๆของพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่คาดหวังให้เกิดขึ้น
2. เขียนนิยามของมิติหรือองค์ประกอบ ให้ชัดเจนกำหนดเป็นพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่สามารถสังเกตได้
3. กำหนดระดับของการประเมิน โดยนำพฤติกรรมหรือคุณลักษณะมากำหนดในแต่ละระดับ ซึ่งจะต้องสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างชัดเจน
4. นำเกณฑ์ไปทดลองใช้ประเมิน
5. ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ประเมินอีกครั้งหนึ่ง
6. นำเกณฑ์การประเมินแจ้งให้ทุกคนรับทราบ

สรุปสาระสำคัญของแนวคิดการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน

มาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับส่งเสริมและกำกับดูแลการตรวจสอบ การประเมินผลและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากลักษณะที่พึงประสงค์ในมาตรฐานการศึกษามีลักษณะเป็นนามธรรม จึงจำเป็นต้องมีตัวประกอบอื่นๆ อีก เพื่อแสดงให้เห็นถึงความมีคุณภาพ ที่สำคัญ คือ ดัชนีหรือตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ ซึ่งพัฒนามาจากความสัมพันธ์ของคุณภาพกับรูปธรรมหรือตัวเลขที่แสดงให้เห็นถึงความมีคุณภาพ ตัวบ่งชี้ทางการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถใช้เป็นสารสนเทศในการบริหารและการจัดการระบบการศึกษาได้ ควรมีคุณสมบัติที่ดี คือ มีความทันสมัย ทันเหตุการณ์ ตรงกับความ ต้องการ หรือจุดมุ่งหมายของการใช้งาน มีความตรง ความเที่ยง มีความเป็นปรนัยสูง และมีความเป็นกลาง อย่างไรก็ตาม การพัฒนาตัวบ่งชี้บางครั้งอาจมีปัญหาไม่ถูกต้อง เนื่องจากเกิดความผิดพลาดในการเตรียมข้อมูล หรือการคำนวณค่าของข้อมูล ดังนั้น จึงต้องมีการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งวิธีที่นิยมในปัจจุบัน คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบ สำหรับการกำหนดเกณฑ์ ต้องกำหนดระดับของเกณฑ์ คือ เกณฑ์การประเมินในภาพรวมและ เกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วน โดยรูปแบบการให้คะแนน ประกอบด้วย แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และ การให้คะแนนผลรวม เพื่อให้ได้เกณฑ์ที่มีความสมบูรณ์ ซึ่งควรมีการทดลองใช้ ปรับปรุงและประกาศใช้ต่อไป

ตอนที่ 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยด้านมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและอาจารย์/ครู

อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์ (2536) ได้ศึกษาดัชนีความเป็นเลิศทางวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันศึกษาเอกชน พบว่า คุณลักษณะของความเป็นเลิศทางวิชาการจำนวน 20 คุณลักษณะ มีดัชนีบ่งชี้ทั้งสิ้น 121 ดัชนี ซึ่งประกอบด้วย คุณลักษณะด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ 1) ด้านปรัชญา เป้าหมายของสถาบัน 2) คุณลักษณะของนักศึกษาใหม่ 3) อาจารย์ประจำ 4) ผู้บริหาร 5) สถานภาพทางการเงิน 6) งบประมาณ 7) ทรัพยากรสนับสนุนวิชาการ และ 8) คุณลักษณะของแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ คุณลักษณะด้านกระบวนการประกอบด้วย 1) คุณลักษณะของหลักสูตร 2) การเรียนการสอน 3) การประเมินผลสัมฤทธิ์ 4) การบริหาร 5) การพัฒนาอาจารย์ 6) การจัดการดำเนินงานให้ผลผลิตทางวิชาการ 7) กิจกรรมนักศึกษา และ 8) การประเมินตนเองของสถาบัน คุณลักษณะด้านผลผลิต ประกอบด้วย 1) สมรรถนะและเจตคติต่อวิชาชีพของบัณฑิต 2) พัฒนาการด้านบุคลิกภาพ 3) ทักษะทางสังคมของบัณฑิต และ 4) ผลผลิตด้านวิชาการของสถาบัน

ทัศนีย์ นนทะสร, จารุวรรณ เหมะธร, สุนีย์ ละกำป็น และเบญจพร ทิพยผลาผลกุล (2541) ได้วิจัยเรื่องการวิเคราะห์ภาระงานของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ในเขตภาคกลาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาภาระงานและความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ในเขตภาคกลาง กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดพระบรมราชชนก ในเขตภาคกลางที่ปฏิบัติงาน ใน 1 ปีการศึกษา จำนวน 174 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ เครื่องมือหาค่ากลาง เพื่อใช้คำนวณภาระงานของอาจารย์พยาบาลที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ แบบสำรวจภาระงาน และความพึงพอใจในการทำงานอาจารย์พยาบาล ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์พยาบาลมีชั่วโมงการปฏิบัติงานในภาระงานรวม 6 ด้าน เท่ากับ 69.35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยมีชั่วโมงการปฏิบัติงานด้านการสอนสูงสุด และมีชั่วโมงการปฏิบัติงานด้านงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และงานบริการทางวิชาการแก่สังคมค่อนข้างน้อย ส่วนความพอใจในการทำงานโดยรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของวิทยาลัยต่างกัน มีภาระงานต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ภาระงานของอาจารย์พยาบาลมีค่อนข้างสูง และใช้เวลาไปกับภาระงานสอนและงานบริการเป็นส่วนใหญ่ ทำให้มีภาระงานด้านอื่นมีค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการ งานบริการทางวิชาการแก่สังคม และงานทำนุบำรุงศิลปะ

วัฒนธรรม คั้งนั้น เพื่อให้อาจารย์มีการพัฒนาศักยภาพและปฏิบัติตามบทบาท วิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาดำเนินการ เพื่อพัฒนาอาจารย์ทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขระบบการดำเนินการเกี่ยวกับอาจารย์ รวมถึงการส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์การปฏิบัติตามภาระงานที่ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

อุทุมพร จามรมาน (2542) ศึกษาเรื่องการเตรียมพร้อมของมหาวิทยาลัยของรัฐ เพื่อเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล ผลการศึกษาให้ข้อเสนอแนะว่า องค์กรบริหารสูงสุดของสถาบันอุดมศึกษาควรเป็นองค์กรที่ช่วยให้ฝ่ายบริหารทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลักษณะบทบาทของผู้บริหารจะมีลักษณะการทำงานเป็นทีม มีความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการ ค่าตอบแทนได้ตามความสามารถและภาระงาน เน้นบทบาทให้เป็นผู้จัดการมากกว่าผู้ปกครอง ลักษณะอาจารย์ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดี ผ่านกระบวนการคัดเลือกที่สถาบันกำหนด ทำงานเป็นทีมตามสัญญา 3-5 ปี จะถูกประเมินทั้งจากผู้เกี่ยวข้องและจากนักศึกษา ด้านทรัพยากรและการเงิน ต้องมีการวางแผนการใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ เงินที่ได้จากรับอยู่ในรูป Block Grant

สิระยา สัมมาวาจ และสุภาพ อารีเอื้อ (2542) ได้วิจัยเรื่องคุณลักษณะอาจารย์พยาบาลที่สอนภาคปฏิบัติตามการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลและอาจารย์พยาบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาการเรียนรู้ของอาจารย์พยาบาลและนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับลักษณะของอาจารย์พยาบาลซึ่งสอนภาคปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์พยาบาลซึ่งสอนภาคปฏิบัติจำนวน 61 คน และนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2541 จำนวน 363 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์พยาบาลและนักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์พยาบาลซึ่งสอนทางภาคปฏิบัติทั้งโดยรวม และแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ 1) เป็นคนมีระบบระเบียบ 2) ให้เห็นว่ามีทักษะในด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการตัดสินใจ 3) แสดงให้เห็นว่ามีความรู้กว้างขวางในสาขาที่สนใจ ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ 1) มีอารมณ์ขัน 2) แก้อธิบายของนักศึกษาโดยไม่ตำหนิตีติชน 3) ไม่วิพากษ์วิจารณ์นักศึกษาต่อหน้าคนอื่น

วิจิตรา ปัญญาชัย (2544) ได้วิจัยเรื่องการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาอาชีพสำหรับอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ นำเสนอรูปแบบการพัฒนาอาชีพ สำหรับอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลระดับ 3-8 จำนวน 619 คน จากวิทยาลัยพยาบาล 26 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์การพัฒนาอาชีพอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล รวมทั้ง

แบบวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย เพื่อนำผลมาเป็นพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการพัฒนาอาชีพ ตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ โดยการสอบถามความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ รูปแบบการพัฒนาอาชีพสำหรับอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลจากการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 องค์ประกอบของการพัฒนาอาชีพและการกำหนดสมรรถนะที่ต้องพัฒนาของอาจารย์ และส่วนที่ 2 การออกแบบการพัฒนาอาชีพสำหรับอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล โดยองค์ประกอบของการพัฒนาอาชีพประกอบด้วย

- 1) ความต้องการของกระทรวงสาธารณสุข วิชาชีพพยาบาล และสังคม เกี่ยวกับทักษะงานที่ต้องการ
- 2) เส้นทางอาชีพ
- 3) ทักษะงานที่ต้องพัฒนาและความต้องการการพัฒนาอาชีพ ส่วนสมรรถนะที่ต้องพัฒนาประกอบด้วยสมรรถนะ 9 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดการเรียนการสอน 2) การวิจัยและพัฒนาความรู้ 3) การเขียนเอกสารวิชาการและตำรา 4) การให้บริการวิชาการแก่สังคม 5) กิจกรรมนักศึกษาและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 6) การประกันคุณภาพการศึกษา 7) พฤติกรรมการทำงานร่วมกัน 8) การบริหารงานของกลุ่มสมาชิกที่มีระยะสมบูรณ์และกลุ่มที่ปรึกษา และ 9) การบริหารวิทยาลัยของกลุ่มผู้อุปถัมภ์ สำหรับการออกแบบการพัฒนาอาชีพสำหรับอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล ประกอบด้วย เป้าหมายแนวทางและวิธีการพัฒนาอาชีพ

พงษ์พัชรินทร์ พุทธิวัฒน์ (2545) ได้วิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในด้านความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมด้านการทำวิจัยของอาจารย์ สภาพปัจจุบันด้านนโยบาย การบริหารงานวิจัย ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย และผลงานวิจัยของอาจารย์ และนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 9 คน และอาจารย์ประจำในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 1,424 คน จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น การจัดทำกลยุทธ์โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จัดประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ และตรวจสอบกลยุทธ์โดยวิธีอิงผู้ทรงคุณวุฒิ ได้กลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในปัจจุบัน ยังไม่เอื้อต่อการทำวิจัยของอาจารย์ อาจารย์ส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับงานสอนมากกว่างานวิจัย และมีเป้าหมายในการทำวิจัยเพื่อตำแหน่งทางวิชาการมากกว่าเพื่อแสวงหาคำความรู้ใหม่หรือเพื่อนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ อาจารย์ให้เหตุผลในการไม่ทำวิจัยหรือไม่คิดจะทำวิจัยว่า เพราะไม่มีเวลา แม้มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีนโยบาย

และเป้าหมายที่จะพัฒนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย แต่พบว่า ยังขาดการบริหารงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ ผลงานวิจัยส่วนใหญ่ยังมีลักษณะรับองค์ความรู้จากต่างประเทศมากกว่าสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง นักวิจัยที่มีคุณภาพยังมีน้อย การทำวิจัยมีลักษณะเป็นงานวิจัยเดี่ยวมากกว่าวิจัยเป็นทีม ผลงานวิจัยส่วนใหญ่มีลักษณะแยกส่วน งานวิจัยในลักษณะสหสาขาวิชายังมีน้อย และผลงานส่วนใหญ่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง กลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่นำเสนอ ประกอบด้วย กลยุทธ์ด้านนโยบายการวิจัย ด้านการบริหารงานวิจัย ด้านการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการวิจัย และด้านผลงานวิจัย โดยนำเสนอกลยุทธ์ในภาพรวมทุกสาขาวิชา และกลยุทธ์เฉพาะสาขาวิชา โดยมุ่งเน้นพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ใน 2 ระดับ คือ พัฒนาตัวอาจารย์เพื่อให้เกิดทัศนคติ และค่านิยมที่ดีต่อการทำวิจัย ให้การวิจัยเป็นวิถีชีวิตของอาจารย์มหาวิทยาลัย และพัฒนาในระดับสถาบันเพื่อให้เกิดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำวิจัยของอาจารย์

จารุวรรณ ศรีทอง, ชนกพร จิตปัญญา และประนอม รอดคำดี (2545) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ที่สอนในคลินิกหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ที่สอนในคลินิก หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์พยาบาลจำนวน 364 คนในสถาบันการศึกษาพยาบาล จำนวน 43 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย วิเคราะห์ด้วยประกอบและหมุนแกนแบบออร์ทोगอนอล (Orthogonal) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax) ผลการวิจัยพบว่า ตัวประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์พยาบาลที่สอนในคลินิกหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มีจำนวน 13 ตัวประกอบ ได้แก่ ตัวประกอบที่ 1 ความเป็นพยาบาลวิชาชีพ มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบสูงที่สุดคือ ร้อยละ 37.296 ตัวประกอบที่ 2 ความเป็นนักวิชาการ มีค่าแปรปรวนของตัวประกอบ ร้อยละ 3.896 ตัวประกอบที่ 3 การสอนในคลินิก มีค่าแปรปรวนของตัวประกอบ ร้อยละ 3.160 ตัวประกอบที่ 4 การประเมินผลการปฏิบัติ มีค่าแปรปรวนของตัวประกอบ ร้อยละ 2.040 ตัวประกอบที่ 5 บุคลิกส่วนตัว มีค่าแปรปรวนตัวประกอบร้อยละ 1.975 ตัวประกอบที่ 6 การปฏิบัติตนการพยาบาล มีค่าแปรปรวนของตัวประกอบร้อยละ 1.659 ตัวประกอบที่ 7 การรู้จักตนเองมีค่าแปรปรวนของตัวประกอบร้อยละ 1.596 ตัวประกอบที่ 8 ความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ทางการพยาบาล มีค่าแปรปรวนตัวประกอบร้อยละ 1.502 ตัวประกอบที่ 9 การเป็นที่พึงพอใจ มีค่าแปรปรวนของตัวประกอบร้อยละ 1.389 ตัวประกอบที่ 10 การพัฒนาการพยาบาล มีค่าตัวแปรปรวนของตัวประกอบร้อยละ 1.376 ตัวประกอบที่ 11 ศิลปะการนิเทศมีค่าตัวแปรปรวนของตัวประกอบ ร้อยละ 1.286 ตัวประกอบที่ 12 การใฝ่รู้ มีค่าตัวแปรปรวนของตัวประกอบร้อยละ 1.200 ตัวประกอบที่ 13 จรรยาบรรณนักวิจัย มีค่าแปรปรวนของตัวประกอบร้อยละ 1.180

ดาวรุ่ง ชะระอำ (2547) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการผลิตครูวิชาชีพของไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ การศึกษาบริบทใหม่วิชาชีพครูไทย ตามแนวปฏิรูปการผลิตครูของกระทรวงศึกษาธิการ นำเสนอรูปแบบการผลิตครูวิชาชีพของประเทศไทย พร้อมทั้งแผนกลยุทธ์การผลิตครูวิชาชีพ ผลการศึกษาได้นำเสนอรูปแบบการเป็นครูวิชาชีพว่า ควรมีภาพลักษณ์ความสง่างาม (SMART) 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความเชี่ยวชาญ (Skill) 2) ความสามารถทางการบริหารจัดการ (Management) 3) มีเจตคติที่ดี (Attitude) 4) เป็นแหล่งข้อมูลความรู้ (Resource) และ 5) มีความสามารถทางเทคโนโลยี (Technology) และได้นำเสนอกกลยุทธ์การบริหารจัดการผลิตครูแบบ 3 ร่วม 4 หลัก 3 ปรับ 4 แผน ได้แก่ 3 ร่วม คือ ความร่วมมือแบบไตรภาคี ได้แก่ มหาวิทยาลัย โรงเรียนและชุมชน และนักศึกษาครู, 4 หลัก คือ การดำเนินงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ด้านความเสมอภาคและความหลากหลาย ด้านการตรวจสอบได้ และประกันคุณภาพ ด้านโครงสร้าง ทรัพยากรและบทบาท, 3 ปรับ คือ ปรับการเรียนรู้ของผู้นำระดับปัจเจก ระดับทีมงานและระดับระบบ, 4 แผน ได้แก่ แผนพัฒนาครูอาจารย์ แผนพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ แผนพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ และแผนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและโครงสร้างพื้นฐาน

ปรีดา วิบูลสวัสดิ์ และสวัสดิ์ ตันตระรัตน์ (2548) ศึกษาดัชนีสมรรถนะหลักสำหรับการประเมินคุณภาพการสอนและการวิจัยกลุ่มวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากรายงานการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และรายงานประจำปีในระดับคณะและสถาบันกลุ่มวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ส่วนกลาง และต่างจังหวัด จำนวน 6 แห่ง ในด้านคุณภาพการเรียนการสอนพบว่า อัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษามีความสำคัญต่อคุณภาพของบัณฑิตน้อยกว่าคุณภาพของอาจารย์ ซึ่งองค์กรที่กำหนดมาตรฐานการศึกษา โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควรทบทวนมาตรฐานอัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์ โดยควรเน้นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของคณาจารย์ เทคโนโลยีในการเรียนการสอนที่ก้าวหน้ามากกว่าจำนวนคณาจารย์ นอกจากนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า เงินเดือนเฉลี่ยของบัณฑิตน่าจะเป็นตัวชี้วัดคุณภาพบัณฑิตที่ดีตัวหนึ่ง สำหรับการรับรองคุณภาพหลักสูตรควรเน้นดัชนีชี้วัดด้านคุณภาพบัณฑิตมากกว่ากระบวนการเรียนการสอน

นันทพงศ์ ศักดิ์เรืองรอง (2548) ศึกษาองค์ประกอบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยแบ่งองค์ประกอบพฤติกรรมการสอนเป็น 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) บุคลิกลักษณะของอาจารย์ 2) การใช้ภาษา 3) การเตรียมการสอน 4) การเสนอเนื้อหาในการสอน 5) การจูงใจและการเสริมแรง 6) การใช้สื่อ/อุปกรณ์การสอน และ 7) การประเมินผลการเรียนและการให้ข้อมูลย้อนกลับ พบว่า นักศึกษามีความเห็นว่างค์ประกอบ

พฤติกรรมการสอนที่มีความสำคัญระดับมาก คือ บุคลิกลักษณะของอาจารย์ และการเตรียมการสอน ส่วนองค์ประกอบพฤติกรรมด้านที่เหลือทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจารย์มีความเห็นว่าทุกองค์ประกอบพฤติกรรม การสอนที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยองค์ประกอบพฤติกรรมการสอนที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ และการเตรียมการสอนเป็นองค์ประกอบพฤติกรรมการสอนที่พึงประสงค์ระดับมากที่สุด สำหรับผู้บริหารมีความเห็นว่า องค์ประกอบพฤติกรรมการสอนแต่ละด้าน ประกอบด้วยลักษณะ ดังนี้

องค์ประกอบด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์

1. อาจารย์ต้องมีบุคลิกน่าเชื่อถือวางตัวแต่งกาย พุฒจาเหมาะสมกับโอกาส และทันกับเหตุการณ์
2. อาจารย์ต้องมีชีวิตเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นักศึกษา ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มีเมตตา และมีความยุติธรรม

3. อาจารย์ต้องตรงต่อเวลา เพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่นักศึกษา

4. อาจารย์ต้องเข้าใจนักศึกษา คอยให้ความช่วยเหลือด้านการเรียนและส่วนตัว ตาม

โอกาสและสถานการณ์

5. อาจารย์ต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง

6. อาจารย์ต้องมีความรักในอาชีพครู

7. อาจารย์ต้องสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้น่าเรียน

8. อาจารย์ต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษานบนพื้นฐานของเหตุผล

องค์ประกอบด้านการใช้ภาษา

1. อาจารย์ต้องใช้คำพูดภาษาไทยในขณะสอนให้ถูกต้องตามหลักภาษา

2. อาจารย์ควรพูดให้ชัดเจน มีจังหวะในการพูด และมีน้ำเสียงน่าฟัง

3. อาจารย์ต้องใช้ภาษาพูดสุภาพกับนักศึกษาไม่ข่มขู่หรือแสดงความก้าวร้าว

4. อาจารย์ไม่ควรใช้คำพูดภาษาไทยปนคำพูดภาษาอังกฤษในขณะสอน นอกจากใช้คำพูดภาษาอังกฤษที่เป็นคำ Technical Term และควรพูดให้ถูกต้อง

องค์ประกอบด้านการเตรียมการสอน

1. อาจารย์ควรลำดับเนื้อหาตามความยากง่าย จากเนื้อหาไม่ซับซ้อนไปสู่เนื้อหาที่ซับซ้อน

2. อาจารย์ควรสอนเนื้อหาพื้นฐานหลักๆ ที่สำคัญให้กับนักศึกษาก่อน เพื่อให้ให้นักศึกษาใช้เป็นกรอบแนวคิด

3. อาจารย์ควรสอนเนื้อหาให้เหมาะสมกับเวลา

4. อาจารย์ควรฝึกให้นักศึกษารู้จักวิเคราะห์ตัดสินใจ และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
  1. อาจารย์ควรฝึกหัดการใช้เทคนิคการจูงใจและการเสริมแรง
  2. อาจารย์ควรให้การเสริมแรงกับนักศึกษาที่มีพฤติกรรมเหมาะสม ทั้งด้านวิชาการ คุณธรรม และจริยธรรม
  3. อาจารย์ควรใช้ การเสริมแรงให้กับนักศึกษา โดยการประเมินผลการตรวจงาน และควรมีการชี้แจงข้อดีและข้อบกพร่องของนักศึกษาในงานทุกชิ้น
  4. อาจารย์ควรให้กำลังใจนักศึกษาที่มีความขยันหมั่นเพียร ตลอดทั้งมีความอดสาหัส โดยการเสริมแรงเป็นคะแนน
  5. อาจารย์ควรเสริมแรงให้กับนักศึกษาที่ทำดี โดยกล่าวคำยกย่องในชั้นเรียน
    1. อาจารย์ควรเลือกใช้สื่อ/อุปกรณ์การสอนที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักศึกษาและควรเลือกใช้ให้หลากหลาย โดยนำมาใช้ร่วมกัน
    2. อาจารย์ควรเลือกใช้สื่อ/อุปกรณ์การสอนที่น่าสนใจและเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ขนาดชั้นเรียน และจำนวนนักศึกษา
    3. อาจารย์ควรพัฒนาตนเอง โดยนำเทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้สอนนักศึกษา และพัฒนาตนเองไปสู่การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น CAI Virtual Classroom เป็นต้น
      1. อาจารย์ควรชี้แจงการประเมินผลให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน
      2. อาจารย์ควรตรวจงานนักศึกษาพร้อมอธิบายข้อดี ข้อเสียของผลงาน และนำข้อดีมาอธิบายให้นักศึกษาทราบในชั้นเรียน
      3. อาจารย์ควรตรวจงานนักศึกษาและแจ้งให้นักศึกษาทราบทันเวลา
      4. อาจารย์ควรให้ข้อมูลย้อนกลับกับนักศึกษาทั้งรายบุคคลและชั้นเรียน

7.2 งานวิจัยด้านมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์

ฉัตรนภา พรหมมา (2542) ได้วิจัยเชิงบรรยายเรื่องการพัฒนาเกณฑ์ประเมินหลักสูตรสาขาวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อพัฒนาและทดลองใช้เกณฑ์ประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีสาขาวิทยาศาสตร์ โดยจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้ที่มีประสบการณ์สูงในการเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร สร้างเกณฑ์ ทดลองใช้ นำผลที่ได้มาปรับปรุงเกณฑ์ และให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน แสดงความคิดเห็น โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ผลการวิจัยพบว่า เกณฑ์ประเมินหลักสูตรสาขาวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ได้รับการพัฒนาแล้วมี

8 ด้าน คือ ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา ด้านปัจจัยสนับสนุน ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้านคุณภาพบัณฑิต และด้านผลงานศิษย์เก่า ซึ่งจะใช้เป็นเกณฑ์กลางในการประเมินหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ว่า ควรจัดทำคู่มือการใช้เกณฑ์ประเมินหลักสูตรที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการใช้ รวมทั้งควรมีการกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน

รุ่งรังษี วิบูลชัย (2544) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้ของคุณภาพการสอนระดับอุดมศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กระบวนการสอนในระดับอุดมศึกษา พัฒนาตัวบ่งชี้รวม คุณภาพการสอนในระดับอุดมศึกษา ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างคุณภาพการสอนในระดับอุดมศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์ และสร้างสเกลองค์ประกอบตัวบ่งชี้รวมคุณภาพการสอนในระดับอุดมศึกษา การดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่แรก วิเคราะห์กระบวนการสอนในระดับอุดมศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้ได้ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสอนในระดับอุดมศึกษาในประเทศและต่างประเทศ ขั้นตอนที่สอง พัฒนาตัวบ่งชี้รวมและสร้างสเกลองค์ประกอบของตัวบ่งชี้รวมคุณภาพการสอนในระดับอุดมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐประเภทจำกัดรับนักศึกษา จำนวน 1,464 คน ทำการเลือกโดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ เพื่อจัดกลุ่มตัวแปร วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างคุณภาพการสอนในระดับอุดมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในระดับอุดมศึกษา ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยนำเข้า คุณสมบัตินักเรียน คือ มีความรู้เกี่ยวกับศาสตร์และเนื้อหาการสอนเป็นอย่างดี มีศรัทธาต่อการสอน คุณสมบัตินักเรียน คือ มีความรับผิดชอบต่อการเรียน ในส่วนตัวแปรแหล่งข้อมูลต้องมีความหลากหลาย และทันสมัย ตัวแปรในกระบวนการสอน คือ เตรียมแผนการสอน ใช้กิจกรรมการสอนหลากหลายวิธี และใช้หลักการประเมินผลหลากหลายวิธี ตัวแปรผลผลิตคือ ผู้เรียนมีความสามารถในการแสวงหาข้อมูลและความรู้ใหม่ ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ปัญหา มีทักษะการคิดวิเคราะห์และการจัดการ

ตัวบ่งชี้รวมคุณภาพการสอนในระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้รวม 12 ตัว เรียงลำดับตามน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ให้ความสำคัญกับนักเรียนเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้และการสอน สนับสนุนผู้เรียนเชิงรุก ยอมรับความสามารถและวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน ใช้ทักษะในการประเมินผลผู้เรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น

ใช้เวลาและเนื้อหาการสอนได้อย่างเหมาะสม ใช้ทักษะในการเสริมแรงจูงใจให้ผู้เรียน มีการเตรียมความพร้อมผู้เรียนและผู้สอน ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน เน้นความสำคัญเรื่องระยะเวลากับการเรียนรู้ มีการเตรียมแผนการสอน และมีความรู้เนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี ตามลำดับ ซึ่งตัวบ่งชี้รวมคุณภาพการสอนในระดับอุดมศึกษาทั้ง 12 ตัวนี้มีความสามารถในการร่วมกันอธิบายคุณภาพการสอน ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างคุณภาพการสอนในระดับอุดมศึกษา พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์ เท่ากับ .94 เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า แต่ละสาขาวิชาให้ความสำคัญกับตัวบ่งชี้อรวม 12 ตัวแตกต่างกัน

เกียรติสุดา ศรีสุข (2545) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้ในการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาลึกสูตรมหาบัณฑิตทางการศึกษา: การประยุกต์ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์ โครงสร้างเชิงเส้น การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ 1) เพื่อสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้ในการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาลึกสูตรมหาบัณฑิตทางการศึกษา 2) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในกระบวนการตรวจวัดของตัวบ่งชี้ที่พัฒนาได้ 3) เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแบบจำลองการวัดในการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาลึกสูตรมหาบัณฑิตทางการศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 4) เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของแบบจำลองการวัด ในการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาลึกสูตรมหาบัณฑิตทางการศึกษาระหว่างกลุ่มผู้สอนกับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มคณาบดีคณะศึกษาศาสตร์ และผู้สอนในหลักสูตรมหาบัณฑิตทางการศึกษา จำนวน 13 คน กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มผู้สอนในหลักสูตรมหาบัณฑิตทางการศึกษาจากมหาวิทยาลัยของรัฐทั่วประเทศ 12 แห่ง จำนวน 336 คน และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกอีกจำนวน 252 คน และกลุ่ม 3 เป็นกลุ่มผู้สอนในหลักสูตรมหาบัณฑิตทางการศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จำนวน 28 คน เครื่องมือในการทำวิจัยมี 3 ชุด คือ ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามใช้สำหรับตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความครอบคลุมในองค์ประกอบที่ต้องการวัดของตัวบ่งชี้ ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามใช้สำหรับตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ตรวจสอบความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ ตรวจสอบความเหมาะสมของแบบจำลองและทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของแบบจำลอง และชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามใช้ตรวจสอบความเป็นไปได้ในกระบวนการตรวจวัดของตัวบ่งชี้ การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยได้ใช้โปรแกรม SPSS for Windows ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของตัวบ่งชี้ วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของตัวบ่งชี้ วิเคราะห์ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในกระบวนการตรวจวัด และได้ใช้โปรแกรม LISREL Version 8.50 ในการวิเคราะห์ความ

เหมาะสมของแบบจำลองการวัดกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของแบบจำลองการวัดระหว่างกลุ่มผู้สอนกับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

ผลการวิจัยพบว่า สามารถสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้ที่ดี มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการประเมิน และมีความเป็นไปได้ในกระบวนการตรวจวัดได้จำนวน 9 องค์ประกอบ 65 ตัวบ่งชี้ คือ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ 8 ตัวบ่งชี้ นักศึกษา/มหาบัณฑิต 9 ตัวบ่งชี้ หลักสูตร 4 ตัวบ่งชี้ การบริหารหลักสูตร 9 ตัวบ่งชี้ กระบวนการเรียนการสอน 8 ตัวบ่งชี้ การวัดและประเมินผล 5 ตัวบ่งชี้ ทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนการสอน 10 ตัวบ่งชี้ งบประมาณ 6 ตัวบ่งชี้ และการวิจัย 6 ตัวบ่งชี้ สำหรับผลการศึกษาความเหมาะสมของแบบจำลองปรากฏว่า แบบจำลองมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างดีมาก มีค่าไคสแควร์เท่ากับ 20.33 ที่ df เท่ากับ 20 ค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .44 และค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ .99 นอกจากนี้ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของแบบจำลองโครงสร้างกลุ่มพหุของตัวบ่งชี้ในการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิตทางการศึกษาระหว่างกลุ่มผู้สอนกับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกปรากฏว่า แบบจำลองมีความไม่แปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่มผู้สอนและกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก พิจารณาได้จากค่าไคสแควร์รวมที่เท่ากับ 35.35 ที่ df เท่ากับ 36 ค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .50 และค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเท่ากับ .99

พรรณอร อุชูปภาพ (2545) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาดัชนีบ่งชี้คุณภาพระบบอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาปริญญาตรีในสถาบันราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า ได้ดัชนีบ่งชี้ที่อยู่ในเกณฑ์มีความเหมาะสมระดับดีและดีมาก จำนวน 182 ดัชนี ดังนี้

ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านนักศึกษา องค์ประกอบด้านอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านความสามารถเชิงวิชาการ ได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านเจตคติ คุณลักษณะด้านจรรยาบรรณ คุณลักษณะด้านทักษะการปฏิบัติงาน คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ องค์ประกอบด้านโครงสร้างระบบอาจารย์ที่ปรึกษา องค์ประกอบด้านงบประมาณ องค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านปัจจัยกระบวนการผลิต ได้แก่ องค์ประกอบด้านนักศึกษา องค์ประกอบด้านอาจารย์ที่ปรึกษาในแต่ละบทบาท ดังนี้ บทบาทในฐานะที่เป็นผู้สอน บทบาทในฐานะผู้ให้คำปรึกษา บทบาทในฐานะผู้บริหาร บทบาทในการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม องค์ประกอบด้านโครงสร้างระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ประกอบด้วย แนวปฏิบัติในการสรรหาอาจารย์ที่ปรึกษา แนวปฏิบัติในการบำรุงรักษาอาจารย์ที่ปรึกษา แนวปฏิบัติในการพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษา แนวปฏิบัติตามภาระหน้าที่ของผู้บริหาร องค์ประกอบด้านงบประมาณ องค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านปัจจัยผลผลิต ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านนักศึกษา ได้แก่ คุณลักษณะในการใช้เหตุผล คุณลักษณะในการพัฒนาด้านจิตใจ คุณลักษณะในการพัฒนาด้านทักษะการปฏิบัติ องค์ประกอบด้านอาจารย์ที่ปรึกษา องค์ประกอบด้านโครงสร้างระบบอาจารย์ที่ปรึกษา องค์ประกอบด้านงบประมาณ และองค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

จารุวรรณ ประทุมศรี (2546) ได้ทำการวิจัยแบบผสมปริมาณและคุณภาพเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ระดับมหาบัณฑิต ในมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยดำเนินการวิจัย 3 ระยะ คือ 1) พัฒนาดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ระดับมหาบัณฑิต 2) เก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ จากมหาวิทยาลัยของรัฐ 13 แห่ง 3) พัฒนารูปแบบการเพิ่มคุณภาพในการบริหารการจัดการศึกษา และ 4) ทดสอบรูปแบบการเพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษา

ผลการวิจัยระยะที่ 1 พบว่า

1. สมรรถนะมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มี 4 ด้านหลัก คือ ด้านปฏิบัติงานขั้นสูง ด้านการบริหารจัดการ ด้านการวิจัย และด้านการสอนและการเป็นที่ปรึกษาวิชาการ

2. องค์ประกอบและดัชนีของคุณภาพการจัดการศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ระดับมหาบัณฑิต ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ การบริหาร นิสิต/นักศึกษาและมหาบัณฑิต อาจารย์หลักสูตร ทรัพยากรสนับสนุน กระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผล

ผลการวิจัยระยะที่ 2 พบว่า ในองค์ประกอบคุณภาพทั้ง 8 ด้าน ไม่มีมหาวิทยาลัยใดที่มีคุณภาพตามดัชนีชี้วัดครบทุกตัวชี้วัดและทุกองค์ประกอบ ปัญหาที่พบมากในเกือบทุกมหาวิทยาลัย คือ ระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพและฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องการปฏิบัติงาน การจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามดัชนีคุณภาพ เนื่องจากมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งรับนักศึกษามากกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ทำให้นักศึกษาที่เข้าศึกษามีข้อจำกัดในการใช้ภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมทั้งข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อัตราส่วนอาจารย์ประจำสาขาต่อนักศึกษาไม่เป็นไปตามเกณฑ์ นอกจากนั้น อาจารย์จำนวนหนึ่งไม่สำเร็จการศึกษาสาขาบริหารการศึกษา และอาจารย์ไม่มีเวลาทำวิจัยและผลงานทางวิชาการ เนื่องจากมีภาระงานสอนเป็นจำนวนมาก มหาวิทยาลัยไม่มีการปรับปรุงและประเมินผลหลักสูตรตามระยะเวลาที่เหมาะสม ทรัพยากรสนับสนุนไม่เพียงพอต่อความต้องการ กระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผลยังไม่ประสิทธิภาพเพียงพอ

ผลการวิจัยระยะที่ 3 พบว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาและการเพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษา ประกอบด้วย สมรรถนะมหาบัณฑิต หลักสูตร การสร้างเครือข่ายความรู้และการประกันคุณภาพ ซึ่งมีผลต่อปัจจัยที่ต้องควบคุมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มคุณภาพ (จำนวนนักศึกษา และ

มหาวิทยาลัย งบประมาณ และระยะเวลาในการศึกษา) และปัจจัยที่ต้องเพิ่มคุณภาพและปริมาณในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มคุณภาพ (อาจารย์และผลงานของอาจารย์ ทรัพยากรสนับสนุน มหาวิทยาลัย การจัดการเรียนการสอน การประเมินผล/วิทยานิพนธ์)

ชนัย วรรณะลี (2546) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาดัชนีบ่งชี้คุณภาพทางวิชาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างและพัฒนาดัชนีบ่งชี้คุณภาพทางวิชาการและเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์ โดยเทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technique) ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพทางวิชาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์ ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 9 องค์ประกอบ คือ ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนงาน การเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนานักศึกษา การวิจัยและงานสร้างสรรค์ การบริหารทางวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การบริหารจัดการ การเงินและงบประมาณ ระบบกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา

2. ได้ดัชนีบ่งชี้คุณภาพทางวิชาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์ ที่มีความเหมาะสมตั้งแต่ระดับมากขึ้นไป จำนวน 82 ดัชนี จำแนกแต่ละองค์ประกอบดังนี้ องค์ประกอบด้านปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนงาน มีดัชนีบ่งชี้คุณภาพระดับเหมาะสมมากที่สุด 9 ดัชนี และเหมาะสมมาก 1 ดัชนี องค์ประกอบด้านการเรียนการสอน มีดัชนีบ่งชี้คุณภาพระดับเหมาะสมมากที่สุด 25 ดัชนี และเหมาะสมมาก 5 ดัชนี องค์ประกอบด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา มีดัชนีบ่งชี้คุณภาพระดับคุณภาพระดับเหมาะสมมากที่สุด 10 ดัชนี องค์ประกอบด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์ มีดัชนีบ่งชี้คุณภาพระดับเหมาะสมมากที่สุด 2 ดัชนี องค์ประกอบด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม มีดัชนีบ่งชี้คุณภาพระดับเหมาะสมมากที่สุด 5 ดัชนี องค์ประกอบด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีดัชนีบ่งชี้คุณภาพระดับเหมาะสมมากที่สุด 5 ดัชนี องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการ มีดัชนีบ่งชี้คุณภาพระดับเหมาะสมมากที่สุด 14 ดัชนี องค์ประกอบด้านการเงินและงบประมาณ มีดัชนีบ่งชี้คุณภาพระดับเหมาะสมมากที่สุด 5 ดัชนี และองค์ประกอบด้านระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา มีดัชนีบ่งชี้คุณภาพระดับเหมาะสมมากที่สุด 3 ดัชนี

3. จากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพทางวิชาการสรุปได้ว่า เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพทางวิชาการที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องการจัดการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ให้มีคุณภาพ มี 19 มาตรฐาน ประกอบด้วย 1) ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนงาน 2) การคัดเลือกนักศึกษา 3) คุณภาพคณาจารย์ 4) การเงินและงบประมาณ 5) ปริมาณและคุณภาพของทรัพยากร 6) ภาวะผู้นำ 7) ทุนสนับสนุนงานวิจัย 8) เจ้าหน้าที่บุคลากรช่วยวิชาการ 9) บรรยากาศองค์กร 10) การบริหารและการจัด

องค์การ 11) หลักสูตรและกิจกรรมทางวิชาการ 12) การสอน 13) กิจกรรมเสริมวิชาการ 14) งานบุคลากรนักศึกษา 15) งานวิจัย 16) บริการวิชาการ 17) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 18) การประเมินสถาบัน และ 19) ความรู้ความสามารถของนักศึกษา

ปรเมศวร์ บุญยืน (2548) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนามาตรฐานหลักสูตรมหำบัณฑิตและคหุฎีบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนามาตรฐานหลักสูตรมหำบัณฑิตและคหุฎีบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการประกันคุณภาพและหลักสูตร, ด้านหลักสูตร สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา และด้านตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน รวม 6 คน 2) ผู้เชี่ยวชาญ 60 คน ได้แก่ กรรมการบริหารหลักสูตร 18 คน อาจารย์ผู้สอน 16 คน นิสิตนักศึกษา 12 คน บุคลากรสายสนับสนุน 6 คน และผู้ประกอบการ 8 คน การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่ม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

มาตรฐานหลักสูตรมหำบัณฑิตและคหุฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาในประเทศไทย ประกอบด้วย 10 มาตรฐาน และ 37 ตัวบ่งชี้ คือ มาตรฐานที่ 1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ตัวบ่งชี้ คือ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ครอบคลุมขอบข่ายของศาสตร์สาขาวิชา มาตรฐานที่ 2 โครงสร้างเนื้อหารายวิชา ตัวบ่งชี้ คือ มีการกำหนดเนื้อหาวิชาที่จำเป็นในหมวดวิชาเอก มีกระบวนการปรับปรุงเนื้อหาวิชา มาตรฐานที่ 3 กระบวนการเรียนการสอน ตัวบ่งชี้ คือ มีการเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนการเรียนการสอน มีการใช้วิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน มีการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน มีการจัดการเรียนการสอนแบบดิจิทัลและแบบออนไลน์ มีการสร้างความร่วมมือทางการเรียนการสอนและการวิจัย มาตรฐานที่ 4 กิจกรรมเสริมหลักสูตร ตัวบ่งชี้ คือ มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมเพื่อบริการทางวิชาการ มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ในสาขาวิชา มีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมทักษะวิชาชีพ มาตรฐานที่ 5 การประเมินผลการเรียนการสอน ตัวบ่งชี้ คือ มีกระบวนการประเมินผลการเรียนการสอนรายวิชา มาตรฐานที่ 6 อาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน ตัวบ่งชี้ คือ ร้อยละของอาจารย์ประจำที่จบปริญญาเอกต่ออาจารย์ทั้งหมด มีการกำหนดจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ มีการกำหนดจำนวนและคุณวุฒิของบุคลากรสายสนับสนุน มีการกำหนดคุณสมบัติของบุคลากรสายสนับสนุน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรสายสนับสนุน มีการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุน อาจารย์เข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการและนำเสนอผลงานวิชาการ มีการพัฒนาทักษะของบุคลากรสายสนับสนุน มาตรฐานที่ 7 ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนการสอน ตัวบ่งชี้ คือ มีทรัพยากรสนับสนุนการเรียนการสอนที่จำเป็นและเพียงพอต่อการใช้งาน มีกระบวนการบริหาร

จัดการทรัพยากรสนับสนุนการเรียนการสอน มาตรฐานที่ 8 คุณภาพบัณฑิต ตัวบ่งชี้ คือ มีการกำหนดเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาของบัณฑิต บัณฑิตมีความรู้ความสามารถในขอบข่ายเนื้อหาของศาสตร์สาขาวิชา บัณฑิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ร้อยละของบัณฑิตที่ได้งานทำต่อบัณฑิตทั้งหมด มาตรฐานที่ 9 คุณภาพวิทยานิพนธ์ ตัวบ่งชี้ คือ มีการกำหนดอัตราส่วนของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ต่อผู้เรียน มีการควบคุมวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ ร้อยละของวิทยานิพนธ์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ต่อวิทยานิพนธ์ทั้งหมด มาตรฐานที่ 10 การบริหารจัดการหลักสูตร ตัวบ่งชี้ คือ มีการบริหารจัดการการรับเข้าศึกษา มีการกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าศึกษา อัตราส่วนของอาจารย์ประจำต่อผู้เข้าศึกษา มีการจัดสรรทุนสนับสนุนการเรียนการสอนและการวิจัย มีการจัดงบประมาณสนับสนุนการเรียนการสอน มีกระบวนการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

วารุณี ลัคนโชคดี (2550) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้รวมการประเมินคุณภาพสถาบันอุดมศึกษา: การวิเคราะห์ความไม่แน่นอนและความไว โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อประเมินคุณภาพของรายงานการประเมินตนเอง และรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถาบันอุดมศึกษา 2) เพื่อสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพของรายงานการประเมินตนเองและรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถาบันอุดมศึกษา และ 3) เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้รวมคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา ตัวบ่งชี้รวมคุณภาพของรายงานการประเมินตนเอง และตัวบ่งชี้รวมคุณภาพของรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถาบันอุดมศึกษา แหล่งข้อมูลสำหรับการวิจัย ประกอบด้วย รายงานการประเมินตนเอง 173 ฉบับ และรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก 200 ฉบับ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบรายการตรวจสอบสำหรับการประเมินงานประเมินโครงการ ผลการวิจัยที่สำคัญมีดังนี้ รายงานการประเมินตนเองของสถาบันอุดมศึกษาทุกประเภทมีคุณภาพที่ใกล้เคียงกัน รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถาบันอุดมศึกษาทุกประเภทมีคุณภาพที่ใกล้เคียงกัน และผลการวิเคราะห์ความไม่แน่นอนของตัวบ่งชี้รวมที่แสดงคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา พบว่า ลำดับที่ของสถาบันมีความแปรปรวนที่เกิดจากการใช้รูปแบบที่แตกต่างกัน ในการรวมตัวบ่งชี้ย่อยเข้าด้วยกัน แหล่งความไม่แน่นอนที่มีอิทธิพลต่อความแปรปรวนของลำดับที่ของสถาบันอุดมศึกษาทุกประเภทมากที่สุด คือ การให้น้ำหนักตัวบ่งชี้ย่อย รองลงมาคือ การปรับค่าตัวบ่งชี้ย่อยให้เป็นมาตรฐาน และการรวมตัวบ่งชี้ย่อยเข้าด้วยกัน ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ความไม่แน่นอนของตัวบ่งชี้รวม ที่แสดงคุณภาพของรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกและรายงานการประเมินตนเองของสถาบันอุดมศึกษา พบว่า ความแปรปรวนของลำดับที่คุณภาพของรายงาน ที่เกิดจากรูปแบบที่แตกต่างกันในการรวมตัวบ่งชี้ย่อยเข้าด้วยกันมีน้อยมาก การจัดลำดับที่คุณภาพรายงาน โดยใช้ค่าตัวบ่งชี้รวมที่เป็นค่าเฉลี่ยของผลการประเมินใน 4 มาตรฐาน

กฤติมา เหมวิภาต (2551) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ เกณฑ์ และรูปแบบการประเมิน หลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินตัวบ่งชี้ เกณฑ์การตัดสินคุณค่า และรูปแบบการประเมินหลักสูตร ระดับปริญญาบัณฑิต กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่พัฒนาจากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆ จำนวน 71 ตัวบ่งชี้ ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคทั้งฉบับเท่ากับ .983 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษาระบบรับจำกัด สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สุ่มตัวอย่างอย่างง่ายแบบแบ่งชั้นภูมิหลายขั้นตอน (Multi – Stage Simple Random Sampling) ขนาดตัวอย่าง 800 คน จากสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 60 สถาบัน แบบสอบถามที่ได้รับคืน จำนวน 688 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86 ทดสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงการประเมินหลักสูตร ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second Order Confirmatory Factor Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) พบว่า องค์ประกอบการประเมินหลักสูตร มีจำนวน 8 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) การบริหารและพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านปัจจัยสนับสนุน 3) เอกสารหลักสูตร 4) คุณภาพอาจารย์ 5) คุณลักษณะผู้เรียน 6) การเรียนการสอน 7) การพัฒนานักศึกษา และ 8) ประสิทธิภาพหลักสูตร การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งของตัวบ่งชี้ จำนวน 71 ตัว พบว่า โมเดลการวัดตัวแปรแฝงทุกองค์ประกอบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงการประเมินหลักสูตร ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองด้วยโปรแกรมลิสเรล พบว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($X^2 = 10.03$, $df = 9$, $p = .35$, $GFI = 1.00$, $AGFI = 0.99$) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) การเรียนการสอน ค่าน้ำหนัก .31 2) ประสิทธิภาพหลักสูตร ค่าน้ำหนัก .29 3) ปัจจัยสนับสนุน ค่าน้ำหนัก .25 4) เอกสารหลักสูตร ค่าน้ำหนัก .17 5) การบริหารและพัฒนาหลักสูตร ค่าน้ำหนัก .09 6) คุณภาพอาจารย์ ค่าน้ำหนัก .07 7) คุณลักษณะผู้เรียน ค่าน้ำหนัก .06 และ 8) การพัฒนานักศึกษา ค่าน้ำหนัก .06 ค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2) แต่ละองค์ประกอบเท่ากับ .81 .57 .79 .72 .80 .66 .60 และ .45 ตามลำดับ ตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้จำนวน 43 ตัวบ่งชี้ ผลการตรวจสอบโมเดลการวัดตัวแปรแฝงของการประเมินหลักสูตรด้วยตัวบ่งชี้จำนวน 71 ตัว และ 43 ตัว พบว่า โมเดลการวัดตัวแปรแฝงทั้ง 2 แบบ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และลำดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน เกณฑ์การประเมินใช้ระบบแต้มคะแนน (Point System) 4 ระดับ

สรุปสาระสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินอาจารย์ ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ที่มีการออกแบบการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลในหลายรูปแบบ อาทิ การวิเคราะห์ห้อยคล้องประกอบ การวิเคราะห์ห้อยคล้องประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมลิสรัด การใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย ฯลฯ ผลที่ได้จากงานวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการอภิปรายผล ได้แก่ ดัชนีความเป็นเลิศทางวิชาการ ประกอบด้วย คุณลักษณะด้านปัจจัยเบื้องต้น คุณลักษณะด้านกระบวนการ และคุณลักษณะด้านผลผลิต การวิเคราะห์ภาระงานของอาจารย์พยาบาล ซึ่งใช้เวลาไปกับภาระงานสอนและงานบริการเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะอาจารย์ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล ที่ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดี ผ่านกระบวนการคัดเลือกที่สถาบันกำหนด ทำงานเป็นเทอมตามสัญญา 3-5 ปี คุณลักษณะของอาจารย์พยาบาลที่สอนภาคปฏิบัติ ซึ่งเป็นคนมีระบบระเบียบ มีทักษะในด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการตัดสินใจ มีความรู้กว้างขวางในสาขาที่สนใจ วัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ที่ปัจจุบันยังไม่เอื้อต่อการทำวิจัย องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์พยาบาลในคลินิก ที่สำคัญ คือ ความเป็นพยาบาลวิชาชีพและความเป็นนักวิชาการ คุณภาพของอาจารย์ที่มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ตัวแปรด้านอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสอนในระดับอุดมศึกษา คือ มีความรู้เกี่ยวกับศาสตร์และเนื้อหาการสอนเป็นอย่างดี มีศรัทธาต่อการสอน มีการเตรียมแผนการสอน ใช้กิจกรรมการสอนหลากหลายวิธี และใช้หลักการประเมินผลหลากหลายวิธี เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. กลุ่มข้อมูลจากเอกสารของคณะ/สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 6 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และมหาวิทยาลัยบูรพา งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง
2. อาจารย์พยาบาลสาขาวิชาการ ระดับปฏิบัติการ และระดับบริหาร สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 6 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และมหาวิทยาลัยบูรพา
3. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมาตรฐานวิชาชีพการศึกษา และวิชาชีพการพยาบาล

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. เลือกกลุ่มข้อมูลจากเอกสารแบบเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติ คือ เป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก และเอกสารสรุปผลงานประจำปีของคณะพยาบาลศาสตร์ 1-2 ปีซ้อนหลัง ของคณะ/สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ สังกัดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และมหาวิทยาลัยบูรพา เอกสาร งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับมาตรฐานอาจารย์พยาบาล ทั้งในและต่างประเทศ
2. เลือกกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารแบบเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติ คือ เป็นผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารอาจารย์พยาบาลสาขาวิชาการ ระดับปฏิบัติการ ได้แก่ คณบดี รองคณบดี ผู้ช่วยคณบดี หัวหน้าภาควิชา หรือหัวหน้าสาขาวิชา หรือผู้ประสานงานหรือประธานกลุ่มรองหัวหน้าภาควิชาหรือรองหัวหน้าสาขา ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 54 คน ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร

ตำแหน่ง	มหาวิทยาลัย											
	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง		มหาวิทยาลัยมหิดล*		มหาวิทยาลัยเชียงใหม่		มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์		มหาวิทยาลัยบูรพา	
	ประ	กลุ่ม	ประ	กลุ่ม	ประ	กลุ่ม	ประ	กลุ่ม	ประ	กลุ่ม	ประ	กลุ่ม
	ชา	ตัว	ชา	ตัว	ชา	ตัว	ชา	ตัว	ชา	ตัว	ชา	ตัว
กร	อย่าง	กร	อย่าง	กร	อย่าง	กร	อย่าง	กร	อย่าง	กร	อย่าง	
คณบดี/รองคณบดี	6	2	1	1	10	4	5	2	1	1	3	2
ผู้ช่วยคณบดี	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	6	-
หัวหน้าภาค/หัวหน้าสาขา/ ผู้ประสานงาน/ประธานกลุ่ม	-	-	-	-	19	19	9	9	-	-	6	6
รองหัวหน้าภาควิชา	-	-	-	-	7	7	-	-	-	-	-	-
รวม	6	2	1	1	39	31	14	11	1	1	15	8
รวมกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร												54

* มหาวิทยาลัยมหิดลมีสถาบันการศึกษาสาขาพยาบาล 3 แห่ง คือ คณะพยาบาลศาสตร์, ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี และภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข

จากตารางที่ 1 พบว่า ขนาดกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารจำนวน 54 คน จากประชากร 76 คน และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาจากมหาวิทยาลัยมหิดลจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 57.41 ของกลุ่มตัวอย่าง

3. สุ่มกลุ่มตัวอย่างอาจารย์พยาบาลสาขาวิชาการ ระดับปฏิบัติการ แบบง่าย โดยใช้วิธีการจับฉลากแบบไม่แทนที่ การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการคำนวณแบบสัดส่วน โดยกำหนดเกณฑ์ในการคำนวณกลุ่มตัวอย่างแต่ละระดับตามตำแหน่งวิชาการ ดังนี้

2.1 จำนวนประชากร (อาจารย์พยาบาล) น้อยกว่า 30 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยคิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนประชากร

2.2 จำนวนประชากร (อาจารย์พยาบาล) ตั้งแต่ 30 คน ขึ้นไป กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยคิดเป็นร้อยละ 50 ของจำนวนประชากร

ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 คน ตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างอาจารย์พยาบาล

ระดับ	มหาวิทยาลัย											
	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง		มหาวิทยาลัยมหิดล		มหาวิทยาลัยเชียงใหม่		มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์		มหาวิทยาลัยบูรพา	
	ประ ชา	กร ุ่ ม	ประ ชา	กร ุ่ ม	ประ ชา	กร ุ่ ม	ประ ชา	กร ุ่ ม	ประ ชา	กร ุ่ ม	ประ ชา	กร ุ่ ม
	กร	อย่าง	กร	อย่าง	กร	อย่าง	กร	อย่าง	กร	อย่าง	กร	อย่าง
อาจารย์	3	3	13	13	130	65	57	29	12	12	39	20
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	11	11	3	3	90	45	32	16	7	7	30	15
รองศาสตราจารย์	7	7	6	6	42	21	30	15	-	-	2	2
ศาสตราจารย์	1	1	-	-	2	2	1	1	-	-	-	-
รวม	22	22	22	22	264	133	120	61	19	19	71	37
รวมกลุ่มตัวอย่างอาจารย์	294											

จากตารางที่ 2 พบว่า ขนาดกลุ่มตัวอย่างอาจารย์พยาบาลสาขาวิชาการ ระดับปฏิบัติการ จำนวน 294 คน จากจำนวนประชากร 518 คน และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาจากมหาวิทยาลัยมหิดลจำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 45.23 ของกลุ่มตัวอย่าง

4. เลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิแบบเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติ คือ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านมาตรฐานวิชาชีพการศึกษาและวิชาชีพการพยาบาล ผู้แทนจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา ผู้แทนจากคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้แทนจากสภาการพยาบาล ผู้แทนจากคณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวนแห่งละ 1-2 คน รวมจำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหาของสุภางศ์ จันทวานิช (2540) เพื่อการตีความ สร้างข้อสรุป จำแนกชนิด และการเปรียบเทียบลักษณะของข้อมูล รวมทั้งหาความเกี่ยวข้องของปรากฏการณ์ต่างๆ ใช้แนวทางพิจารณาในการจัดระบบจำแนกประเภท โดยยึดเนื้อหาข้อมูลเป็นเกณฑ์ ประกอบด้วย หัวข้อในการวิเคราะห์ 5 หัวข้อ ดังนี้

1.1 ชื่อ/ประเภทของข้อมูล

1.2 แหล่งและที่มาของข้อมูล ได้แก่ ชื่อเอกสาร ชื่อหน่วยงาน

1.3 ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม (ถ้ามี)

1.4 วันเดือนปีที่วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล

1.5 รายละเอียดข้อมูลที่พบ ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยหรือตัวแปรสังเกตได้ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ วิชาชีพอาจารย์พยาบาล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 จัดทำตาราง โครงสร้างคำถามของแบบสอบถามปัจจัยหรือตัวแปรสังเกตได้ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์ และตัวบ่งชี้ ตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้ และจากผลการวิเคราะห์เนื้อหา

2.2 สร้างแบบสอบถามตามโครงสร้างของเนื้อหาที่กำหนดไว้ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ สังกัดมหาวิทยาลัย วุฒิการศึกษา อายุการทำงาน ตำแหน่งงาน ตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งทางบริหาร หน้าที่และความรับผิดชอบที่ต้องปฏิบัติในมหาวิทยาลัย ฯลฯ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบให้เติมคำในช่องว่าง จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยหรือตัวแปรสังเกตได้ของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล และตัวบ่งชี้ จำนวน 85 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามแบบปลายปิด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามเกณฑ์ ดังนี้

ระดับที่ 5 หมายถึง ตัวแปรมีความเหมาะสมมากที่สุด

ระดับที่ 4 หมายถึง ตัวแปรมีความเหมาะสมมาก

ระดับที่ 3 หมายถึง ตัวแปรมีความเหมาะสมปานกลาง

ระดับที่ 2 หมายถึง ตัวแปรมีความเหมาะสมน้อย

ระดับที่ 1 หมายถึง ตัวแปรมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3. เกณฑ์การประเมิน (Rubric Assessment) ผู้วิจัยใช้แนวทางในการสร้างตามหลักการสร้างเกณฑ์การประเมิน ซึ่งได้จากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการ ดังนี้

3.1 กำหนดมิติหรือองค์ประกอบต่างๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้น เพื่อบ่งบอกถึงคุณภาพความสำเร็จ หรือความเหมาะสมของการดำเนินงาน หรือผลการดำเนินงาน ตามมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล และตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้

3.2 เขียนนิยามของมิติหรือองค์ประกอบให้ชัดเจน โดยกำหนดเป็นพฤติกรรมคุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ หรือผลงานอย่างชัดเจน ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ที่สามารถสังเกตได้

3.3 ตรวจสอบว่า มิติ หรือองค์ประกอบที่กำหนดไว้ครบถ้วนหรือไม่

3.4 กำหนดระดับของการประเมินออกเป็น 5 ระดับ โดยนำพฤติกรรม คุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ และผลงานมากำหนดในแต่ละระดับ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของแต่ละระดับอย่างชัดเจน โดยใช้หลักการ คือ

3.4.1 กำหนดรายละเอียดขั้นต่ำไว้ที่ระดับ 1 แล้วเพิ่มลักษณะที่สำคัญสูงขึ้นมาทีละระดับ

3.4.2 กำหนดจุดอ่อนระดับต่ำสุดไว้ที่ระดับ 1 แล้วเพิ่มความถูกต้องขึ้นทีละระดับ

3.4.3 การกำหนดข้อความย่อที่มีน้ำหนักเท่ากันทุกตัว แล้วระบุว่าข้อความหายไปเท่าไร ให้ระดับคะแนนลดหลั่นตามมา

3.4.4 กำหนดประเด็นย่อย ทำตารางพิจารณาความถูกต้องของแต่ละประเด็นย่อย กำหนดระดับของคะแนนตามจำนวนที่ปฏิบัติได้ถูกต้องในแต่ละประเด็น

กำหนดระดับเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ระดับคะแนน 5 = พฤติกรรม คุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ และผลงานอยู่ในระดับมากที่สุด (ผลงานสมบูรณ์ทุกประเด็น)

ระดับคะแนน 4 = พฤติกรรม คุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ และผลงานอยู่ในระดับมาก (ผลงานค่อนข้างสมบูรณ์ ขาดเพียง 1 ประเด็น)

ระดับคะแนน 3 = พฤติกรรม คุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ และผลงานอยู่ในระดับปานกลาง (ผลงานสมบูรณ์ปานกลาง ขาดผลงาน 2 ประเด็น)

ระดับคะแนน 2 = พฤติกรรม คุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ และผลงานอยู่ในระดับน้อย (ผลงานสมบูรณ์น้อย ขาดผลงานมากกว่า 2 ประเด็น)

ระดับคะแนน 1 = พฤติกรรม คุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ และผลงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ผลงานไม่สมบูรณ์เกือบทุกประเด็น หรือ ไม่มีผลงาน)

4. แนวคำถามในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิด้านมาตรฐานวิชาชีพ การศึกษา และการพยาบาล ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับ ความเข้าใจความหมายของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน ความเหมาะสมและประโยชน์ในการนำไปใช้ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

5. แบบรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (Eisner, 1976) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วย แนวคำถามเกี่ยวกับความเข้าใจความหมายของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ความเหมาะสมและประโยชน์ในการนำไปใช้

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตามคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ด้านการสอนมานานกว่า 15 ปี 1 คน
- 2) อาจารย์พยาบาลที่ได้รับรางวัลการสอน/ปฏิบัติงานดีเด่นในสาขาวิชา หรือมีชื่อเสียงในการสร้างผลงานทางวิชาการเป็นที่ยอมรับ 1 คน

- 3) อาจารย์พยาบาลที่มีตำแหน่งตั้งแต่รองศาสตราจารย์ขึ้นไป 1 คน
- 4) ผู้บริหารที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารงานด้านอาจารย์พยาบาล 1 คน
- 5) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมาตรฐานการศึกษา 1 คน
- 6) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิจัยและสถิติ 1 คน

การหาความตรงของเนื้อหา กระทำโดยการให้คะแนนในแบบสอบถาม ดังนี้

+ 1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อความนั้นถูกต้อง
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นถูกต้อง
- 1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อความนั้นไม่ถูกต้อง

จากนั้นนำผลการให้คะแนนมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถาม

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถาม เท่ากับ .91

2. ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแบบสอบถาม

3. หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับอาจารย์พยาบาลในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อดูความเป็นไปได้ และคำนวณหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Coefficient Alpha Cronbach) (ประคองกรรมสูตร, 2528) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม .96

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

ในคนของมหาวิทยาลัยมหิดล ชุด C สายพยาบาลศาสตร์ และของคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล หลังได้รับการรับรองแล้ว จึงดำเนินการแจกแบบสอบถาม เพื่อหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) และเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเชิญชวนกลุ่มตัวอย่างให้เข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจอย่างแท้จริง ปราศจากการถูกบังคับทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้วิจัยอธิบายและชี้แจงรายละเอียดให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยเข้าใจด้วยตนเอง และ/หรือแจกเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย (Participant Information Sheet) ให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยทุกคนได้รับทราบรายละเอียดของโครงการวิจัย และหากผู้เข้าร่วมการวิจัยยินดีเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยจะขอเชิญให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยทุกคนเซ็นชื่อในหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย โดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ (Informed Consent Form) ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมการวิจัยสามารถถอนตัวจากการเข้าร่วมการวิจัยได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และไม่มีผลเสียต่อการปฏิบัติงาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ข้อมูลจากเอกสาร ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณชนด้วยตนเอง
2. แบบสอบถาม ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลความคิดเห็นจากผู้บริหาร และอาจารย์พยาบาล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์และด้วยตนเอง ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยการอธิบายและชี้แจงรายละเอียดให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจพร้อมให้กลุ่มตัวอย่างทุกคนเซ็นใบยินยอมในการให้ข้อมูล (Consent Form) หลังส่งแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยติดตามการตอบกลับ โดยส่งจดหมายขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างทุกคนอีกครั้ง ได้แบบสอบถามตอบกลับที่มีความสมบูรณ์จำนวน 250 ฉบับ จากจำนวนแบบสอบถาม 348 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 71.83

4. การจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน เพื่อปรับปรุงร่างมาตรฐานวิชาชีพพยาบาล ตัวยับยั้ง และเกณฑ์การประเมิน ผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเอง

5. การตรวจสอบความเหมาะสมของมาตรฐานวิชาชีพพยาบาล ตัวยับยั้ง และเกณฑ์การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 20 คน ผู้วิจัยส่งร่างมาตรฐาน ตัวยับยั้ง และเกณฑ์การประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง และขอสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์เนื้อหาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานวิชาชีพ อาจารย์พยาบาล ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหาของสุภางศ์ จันทวานิช (2549) ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยตั้งกฎเกณฑ์ขึ้นสำหรับการคัดเลือกเอกสาร และหัวข้อที่จะทำการวิเคราะห์

2.2 ผู้วิจัยวางเค้าโครงของข้อมูล โดยการทำรายชื่อคำ หรือข้อความในเอกสารที่จะถูกนำมาวิเคราะห์ แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท (Categories) เพื่อให้การวิเคราะห์มีความสม่ำเสมอ และสามารถตัดสินได้ว่า จะดึงคำหรือข้อความใดออกมาจากเอกสารหรือตัวบท (Text) และจะทิ้งคำหรือข้อความใดออกไป

2.3 ผู้วิจัยคำนึงถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลเอกสารที่นำมาวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยตั้งคำถามเกี่ยวกับเอกสารที่นำมาวิเคราะห์ตามหัวข้อในแบบการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิเคราะห์เป็นไปอย่างลึกซึ้ง ผู้วิจัยทำการพิจารณาเอกสารในสภาพที่เป็นองค์ประกอบ และเปรียบเทียบคุณลักษณะของเนื้อหาเข้ากับบริบทของเอกสาร โดยมีการโยงคุณลักษณะเข้ากับกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ผู้วิจัยเลือกมาเปรียบเทียบ เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความกว้างขึ้น และนำไปสู่การอ้างอิงกับข้อมูลอื่นๆ ได้

2.4 วิเคราะห์เนื้อหาตามที่ปรากฏ (Manifest Content) ในเอกสาร วัดความถี่ของคำ หรือข้อความในเอกสารเท่านั้น ไม่ใช้การตีความหมายของข้อความ

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis, EFA) โดยใช้โปรแกรม SPSS ตามเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของนงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) มีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

3.1 ตรวจสอบเบื้องต้นว่า ข้อมูลสามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบได้หรือไม่ โดยการพิจารณาเมตริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร จากการใช้โปรแกรม SPSS ได้ค่าไกเซอร์-ไมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy: KMO-MSA) มากกว่า .70 ถึง 1 และค่า Bartlett's Test of Sphericity มีนัยสำคัญ แสดงว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน เหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ

3.2 สกัดองค์ประกอบขั้นต้น (Factor Extraction) ใช้วิธี Principal Component Analysis โดยมีเกณฑ์กำหนดจำนวนองค์ประกอบ คือ ค่าไอเกน (Eigenvalues) มากกว่า 1 และ Scree Plot เส้นกราฟเริ่มเป็นเส้นตรงขนานกับแกนนอน

3.3 หมุนแกนองค์ประกอบ (Factor Rotation) เพื่อให้ได้องค์ประกอบร่วมที่ชัดเจน

3.4 สร้างคะแนนองค์ประกอบ (Factor Score) เพื่อสร้างตัวแปรแฝงจากตัวแปรสังเกตได้

3.5 ตั้งชื่อองค์ประกอบให้สื่อความหมายถึงตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบ เพื่อพัฒนาเป็นมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

4. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis, CFA) อันดับที่หนึ่งและอันดับที่สอง เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงว่า ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยโปรแกรมลิสเรล และพิจารณาคัดเลือกองค์ประกอบและตัวบ่งชี้มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล จากตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ซึ่งสามารถอธิบายของค์ประกอบสูงตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป

5. วิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ ตามแนวทางของวีรสิทธิ์ สิทธิไตรย์ และโยชิน แสงวดี (2536) โดยการบันทึกเสียง และถอดเทปทันทีหลังสิ้นสุดการเก็บข้อมูล แยกประเด็นความคิดเห็น และปรับปรุงร่างมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินวิชาชีพอาจารย์พยาบาลตามข้อเสนอแนะ

6. วิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการตรวจสอบความเหมาะสมมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ประเมินวิชาชีพอาจารย์พยาบาลของผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.1 วิเคราะห์เนื้อหา โดยการสกัดเนื้อหาจากข้อมูลเอกสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

1.2 นำผลการวิเคราะห์เนื้อหา มาสังเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูลสภาพปัญหา และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลที่ได้

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์องค์ประกอบ คัดเลือกองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ ดำเนินการวิจัย ดังนี้

2.1 สร้างเครื่องมือวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นแบบสอบถาม โดยกำหนดข้อคำถาม ให้ครอบคลุมปัจจัยหรือตัวแปรสังเกตได้ที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้ ร่วมกับการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาในขั้นตอนที่ 1 มาสร้างแบบสอบถาม

2.2 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มอาจารย์พยาบาลตอบ

2.3 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis, EFA) โดยใช้โปรแกรม SPSS เพื่อสำรวจและระบุองค์ประกอบร่วม ที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ต่อมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ตัวบ่งชี้ รวมทั้งได้ทราบแบบแผน (Pattern) และโครงสร้าง (Structure) ความสัมพันธ์ของข้อมูล (Factor Analysis) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2550) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis, CFA) อันดับทีหนึ่งและอันดับที่สอง ด้วยโปรแกรมลิสเรล เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรแฝง ว่าตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.4 พิจารณาคัดเลือกองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล จากตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ซึ่งสามารถอธิบายองค์ประกอบสูงตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 3 ร่างมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินดำเนินการดังนี้

3.1 นำองค์ประกอบและตัวแปรสังเกตที่วิเคราะห์ได้จากขั้นตอนที่ 2 มาสังเคราะห์เป็นร่างมาตรฐานและตัวบ่งชี้

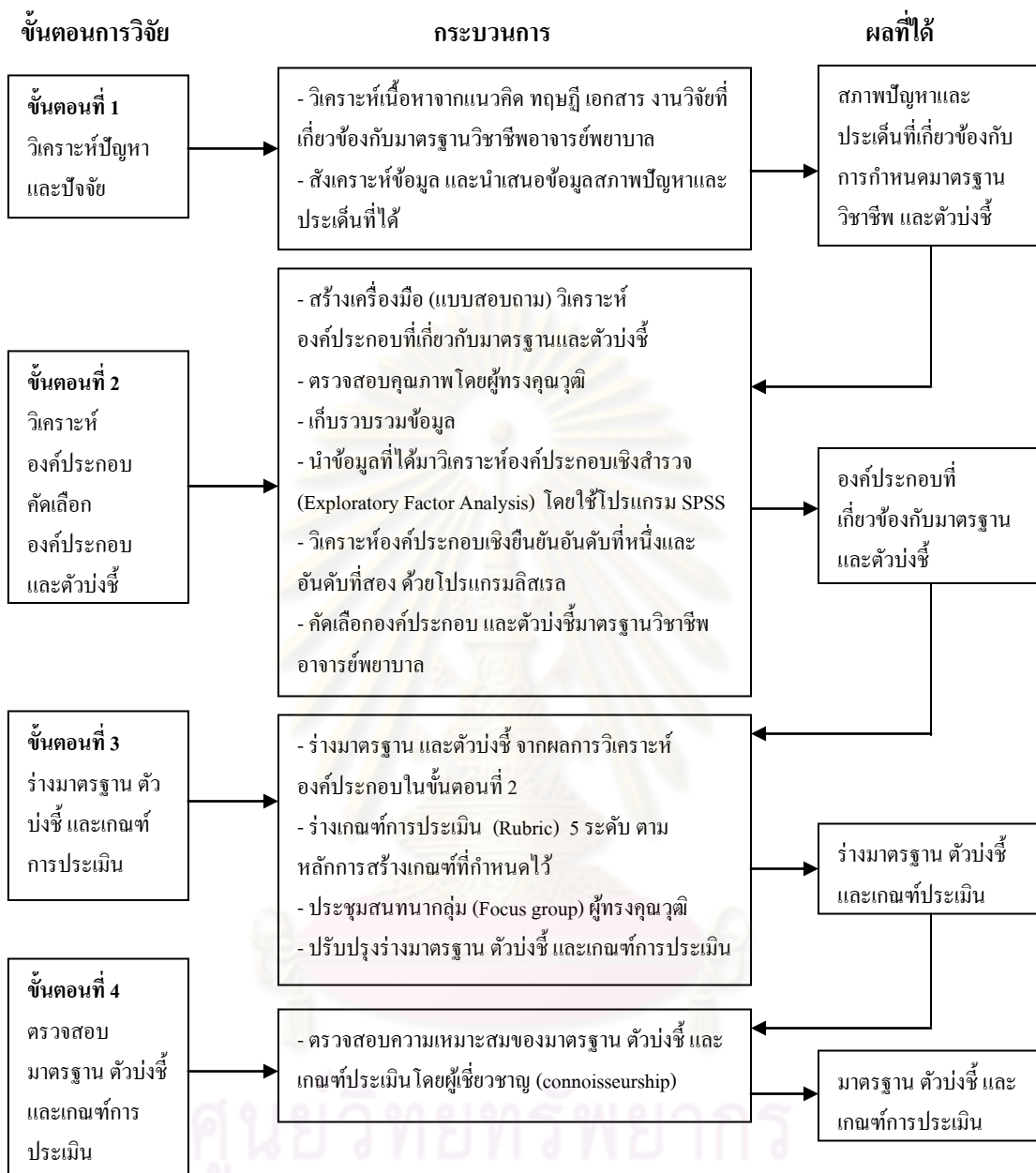
3.2 นำร่างมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล และตัวบ่งชี้ ที่ได้จากข้อ 3.1 มาใช้เป็นกรอบในการร่างเกณฑ์การประเมินวิชาชีพอาจารย์พยาบาล (Rubric Assessment) 5 ระดับ โดยใช้หลักการกำหนดเกณฑ์การประเมินตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ซึ่งได้จากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถแยกแยะระดับต่างๆ ของความสำเร็จในประกอบวิชาชีพอาจารย์พยาบาลได้อย่างชัดเจน

3.3 จัดการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมาตรฐานวิชาชีพการศึกษาและวิชาชีพการพยาบาล ได้แก่ ผู้แทนจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา ผู้แทนจากคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้แทนจากสภาการพยาบาล ผู้แทนจากคณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 10 คน เพื่อพิจารณาให้ความคิดเห็นร่างกรอบมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน

3.4 ปรับปรุงร่างมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบความเหมาะสมของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 20 คน (Eisner, 1976) สรุปผลการตรวจสอบ และนำเสนอมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

ขั้นตอนการวิจัยสรุปได้ดังภาพที่ 2 และตารางที่ 3 ต่อไปนี้

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการวิจัย

ตารางที่ 3 สรุปการดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์ / คำถามการวิจัย	ข้อมูล / ลักษณะตัวแปร	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ / สถิติ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1. ศึกษาสภาพ ปัญหา และ ประเด็นที่ เกี่ยวข้องกับ มาตรฐานวิชาชีพ อาจารย์พยาบาล	- สภาพปัญหาของการ ประกอบวิชาชีพอาจารย์ พยาบาล - ประเด็นที่เกี่ยวข้องใน การกำหนดมาตรฐานและ ตัวบ่งชี้วิชาชีพอาจารย์ พยาบาล	- เอกสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับ มาตรฐานวิชาชีพ อาจารย์พยาบาลทั้งใน และต่างประเทศ	- แบบวิเคราะห์ เนื้อหา	- วิเคราะห์เนื้อหาตามแนวทางของ สุภางค์ จันทวานิช (2549)	- ทราบสภาพปัญหา และประเด็นที่เกี่ยวข้อง กับการกำหนด มาตรฐานวิชาชีพ และ ตัวบ่งชี้ เพื่อนำไปใช้ใน การสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างร่าง มาตรฐานวิชาชีพ อาจารย์พยาบาล และตัวบ่งชี้	- มาตรฐานวิชาชีพ อาจารย์พยาบาล - ตัวบ่งชี้แต่ละมาตรฐาน วิชาชีพอาจารย์พยาบาล	- กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารทุกคนที่มี ส่วนเกี่ยวข้องกับการ บริหารบุคลากร - กลุ่มตัวอย่างอาจารย์ พยาบาลสายวิชาการ ระดับปฏิบัติการ - ข้อมูลที่ได้จากการ วิเคราะห์เนื้อหา	- แบบสอบถาม - โปรแกรม SPSS - โปรแกรม ลิสเรล	- ค่าความถี่ - ค่าร้อยละ - วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis, EFA) ตาม แนวทางของนงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) - วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis, CFA) อันดับที่หนึ่งและอันดับสอง - คัดเลือกองค์ประกอบและตัวบ่งชี้	- ใ้ด้องค์ประกอบที่ เกี่ยวข้องกับมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ - ใ้ร่างมาตรฐาน วิชาชีพอาจารย์พยาบาล และตัวบ่งชี้

ตารางที่ 3 สรุปการดำเนินการวิจัย (ต่อ)

วัตถุประสงค์ / คำถามการวิจัย	ข้อมูล / ลักษณะตัวแปร	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ / สถิติ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
3. พัฒนา มาตรฐานวิชาชีพ อาจารย์ พยาบาล ตัวบ่งชี้ และ เกณฑ์การ ประเมิน	- มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์ พยาบาล - ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การ ประเมินมาตรฐานวิชาชีพ อาจารย์พยาบาล	- ร่างมาตรฐาน และ ตัวบ่งชี้ - ร่างเกณฑ์การ ประเมิน (Rubric) - ข้อมูลที่ได้จากการ วิเคราะห์เนื้อหา - ผู้ทรงคุณวุฒิด้าน มาตรฐานวิชาชีพ การศึกษาและวิชาชีพ พยาบาล - ผู้เชี่ยวชาญด้านการ กำหนดมาตรฐาน ตัว บ่งชี้และเกณฑ์การ ประเมิน	- ร่างมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ - ร่างเกณฑ์การประเมิน (Rubric) - อุปกรณ์การบันทึกเสียง - แนวคำถามประชุม สนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ - แบบรวบรวมความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (Connoisseurship)	- วิเคราะห์ข้อมูลจากการจัด ประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ ตาม แนวทางของวิริทธิ์ สิทธิไตรย์ และ โยธิน แสงดี (2536) - ตรวจสอบความเหมาะสม ของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และ เกณฑ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) (Eisner, 1976)	- ได้มาตรฐานวิชาชีพ อาจารย์พยาบาล ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การ ประเมิน เพื่อใช้สำหรับ การผลิตรายวิชา พยาบาล สรรหา คัดเลือก และพัฒนา อาจารย์ ควบคุม กำกับ ดูแล และประเมินผล การปฏิบัติงาน รวมทั้ง ใช้ในการเทียบเคียงของ แต่ละสถาบัน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัญหาและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การคัดเลือกองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

ตอนที่ 4 การกำหนดเกณฑ์การประเมิน และแนวทางการนำไปใช้ในการประเมินขององค์ประกอบ และตัวบ่งชี้มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

ตอนที่ 5 การพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 6 การตรวจสอบความเหมาะสมของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ประเมินวิชาชีพอาจารย์พยาบาล โดยผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัญหาและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

ผู้วิจัยวิเคราะห์สภาพปัญหาและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหาของสูกางค์ จันทวานิช (2540) เพื่อการตีความ สร้างข้อสรุป จำแนกชนิด และการเปรียบเทียบลักษณะของข้อมูล รวมทั้งหาความเกี่ยวข้องของปรากฏการณ์ต่างๆ พิจารณาการจัดระบบจำแนกประเภท โดยยึดเนื้อหาข้อมูลเป็นเกณฑ์ ประกอบด้วย

1. การคัดเลือกเอกสารและหัวข้อที่จะทำการวิเคราะห์ โดยคัดเลือกเอกสารจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก เอกสารสรุปผลงานประจำปี เกณฑ์ประเมินผลงานอาจารย์พยาบาล สมรรถนะของอาจารย์พยาบาล งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลทั้งในและต่างประเทศ (รายชื่อเอกสารในภาคผนวก ข)

2. จำแนกประเภทของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพอาจารย์พยาบาลในประเด็นต่างๆ ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา, 2548) และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) มาตรฐานวิชาชีพการศึกษา ขอบเขต และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2548) แนวทางการพัฒนานุเคราะห์ในอุดมศึกษาในกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551-2565 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551: 54) เกณฑ์ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (สภากาพยาบาล, 2549; สมศ., 2549; สกอ., 2550) สมรรถนะอาจารย์พยาบาล (SREB, 2002; NLN, 2005) ดังนี้

2.1 คุณวุฒิ/คุณสมบัติของอาจารย์พยาบาล

2.2 ความรู้ด้านการสอนและความเป็นครู

2.3 ความสามารถตามภารกิจหลักของอาจารย์ในระดัอุดมศึกษา ประกอบด้วย การสอน การวิจัยและงานวิชาการ การบริการวิชาการ และการทำงานบำรุ้งศึลปวัฒนธรรม

2.4 คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

3. ตั้งคำถามตามข้อ 2 ในแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (ภาคผนวก ก) โดยพิจารณาข้อความในเอกสารตามสภาพที่เป็นองค์ประกอบ และเปรียบเทียบคุณลักษณะของเนื้อหาตามประเด็นที่กำหนดในข้อ 2 เชื่อมโยงกับกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สรุปได้ดังนี้

1. สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล คือ

1.1 ภาวะขาดแคลนพยาบาลของประเทศไทย จากผลการสำรวจและวิเคราะห์ในเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2548 พบว่า ประเทศไทยมีความต้องการพยาบาล 119,700 คน แต่มีพยาบาลในระบบบริการสุขภาพเพียง 88,440 คน ดังนั้น ยังขาดพยาบาลอยู่ 31,260 คน นอกจากนี้ ยังพบว่า อัตราการสูญเสียพยาบาลเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.35 ในปี พ.ศ. 2543 เป็นร้อยละ 4.15 ในปี พ.ศ. 2548 (กฤษดา แสงวงศ์, 2550)

1.2 ภาวะขาดแคลนพยาบาลในปัจจุบัน ทำให้มีการขยายการผลิตพยาบาลทั้งในลักษณะการเพิ่มจำนวนรับนักศึกษาใหม่ และการเปิดหลักสูตรใหม่สาขาพยาบาลศาสตร์เป็นจำนวนมาก ทั้งในสถาบันการศึกษาของรัฐและของเอกชน เป็นเหตุให้เกิดวิกฤตการขาดแคลนอาจารย์พยาบาลที่มีความพร้อมในการสอนอย่างมาก นอกจากนี้ ในสถาบันศึกษาเอกชนยังมีการเพิ่มค่าตอบแทนให้อาจารย์พยาบาลในระดับสูง เพื่อจูงใจให้อาจารย์ย้ายงานไปอยู่ภาคเอกชนเพิ่มขึ้น ซึ่งนำไปสู่วิกฤตด้านคุณภาพการผลิตมากขึ้นด้วย

1.3 สำหรับสถาบันการศึกษาของรัฐ ความขาดแคลนพยาบาลทำให้รัฐบาลและสภาการพยาบาลมีนโยบายผลิตพยาบาลเพิ่มเพื่อชดเชย จากเดิมในปี พ.ศ. 2551 จำนวนนักศึกษาพยาบาลรับใหม่ชั้นปีที่ 1 ทั่วประเทศมีจำนวน 5,025 คน แต่รัฐบาลและสภาการพยาบาลได้วางแผนผลิตเพิ่มอีกจำนวนปีละ 2,240 คน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2556 รวม 5 ปี (สภาการพยาบาล, 2551) การเพิ่มจำนวนการรับดังกล่าว ทำให้มีจำนวนนักศึกษาเพิ่มถึงกว่าร้อยละ 40 แต่สถาบันการศึกษาพยาบาลหลายแห่งมีจำนวนอาจารย์ที่จำกัด และอาจไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนให้ เป็นไปตามมาตรฐานและมีคุณภาพที่ดี ซึ่งเกิดจากการจำกัดอัตรากำลังของรัฐบาล ทำให้มีการสูญเสียตำแหน่งของอาจารย์พยาบาลหลังการเกษียณอายุราชการและลาออก แม้ว่าสถาบันการศึกษาพยาบาลจะประกาศรับสมัครอาจารย์ใหม่ แต่ไม่มีผู้มาสมัครเป็นอาจารย์หรือมีน้อยไม่เพียงพอ กับความต้องการ เพราะรายได้ต่ำและมีสวัสดิการลดลง

1.4 วิกฤตการขาดแคลนอาจารย์พยาบาล ทำให้มีแนวโน้มว่าจะเกิดการเคลื่อนย้ายพยาบาลประจำการจากสถานให้บริการไปสู่สถาบันการศึกษา ซึ่งเห็นได้จากการสอนภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลในปัจจุบัน ต้องอาศัยพยาบาลประจำการของคลินิกมาปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ผู้ช่วยสอน (วัลลภา บุญรอด, 2548: 5) นอกจากนี้ ยังมีการรับพยาบาลที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท ให้เข้ามาเป็นอาจารย์พยาบาลโดยที่ไม่ได้มีการเตรียมตัวสู่บทบาทอาจารย์ อาจก่อให้เกิดปัญหาในด้านมาตรฐานและคุณภาพของอาจารย์พยาบาล และสถาบันการศึกษาหลายแห่ง โดยเฉพาะในคณะพยาบาลศาสตร์ที่มีขนาดใหญ่ และมีการจัดการศึกษาหลายระดับ ซึ่งมีความต้องการอาจารย์ที่มีคุณภาพจำนวนมาก เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัย

บูรพา จะมีการเตรียมรับสถานการณ์การขาดแคลนอาจารย์ โดยการให้ทุนนักศึกษาที่มีผลการเรียนดี ตั้งแต่หลังสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและเอก เพื่อให้กลับมาเป็นอาจารย์

2. ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลจากการวิเคราะห์ เอกสาร (ตารางที่ 4)

2.1 คุณวุฒิ/คุณสมบัติ คุณลักษณะของอาจารย์ประจำสาขาพยาบาลศาสตร์ พบว่า ในประเทศไทยสถาบันการศึกษาพยาบาลทุกแห่งต้องมีการดำเนินการ เพื่อให้อาจารย์พยาบาลทุกคนมีคุณวุฒิ/คุณสมบัติสอดคล้องกัน ตามเกณฑ์การรับรองสถาบันการศึกษาพยาบาลของสภาการพยาบาล และสอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2552 คือ

2.1.1 สำเร็จการศึกษาอย่างน้อยระดับปริญญาโทสาขาพยาบาลศาสตร์หรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ และต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์ มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลมาไม่ต่ำกว่า 2 ปี มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่งหรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลชั้นหนึ่งที่ไม่หมดอายุ (หากเป็นอาจารย์ที่สอนด้านการพยาบาลมารดาและทารกและการผดุงครรภ์ จะต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่งที่ไม่หมดอายุ) ปฏิบัติการพยาบาล สอน หรือวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพและการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง หากเป็นอาจารย์ใหม่ที่ไม่ได้ประสบการณ์การสอนทางการพยาบาล ต้องผ่านการอบรมหลักสูตรศาสตร์และศิลป์การสอนทางการพยาบาล หรือหลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลที่เทียบเคียงกันได้ และสภาการพยาบาลให้การเห็นชอบ

2.1.2 การพัฒนาอาจารย์ อาจารย์พยาบาลต้องเพิ่มพูนทักษะการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มีพัฒนาความเชี่ยวชาญการปฏิบัติเฉพาะสาขาทางการพยาบาลให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ พัฒนาทักษะการเขียนตำรา หนังสือ การวิจัย และตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานในวารสารวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ต้องมีการพัฒนาคุณวุฒิให้สูงขึ้น พัฒนาการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการหรือระบบเทียบเคียง เข้าร่วมประชุมสัมมนาวิชาการอย่างน้อยปีละ 15 ชั่วโมง เพิ่มพูนและพัฒนาทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ อาจารย์ใหม่ต้องมีการพัฒนาบทบาทการเป็นอาจารย์โดยการปฐมนิเทศ เพื่อแนะนำสู่บทบาทการเป็นอาจารย์และการทำหน้าที่ของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา เข้าอบรมหลักสูตรศาสตร์และศิลป์การสอนทางการพยาบาลหรือหลักสูตรอื่นที่เทียบเคียงกันได้ มีการพัฒนาความเชี่ยวชาญด้านทักษะการปฏิบัติการพยาบาล พัฒนารูปแบบและจรรยาบรรณอาจารย์ผ่านระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) หรือระบบที่สถาบันกำหนด

2.1.3 สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพและคุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาล ซึ่ง อาจารย์พยาบาลต้องมี คือ

- 1) ปฏิบัติการพยาบาลและ/หรือการผดุงครรภ์อย่างมีจริยธรรม ตามมาตรฐานและกฎหมายวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 2) ส่งเสริมสุขภาพบุคคล ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้ในภาวะปกติและภาวะเจ็บป่วย ลดภาวะเสี่ยงการเกิดโรคและเกิดความเจ็บป่วย
- 3) ป้องกันโรคและเสริมภูมิคุ้มกันโรค เพื่อลดความเจ็บป่วยจากโรคที่สามารถป้องกันได้
- 4) ฟื้นฟูสภาพบุคคล ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชน ทั้งด้านร่างกาย จิตสังคม เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ
- 5) รักษาโรคเบื้องต้นตามข้อบังคับของสภาการพยาบาล
- 6) สอนและให้การปรึกษานักเรียน ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชน เพื่อการมีสุขภาพที่ดี
- 7) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ติดต่อกสื่อสารกับบุคคล ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำงานเป็นทีม สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์
- 8) มีภาวะผู้นำ สามารถบริหารจัดการตนเองและงานที่รับผิดชอบ มีความสามารถคิดอย่างเป็นระบบ มีเหตุผล คิดอย่างมีวิจารณญาณ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ทั้งในการปฏิบัติการพยาบาลและสถานการณ์ทั่วไป
- 9) ปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ตามจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน มีคุณธรรม จริยธรรม เคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มีความรับผิดชอบ มีความเอื้ออาทร มีความสามารถในการตัดสินใจเชิงจริยธรรม มีศรัทธาในวิชาชีพการพยาบาล มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ เป็นตัวอย่างที่ดีด้านสุขภาพ มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีความเชื่อมั่นในการพยาบาลและคุณค่าแห่งตน
- 10) ตระหนักในความสำคัญของการวิจัย มีความสามารถทำวิจัย พัฒนาความรู้ สามารถใช้การวิเคราะห์เชิงตัวเลข และใช้สถิติได้อย่างเหมาะสมในวิชาชีพ
- 11) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการพยาบาล
- 12) พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง พัฒนาวิชาชีพให้มีความเจริญก้าวหน้า และมีศักดิ์ศรี

สำหรับในต่างประเทศในปี 2005 สหพันธ์การพยาบาลแห่งชาติ (The National League for Nursing) ได้กำหนดสมรรถนะหลักของอาจารย์พยาบาล โดยใช้สำหรับกำหนดบทบาทของอาจารย์พยาบาลในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมงานวิชาการ และการพัฒนาวิชาชีพตลอดชีวิต ประกอบด้วย 8 สมรรถนะหลัก ดังนี้

สมรรถนะที่ 1 อำนวยความสะดวก ชี้นำ สนับสนุนการเรียนรู้ รับผิดชอบในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมทั้งในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และคลินิก ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และทักษะ

สมรรถนะที่ 2 อำนวยความสะดวก ชี้นำ สนับสนุนพัฒนาการและสังคมของผู้เรียน รับผิดชอบในการช่วยเหลือผู้เรียน ให้มีการพัฒนาความสามารถในการเป็นพยาบาล รวมทั้งบูรณาการคุณค่าและพฤติกรรมในบทบาทของพยาบาล

สมรรถนะที่ 3 ใช้กลยุทธ์ในการประเมินและประเมินค่า เพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และคลินิกตามหลักการเรียนรู้

สมรรถนะที่ 4 มีส่วนร่วมในการออกแบบและประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตร เพื่อสะท้อนให้เห็นแนวโน้มในการดูแลสุขภาพ และเตรียมบัณฑิตให้สามารถทำหน้าที่ในการดูแลสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

สมรรถนะที่ 5 เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างสรรค์ด้านการศึกษาและการปฏิบัติการพยาบาล

สมรรถนะที่ 6 มุ่งมั่นในการปรับปรุงบทบาทของอาจารย์พยาบาลให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงบทบาทในหลายๆ ด้าน มีพันธะสัญญาที่จะพัฒนาและคงไว้ซึ่งสมรรถนะในบทบาทที่จำเป็น

สมรรถนะที่ 7 เป็นนักวิชาการ มุ่งมั่นสร้างงานวิชาการ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของบทบาทอาจารย์พยาบาล

สมรรถนะที่ 8 เรียนรู้งานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทั้งทางด้านนโยบาย การเมือง สถาบัน สังคม เศรษฐกิจ ซึ่งมีผลกระทบต่อบทบาทของอาจารย์พยาบาล

สอดคล้องกับ Southern Regional Education Board (SREB, 2002) ที่กำหนดให้อาจารย์พยาบาลต้องมีสมรรถนะของผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง ซึ่งในประเทศไทยได้กำหนดสมรรถนะของผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงไว้ดังนี้ คือ มีความสามารถในการพัฒนา จัดการ และกำกับระบบดูแลกลุ่มเป้าหมายเฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะโรค (Care Management) และกลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพซับซ้อน (Direct Care) มีความสามารถในการประสานงาน (Collaboration) มีความสามารถในการสอน (Educator) ฝึกทักษะ (Coaching) เป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติ (Mentoring) มีความสามารถในการ

ให้คำปรึกษาในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือเฉพาะกลุ่มที่ตนเองเชี่ยวชาญ (Consultation) มีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) มีความสามารถในการให้เหตุผลทางจริยธรรมและตัดสินใจเชิงจริยธรรม (Ethical Reasoning and Ethical Decision Making) มีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-Based Practice) และมีความสามารถในการจัดการและการประเมินผลลัพธ์ (Outcome Management and Evaluation) ฯลฯ

2.2 ความรู้ด้านการสอนและความเป็นครู พบว่า อาจารย์พยาบาลต้องมีความรู้ด้านการสอนและความเป็นครูในเรื่องต่อไปนี้ คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้/ศาสตร์การสอน การใช้ทฤษฎีและแนวปฏิบัติการสอนตามหลักฐานเชิงประจักษ์ การพัฒนาหลักสูตร การวัดและประเมินผลการศึกษา การใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา กระบวนการวิจัยทางการศึกษา/ทางการพยาบาลและสาขาที่เกี่ยวข้อง ด้านจิตวิทยาสำหรับครู/อาจารย์ การบริหารจัดการห้องเรียน สถานที่เรียน เนื้อหาการสอน การประกันคุณภาพ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและวิชาชีพพยาบาล

2.3 ความสามารถตามภารกิจหลักของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย การสอน การวิจัยและงานวิชาการ การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

2.3.1 การสอน อาจารย์พยาบาลต้องมีความสามารถในด้านการสอนดังนี้คือ มีความรอบรู้ในศาสตร์ทางการพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง สามารถประยุกต์ได้อย่างเหมาะสม มีการวางแผนการสอน เตรียมการสอน และกำหนดจุดประสงค์ในการสอน มีการผลิตเอกสารประกอบการสอนหรือเอกสารคำสอน ใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย สามารถสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีการยกตัวอย่างและสอดแทรกประสบการณ์ มีการตั้งคำถามและตอบคำถามชัดเจน เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง กระตุ้นและแนะนำแหล่งข้อมูลที่สามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม สามารถใช้สื่อการสอนและอุปกรณ์ช่วยสอน สามารถวัดและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน ฯลฯ

2.3.2 การวิจัยและงานวิชาการ อาจารย์พยาบาลต้องมีความรู้ความสามารถด้านระเบียบวิธีวิจัยในสาขาวิชาการพยาบาลและสาขาวิชาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง มีผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่และได้รับการอ้างอิง มีผลงานทางวิชาการที่มีการเรียบเรียงขึ้นอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย ตำรา บทความทางวิชาการ หนังสือ งานประดิษฐ์ และงานสร้างสรรค์ทางวิชาการต่างๆ มีการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาหรืออนุสิทธิบัตร

2.3.3 การบริการวิชาการ อาจารย์พยาบาลต้องมีการจัดกิจกรรมบริการวิชาการ โดยการนำความรู้ ผลการวิจัย และประสบการณ์มาใช้เผยแพร่ความรู้และให้คำปรึกษาในการ

บริการทางวิชาการแก่สังคมหรือพัฒนาชุมชน เช่น อาจารย์พิเศษ วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ฯลฯ เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการ/กิจกรรม เป็นอาจารย์พี่เลี้ยง เป็นประธานหลักสูตร หัวหน้าวิชา เป็นกรรมการ วิทยานิพนธ์ภายนอกสถาบัน เป็นกรรมการวิชาชีพในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ จัดกิจกรรม ประชุม/สัมมนา/อบรมวิชาการเพื่อวิชาชีพและสังคม การเป็นสมาชิกและการทำงานเพื่อองค์กร วิชาชีพ

2.3.4 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อาจารย์พยาบาลต้องมีเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทย/สิ่งแวดล้อม มีการอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา เผยแพร่เอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย เพื่อสืบทอดวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีต่างๆ อันดีงามของชาติ

2.4 คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์พยาบาล อาจารย์พยาบาลต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และมีจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพพยาบาล จรรยาบรรณต่อการปฏิบัติงาน จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม ได้แก่ การมีชื่อเสียงทางวิชาการไม่นำผลงานผู้อื่นมาเป็นของตน ไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและสิทธิมนุษยชน นำเสนอผลงานที่มีประโยชน์ตามความเป็นจริง และใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบธรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น อุทิศตนเพื่อศิษย์และการศึกษา สอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ทุ่มเท เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี มีเมตตากรุณา ยุติธรรม ไม่แสวงหาประโยชน์จากศิษย์ ส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคณะและมหาวิทยาลัยต่อผู้อื่นอย่างกัลยาณมิตร สรีรธานีในวิชาชีพอาจารย์ ปฏิบัติงานด้วยเสรีภาพทางวิชาการ ฯลฯ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพพยาบาลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร

ลำดับที่	ข้อความ	แหล่งเอกสาร*										
		สกอ/ NQF	กพอ	สภาการ พยาบาล	ครู สภา	มหิดล	บูรพา	วลัย ลักษณ์	แม่ฟ้า หลวง	จุฬา	เชียงใหม่	SREB
คุณวุฒิและคุณสมบัติของอาจารย์พยาบาล												
1	มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาการพยาบาล	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√
2	มีคุณวุฒิการศึกษาระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาโทสาขาการพยาบาลหรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√
3	มีประสบการณ์การสอนหรือได้รับการอบรมด้านการเรียนการสอนในสาขาการพยาบาล/ฝึกปฏิบัติการสอน	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√
4	มีประสบการณ์ด้านการพยาบาลในคลินิกอย่างน้อย 2 ปี	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√
5	มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลชั้นหนึ่ง และได้รับการต่ออายุทุก 5 ปี	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√
6	มีสมรรถนะผู้ประกอบการพยาบาล/คุณลักษณะบัณฑิตพยาบาลที่พึงประสงค์	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√
7	มีสมรรถนะของผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง										√	√
สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพและคุณลักษณะบัณฑิตพยาบาล												
8	ปฏิบัติการพยาบาลและ/หรือการผดุงครรภ์อย่างมีจริยธรรมตามมาตรฐานและกฎหมาย			√		√		√	√	√	√	√
9	ส่งเสริมสุขภาพบุคคล ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชน ป้องกันโรคและเสริมภูมิคุ้มกันโรค ฟื้นฟูสภาพ และรักษาโรคเบื้องต้นตามข้อบังคับของสภาการพยาบาล			√		√		√	√	√	√	√

SREB = Southern Regional Education Board

NLN = National League for Nursing

* รายละเอียดเอกสารอยู่ในภาคผนวก ข

ลำดับ ที่	ข้อความ	แหล่งเอกสาร*											
		สกอ/ NQF	กพอ	สภาการ พยาบาล	ครู สภา	มหิดล	บูรพา	วลัย ลักษณ์	แม่ฟ้า หลวง	จุฬา	เชียงใหม่	SREB	NLN
10	สอนและให้การปรึกษานุคคล ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชน เพื่อการมีภาวะสุขภาพที่ดี			√		√	√	√	√	√	√		
11	สามารถให้การพยาบาลได้อย่างเป็นองค์รวม	√		√		√	√	√	√	√	√	√	
12	มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ มีเหตุผล และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	
13	ตระหนักความสำคัญของการวิจัย สามารถทำวิจัย วิเคราะห์เชิงตัวเลขและสถิติได้อย่างเหมาะสม	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	
14	มีคุณธรรม จริยธรรม เคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มีความรับผิดชอบและความเอื้ออาทร	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	
15	มีมนุษยสัมพันธ์ มีภาวะผู้นำ สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	
16	มีความสามารถในการบริหารจัดการ	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	
17	สนใจใฝ่รู้ สามารถพัฒนาตนเอง วิชาชีพ และสังคม	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	
18	สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้ดี	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	
19	มีความศรัทธาในวิชาชีพ มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ เป็นตัวอย่างที่ดี ด้านสุขภาพ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	
ความรู้ด้านการสอนและความเป็นครู													
20	มีความรู้ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้/ศาสตร์การสอน ใช้ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติการสอนตามหลักฐานเชิงประจักษ์	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
21	มีความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
22	มีความรู้ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
23	มีความรู้ด้านการใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ				√								

ลำดับที่	ข้อความ	แหล่งเอกสาร*										
		สกอ/ NQF	กพอ	สภาการ พยาบาล	คุรุ สภา	มหิดล	บูรพา	วลัย ลักษณ์	แม่ฟ้า หลวง	จุฬา	เชียงใหม่	SREB
24	มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√
25	มีความรู้ด้านกระบวนการวิจัยทางการศึกษา/ทางการพยาบาล และสาขาที่เกี่ยวข้อง	√		√	√	√	√	√	√	√	√	
26	มีความรู้ด้านจิตวิทยาสำหรับครู/อาจารย์	√		√	√	√	√	√	√	√	√	
27	มีความรู้ด้านความเป็นครู/อาจารย์ ยอมรับอิทธิพลของ วัฒนธรรม เพศ และประสบการณ์ที่มีต่อการสอน	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√
28	มีการบริหารจัดการห้องเรียน สถานที่เรียน	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√
29	มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาการสอน			√	√	√	√	√	√	√	√	√
30	มีความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษาและวิชาชีพพยาบาล			√	√	√	√	√	√	√	√	
31	มีความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและวิชาชีพ พยาบาล			√	√	√	√	√	√	√	√	√
ความสามารถด้านการสอน												
32	มีความรอบรู้ในศาสตร์ทางการพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√
33	มีการวางแผนการสอนและเตรียมการสอน โดยประยุกต์ใช้ หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยอย่างเป็นระบบ	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
34	มีความสามารถในการอธิบายวัตถุประสงค์ และเนื้อหาของ หลักสูตร											√
35	มีความสามารถสอนให้ผู้เรียนรู้จักการคิด วิเคราะห์ วิจัย และ ประเมินตนเอง มีความเป็นผู้นำในวิชาที่สอน		√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
36	มีความสามารถใช้เทคนิควิธีการสอนต่างๆ/จัดกิจกรรม/สื่อสาร การเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนสนใจติดตามการ สอนตลอดเวลา	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√

ลำดับ ที่	ข้อความ	แหล่งเอกสาร*											
		สกอ/ NQF	กพอ	สภาการ พยาบาล	ครู สภา	มหิดล	บูรพา	วลัย ลักษณ์	แม่ฟ้า หลวง	จุฬา	เชียงใหม่	SREB	NLN
37	มีความสามารถให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับ ทฤษฎี/วิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง งานวิจัย นวัตกรรม		√	√		√	√	√	√	√	√	√	√
38	มีความสามารถแสวงหาข้อมูลและแนะนำให้ผู้เรียนรู้จัก แหล่งข้อมูล	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
39	มีความสามารถจัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยน ความรู้/ประสบการณ์ สร้างสรรค์นวัตกรรม	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
40	มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สื่อการสอน และอุปกรณ์ ช่วยสอนที่เหมาะสม		√	√		√	√	√	√	√	√	√	√
41	มีความสามารถในวัดและการประเมินความรู้ความเข้าใจของ ผู้เรียนและนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน		√	√		√	√	√	√	√	√	√	√
42	มีความสามารถในการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน	√			√						√	√	√
43	มีความมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ใน ทุกสถานการณ์	√			√						√	√	√
44	มีความสามารถในการประสานความร่วมมือกับผู้อื่น										√	√	√
45	ตระหนักถึงอิทธิพลของรูปแบบการสอนและความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลที่มีผลต่อการสอน ความสามารถด้านการวิจัยและวิชาการ										√	√	√
46	มีการแต่งหรือเรียบเรียงตำรา หนังสือ หรือบทความทางวิชาการ	√	√	√		√	√	√	√	√	√	√	√
47	มีการผลิตสิ่งประดิษฐ์หรืองานสร้างสรรค์ต่างๆ ตามความ เหมาะสม	√		√		√	√	√	√	√		√	√

ลำดับ ที่	ข้อความ	แหล่งเอกสาร*											
		สกอ/ NQF	กพอ	สภาการ พยาบาล	คุรุ สภา	มหิดล	บูรพา	วลัย ลักษณ์	แม่ฟ้า หลวง	จุฬา	เชียงใหม่	SREB	NLN
48	มีการทำวิจัย/ได้รับเงินทุนสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์จากภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง	√				√	√	√	√	√	√	√	
49	มีผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่ หรือนำเสนอ	√	√	√		√	√	√	√	√	√	√	
50	มีผลงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ในฐานข้อมูลระดับชาติหรือระดับนานาชาติ	√											
51	มีการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาหรืออนุสิทธิบัตร	√				√	√	√	√	√	√		
	ความสามารถด้านการบริการวิชาการ												
52	นำความรู้ ผลการวิจัยและประสบการณ์มาใช้ในการบริการทางวิชาการแก่สังคม หรือพัฒนาชุมชน เช่น อาจารย์พิเศษ วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ฯลฯ	√	√	√		√	√	√	√	√	√	√	√
53	เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการ/กิจกรรม/อาจารย์ที่เลี้ยง เป็นประธานหลักสูตร หัวหน้าวิชา	√	√	√		√	√	√	√	√	√	√	√
54	เป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ภายนอกสถาบัน	√	√			√	√	√	√	√	√		
55	เป็นกรรมการวิชาชีพในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ	√	√		√	√	√	√	√	√	√		
56	จัดกิจกรรมประชุม/สัมมนา/อบรมวิชาการเพื่อวิชาชีพและสังคม	√	√	√		√	√	√	√	√	√		√
57	บูรณาการ/สร้างความสมดุลในการผลิตบัณฑิต การวิจัย และการบริการวิชาการ							√				√	√
	ความสามารถด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม												
58	เข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทย	√				√	√	√	√	√	√		
59	ริเริ่มงานด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างสร้างสรรค์	√											

ลำดับ ที่	ข้อความ	แหล่งเอกสาร*											
		สกอ/ NQF	กพอ	สภาการ พยาบาล	คุรุ สภา	มหิตล	บูรพา	วลัย ลักษณ์	แม่ฟ้า หลวง	จุฬา	เชียงใหม่	SREB	NLN
60	อนุรักษ์ สืบสานและสร้างเสริมเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม	√				√	√	√	√	√			
61	พัฒนาศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทย	√				√	√	√	√	√			
คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ													
62	มีความซื่อสัตย์ทางวิชาการ ไม่นำผลงานผู้อื่นมาเป็นของตน	√	√	√	√	√	√	√	√	√			
63	ให้เกียรติ อ้างถึงบุคคลและแหล่งที่มาของข้อมูล	√	√	√	√	√	√	√	√	√			
64	ไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นและสิทธิมนุษยชน	√	√	√	√	√	√	√	√	√		√	
65	สร้างและนำเสนอผลงานที่มีประโยชน์ตามความเป็นจริง ไม่มีอคติ	√	√	√	√	√	√	√	√	√			
66	นำผลงานไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบธรรม และชอบด้วยกฎหมาย	√	√	√	√	√	√	√	√	√		√	
67	มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น สังคม และประเทศชาติ	√	√		√	√	√	√		√	√		
68	ประพฤติอย่างมีจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมให้ผู้เรียนและเพื่อนร่วมงานปฏิบัติตาม	√	√		√	√	√			√	√	√	√
69	อุทิศตนเพื่อศิษย์และการศึกษา สอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ทุ่มเท เสียสละ สอนให้มีความรู้ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์	√	√		√	√	√	√		√	√	√	√
70	ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้แก่ศิษย์และเพื่อนร่วมงาน	√	√		√	√					√		√
71	มีคุณธรรม มีเมตตากรุณา ยุติธรรม ไม่แสวงหาประโยชน์จากศิษย์ และหน้าที่โดยมิชอบ	√	√		√	√	√	√		√	√		

ลำดับ ที่	ข้อความ	แหล่งเอกสาร*											
		สกอ/ NQF	กพอ	สภาการ พยาบาล	คุรุ สภา	มหิตล	บูรพา	วลัย ลักษณ์	แม่ฟ้า หลวง	จุฬา	เชียงใหม่	SREB	NLN
72	สร้างและส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคณะและมหาวิทยาลัย	√	√	√	√	√	√			√		√	√
73	ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างกัลยาณมิตร เป็นที่พึ่งและให้คำปรึกษาแก่ศิษย์	√	√		√	√				√	√		√
74	รักและศรัทธาในวิชาชีพอาจารย์	√	√		√	√	√	√	√	√	√		
75	ปฏิบัติงานด้วยเสรีภาพทางวิชาการ	√	√		√	√					√	√	
76	พัฒนาตนเอง ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทั้งเชิงวิชาการและวิชาชีพ	√	√	√	√	√	√		√	√	√	√	√
77	แยกแยะความถูกต้อง ความดี ความชั่วได้	√	√	√		√	√	√	√	√	√		
78	ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล และสามารถจัดการกับปัญหาจริยธรรมได้	√	√	√		√	√	√	√	√	√		
79	เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพ			√									√

จากตารางที่ 4 พบว่า ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ประกอบด้วย คุณวุฒิ/คุณสมบัติของอาจารย์พยาบาล 7 รายการ คุณลักษณะบัณฑิตพยาบาลและสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ 12 รายการ ความรู้ด้านการสอนและความเป็นครู 12 รายการ ความสามารถด้านการสอน 14 รายการ ความสามารถด้านการวิจัยและงานวิชาการ 6 รายการ ความสามารถด้านการบริการวิชาการ 6 รายการ ความสามารถด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 4 รายการ คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล 18 รายการ รวม 79 รายการ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ประเด็นในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ อาจารย์พยาบาลในตอนที่ 1 มาพัฒนาเป็นแบบสอบถามเรื่อง การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 9 ข้อ และคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้วิชาชีพอาจารย์ จำนวน 85 ข้อ และนำไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.91 หลังจากนั้นผู้วิจัยเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของมหาวิทยาลัยมหิดล ชุด C สายพยาบาลศาสตร์ และของคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล หลังได้รับการรับรองแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กลุ่มอาจารย์พยาบาลในมหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 30 คน เพื่อดูความเป็นไปได้ และนำมาคำนวณหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Coefficient Alpha Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม .96 แล้วจึงนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง และนำข้อมูลที่ได้ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางที่ 5-6 และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis, EFA) โดยใช้โปรแกรม SPSS ด้วยวิธีวิเคราะห์ส่วนประกอบที่สำคัญ (Principal Component Analysis) และหมุนแกนแบบเวรีแม็กซ์ (Varimax) เพื่อรวมกลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเป็นองค์ประกอบเดียวกัน และกำหนดชื่อองค์ประกอบแต่ละด้าน

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบสรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 7-18)

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัวทั้ง 85 ตัว พบว่า

1.1 ค่าเฉลี่ยมีค่าอยู่ระหว่าง 3.18-4.91 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าระหว่าง .329-1.410 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของตัวแปร มีค่าระหว่าง .067-.375 (ตารางที่ 7)

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีค่าสูง ค่าไคเซอร์-ไมเยอร์-โอลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy: KMO-MSA) มีค่า .916 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมที่จะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบมาก และ ค่า Bartlett's Test of Sphericity มีนัยสำคัญ (df 3570, p=.000) แสดงว่า เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (identity matrix) ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบได้ (ตารางที่ 8)

2. ผลการสกัดองค์ประกอบจากตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ค่าการรวม (Communalities) ของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีค่าเท่ากับ 1.000 แสดงว่า Common factor สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้ทั้งหมด และมีค่าไอเกน (Initial Eigenvalues) มากกว่า 1 จำนวน 16 องค์ประกอบ ซึ่ง

จะมีผลทำให้มีการกระจายของตัวแปรสังเกตได้ในแต่ละองค์ประกอบมากขึ้นไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดให้มีการสกัดองค์ประกอบเพียง 9 องค์ประกอบตามจำนวนด้านที่ใช้ในการพัฒนาตัวแปรสังเกตได้ พบว่า องค์ประกอบที่ 1 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้มากที่สุด ร้อยละ 31.508 และองค์ประกอบทั้ง 9 องค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนของของตัวแปรสังเกตได้ ร้อยละ 61.409 (ตารางที่ 9)

3. ผลการสกัดองค์ประกอบ 9 องค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์ส่วนประกอบमुखสำคัญ (Principal Component Analysis) หลังหมุนแกนแบบเวรีแม็กซ์ (Varimax) และจัดกลุ่มตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า 0.30 ขึ้นไปในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 20 ตัว องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 15 ตัว องค์ประกอบที่ 3 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 17 ตัว องค์ประกอบที่ 4 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 10 ตัว องค์ประกอบที่ 5 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 11 ตัว องค์ประกอบที่ 6 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 3 ตัว องค์ประกอบที่ 7 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 4 ตัว องค์ประกอบที่ 8 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 0 ตัว (เพราะตัวแปรสังเกตได้ในองค์ประกอบนี้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อย จึงไม่สามารถจัดอยู่ในองค์ประกอบได้) และองค์ประกอบที่ 9 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 3 ตัว (ตารางที่ 10)

4. การกำหนดชื่อองค์ประกอบที่สกัดได้ เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์ส่วนประกอบमुखสำคัญ (Principal Component Analysis) และหมุนแกนแบบเวรีแม็กซ์ (Varimax) ได้องค์ประกอบที่สกัดทั้งสิ้น 8 องค์ประกอบ (ตัดองค์ประกอบที่ 8 เดิมออก) ผู้วิจัยกำหนดชื่อองค์ประกอบที่สกัดได้ตามคุณลักษณะของตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ และจัดเรียงลำดับตามความสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรดังนี้ (ตารางที่ 11-18)

องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency)

องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic)

องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching)

องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service)

องค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge)

องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture)

องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion

Competency)

องค์ประกอบที่ 8 ประสบการณ์ (Experience)

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง กระจายตามสังกัดคณะ/สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์

สังกัดคณะ/สำนักพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง ส่งแบบสอบ	กลุ่มตัวอย่างตอบกลับ	
		จำนวน	ร้อยละ
คณะพยาบาลศาสตร์ (ศิริราช) มหาวิทยาลัยมหิดล	93	114	69.5
ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ (รามธิบดี) มหาวิทยาลัยมหิดล	55		
ภาควิชาพยาบาลสาธารณสุขศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	16		
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	72	47	65.2
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	45	43	95.5
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	24	17	70.8
สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	20	13	65.0
สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	23	16	69.5
รวม	348	250	71.83

จากตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม คือ 250 คน จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 348 คน คิดเป็นร้อยละ 71.83 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ส่งแบบสอบถามกลับมามากที่สุด คือ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา คิดเป็นร้อยละ 95.5

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ด้านอายุ เพศ สังกัด อายุการทำงาน ตำแหน่งงาน ตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งบริหาร และหน้าที่ความรับผิดชอบ/ภาระงานที่ปฏิบัติในมหาวิทยาลัย

ข้อมูลพื้นฐาน		จำนวน	ร้อยละ
อายุ			
	น้อยกว่า 30 ปี	7	2.8
	31-40 ปี	67	26.8
	41-50 ปี	84	33.6
	51-60 ปี	84	33.6
	มากกว่า 60 ปี	8	3.2
	รวม	250	100.0
เพศ			
	เพศหญิง	236	94.4
	เพศชาย	14	5.6
	รวม	250	100.0
สังกัดคณะ/สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย			
	มหาวิทยาลัยมหิดล	114	45.6
	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	47	18.8
	มหาวิทยาลัยบูรพา	43	17.2
	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	17	6.8
	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	13	5.2
	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	16	6.4
	รวม	250	100.0
อายุการทำงาน			
	น้อยกว่า 5 ปี	46	18.4
	6-10 ปี	31	12.4
	11-15 ปี	45	18.0
	16-20 ปี	34	13.6
	21-25 ปี	26	10.4
	26-30 ปี	26	10.4
	มากกว่า 30 ปี	42	16.8
	รวม	250	100.0

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่งงาน		
ข้าราชการ	144	57.6
พนักงานมหาวิทยาลัย	106	42.4
รวม	250	100.0
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	3	1.2
ปริญญาโท	132	52.8
ปริญญาเอก	114	45.6
อื่นๆ เช่น หลังปริญญาเอก	1	0.4
รวม	250	100.0
ตำแหน่งทางวิชาการ		
อาจารย์	104	41.6
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	79	31.6
รองศาสตราจารย์	66	26.4
ศาสตราจารย์	1	0.4
รวม	250	100.0
ตำแหน่งบริหาร		
คณบดี/หัวหน้าสำนัก/หัวหน้าส่วนงาน	4	1.6
รองคณบดี	12	4.8
ผู้ช่วยคณบดี	13	5.2
หัวหน้าภาควิชา	6	2.4
หัวหน้าสาขาวิชา	17	6.8
รองหัวหน้าภาควิชา /รองหัวหน้าสาขาวิชา	6	2.4
ไม่มีตำแหน่งบริหาร	175	70.0
ไม่ตอบ	17	6.8
รวม	250	100.0
หน้าที่ความรับผิดชอบ/ภาระงานที่ปฏิบัติในมหาวิทยาลัย		
ด้านงานบริหาร		
ปฏิบัติภาระงาน	103	41.2
น้อยกว่าร้อยละ 20	61	24.4
ร้อยละ 21-40	20	8.0

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
ร้อยละ 41-60	5	2.0
ร้อยละ 61-80	15	6.0
มากกว่าร้อยละ 80	1	0.4
ไม่ตอบ	1	0.4
ไม่ปฏิบัติตามภาระงาน	147	58.8
รวม	250	100.0
ด้านงานสอน		
ปฏิบัติตามภาระงาน	239	95.6
น้อยกว่าร้อยละ 20	18	7.2
ร้อยละ 21-40	50	20.0
ร้อยละ 41-60	108	43.2
ร้อยละ 61-80	54	21.6
มากกว่าร้อยละ 80	8	3.2
ไม่ตอบ	1	0.4
ไม่ปฏิบัติตามภาระงาน	11	4.4
รวม	250	100.0
ด้านงานวิจัย		
ปฏิบัติตามภาระงาน	220	88.0
น้อยกว่าร้อยละ 20	155	62.0
ร้อยละ 21-40	62	24.8
ร้อยละ 41-60	1	0.4
ร้อยละ 61-80	1	0.4
มากกว่าร้อยละ 80	0	0
ไม่ตอบ	1	0.4
ไม่ปฏิบัติตามภาระงาน	30	12.0
รวม	250	100.0
ด้านงานบริการวิชาการ		
ปฏิบัติตามภาระงาน	231	92.4
น้อยกว่าร้อยละ 10	131	52.4
ร้อยละ 11-20	83	33.2
ร้อยละ 21-30	15	6.0

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
ร้อยละ 31-40	1	0.4
มากกว่าร้อยละ 40	0	0
ไม่ตอบ	1	0.4
ไม่ปฏิบัติภาระงาน	19	7.6
รวม	250	100.0
ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม		
ปฏิบัติภาระงาน	226	90.4
น้อยกว่าร้อยละ 10	213	85.2
ร้อยละ 11-20	5	2.0
ร้อยละ 21-30	4	1.6
มากกว่าร้อยละ 30	0	0
ไม่ตอบ	4	1.6
ไม่ปฏิบัติภาระงาน	24	9.6
รวม	250	100.0
ด้านอื่นๆ เช่น กรรมการ		
ปฏิบัติภาระงาน	74	29.6
น้อยกว่าร้อยละ 10	62	24.8
ร้อยละ 11-20	4	1.6
ร้อยละ 21-30	3	1.2
มากกว่าร้อยละ 30	5	2.0
ไม่ปฏิบัติภาระงาน	176	70.4
รวม	250	100.0

จากตารางที่ 6 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อายุ 41-50 ปีเท่ากับอายุ 51-60 ปี ร้อยละ 33.6 เพศหญิง ร้อยละ 94.4 ส่วนใหญ่สังกัดสถาบันการศึกษาพยาบาลที่มีขนาดใหญ่ คือ มหาวิทยาลัยมหิดล ร้อยละ 45.6 รองลงมา สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร้อยละ 18.8 และมหาวิทยาลัยบูรพา ร้อยละ 17.2 ตามลำดับ อายุการทำงาน 11-15 ปีใกล้เคียงกับอายุการทำงานน้อยกว่า 5 ปี คือ ร้อยละ 18 และ 18.4 ตามลำดับ เป็นข้าราชการ ร้อยละ 57.6 ระดับการศึกษาปริญญาโท ร้อยละ 52.8 รองลงมาระดับปริญญาเอก ร้อยละ 45.6 ตำแหน่งอาจารย์ ร้อยละ 41.6 ตำแหน่งบริหารเป็นหัวหน้าสาขาวิชา ร้อยละ 6.8 หน้าที่ความรับผิดชอบปฏิบัติภาระงานด้านงานบริหาร (น้อยกว่าร้อยละ 20) ร้อยละ 24.4 ด้านงานสอน (ร้อยละ 41-60) ร้อยละ 43.2 ด้านงานวิจัย (น้อยกว่าร้อยละ 20) ร้อยละ 62.0

ด้านงานบริการวิชาการ (น้อยกว่าร้อยละ 10) ร้อยละ 52.4 ด้านงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (น้อยกว่าร้อยละ 10) ร้อยละ 85.2 งานอื่นๆ เช่นงานกรรมการ (น้อยกว่าร้อยละ 10) ร้อยละ 24.8

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของตัวแปรสังเกตได้ ทั้ง 85 ตัวแปร

ลำดับที่	ตัวแปรสังเกตได้/ปัจจัย/ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.)
1	Experience 1 มีคุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขาการพยาบาล	4.11	1.410	.343
2	Experience 2 มีคุณวุฒิการศึกษาในระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาโทสาขาการพยาบาลหรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง	4.66	.620	.133
3	Experience 3 มีประสบการณ์ด้านการสอนอย่างน้อย 1 ปีขึ้นไป	3.90	1.160	.297
4	Experience 4 ได้รับการอบรมด้านการเรียนการสอนในสาขาการพยาบาล	4.52	.735	.162
5	Experience 5 มีประสบการณ์ด้านการพยาบาลในคลินิกอย่างน้อย 1 ปี (สอนในระดับ ป.ตรี)	3.74	1.404	.375
6	Experience 6 มีประสบการณ์ด้านการพยาบาลในคลินิกอย่างน้อย 5 ปี (สอนในระดับ ป.โท)	4.04	1.113	.275
7	Experience 7 มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลชั้นหนึ่งและได้รับการต่ออายุทุก 5 ปี	4.91	.329	.067
8	Knowledge 1 มีความรู้ด้านศาสตร์และเนื้อหาการสอนเป็นอย่างดี	4.78	.505	.105
9	Knowledge 2 มีความรู้ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.54	.627	.138
10	Knowledge 3 มีความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.40	.745	.169
11	Knowledge 4 มีความรู้ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาที่หลากหลาย	4.45	.705	.158

ลำดับที่	ตัวแปรสังเกตได้/ปัจจัย/ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.)
12	Knowledge 5 มีความรู้ด้านการใช้ภาษาไทยระดับดีมาก	4.29	.709	.165
13	Knowledge 6 มีความรู้ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศระดับดีขึ้นไป	4.21	.652	.154
14	Knowledge 7 มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	4.21	.631	.149
15	Knowledge 8 มีความรู้ด้านการวิจัยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้อง	4.42	.604	.136
16	Knowledge 9 มีความรู้ด้านจิตวิทยาสำหรับครู/อาจารย์	4.55	.676	.148
17	Knowledge 10 มีความรู้ด้านความเป็นครู/อาจารย์	4.58	.673	.146
18	Competency 1 มีสมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ อย่างมีจริยธรรมตามมาตรฐานและกฎหมายวิชาชีพ	4.74	.513	.108
19	Competency 2 มีสมรรถนะด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชน ให้สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้	4.43	.726	.163
20	Competency 3 มีสมรรถนะด้านการป้องกันโรคและเสริมภูมิคุ้มกันโรค เพื่อลดความเจ็บป่วย	4.40	.749	.170
21	Competency 4 มีสมรรถนะด้านการฟื้นฟูสภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชน ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ	4.34	.786	.181
22	Competency 5 มีสมรรถนะด้านการรักษาโรคเบื้องต้นตามข้อบังคับของสภาการพยาบาล	4.09	.885	.216
23	Competency 6 มีสมรรถนะด้านการสอน แนะนำและให้คำปรึกษาด้านสุขภาพอนามัย	4.50	.666	.148
24	Competency 7 มีสมรรถนะด้านการติดต่อสื่อสารกับบุคคล ครอบครัว และชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.53	.647	.142
25	Competency 8 มีสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ สามารถบริหารจัดการตนเองและงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสม	4.57	.543	.118

ลำดับที่	ตัวแปรสังเกตได้/ปัจจัย/ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.)
26	Competency 9 มีสมรรถนะในการนำผลงานวิจัย หรือ หลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการสอนทั้ง ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ	4.48	.641	.143
27	Competency 10 มีสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการ พยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพ	4.32	.636	.147
28	Competency 11 มีสมรรถนะในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.74	.489	.103
29	Competency 12 มีสมรรถนะในการพัฒนาวิชาชีพให้มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง	4.52	.589	.130
30	APN 1 มีความสามารถในการพัฒนา จัดการ และกำกับระบบการดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือเฉพาะกลุ่ม หรือเฉพาะโรคอย่างเหมาะสม	4.23	.771	.182
31	APN 2 มีความสามารถในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือกลุ่มเฉพาะ โรคที่มีปัญหาสุขภาพ ช้ำซ้อนอย่างมีประสิทธิภาพ	4.17	.779	.186
32	APN 3 มีความสามารถในการประสานงานอย่าง มีประสิทธิภาพ	4.47	.683	.152
33	APN 4 มีความสามารถในการเสริมสร้างพลัง อำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ	4.25	.737	.173
34	APN 5 มีความสามารถในการให้คำปรึกษาใน การดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือเฉพาะกลุ่มที่ ตนเองเชี่ยวชาญอย่างเหมาะสม	4.36	.710	.162
35	APN 6 มีความสามารถในการสอน ฝึกทักษะ และเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติอย่างมี ประสิทธิภาพ	4.57	.650	.142
36	APN 7 มีความสามารถในการเป็นผู้นำการ เปลี่ยนแปลงที่ดี	4.35	.713	.163

ลำดับที่		ตัวแปรสังเกตได้/ปัจจัย/ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.)
37	APN 8	มีความสามารถในการให้เหตุผลทางจริยธรรมและการตัดสินใจเชิงจริยธรรมอย่างเหมาะสมตามหลักจริยธรรม	4.64	.614	.132
37	APN 9	มีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ	4.44	.669	.150
39	APN 10	มีความสามารถในการจัดการและประเมินผลลัพธ์ทางการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง	4.37	.712	.162
40	Teaching 1	มีการเตรียมการสอนและวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบให้สามารถปฏิบัติอย่างได้ผลจริง	4.72	.476	.100
41	Teaching 2	มีการแสวงหาความรู้และใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาการสอนอย่างเหมาะสม	4.67	.505	.108
42	Teaching 3	มีความสามารถผลิตเอกสารประกอบการสอน เอกสารคำสอนที่มีคุณภาพ	4.58	.562	.122
43	Teaching 4	มีความสามารถสอนให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ในวิชาที่สอนตามความต้องการของผู้เรียน	4.69	.521	.111
44	Teaching 5	มีความสามารถใช้เทคนิควิธีการสอนหลากหลาย	4.50	.609	.135
45	Teaching 6	มีความสามารถให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง	4.48	.596	.133
46	Teaching 7	มีความสามารถสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการพยาบาล	4.44	.645	.145
47	Teaching 8	มีความสามารถในการแนะนำแหล่งความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติม	4.54	.581	.128

ลำดับที่	ตัวแปรสังเกตได้/ปัจจัย/ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.)
48	Teaching 9 มีความสามารถจัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ ประสบการณ์ตามความเหมาะสม	4.56	.536	.117
49	Teaching 10 มีความสามารถในการใช้สื่อการสอน และอุปกรณ์ช่วยสอนที่เหมาะสม	4.40	.614	.139
50	Teaching 11 มีความสามารถในการวัดและประเมินผล ผู้เรียนหลากหลายวิธีตามความเหมาะสม	4.49	.603	.134
51	Teaching 12 มีความสามารถในการรายงานผลการ พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ	4.35	.642	.147
52	Teaching 13 มีความสามารถสร้างกิจกรรม/โอกาสให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์	4.42	.636	.143
53	Research 1 มีการแต่งหรือเรียบเรียงตำรา หนังสือ หรือบทความทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง	4.20	.660	.157
54	Research 2 มีการผลิตสิ่งประดิษฐ์หรืองาน สร้างสรรค์ในการพัฒนาคุณภาพการ พยาบาล	3.79	.776	.204
55	Research 3 มีความสามารถด้านกระบวนการวิจัย อย่างดี	4.31	.669	.155
56	Research 4 ได้รับเงินทุนสนับสนุนงานวิจัยและงาน สร้างสรรค์จากภายในและ/หรือภายนอก อย่างต่อเนื่อง	3.82	.907	.237
57	Research 5 มีผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์ เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง	3.99	.804	.201
58	Research 6 มีผลงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ในฐานข้อมูลระดับชาติหรือ ระดับนานาชาติ	3.74	.905	.242
59	Research 7 มีการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา หรืออนุสิทธิบัตร	3.18	1.012	.318

ลำดับที่		ตัวแปรสังเกตได้/ปัจจัย/ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.)
60	Service 1	นำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการบริการทางวิชาการแก่สังคม เช่น อาจารย์พิเศษ วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ฯลฯ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	3.99	.786	.197
61	Service 2	เป็นที่ปรึกษาเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ภายนอกสถาบัน	3.47	1.002	.288
62	Service 3	เป็นกรรมการวิชาชีพในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ	3.42	1.012	.295
63	Art 1	เข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างต่อเนื่อง	3.68	.846	.229
64	Art 2	ริเริ่มงานด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างสร้างสรรค์	3.42	.916	.267
65	Art 3	อนุรักษ์ พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรม	3.66	.887	.242
66	Ethic 1	มีความซื่อสัตย์ทางวิชาการและไม่นำผลงานผู้อื่นมาเป็นของตน	4.82	.495	.102
67	Ethic 2	ยึดมั่น ยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง	4.82	.467	.096
68	Ethic 3	มีการดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนทั้งทางด้านบุคลิกภาพและความประพฤติ	4.81	.510	.106
69	Ethic 4	สั่งสอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ทุ่มเทเสียสละ	4.83	.415	.085
70	Ethic 5	ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม โปร่งใสตรวจสอบได้	4.86	.377	.077
71	Ethic 6	ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวินัย ด้วยความรับผิดชอบ	4.86	.377	.077
72	Ethic 7	ปฏิบัติงานด้วยเสรีภาพทางวิชาการ	4.73	.534	.112
73	Ethic 8	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทั้งเชิงวิชาการและวิชาชีพอยู่เสมอ	4.73	.489	.103
74	Ethic 9	มีจรรยาบรรณของนักวิจัย	4.79	.488	.101

ลำดับที่		ตัวแปรสังเกตได้/ปัจจัย/ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.)
75	Ethic 10	ร่วมมือและปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานอย่างกัลยาณมิตร	4.72	.491	.104
76	Ethic 11	รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม	4.78	.446	.093
77	Ethic 12	ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย	4.67	.637	.136
78	Ethic 13	ให้การพยาบาลด้วยความเคารพในศักดิ์ศรี/สิทธิส่วนตัว	4.81	.486	.101
79	Ethic 14	ปกป้องคุ้มครองผู้ป่วยให้ปลอดภัย	4.82	.478	.099
80	Ethic 15	รับผิดชอบในการตัดสินใจและให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยอย่างเหมาะสม	4.66	.664	.142
81	Ethic 16	ดำรงไว้ซึ่งสมรรถนะในการปฏิบัติการพยาบาล	4.70	.628	.133
82	Ethic 17	ตัดสินใจด้วยความรอบคอบถี่ถ้วน	4.70	.629	.133
83	Ethic 18	พัฒนาวิชาชีพและส่งเสริมมาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาล	4.66	.639	.137
84	Ethic 19	ดำรงไว้ซึ่งความสามัคคีในวิชาชีพ	4.65	.569	.122
85	Ethic 20	เป็นเครือข่ายกับสมาชิกด้านสุขภาพอนามัย	4.37	.718	.164

จากตารางที่ 7 พบว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรด้านประสบการณ์ ข้อ 7 (มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลชั้นหนึ่งและได้รับการต่ออายุทุก 5 ปี) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 4.91 และตัวแปรด้านวิจัย ข้อ 7 (มีการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาหรืออนุสิทธิบัตร) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 3.18 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ตัวแปรด้านประสบการณ์ ข้อ 1 (มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาการพยาบาล) มีค่ามากที่สุด เท่ากับ 1.410 และตัวแปรด้านประสบการณ์ ข้อ 7 (มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลชั้นหนึ่งและได้รับการต่ออายุทุก 5 ปี) มีค่าน้อยที่สุด เท่ากับ .329 สำหรับค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าระหว่าง .067-.197 แสดงว่า มีการกระจายของข้อมูลจากค่าเฉลี่ยน้อย ยกเว้นตัวแปรด้านประสบการณ์ ข้อ 5 (มีประสบการณ์ด้านการพยาบาลในคลินิกอย่างน้อย 1 ปี (สอนในระดับ ป.ตรี) และข้อ 1 (มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาการพยาบาล) และตัวแปรด้านการวิจัย ข้อ 7 (มีการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาหรืออนุสิทธิบัตร) ที่มีการกระจายของข้อมูลจากค่าเฉลี่ยมากเท่ากับ .375, .343 และ.318 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าไคเซอร์-ไมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy: KMO-MSA) และ ค่า Bartlett's Test

ค่าไคเซอร์-ไมเยอร์-ออลคิน		.916
(Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy: KMO-MSA)		
ค่า Bartlett's Test	Approx. Chi-Square	17525.475
(Bartlett's Test of Sphericity)		
	df	3570
	Sig.	.000

จากตารางที่ 8 พบว่า ค่าไคเซอร์-ไมเยอร์-ออลคิน หรือค่า KMO มีค่า .916 แสดงว่า ข้อมูลเหมาะสมที่จะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบมาก และค่า Bartlett's Test มีนัยสำคัญ (df 3570, p=.000) แสดงว่า เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (identity matrix) ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบได้

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 ผลการสกัดองค์ประกอบ 9 องค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์ส่วนประกอบमुखสำคัญ
(Principal Component Analysis)

องค์ประกอบ	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละของความแปรปรวนสะสม
1	26.782	31.508	31.508
2	7.263	8.545	40.053
3	5.247	6.173	46.226
4	2.882	3.391	49.617
5	2.418	2.844	52.462
6	2.216	2.607	55.069
7	1.866	2.195	57.264
8	1.822	2.144	59.408
9	1.701	2.001	61.409

จากตารางที่ 9 ผลการสกัดองค์ประกอบ 9 องค์ประกอบจากตัวแปรสังเกตได้ 85 ตัว พบว่า องค์ประกอบที่ 1 อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้มากที่สุด ร้อยละ 31.508 องค์ประกอบที่ 2 อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้ ร้อยละ 8.545 องค์ประกอบที่ 3 อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้ ร้อยละ 6.173 องค์ประกอบที่ 4 อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้ ร้อยละ 3.391 องค์ประกอบที่ 5 อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้ ร้อยละ 2.844 องค์ประกอบที่ 6 อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้ ร้อยละ 2.607 องค์ประกอบที่ 7 อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตได้ ร้อยละ 2.195 องค์ประกอบที่ 8 อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้ ร้อยละ 2.144 และ องค์ประกอบที่ 9 อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้ ร้อยละ 2.001 โดยองค์ประกอบทั้ง 9 องค์ประกอบที่ได้จากการสกัดองค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนของของตัวแปรได้ ร้อยละ 61.409

ตารางที่ 10 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) หลังหมุนแกนแบบแวนิแม็กซ์ (Varimax) และค่าการร่วม (Communalities) ของตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ทุกตัว

ลำดับที่	ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ									ค่าการร่วม	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9		
1	Experience 1	มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาการพยาบาล	.028	-.004	-.125	-.129	-.005	.059	-.137	.035	.244	.116
2	Experience 2	มีคุณวุฒิการศึกษาระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาโทสาขาการพยาบาลหรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง	.001	-.012	-.039	-.010	.405	.066	.129	-.147	.152	.232
3	Experience 3	มีประสบการณ์ด้านการสอนอย่างน้อย 1 ปีขึ้นไป	.256	-.070	.032	-.047	.149	.057	-.086	.126	.679	.583
4	Experience 4	ได้รับการอบรมด้านการเรียนการสอนในสาขาการพยาบาล	.100	.030	.130	.015	.535	.154	.112	-.195	.228	.441
5	Experience 5	มีประสบการณ์ด้านการพยาบาลในคลินิกอย่างน้อย 1 ปี (สอนในระดับ ป.ตรี)	-.084	.027	.093	.145	.047	.000	.044	-.010	.648	.462
6	Experience 6	มีประสบการณ์ด้านการพยาบาลในคลินิกอย่างน้อย 5 ปี (สอนในระดับ ป.โท)	.130	.084	-.008	.159	.109	.029	.156	-.105	.596	.453
7	Experience 7	มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลชั้นหนึ่งและได้รับการต่ออายุทุก 5 ปี	.170	.076	.048	-.014	.086	.192	-.264	-.243	.254	.274
8	Knowledge 1	มีความรู้ด้านศาสตร์และเนื้อหาการสอนเป็นอย่างดี	.106	-.034	.266	.199	.564	-.211	.088	.069	.015	.499
9	Knowledge 2	มีความรู้ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย	.089	-.032	.341	.085	.610	.061	.210	.076	.083	.565
10	Knowledge 3	มีความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	.137	.026	.231	.189	.615	.234	.193	.072	.143	.604
11	Knowledge 4	มีความรู้ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาที่หลากหลาย	.131	.029	.320	.209	.653	.130	.083	.018	.062	.619
12	Knowledge 5	มีความรู้ด้านการใช้ภาษาไทยระดับดีมาก	.225	.082	.152	.089	.585	.199	-.150	.056	-.033	.496
13	Knowledge 6	มีความรู้ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศระดับดีขึ้นไป	.190	.072	.105	.424	.615	.049	-.160	-.062	-.035	.643
14	Knowledge 7	มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	.150	.121	.225	.282	.572	.147	-.094	.057	-.122	.543

ลำดับที่	คำอธิบาย	ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ									ค่าการรวม
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	
15	Knowledge 8	มีความรู้ด้านการวิจัยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้อง	.126	.101	.200	.410	.581	-.131	.007	-.031	-.037	.591
16	Knowledge 9	มีความรู้ด้านจิตวิทยาสำหรับครู/อาจารย์	.433	.106	.167	.193	.428	-.099	.234	.163	.043	.541
17	Knowledge 10	มีความรู้ด้านความเป็นครู/อาจารย์	.396	.111	.177	.133	.409	-.083	.325	.102	.055	.512
18	Competency 1	มีสมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ อย่างมีจริยธรรมตามมาตรฐานและกฎหมายวิชาชีพ	.467	.265	.188	.087	.091	-.039	.176	-.105	-.141	.402
19	Competency 2	มีสมรรถนะด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคคล กลุ่มคน และ ชุมชน ให้สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้	.537	.115	.086	.110	.285	.084	.578	.045	-.041	.748
20	Competency 3	มีสมรรถนะด้านการป้องกันโรคและเสริมภูมิคุ้มกันโรค เพื่อ ลดความเจ็บป่วย	.538	.082	.126	.031	.181	.123	.652	-.043	-.024	.788
21	Competency 4	มีสมรรถนะด้านการฟื้นฟูสภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชน ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ	.548	.028	.191	.070	.243	.194	.620	-.096	.024	.834
22	Competency 5	มีสมรรถนะด้านการรักษาโรคเบื้องต้น ตามข้อบ่งชี้ของ สภาการพยาบาล	.395	.079	.146	.040	.084	.158	.643	.073	.058	.640
23	Competency 6	มีสมรรถนะด้านการสอน แนะนำ และให้คำปรึกษาด้าน สุขภาพอนามัย	.710	.192	.179	.071	.092	-.023	.329	-.157	.072	.726
24	Competency 7	มีสมรรถนะด้านการติดต่อสื่อสารกับบุคคล ครอบครัว และ ชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	.699	.076	.112	.117	.110	-.079	.274	-.174	.002	.645
25	Competency 8	มีสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ สามารถบริหารจัดการตนเอง และงานที่รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม	.464	.201	.339	.162	.219	.046	.051	-.284	.048	.533
26	Competency 9	มีสมรรถนะในการนำผลงานวิจัยหรือหลักฐานเชิงประจักษ์ มาใช้ในการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ	.241	.157	.434	.408	.382	-.062	-.050	-.165	-.008	.617

ลำดับที่	คำอธิบาย	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ									ค่ารวม	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9		
27	Competency 10	มีสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติกรพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพ	.341	.168	.407	.287	.310	.171	.043	-.145	-.028	.542
28	Competency 11	มีสมรรถนะในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	.333	.273	.403	.302	.215	.041	-.123	-.292	-.040	.589
29	Competency 12	มีสมรรถนะในการพัฒนาวิชาชีพให้มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง	.389	.200	.490	.249	.191	.133	-.070	-.034	.025	.555
30	APN 1	มีความสามารถในการพัฒนา จัดการ และกำกับระบบการดูแลกลุ่มเป้าหมายหรือเฉพาะกลุ่ม หรือเฉพาะโรคอย่างเหมาะสม	.630	.151	.267	.096	.112	.060	.146	.138	.148	.578
31	APN 2	มีความสามารถในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือกลุ่มเฉพาะโรคที่มีปัญหาสุขภาพซับซ้อนอย่างมีประสิทธิภาพ	.606	.161	.270	.052	.122	.123	.232	.127	.192	.606
32	APN 3	มีความสามารถในการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ	.747	.151	.112	.087	.158	.160	-.073	-.126	.019	.674
33	APN 4	มีความสามารถในการเสริมสร้างพลังอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ	.715	-.001	.303	.109	.135	.142	-.026	-.022	.088	.662
34	APN 5	มีความสามารถในการให้คำปรึกษาในการดูแลกลุ่มเป้าหมายหรือเฉพาะกลุ่มที่ตนเองเชี่ยวชาญอย่างเหมาะสม	.727	.143	.261	.104	.159	.070	.068	.100	.110	.684
35	APN 6	มีความสามารถในการสอน ฝึกทักษะ และเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ	.783	.225	.182	.071	.097	-.032	-.004	-.043	.090	.723
36	APN 7	มีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดี	.700	.121	.262	.234	.147	.184	.017	-.013	-.051	.686
37	APN 8	มีความสามารถในการให้เหตุผลทางจริยธรรมและการตัดสินใจเชิงจริยธรรมอย่างเหมาะสมตามหลักจริยธรรม	.717	.309	.047	.109	.097	.113	.066	-.053	.004	.653

ลำดับที่	คำ	ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ									ค่ารวม
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	
38	APN 9	มีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการพัฒนา งานอย่างมีประสิทธิภาพ	<u>.718</u>	.201	.313	.217	.169	.107	-.014	.109	.023	.754
39	APN 10	มีความสามารถในการจัดการและประเมินผลลัพธ์ทางการ พยาบาลอย่างต่อเนื่อง	<u>.732</u>	.128	.316	.147	.098	.126	-.027	.057	.041	.705
40	Teaching 1	มีการเตรียมการสอนและวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ ให้สามารถปฏิบัติอย่างได้ผลจริง	.154	.335	<u>.587</u>	.155	.138	-.132	-.034	-.091	.155	.574
41	Teaching 2	มีการแสวงหาความรู้และใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาการ สอนอย่างเหมาะสม	.207	.273	<u>.479</u>	.109	.296	-.073	-.097	-.171	-.024	.491
42	Teaching 3	มีความสามารถผลิตเอกสารประกอบการสอน เอกสารคำ สอนที่มีคุณภาพ	.192	.308	<u>.420</u>	.272	.211	-.204	-.047	-.139	.064	.494
43	Teaching 4	มีความสามารถสอนให้ผู้เรียนรู้จักการคิด วิเคราะห์ วิจัย ในวิชาที่สอน ตามความต้องการของผู้เรียน	.174	.312	<u>.537</u>	.321	.180	-.195	.042	-.140	.129	.628
44	Teaching 5	มีความสามารถใช้เทคนิควิธีการสอนหลากหลาย	.242	.194	<u>.638</u>	.068	.208	.131	.095	-.063	-.049	.584
45	Teaching 6	มีความสามารถให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียน กับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง	.161	.205	<u>.683</u>	.146	.142	.120	.233	.058	-.034	.649
46	Teaching 7	มีความสามารถสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาหลักฐาน เชิงประจักษ์มาใช้ในการพยาบาล	.191	.157	<u>.721</u>	.279	.102	-.016	.025	.056	-.041	.674
47	Teaching 8	มีความสามารถในการแนะนำแหล่งความรู้ เพื่อให้ผู้เรียน ค้นคว้าเพิ่มเติม	.217	.234	<u>.717</u>	.134	.058	.091	.044	.045	-.110	.662
48	Teaching 9	มีความสามารถจัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและ แลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์ตามความเหมาะสม	.176	.152	<u>.712</u>	.243	.081	.029	.077	.003	-.046	.635

ลำดับที่	คำอธิบาย	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ									ค่ารวม	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9		
49	Teaching 10	มีความสามารถในการใช้สื่อการสอน และอุปกรณ์ช่วยสอนที่เหมาะสม	.223	.106	.652	.124	.201	.228	.053	-.104	-.052	.610
50	Teaching 11	มีความสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียนหลากหลายวิธีตามความเหมาะสม	.204	.202	.715	.124	.238	.066	.061	.018	.062	.677
51	Teaching 12	มีความสามารถในการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ	.175	.126	.660	.235	.171	.161	.065	.226	.114	.661
52	Teaching 13	มีความสามารถสร้างกิจกรรม/โอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์	.175	.208	.663	.176	.196	.117	.126	.046	.096	.625
53	Research 1	มีการแต่งหรือเรียบเรียงคำรา หนังสือ หรือบทความทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง	.083	.124	.327	.565	.342	.011	-.069	-.040	.081	.579
54	Research 2	มีการผลิตสิ่งประดิษฐ์ หรืองานสร้างสรรค์ในการพัฒนาคุณภาพการพยาบาล	.077	.069	.347	.465	.288	.177	.170	.132	.144	.529
55	Research 3	มีความสามารถด้านกระบวนการวิจัยอย่างดี	.121	.118	.388	.558	.314	-.035	-.060	-.031	.043	.597
56	Research 4	ได้รับเงินทุนสนับสนุนงานวิจัย และงานสร้างสรรค์จากภายในและ/หรือภายนอกอย่างต่อเนื่อง	.078	.060	.278	.658	.155	.025	.012	.128	.067	.565
57	Research 5	มีผลงานวิจัย และงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง	.078	.024	.328	.749	.204	-.071	-.076	.016	-.035	.728
58	Research 6	มีผลงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ในฐานข้อมูลระดับชาติหรือระดับนานาชาติ	.011	-.040	.188	.796	.211	-.046	-.109	-.041	-.002	.732
59	Research 7	มีการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาหรือนวัตกรรม	.031	.043	.162	.687	.120	.250	.129	.132	.082	.620

ลำดับที่	คำ	ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ									ค่ารวม
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	
60	Service 1	นำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการบริการทางวิชาการ แก่สังคมเช่น อาจารย์พิเศษ วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ฯลฯ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	.232	.148	.191	.588	.139	.131	.120	-.156	-.017	.534
61	Service 2	เป็นที่ปรึกษา/เป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ภายนอกสถาบัน	.247	.034	.029	.721	.009	.196	.201	.007	.048	.664
62	Service 3	เป็นกรรมการวิชาชีพในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ	.322	-.050	.076	.711	-.009	.263	.121	.020	.021	.703
63	Art 1	เข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างต่อเนื่อง	.066	.049	.125	.168	.155	.787	.003	-.012	.020	.695
64	Art 2	ริเริ่มงานด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างสร้างสรรค์	.242	.077	.135	.345	.118	.683	.185	.062	.115	.734
65	Art 3	อนุรักษ์ พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม	.309	.178	.089	.092	.148	.719	.125	-.078	.131	.721
66	Ethic 1	มีความซื่อสัตย์ทางวิชาการ และไม่นำผลงานผู้อื่นมาเป็นของตน	.084	.646	.105	-.038	-.003	-.012	.140	-.406	.054	.624
67	Ethic 2	ยึดมั่น ยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง	.115	.740	.106	-.011	.021	.021	.040	-.284	.017	.656
68	Ethic 3	มีการดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ทั้งทางด้านบุคลิกภาพ และความประพฤติ	.083	.670	.234	.105	.071	-.073	.062	-.140	.225	.606
69	Ethic 4	สั่งสอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ห่มเห เสียดสละ	.208	.679	.236	-.010	.057	.133	.029	-.137	-.038	.602
70	Ethic 5	ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้	.111	.830	.148	.028	.041	-.029	.023	-.045	-.033	.731
71	Ethic 6	ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวินัยด้วยความรับผิดชอบ	.111	.850	.160	.096	.026	.026	.008	-.084	-.031	.780
72	Ethic 7	ปฏิบัติงานด้วยเสรีภาพทางวิชาการ	.088	.555	.350	.125	.051	.042	-.001	.192	.150	.518
73	Ethic 8	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทั้งเชิงวิชาการและวิชาชีพอยู่เสมอ	.213	.586	.435	.250	.162	-.047	-.009	.080	-.020	.676
74	Ethic 9	มีจรรยาบรรณของนักวิจัย	.124	.644	.251	.204	.077	-.023	.034	.034	-.050	.546

ลำดับที่	คำ	ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ									ค่าการรวม
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	
75	Ethic 10	ร่วมมือและปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานอย่างกัลยาณมิตร	.155	.696	.318	-.026	.090	.150	-.039	.128	-.021	.659
76	Ethic 11	รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม	.125	.764	.196	.021	.051	.114	-.056	.165	-.064	.688
77	Ethic 12	ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย	.094	.628	.209	.039	.083	.354	-.082	.224	.033	.639
78	Ethic 13	ให้การพยาบาลด้วยความเคารพในศักดิ์ศรี/สิทธิส่วนตัว	.473	.648	.015	-.064	.008	.041	.084	.168	-.027	.686
79	Ethic 14	ปกป้องคุ้มครองผู้ป่วยให้ปลอดภัย	.461	.667	-.043	-.048	-.010	.037	.102	.131	-.021	.691
80	Ethic 15	รับผิดชอบในการตัดสินใจและให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยอย่างเหมาะสม	.470	.503	-.011	-.007	-.100	-.050	.185	.380	.171	.695
81	Ethic 16	ดำรงไว้ซึ่งสมรรถนะในการปฏิบัติการพยาบาล	.544	.521	-.055	.123	-.102	-.020	.080	.394	.150	.781
82	Ethic 17	ตัดสินใจด้วยความรอบคอบถี่ถ้วน	.566	.522	-.013	.091	-.030	-.047	.077	.363	.177	.774
83	Ethic 18	พัฒนาวิชาชีพและส่งเสริมมาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาล	.560	.478	.037	.130	-.039	-.004	.071	.426	.080	.755
84	Ethic 19	ดำรงไว้ซึ่งความสามัคคีในวิชาชีพ	.497	.476	.116	.016	.015	.199	-.065	.342	-.129	.666
85	Ethic 20	เป็นเครือข่ายกับสมาชิกด้านสุขภาพอนามัย	.423	.224	.171	.194	.117	.322	.073	.346	-.092	.547
ค่าไอเกน			26.782	7.263	5.247	2.882	2.418	2.216	1.866	1.822	1.701	
ร้อยละของความแปรปรวนรวม			31.508	8.545	6.173	3.391	2.844	2.607	2.195	2.144	2.001	
ร้อยละของความแปรปรวนสะสม			31.508	40.053	46.226	49.617	52.462	55.069	57.264	59.408	61.409	

จากตาราง 10 พบว่า องค์กรประกอบทั้ง 9 องค์กรประกอบ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักองค์กรประกอบมากกว่า 0.30 ขึ้นไป ดังนี้

องค์กรประกอบที่ 1 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 20 ตัว และ APN 6 (มีความสามารถในการสอน ฝึกทักษะ และเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ) เป็นตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักองค์กรประกอบมากที่สุด เท่ากับ .783

องค์กรประกอบที่ 2 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 15 ตัว และ Ethic 6 (ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวินัย ด้วยความรับผิดชอบ) เป็นตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักองค์กรประกอบมากที่สุด เท่ากับ .850

องค์กรประกอบที่ 3 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 17 ตัว และ Teaching 7 (มีความสามารถสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการพยาบาล) เป็นตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักองค์กรประกอบมากที่สุด เท่ากับ .721

องค์กรประกอบที่ 4 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 10 ตัว และ Research 6 (มีผลงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ในฐานข้อมูลระดับชาติหรือระดับนานาชาติ) เป็นตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักองค์กรประกอบมากที่สุด เท่ากับ .796

องค์กรประกอบที่ 5 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 11 ตัว และ Knowledge 4 (มีความรู้ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาที่หลากหลาย) เป็นตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักองค์กรประกอบมากที่สุด เท่ากับ .653

องค์กรประกอบที่ 6 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 3 ตัว และ Art 1 (เข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างต่อเนื่อง) เป็นตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักองค์กรประกอบมากที่สุด เท่ากับ .787

องค์กรประกอบที่ 7 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 4 ตัว และ Competency 3 (มีสมรรถนะด้านการป้องกันโรคและเสริมภูมิคุ้มกันโรค เพื่อลดความเจ็บป่วย) เป็นตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักองค์กรประกอบมากที่สุด เท่ากับ .652

องค์กรประกอบที่ 8 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 0 ตัว เพราะตัวแปรสังเกตได้ในองค์กรประกอบนี้มีค่าน้ำหนักองค์กรประกอบน้อย จึงไม่สามารถจัดไว้ในองค์กรประกอบได้

องค์กรประกอบที่ 9 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 3 ตัว และ Experience 3 (มีประสบการณ์ด้านการสอนอย่างน้อย 1 ปีขึ้นไป) เป็นตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักองค์กรประกอบมากที่สุด เท่ากับ .679

การกำหนดชื่อองค์ประกอบที่สกัดได้

เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์ส่วนประกอบमुखสำคัญ (Principal Component Analysis) และหมุนแกนแบบแปรแม็กซ์ (Varimax) ได้องค์ประกอบที่สกัดทั้งสิ้นเพียง 8 องค์ประกอบ (ตัดองค์ประกอบที่ 8 เดิมออก เพราะไม่มีตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบ) ผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อองค์ประกอบที่สกัดได้ตามตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ โดยเรียงลำดับตามความ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปร ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency)

องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic)

องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching)

องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service)

องค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge)

องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture)

องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency)

องค์ประกอบที่ 8 ประสบการณ์ (Experience)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทั้ง 8 องค์ประกอบ โดยจัดเรียงลำดับตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบ สรุปตามตารางที่ 11-18

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency)

ลำดับ ที่	ตัวแปรสังเกต ได้/ตัวบ่งชี้	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ	ค่าการ รวม
1	APN 6	มีความสามารถในการสอน ฝึกทักษะ และเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ	.783	.723
2	APN 3	มีความสามารถในการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ	.747	.674
3	APN 10	มีความสามารถในการจัดการ และประเมินผลลัพธ์ทางการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง	.732	.705
4	APN 5	มีความสามารถในการให้คำปรึกษาในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือเฉพาะกลุ่มที่ตนเองเชี่ยวชาญอย่างเหมาะสม	.727	.684
5	APN 8	มีความสามารถในการให้เหตุผลทางจริยธรรมและการตัดสินใจเชิงจริยธรรมอย่างเหมาะสมตามหลักจริยธรรม	.718	.754

ลำดับ ที่	ตัวแปรสังเกต ได้/ตัวบ่งชี้	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ	ค่าการ รวม
6	APN 9	มีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการ พัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ	.717	.653
7	APN 4	มีความสามารถในการเสริมสร้างพลังอำนาจอย่างมี ประสิทธิภาพ	.715	.662
8	Competency 6	มีสมรรถนะด้านการสอน แนะนำ และให้คำปรึกษา ด้านสุขภาพอนามัย	.710	.726
9	Competency 7	มีสมรรถนะด้านการติดต่อสื่อสารกับบุคคล ครอบครัว และชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	.700	.686
10	APN 7	มีความสามารถในการเป็นผู้ให้การเปลี่ยนแปลงที่ดี	.699	.645
11	APN 1	มีความสามารถในการพัฒนา จัดการ และกำกับระบบ การดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือเฉพาะกลุ่ม หรือเฉพาะ โรค อย่างเหมาะสม	.630	.578
12	APN 2	มีความสามารถในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือกลุ่ม เฉพาะ โรคที่มีปัญหาสุขภาพซับซ้อนอย่างมี ประสิทธิภาพ	.606	.606
13	Ethic 17	ตัดสินใจด้วยความรอบคอบถี่ถ้วน	.566	.774
14	Ethic 18	พัฒนาวิชาชีพและส่งเสริมมาตรฐานการปฏิบัติการ พยาบาล	.560	.755
15	Ethic 16	ดำรงไว้ซึ่งสมรรถนะในการปฏิบัติการพยาบาล	.544	.781
16	Ethic 19	ดำรงไว้ซึ่งความสามัคคีในวิชาชีพ	.497	.666
17	Competency 1	มีสมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุง ครรภ์อย่างมีจริยธรรมตามมาตรฐานและกฎหมาย วิชาชีพ	.467	.402
18	Competency 8	มีสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ สามารถบริหารจัดการตนเอง และงานที่รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม	.464	.533
19	Knowledge 9	มีความรู้ด้านจิตวิทยาสำหรับครู/อาจารย์	.433	.541
20	Ethic 20	เป็นเครือข่ายกับสมาชิกด้านสุขภาพอนามัย	.423	.547

ค่าไอเคน เท่ากับ 26.782

ร้อยละของความแปรปรวน เท่ากับ 31.508

จากตารางที่ 11 องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ 20 ตัว มีค่าไอเคน เท่ากับ 26.782 ร้อยละของความแปรปรวนรวม เท่ากับ 31.508 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .423-.783

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic)

ลำดับ ที่	ตัวแปรสังเกต ได้/ตัวบ่งชี้	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ	ค่าการ รวม
1	Ethic 6	ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวินัย ด้วยความรับผิดชอบ	.850	.780
2	Ethic 5	ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้	.830	.731
3	Ethic 11	รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม	.764	.688
4	Ethic 2	ยึดมั่น ยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง	.740	.656
5	Ethic 10	ร่วมมือและปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานอย่างกัลยาณมิตร	.696	.659
6	Ethic 4	สั่งสอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ทุ่มเท เสียสละ	.679	.602
7	Ethic 3	มีการดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ทั้งทางด้าน บุคลิกภาพ และความประพฤติ	.670	.606
8	Ethic 14	ปกป้องคุ้มครองผู้ป่วยให้ปลอดภัย	.667	.691
9	Ethic 13	ให้การพยาบาลด้วยความเคารพในศักดิ์ศรี/สิทธิส่วนตัว	.648	.686
10	Ethic 1	มีความซื่อสัตย์ทางวิชาการ และไม่นำผลงานผู้อื่นมาเป็น ของตน	.646	.624
11	Ethic 9	มีจรรยาบรรณของนักวิจัย	.644	.546
12	Ethic 12	ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย	.628	.639
13	Ethic 8	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทั้งเชิงวิชาการและ วิชาชีพอยู่เสมอ	.586	.676
14	Ethic 7	ปฏิบัติงานด้วยเสรีภาพทางวิชาการ	.555	.518
15	Ethic 15	รับผิดชอบในการตัดสินใจและให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วย อย่างเหมาะสม	.503	.695
ค่าไอเกน เท่ากับ 7.263				
ร้อยละของความแปรปรวนรวม เท่ากับ 8.545				

จากตารางที่ 12 องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ 15 ตัว มีค่าไอเกน เท่ากับ 7.263 ร้อยละของความแปรปรวนรวม เท่ากับ 8.545 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .503-.850

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching)

ลำดับ ที่	ตัวแปรสังเกต ได้/ตัวบ่งชี้	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ	ค่าการ รวม
1	Teaching 7	มีความสามารถสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหา หลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการพยาบาล	.721	.674
2	Teaching 8	มีความสามารถในการแนะนำแหล่งความรู้ เพื่อให้ ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติม	.717	.662
3	Teaching 11	มีความสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียน หลากหลายวิธีตามความเหมาะสม	.715	.677
4	Teaching 9	มีความสามารถจัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและ แลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์ตามความเหมาะสม	.712	.635
5	Teaching 6	มีความสามารถให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่ เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง	.683	.649
6	Teaching 13	มีความสามารถสร้างกิจกรรม/โอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ในทุกสถานการณ์	.663	.625
7	Teaching 12	มีความสามารถในการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของ ผู้เรียนได้อย่างมีระบบ	.660	.661
8	Teaching 10	มีความสามารถในการใช้สื่อการสอนและอุปกรณ์ช่วย สอนที่เหมาะสม	.652	.610
9	Teaching 5	มีความสามารถใช้เทคนิควิธีการสอนหลากหลาย	.638	.584
10	Teaching 1	มีการเตรียมการสอนและวางแผนการสอนอย่างเป็น ระบบ ให้สามารถปฏิบัติอย่างได้ผลจริง	.587	.574
11	Teaching 4	มีความสามารถสอนให้ผู้เรียนรู้จักการคิด วิเคราะห์ วิจารณ์ในวิชาที่สอน ตามความต้องการของผู้เรียน	.537	.628
12	Competency 12	มีสมรรถนะในการพัฒนาวิชาชีพให้มีความก้าวหน้า อย่างต่อเนื่อง	.490	.555
13	Teaching 2	มีการแสวงหาความรู้และใช้ข้อมูลข่าวสารในการ พัฒนาการสอนอย่างเหมาะสม	.479	.491
14	Competency 9	มีสมรรถนะในการนำผลงานวิจัยหรือหลักฐานเชิง ประจักษ์มาใช้ในการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ	.434	.617
15	Teaching 3	มีความสามารถผลิตเอกสารประกอบการสอน เอกสาร คำสอนที่มีคุณภาพ	.420	.494

ลำดับ ที่	ตัวแปรสังเกต ได้/ตัวบ่งชี้	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ	ค่าการ รวม
16	Competency	มีสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อ	.407	.542
10		สนับสนุนการปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพ		
17	Competency	มีสมรรถนะในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	.403	.589
11				
ค่าไอเกน เท่ากับ 5.247				
ร้อยละของความแปรปรวน เท่ากับ 6.173				

จากตารางที่ 13 องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ 17 ตัว มีค่าไอเกน เท่ากับ 5.247 ร้อยละของความแปรปรวนรวม เท่ากับ 6.173 และมีค่าน้ำหนัก องค์ประกอบระหว่าง .403-.721

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service)

ลำดับ ที่	ตัวแปรสังเกต ได้/ตัวบ่งชี้	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ	ค่าการ รวม
1	Research 6	มีผลงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ในฐานข้อมูล ระดับชาติหรือระดับนานาชาติ	.796	.732
2	Research 5	มีผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่อย่าง ต่อเนื่อง	.749	.728
3	Service 2	เป็นที่ปรึกษา/เป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ภายนอก สถาบัน	.721	.664
4	Service 3	เป็นกรรมการวิชาชีพในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ	.711	.703
5	Research 7	มีการจัดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาหรืออนุสิทธิบัตร	.687	.620
6	Research 4	ได้รับเงินทุนสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์จาก ภายในและ/หรือภายนอกอย่างต่อเนื่อง	.658	.565
7	Service 1	นำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการบริการทาง วิชาการแก่สังคมเช่น อาจารย์พิเศษ วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ฯลฯ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	.588	.534
8	Research 1	มีการแต่ง หรือเรียบเรียงตำรา หนังสือ หรือบทความ ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง	.565	.579
9	Research 3	มีความสามารถด้านกระบวนการวิจัยอย่างดี	.558	.597
10	Research 2	มีการผลิตสิ่งประดิษฐ์ หรืองานสร้างสรรค์ในการพัฒนา คุณภาพการพยาบาล	.465	.529
ค่าไอเกน เท่ากับ 2.882				
ร้อยละของความแปรปรวน เท่ากับ 3.391				

จากตารางที่ 14 องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ 10 ตัว มีค่าไอเกน เท่ากับ 2.882 ร้อยละของความแปรปรวนรวม เท่ากับ 3.391 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .465-.796

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge)

ลำดับ ที่	ตัวแปรสังเกต ได้/ตัวบ่งชี้	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ	ค่าการ รวม
1	Knowledge 4	มีความรู้ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาที่ หลากหลาย	.653	.619
2	Knowledge 3	มีความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	.615	.604
3	Knowledge 6	มีความรู้ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศระดับดีขึ้นไป	.615	.643
4	Knowledge 2	มีความรู้ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย	.610	.565
5	Knowledge 5	มีความรู้ด้านการใช้ภาษาไทยระดับดีมาก	.585	.496
6	Knowledge 8	มีความรู้ด้านการวิจัยทางการพยาบาลและสาขาที่ เกี่ยวข้อง	.581	.591
7	Knowledge 7	มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	.572	.543
8	Knowledge 1	มีความรู้ด้านศาสตร์ และเนื้อหาการสอนเป็นอย่างดี	.564	.499
9	Experience 4	ได้รับการอบรมด้านการเรียนการสอนในสาขาการ พยาบาล	.535	.441
10	Knowledge 10	มีความรู้ด้านความเป็นครู/อาจารย์	.409	.512
11	Experience 2	มีคุณวุฒิการศึกษาระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาโทสาขาการ พยาบาลหรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง	.405	.232
ค่าไอเกน เท่ากับ 2.418				
ร้อยละของความแปรปรวน เท่ากับ 2.844				

จากตารางที่ 15 องค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ 11 ตัว มีค่าไอเกน เท่ากับ 2.418 ร้อยละของความแปรปรวนรวม เท่ากับ 2.844 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .405-.653

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture)

ลำดับ ที่	ตัวแปรสังเกต ได้/ตัวบ่งชี้	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ	ค่าการ รวม
1	Art 1	เข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่าง ต่อเนื่อง	.787	.695
2	Art 3	อนุรักษ์ พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม	.719	.721
3	Art 2	ริเริ่มงานด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่าง สร้างสรรค์	.683	.734
ค่าไอเกน เท่ากับ 2.216				
ร้อยละของความแปรปรวน เท่ากับ 2.607				

จากตารางที่ 16 องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ 3 ตัว มีค่าไอเกน เท่ากับ 2.216 ร้อยละของความแปรปรวนรวม เท่ากับ 2.607 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .683-.787

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency)

ลำดับ ที่	ตัวแปรสังเกต ได้/ตัวบ่งชี้	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ	ค่าการ รวม
1	Competency 3	มีสมรรถนะด้านการป้องกันโรคและเสริมภูมิคุ้มกันโรค เพื่อลดความเจ็บป่วย	.652	.788
2	Competency 5	มีสมรรถนะด้านการรักษาโรคเบื้องต้น ตามข้อบังคับ ของสภาการพยาบาล	.643	.640
3	Competency 4	มีสมรรถนะด้านการฟื้นฟูสภาพบุคคล กลุ่มคน และ ชุมชนให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ	.620	.834
4	Competency 2	มีสมรรถนะด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคคล กลุ่มคน และ ชุมชน ให้สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้	.578	.748
ค่าไอเกน เท่ากับ 1.866				
ร้อยละของความแปรปรวน เท่ากับ 2.195				

จากตารางที่ 17 องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ 4 ตัว มีค่าไอเกน เท่ากับ 1.866 ร้อยละของ
ความแปรปรวนรวม เท่ากับ 2.195 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .578-.652

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ 8 ประสบการณ์ (Experience)

ลำดับ ที่	ตัวแปรสังเกตได้/ ตัวบ่งชี้	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ	ค่าการ รวม
1	Experience 3	มีประสบการณ์ด้านการสอนอย่างน้อย 1 ปีขึ้นไป	.679	.583
2	Experience 5	มีประสบการณ์ด้านการพยาบาลในคลินิกอย่างน้อย 1 ปี (สอนในระดับ ป.ตรี)	.648	.462
3	Experience 6	มีประสบการณ์ด้านการพยาบาลในคลินิกอย่างน้อย 5 ปี (สอนในระดับ ป.โท)	.596	.453
ค่าไอเกน เท่ากับ 1.701				
ร้อยละของความแปรปรวน เท่ากับ 2.001				

จากตารางที่ 18 องค์ประกอบที่ 8 ประสบการณ์ (Experience) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ 3 ตัว มีค่าไอเกน เท่ากับ 1.701 ร้อยละของความแปรปรวนรวม เท่ากับ 2.001 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .596-.679

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การคัดเลือกองค์ประกอบและตัวบ่งชี้มาตรฐาน วิชาชีพอาจารย์พยาบาล

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง (Confirmatory Factor Analysis, CFA) ด้วยโปรแกรมลิสเรล ซึ่งเป็นการวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างเชิงเส้น (Path Analysis) เป็นการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงว่า ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ซึ่งได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis, EFA) ในตอนที่ 2 ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สกัดได้ 8 องค์ประกอบ 83 ตัวบ่งชี้ คือ

องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency) 20 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic) 15 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching) 17 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service)

10 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge) 11 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture) 3 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency)

4 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 8 ประสบการณ์ (Experience) 3 ตัวบ่งชี้

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง (Confirmatory Factor Analysis) ด้วยโปรแกรมลิสเรล จะแสดงค่าสถิติเพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (Chi-square) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index) ประกอบด้วย ค่า GFI (Goodness of Fit Index) และค่า AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index) การวิเคราะห์ในส่วนนี้จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยสัญลักษณ์ อักษรย่อ แทนค่าสถิติ และตัวแปรต่างๆ ผลการตรวจสอบความตรงของตัวแปรตามโมเดลการวัด แสดงด้วยค่าสถิติ และแบบจำลองโมเดล ดังนี้

χ^2 หมายถึง ค่าไค-สแควร์ (Chi-square) สำหรับการทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่า ฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าเป็นศูนย์ ค่าที่เข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าโมเดลสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

R^2 หมายถึง สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (Coefficient of Determination)

X หมายถึง ค่าเฉลี่ย

- b หมายถึง ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
 FS หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ (Factor score Coefficient)
 SE หมายถึง ค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error)
 df หมายถึง องศาอิสระ (Degree of Freedom)

สัญลักษณ์ อักษรย่อของตัวแปรสังเกตได้หรือตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ กำหนดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency) 20 ตัวบ่งชี้

Knowledge 9	หรือ	k9	หมายถึง	มีความรู้ด้านจิตวิทยาสำหรับครู/อาจารย์
Competency 1	หรือ	c1	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์อย่างมีจริยธรรมตามมาตรฐานและกฎหมายวิชาชีพ
Competency 6	หรือ	c6	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านการสอน แนะนำ และให้คำปรึกษาด้านสุขภาพอนามัย
Competency 7	หรือ	c7	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านการติดต่อสื่อสารกับบุคคล ครอบครัว และชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
Competency 8	หรือ	c8	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ สามารถบริหารจัดการตนเองและงานที่รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม
APN 1	หรือ	h1	หมายถึง	มีความสามารถในการพัฒนา จัดการ และกำกับระบบการดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือเฉพาะกลุ่ม หรือเฉพาะโรคอย่างเหมาะสม
APN 2	หรือ	h2	หมายถึง	มีความสามารถในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือกลุ่มเฉพาะ โรคที่มีปัญหาสุขภาพซับซ้อนอย่างมีประสิทธิภาพ
APN 3	หรือ	h3	หมายถึง	มีความสามารถในการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ
APN 4	หรือ	h4	หมายถึง	มีความสามารถในการเสริมสร้างพลังอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ
APN 5	หรือ	h5	หมายถึง	มีความสามารถในการให้คำปรึกษาในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือเฉพาะกลุ่มที่ตนเองเชี่ยวชาญอย่างเหมาะสม
APN 6	หรือ	h6	หมายถึง	มีความสามารถในการสอน ฝึกทักษะ และเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ
APN 7	หรือ	h7	หมายถึง	มีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดี
APN 8	หรือ	h8	หมายถึง	มีความสามารถในการให้เหตุผลทางจริยธรรมและการตัดสินใจเชิงจริยธรรมอย่างเหมาะสมตามหลักจริยธรรม
APN 9	หรือ	h9	หมายถึง	มีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ
APN 10	หรือ	h10	หมายถึง	มีความสามารถในการจัดการและประเมินผลลัพธ์ทางการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง
Ethic 16	หรือ	e16	หมายถึง	ดำรงไว้ซึ่งสมรรถนะในการปฏิบัติการพยาบาล
Ethic 17	หรือ	e17	หมายถึง	ตัดสินใจด้วยความรอบคอบถี่ถ้วน

Ethic 18	หรือ	e18	หมายถึง	พัฒนาวิชาชีพและส่งเสริมมาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาล
Ethic 19	หรือ	e19	หมายถึง	ดำรงไว้ซึ่งความสามัคคีในวิชาชีพ
Ethic 20	หรือ	e20	หมายถึง	เป็นเครือข่ายกับสมาชิกด้านสุขภาพอนามัย

องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic) 15 ตัวบ่งชี้

Ethic 1	หรือ	e1	หมายถึง	มีความซื่อสัตย์ทางวิชาการและไม่นำผลงานผู้อื่นมาเป็นของตน
Ethic 2	หรือ	e2	หมายถึง	ยึดมั่น ยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง
Ethic 3	หรือ	e3	หมายถึง	มีการดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ทั้งทางด้านบุคลิกภาพและความประพฤติ
Ethic 4	หรือ	e4	หมายถึง	สั่งสอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถ พุ่มเท เสียสละ
Ethic 5	หรือ	e5	หมายถึง	ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้
Ethic 6	หรือ	e6	หมายถึง	ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวินัย ด้วยความรับผิดชอบ
Ethic 7	หรือ	e7	หมายถึง	ปฏิบัติงานด้วยเสรีภาพทางวิชาการ
Ethic 8	หรือ	e8	หมายถึง	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ทั้งเชิงวิชาการและวิชาชีพอยู่เสมอ
Ethic 9	หรือ	e9	หมายถึง	มีจรรยาบรรณของนักวิจัย
Ethic 10	หรือ	e10	หมายถึง	ร่วมมือและปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานอย่างกัลยาณมิตร
Ethic 11	หรือ	e11	หมายถึง	รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม
Ethic 12	หรือ	e12	หมายถึง	ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย
Ethic 13	หรือ	e13	หมายถึง	ให้การพยาบาลด้วยความเคารพในศักดิ์ศรี/สิทธิส่วนตัว
Ethic 14	หรือ	e14	หมายถึง	ปกป้องคุ้มครองผู้ป่วยให้ปลอดภัย
Ethic 15	หรือ	e15	หมายถึง	รับผิดชอบในการตัดสินใจและให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยอย่างเหมาะสม

องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching) 17 ตัวบ่งชี้

Competency 9	หรือ	c9	หมายถึง	มีสมรรถนะในการนำผลงานวิจัยหรือหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
Competency 10	หรือ	c10	หมายถึง	มีสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพ
Competency 11	หรือ	c11	หมายถึง	มีสมรรถนะในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
Competency 12	หรือ	c12	หมายถึง	มีสมรรถนะในการพัฒนาวิชาชีพให้มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง
Teaching 1	หรือ	t1	หมายถึง	มีการเตรียมการสอนและวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบให้สามารถปฏิบัติอย่างได้ผลจริง
Teaching 2	หรือ	t2	หมายถึง	มีการแสวงหาความรู้และใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาการ

				สอนอย่างเหมาะสม
Teaching 3	หรือ	t3	หมายถึง	มีความสามารถผลิตเอกสารประกอบการสอน เอกสารคำสอนที่มีคุณภาพ
Teaching 4	หรือ	t4	หมายถึง	มีความสามารถสอนให้ผู้เรียนรู้จักการคิด วิเคราะห์ วิจารณ์ในวิชาที่สอนตามความต้องการของผู้เรียน
Teaching 5	หรือ	t5	หมายถึง	มีความสามารถใช้เทคนิควิธีการสอนหลากหลาย
Teaching 6	หรือ	t6	หมายถึง	มีความสามารถให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง
Teaching 7	หรือ	t7	หมายถึง	มีความสามารถสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการพยาบาล
Teaching 8	หรือ	t8	หมายถึง	มีความสามารถในการแนะนำแหล่งความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติม
Teaching 9	หรือ	t9	หมายถึง	มีความสามารถจัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์ตามความเหมาะสม
Teaching 10	หรือ	t10	หมายถึง	มีความสามารถในการใช้สื่อการสอนและอุปกรณ์ช่วยสอนที่เหมาะสม
Teaching 11	หรือ	t11	หมายถึง	มีความสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียนหลากหลายวิธีตามความเหมาะสม
Teaching 12	หรือ	t12	หมายถึง	มีความสามารถในการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
Teaching 13	หรือ	t13	หมายถึง	มีความสามารถสร้างกิจกรรม/โอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service) 10 ตัวบ่งชี้

Research 1	หรือ	r1	หมายถึง	มีการแต่งหรือเรียบเรียงตำรา หนังสือ หรือบทความทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง
Research 2	หรือ	r2	หมายถึง	มีการผลิตสิ่งประดิษฐ์หรืองานสร้างสรรค์ในการพัฒนาคุณภาพการพยาบาล
Research 3	หรือ	r3	หมายถึง	มีความสามารถด้านกระบวนการวิจัยอย่างดี
Research 4	หรือ	r4	หมายถึง	ได้รับเงินทุนสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์จากภายในและ/หรือภายนอกอย่างต่อเนื่อง
Research 5	หรือ	r5	หมายถึง	มีผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง
Research 6	หรือ	r6	หมายถึง	มีผลงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ในฐานข้อมูลระดับชาติ

				หรือระดับนานาชาติ
Research 7	หรือ	r7	หมายถึง	มีการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาหรือนวัตกรรม
Service 1	หรือ	s1	หมายถึง	นำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการบริการทางวิชาการแก่สังคมเช่น อาจารย์พิเศษ วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ฯลฯ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
Service 2	หรือ	s2	หมายถึง	เป็นที่ปรึกษาเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ภายนอกสถาบัน
Service 3	หรือ	s3	หมายถึง	เป็นกรรมการวิชาชีพในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ

องค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge) 11 ตัวบ่งชี้

Experience 2	หรือ	exp2	หมายถึง	มีคุณวุฒิการศึกษาระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาโทสาขาการพยาบาลหรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง
Experience 4	หรือ	exp4	หมายถึง	ได้รับการอบรมด้านการเรียนการสอนในสาขาการพยาบาล
Knowledge 1	หรือ	k1	หมายถึง	มีความรู้ด้านศาสตร์และเนื้อหาการสอนเป็นอย่างดี
Knowledge 2	หรือ	k2	หมายถึง	มีความรู้ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย
Knowledge 3	หรือ	k3	หมายถึง	มีความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
Knowledge 4	หรือ	k4	หมายถึง	มีความรู้ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาที่หลากหลาย
Knowledge 5	หรือ	k5	หมายถึง	มีความรู้ด้านการใช้ภาษาไทยระดับดีมาก
Knowledge 6	หรือ	k6	หมายถึง	มีความรู้ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศระดับดีขึ้นไป
Knowledge 7	หรือ	k7	หมายถึง	มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
Knowledge 8	หรือ	k8	หมายถึง	มีความรู้ด้านการวิจัยทางการพยาบาลและสาขาที่เกี่ยวข้อง
Knowledge 10	หรือ	k10	หมายถึง	มีความรู้ด้านความเป็นครู/อาจารย์

องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture) 3 ตัวบ่งชี้

Art 1	หรือ	a1	หมายถึง	เข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างต่อเนื่อง
Art 2	หรือ	a2	หมายถึง	ริเริ่มงานด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างสร้างสรรค์
Art 3	หรือ	a3	หมายถึง	อนุรักษ์ พัฒนา และส่งเสริมเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency) 4 ตัวบ่งชี้

Competency 2	หรือ	c2	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชน ให้สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้
Competency 3	หรือ	c3	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านการป้องกันโรคและเสริมภูมิคุ้มกันโรคเพื่อลดความเจ็บป่วย
Competency 4	หรือ	c4	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านการฟื้นฟูสภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชน ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ
Competency 5	หรือ	c5	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านการรักษาโรคเบื้องต้น ตามข้อบังคับของสภาการพยาบาล

องค์ประกอบที่ 8 ประสบการณ์ (Experience) 3 ตัวบ่งชี้

Experience 3	หรือ	exp3	หมายถึง	มีประสบการณ์ด้านการสอนอย่างน้อย 1 ปีขึ้นไป
Experience 5	หรือ	exp5	หมายถึง	มีประสบการณ์ด้านการพยาบาลในคลินิกอย่างน้อย 1 ปี (สอนในระดับ ป.ตรี)
Experience 6	หรือ	exp6	หมายถึง	มีประสบการณ์ด้านการพยาบาลในคลินิกอย่างน้อย 5 ปี (สอนในระดับ ป.โท)

สัญลักษณ์/อักษรย่อของแต่ละองค์ประกอบ

COMPET	หมายถึง	องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency)
ETHIC	หมายถึง	องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic)
TEACH	หมายถึง	องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching)
RES	หมายถึง	องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service)
KNOWL	หมายถึง	องค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge)
ART	หมายถึง	องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture)
HPCOM	หมายถึง	องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency)
EXP	หมายถึง	องค์ประกอบที่ 8 ประสบการณ์ (Experience)

ตารางที่ 19 ผลการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency): COMPET

ตัวแปรสังเกตได้/ ตัวบ่งชี้	ตัวแปรสังเกตได้/ ตัวบ่งชี้	เมตริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	เมตริกซ์สัมประสิทธิ์ คะแนนองค์ประกอบ (FS)
		สัมประสิทธิ์ (b)	SE	t		
Knowledge 9	k9	1.64	0.15	11.10**	0.41	-2.55
Competency 1	c1	1.27	0.11	11.28**	0.41	0.61
Competency 6	c6	5.20	0.35	14.85**	0.63	1.61
Competency 7	c7	2.67	0.21	12.54**	0.49	1.89
Competency 8	c8	0.40	0.03	12.38**	0.48	-23.65
APN 1	h1	3.70	0.26	14.12**	0.57	-0.88
APN 2	h2	3.69	0.26	14.05**	0.57	0.36
APN 3	h3	0.89	0.06	15.50**	0.66	-4.65
APN 4	h4	2.28	0.15	15.20**	0.64	1.22
APN 5	h5	0.77	0.05	16.75**	0.72	-4.53
APN 6	h6	1.21	0.07	18.14**	0.81	-0.15
APN 7	h7	0.76	0.04	16.96**	0.74	20.45
APN 8	h8	1.49	0.09	15.82**	0.68	-11.79
APN 9	h9	1.09	0.06	19.15**	0.86	12.78
APN 10	h10	1.08	0.06	17.85**	0.79	-7.78
Ethic 16	e16	1.72	0.14	12.31**	0.48	-4.28
Ethic 17	e17	1.87	0.14	13.64**	0.56	13.23
Ethic 18	e18	1.75	0.14	12.79**	0.51	-7.45
Ethic 19	e19	0.93	0.08	12.11**	0.47	-0.76
Ethic 20	e20	2.54	0.24	10.68**	0.38	0.81

$\chi^2 = 92.68$ df = 73 P-value = 0.05989 RMSEA = 0.033 GFI = 0.34 AGFI = 0.90

** (P<.01)

จากตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง พบว่า โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency): COMPET มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 92.68$, df = 73, P-value = 0.05989, RMSEA = 0.033, GFI = 0.34, AGFI = 0.90) น้ำหนักองค์ประกอบส่วนใหญ่มีค่าใกล้เคียงกัน ยกเว้นตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ Competency 6 ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูง เท่ากับ 5.20 และ Competency 8 ที่มีน้ำหนัก

องค์ประกอบต่ำ เท่ากับ 0.40 ตัวแปรแฝงองค์ประกอบสมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency) สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ทั้ง 20 ตัวแปร

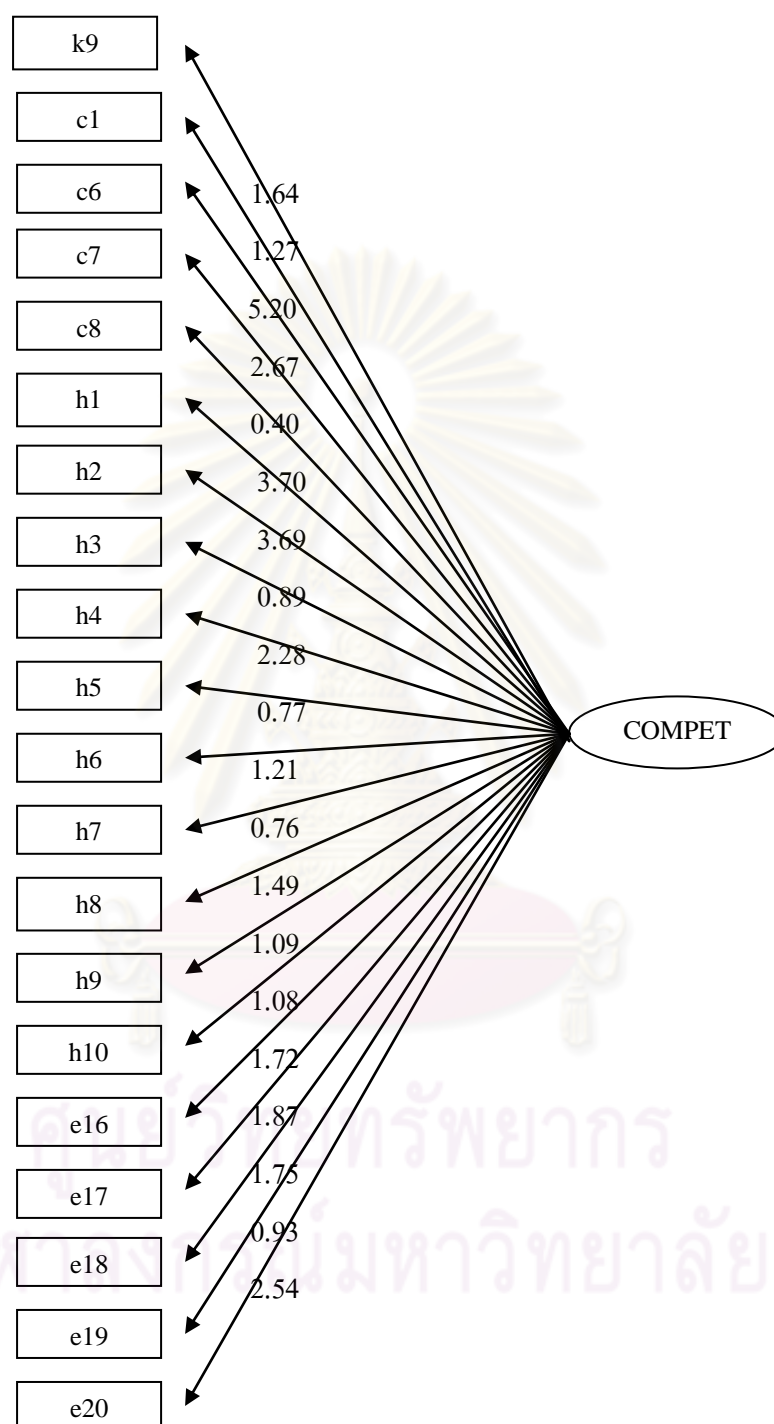
ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ทุกตัว มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$) โดยมีค่าทั้งที่เป็นบวกและเป็นลบ ตัวแปรสังเกตได้ที่จะเป็นตัวบ่งชี้องค์ประกอบสมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency) ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมาก 3 อันดับแรก คือ 1) มีสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ สามารถบริหารจัดการตนเองและงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสม (Competency 8, c8, FS = 23.65) 2) มีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดี (APN 7, h7, FS = 20.45) และ 3) ตัดสินใจด้วยความรอบคอบถี่ถ้วน (Ethic 17, e17, FS = 13.23)

ค่าสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบสมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency) คิดเป็นร้อยละ 38 ถึงร้อยละ 86 ตัวแปรสังเกตได้ที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) หรือสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ ที่สามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency) สูง 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับดังนี้ 1) มีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ (APN 9, h9, $R^2 = 0.86$) 2) ความสามารถในการสอน ฝึกทักษะ และเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ (APN 6, h6, $R^2 = 0.81$) และ 3) มีความสามารถในการจัดการและประเมินผลลัพธ์ทางการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง (APN 10, h10, $R^2 = 0.76$)

ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบสามารถสร้างสมการองค์ประกอบสมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency): COMPET ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{COMPET} = & -2.55^{**}(k9) + 0.61^{**}(c1) + 1.61^{**}(c6) + 1.89^{**}(c7) - 23.65^{**}(c8) \\ & - 0.88^{**}(h1) + 0.36^{**}(h2) - 4.65^{**}(h3) + 1.229^{**}(h4) - 4.53^{**}(h5) - 0.15^{**}(h6) + 20.45^{**}(h7) \\ & - 11.79^{**}(h8) + 12.78^{**}(h9) - 7.78^{**}(h10) - 4.28^{**}(e16) + 13.23^{**}(e17) - 7.45^{**}(e18) \\ & - 0.76^{**}(e19) + 0.81^{**}(e20) \end{aligned}$$

** $P < .01$

Chi-Square = 92.68, df = 73, P-value = 0.05989, RMSEA = 0.033

ภาพที่ 3 โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency): COMPET

ตารางที่ 20 ผลการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic): ETHIC

ตัวแปรสังเกตได้/ ตัวบ่งชี้	เมตริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	เมตริกซ์สัมประสิทธิ์ คะแนนองค์ประกอบ (FS)	
	สัมประสิทธิ์ (b)	SE	t			
Ethic 1	e1	1.30	0.10	12.69**	0.50	0.01
Ethic 2	e2	2.37	0.15	15.36**	0.65	0.04
Ethic 3	e3	0.99	0.07	14.14**	0.57	-0.06
Ethic 4	e4	0.79	0.05	16.21**	0.70	0.11
Ethic 5	e5	0.89	0.05	19.43**	0.87	0.29
Ethic 6	e6	0.91	0.04	20.18**	0.91	0.38
Ethic 7	e7	1.13	0.08	13.44**	0.53	0.01
Ethic 8	e8	0.60	0.04	14.93**	0.62	-0.02
Ethic 9	e9	0.95	0.07	14.57**	0.60	-0.01
Ethic 10	e10	0.64	0.04	16.68**	0.72	0.00
Ethic 11	e11	0.63	0.04	17.46**	0.76	-0.04
Ethic 12	e12	2.23	0.14	16.25**	0.71	0.12
Ethic 13	e13	1.42	0.09	15.57**	0.66	0.04
Ethic 14	e14	1.43	0.09	15.73**	0.67	0.01
Ethic 15	e15	6.55	0.51	12.80**	0.50	0.00

$\chi^2 = 62.61$ df = 60 P-value = 0.38371 RMSEA = 0.013 GFI = 0.97 AGFI = 0.94

** (P<.01)

จากตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง พบว่า โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic): ETHIC มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 62.61$, df = 60, P-value = 0.38371, RMSEA = 0.013, GFI = 0.97, AGFI = 0.94) น้ำหนักองค์ประกอบส่วนใหญ่มีค่าใกล้เคียงกัน ยกเว้นตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ Ethic 15 ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูง เท่ากับ 6.55 และ Ethic 8 ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบต่ำ เท่ากับ 0.60 ตัวแปรแฝงองค์ประกอบจริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic) สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ ทั้ง 15 ตัวแปร

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติ (P<.01) โดยมีค่าทั้งที่เป็นบวกและเป็นลบ ตัวแปรสังเกตได้ที่จะเป็นตัวบ่งชี้องค์ประกอบจริยธรรมและ

จรรยาบรรณ (Ethic) ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมาก 3 อันดับแรก คือ 1) ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวินัย ด้วยความรับผิดชอบ (Ethic 6, e6, FS = 0.38) 2) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ (Ethic 5, e5, FS = 0.29) และ 3) ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย (Ethic 12, e12, FS = 0.12)

ค่าสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบจริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic) คิดเป็นร้อยละ 50 ถึงร้อยละ 91 ตัวแปรสังเกตได้ที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) หรือ สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ ที่สามารถอธิบายขององค์ประกอบจริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic) สูง 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับดังนี้ 1) ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวินัย ด้วยความรับผิดชอบ (Ethic 6, e6, $R^2 = 0.91$) 2) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ (Ethic 5, e5, $R^2 = 0.87$) และ 3) รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม (Ethic 11, e11, $R^2 = 0.76$)

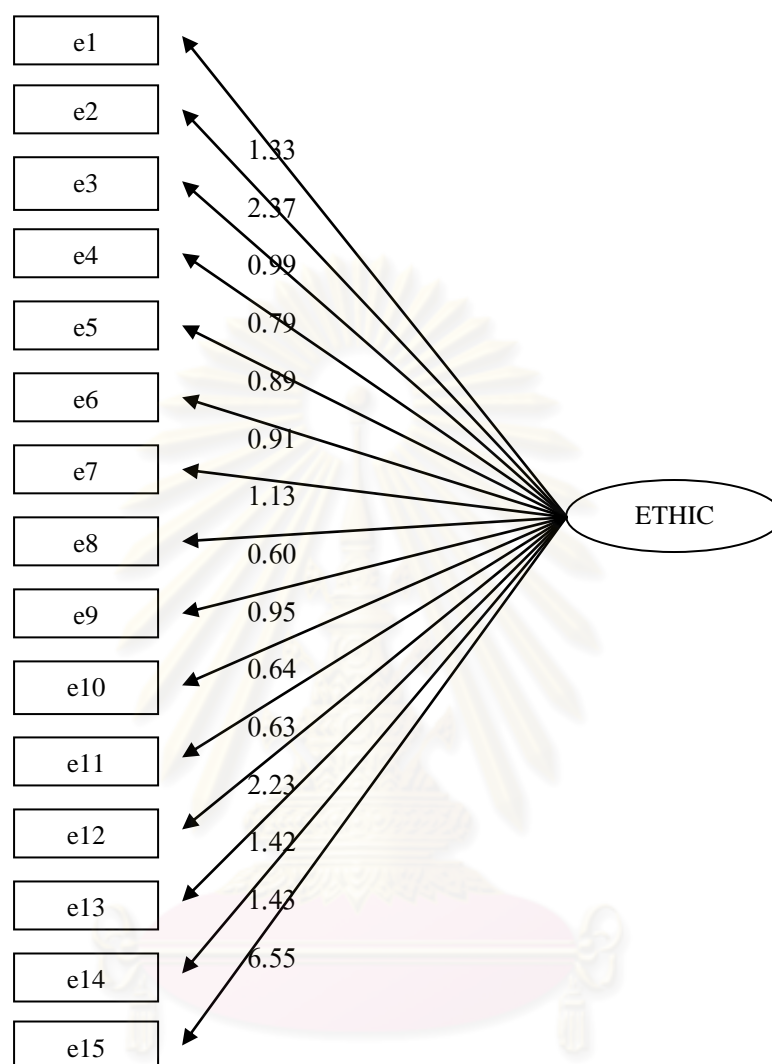
ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบสามารถสร้างสมการองค์ประกอบจริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic): ETHIC ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ETHIC} = & -0.01^{**}(e1) + 0.04^{**}(e2) - 0.06^{**}(e3) + 0.11^{**}(e4) + 0.29^{**}(e5) + 0.38^{**}(e6) \\ & + 0.01^{**}(e7) - 0.02^{**}(e8) - 0.01^{**}(e9) - 0.00^{**}(e10) - 0.04^{**}(e11) + 0.12^{**}(e12) - 0.04^{**}(e13) \\ & + 0.01^{**}(e14) - (e15) \end{aligned}$$

** P<.01

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Chi-Square = 62.61, df = 60, P-value = 0.38371, RMSEA = 0.013

ภาพที่ 4 โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic): ETHIC

ตารางที่ 21 ผลการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching): TEACH

ตัวแปรสังเกตได้/ ตัวบ่งชี้	เมตริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	เมตริกซ์สัมประสิทธิ์ คะแนนองค์ประกอบ (FS)	
	สัมประสิทธิ์ (b)	SE	t			
Competency 9	c9	0.64	0.05	14.03**	0.58	0.29
Competency 10	c10	0.56	0.04	12.76**	0.50	0.05
Competency 11	c11	0.59	0.04	13.57**	0.55	-0.22
Competency 12	c12	0.52	0.04	14.49**	0.60	0.15
Teaching 1	t1	0.52	0.03	16.23**	0.70	0.80
Teaching 2	t2	0.44	0.03	13.26**	0.53	-0.12
Teaching 3	t3	0.44	0.04	11.51**	0.43	-0.26
Teaching 4	t4	0.59	0.04	14.86**	0.62	0.01
Teaching 5	t5	0.58	0.04	15.88**	0.68	0.17
Teaching 6	t6	0.56	0.03	16.81**	0.73	0.59
Teaching 7	t7	0.64	0.04	16.42**	0.71	-0.04
Teaching 8	t8	0.57	0.03	16.41**	0.70	0.21
Teaching 9	t9	0.47	0.03	17.46**	0.76	-0.32
Teaching 10	t10	0.78	0.05	16.72**	0.72	0.38
Teaching 11	t11	0.62	0.03	19.02**	0.84	-0.07
Teaching 12	t12	0.57	0.03	16.51**	0.71	-0.12
Teaching 13	t13	0.59	0.04	16.44**	0.70	0.05

$\chi^2 = 81.01$ df = 62 P-value = 0.05295 RMSEA = 0.035 GFI = 0.96 AGFI = 0.91

** (P<.01)

จากตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ห้้องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง พบว่า โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching): TEACH มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 81.01$, df = 62, P-value = 0.05295, RMSEA = 0.035, GFI = 0.96, AGFI = 0.91) น้ำหนักองค์ประกอบส่วนใหญ่มีค่าใกล้เคียงกัน โดยมีค่าระหว่าง 0.44 - 0.78 ตัวแปรแฝงองค์ประกอบการสอน (Teaching) สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ทั้ง 17 ตัวแปร

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติ (P<.01) โดยมีค่าทั้งที่เป็นบวกและเป็นลบ ตัวแปรสังเกตได้ที่จะเป็นตัวบ่งชี้การสอน (Teaching) ที่มีค่า

น้ำหนักความสำคัญมาก 3 อันดับแรก คือ 1) มีการเตรียมการสอนและวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบให้สามารถปฏิบัติอย่างได้ผลจริง (Teaching 1, t1, FS = 0.80) 2) มีความสามารถให้ผู้เรียนเห็นความ สัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง (Teaching 6, t6, FS = 0.59) และ 3) มีความสามารถในการใช้สื่อการสอนและอุปกรณ์ช่วยสอนที่เหมาะสม (Teaching 10, t10, FS = 0.38)

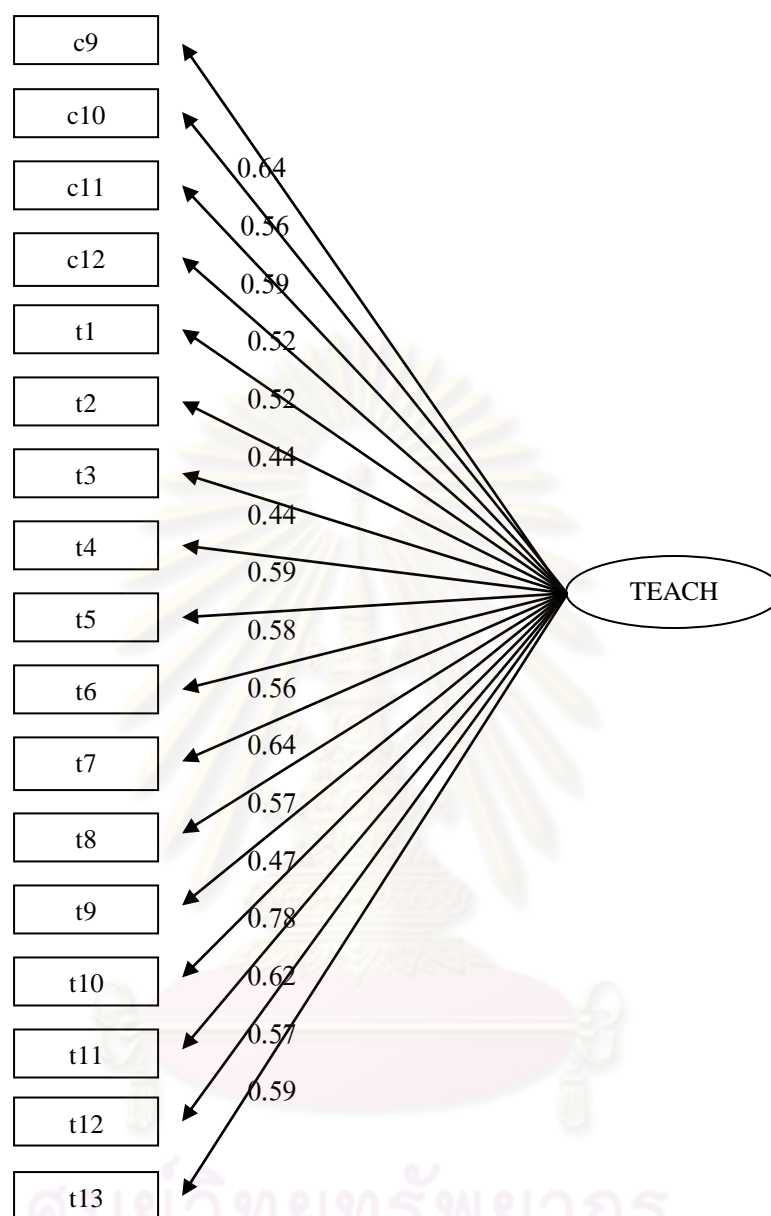
ค่าสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบการสอน (Teaching) คิดเป็นร้อยละ 43 ถึงร้อยละ 84 ตัวแปรสังเกตได้ที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) หรือสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ที่สามารถอธิบายองค์ประกอบการสอน (Teaching) สูง 3 อันดับแรกเรียงตามลำดับดังนี้ 1) มีความสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียนหลากหลายวิธีตามความเหมาะสม (Teaching 11, t11, $R^2 = 0.84$) 2) มีความสามารถจัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์ตามความเหมาะสม (Teaching 9, t9, $R^2 = 0.76$) และ 3) มีความสามารถให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง (Teaching 6, t6, $R^2 = 0.73$)

ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบสามารถสร้างสมการองค์ประกอบการสอน (Teaching): TEACH ได้ดังนี้

$$\text{TEACH} = 0.29^{**}(c9) + 0.05^{**}(c10) - 0.22^{**}(c11) + 0.15^{**}(c12) + 0.80^{**}(t1) - 0.12^{**}(t2) - 0.26^{**}(t3) + 0.01^{**}(t4) + 0.17^{**}(t5) + 0.59^{**}(t6) - 0.04^{**}(t7) + 0.21^{**}(t8) - 0.32^{**}(t9) + 0.38^{**}(t10) - 0.07^{**}(t11) - 0.12^{**}(t12) + 0.05^{**}(t13)$$

** $P < .01$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Chi-Square = 81.01, df = 62, P-value = 0.05295, RMSEA = 0.035

ภาพที่ 5 โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching): TEACH

ตารางที่ 22 ผลการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและ
บริการวิชาการ (Research and Academic Service): RES

ตัวแปรสังเกตได้/ ตัวบ่งชี้	เมตริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	เมตริกซ์สัมประสิทธิ์ คะแนนองค์ประกอบ (FS)	
	สัมประสิทธิ์ (b)	SE	t			
Research 1	r1	2.03	0.14	14.78**	0.65	0.03
Research 2	r2	1.74	0.13	13.24**	0.58	0.12
Research 3	r3	2.01	0.14	14.54**	0.63	0.04
Research 4	r4	1.23	0.08	14.87**	0.65	0.08
Research 5	r5	1.42	0.09	16.51**	0.74	0.19
Research 6	r6	2.20	0.15	14.47**	0.63	0.04
Research 7	r7	1.72	0.14	12.30**	0.49	0.03
Service 1	s1	1.93	0.17	11.62**	0.45	0.03
Service 2	s2	1.05	0.11	9.67**	0.34	-0.02
Service 3	s3	1.48	0.14	10.66**	0.39	0.03

$\chi^2 = 29.60$ df = 20 P-value = 0.07659 RMSEA = 0.044 GFI = 0.98 AGFI = 0.94

** (P<.01)

จากตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง พบว่า โมเดลการวัดตัวแปร
แฝงองค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service): RES มีความ
สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 29.60$, df = 20, P-value = 0.07659, RMSEA = 0.044, GFI =
0.98, AGFI = 0.94) น้ำหนักองค์ประกอบส่วนใหญ่มีค่าใกล้เคียงกัน โดยมีค่าระหว่าง 1.05 – 2.20
ตัวแปรแฝงองค์ประกอบการวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service) สามารถวัด
ได้จากตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ทั้ง 10 ตัวแปร

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติ (P<.01)
โดยมีค่าทั้งที่เป็นบวกและเป็นลบ ตัวแปรสังเกตได้ที่จะเป็นตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบการวิจัยและ
บริการวิชาการ (Research and Academic Service) ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมาก 3 อันดับแรก คือ
1) มีผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง (Research 5, r5, FS = 0.19) 2) มี
การผลิตสิ่งประดิษฐ์หรืองานสร้างสรรค์ในการพัฒนาคุณภาพการพยาบาล (Research 2, r2, FS =
0.12) และ 3) ได้รับเงินทุนสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์จากภายในและ/หรือภายนอกอย่าง
ต่อเนื่อง (Research 4, r4, FS = 0.08)

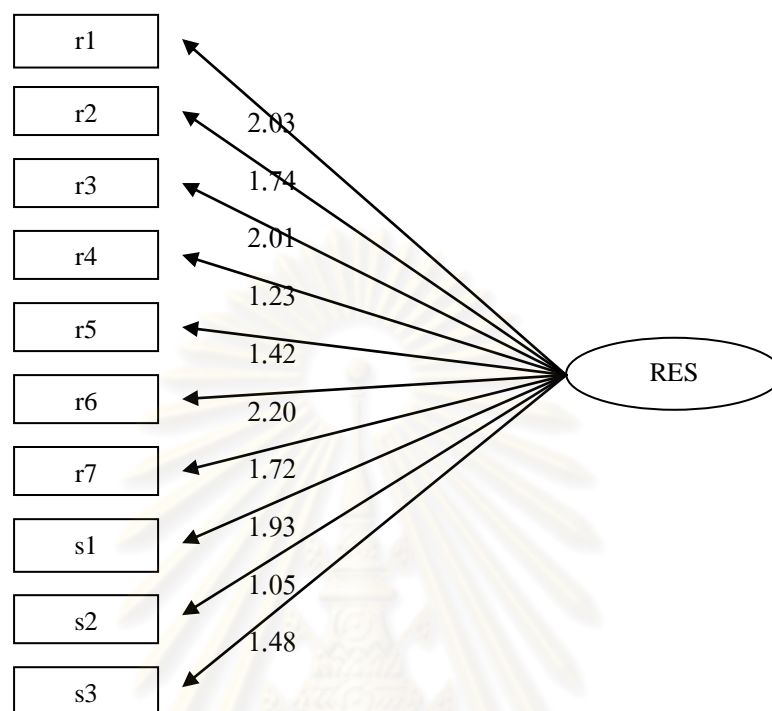
ค่าสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบการวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service) คิดเป็นร้อยละ 34 ถึงร้อยละ 74 ตัวแปรสังเกตได้ที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) หรือสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ ที่สามารถอธิบายองค์ประกอบการวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service) สูง 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับดังนี้ คือ 1) มีผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง (Research 5, r_5 , $R^2 = 0.74$) 2) มีการแต่งหรือเรียบเรียงตำรา หนังสือหรือบทความทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง (Research 1, r_1 , $R^2 = 0.65$) เท่ากับ ได้รับเงินทุนสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์จากภายในและ/หรือภายนอกอย่างต่อเนื่อง (Research 4, r_4 , $R^2 = 0.65$) และ 3) มีความสามารถด้านกระบวนการวิจัยอย่างดี (Research 3, r_3 , $R^2 = 0.63$) เท่ากับมีผลงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ในฐานข้อมูลระดับชาติหรือระดับนานาชาติ (Research 6, r_6 , $R^2 = 0.63$)

ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบสามารถสร้างสมการองค์ประกอบวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service): RES ได้ดังนี้

$$RES = 0.03^{**}(r_1) + 0.12^{**}(r_2) + 0.04^{**}(r_3) + 0.08^{**}(r_4) + 0.19^{**}(r_5) + 0.04^{**}(r_6) + 0.03^{**}(r_7) + 0.03^{**}(s_1) - 0.02^{**}(s_2) + 0.03^{**}(s_3)$$

** $P < .01$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Chi-Square = 29.60, df = 20, P-value = 0.07659, RMSEA = 0.044

ภาพที่ 6 โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service): RES

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 ผลการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge): KNOWL

ตัวแปรสังเกตได้/ ตัวบ่งชี้	เมตริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	เมตริกซ์สัมประสิทธิ์ คะแนนองค์ประกอบ (FS)	
	สัมประสิทธิ์ (b)	SE	t			
Experience 2	exp2	0.97	0.16	6.14**	0.15	0.01
Experience 4	exp4	0.76	0.10	7.41**	0.21	0.00
Knowledge 1	k1	1.18	0.09	12.58**	0.50	0.04
Knowledge 2	k2	2.38	0.24	9.84**	0.34	-0.01
Knowledge 3	k3	1.74	0.17	10.36**	0.39	0.01
Knowledge 4	k4	0.69	0.05	12.72**	0.51	0.05
Knowledge 5	k5	1.52	0.11	13.72**	0.59	0.18
Knowledge 6	k6	0.84	0.05	16.16**	0.71	0.09
Knowledge 7	k7	0.57	0.04	15.17**	0.65	0.13
Knowledge 8	k8	1.23	0.07	16.51**	0.75	0.34
Knowledge 10	k10	3.79	0.39	9.78**	0.33	0.00

$\chi^2 = 37.48$ df = 25 P-value = 0.05200 RMSEA = 0.045 GFI = 0.97 AGFI = 0.93

** (P<.01)

จากตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง พบว่า โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge): KNOWL มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 37.48$, df = 25, P-value = 0.05200, RMSEA = 0.045, GFI = 0.97, AGFI = 0.93) น้ำหนักองค์ประกอบส่วนใหญ่มีค่าใกล้เคียงกัน ยกเว้นตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ Knowledge 10 ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูง เท่ากับ 3.79 และ Knowledge 7 ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบต่ำ เท่ากับ 0.57 ตัวแปรแฝงองค์ประกอบคุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge) สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ทั้ง 11 ตัวแปร

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติ (P<.01) โดยมีค่าทั้งที่เป็นบวกและเป็นลบ ตัวแปรสังเกตได้ที่จะเป็นตัวบ่งชี้องค์ประกอบคุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge) ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมาก 3 อันดับแรก คือ 1) มีความรู้ด้านการวิจัยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้อง (Knowledge 8, k8, FS = 0.34) 2) มีความรู้ด้านการใช้ภาษาไทยระดับดีมาก (Knowledge 5, k5, FS = 0.18) และ 3) มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา (Knowledge 7, k7, FS = 0.13)

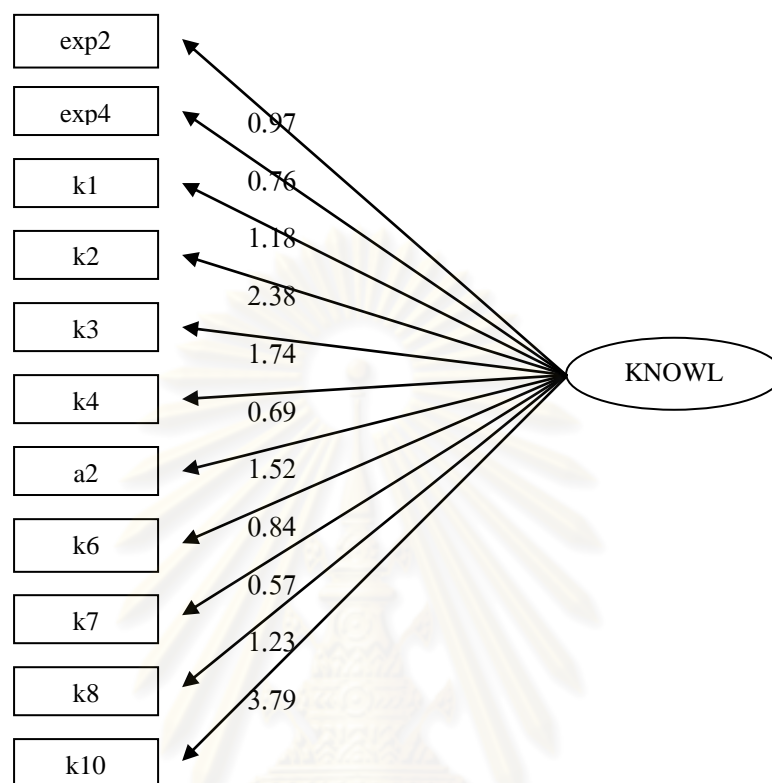
ค่าสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบคุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge) คิดเป็นร้อยละ 15 ถึงร้อยละ 75 ตัวแปรสังเกตได้ที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) หรือสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ ที่สามารถอธิบายขององค์ประกอบคุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge) สูง 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับดังนี้ คือ 1) มีความรู้ด้านการวิจัยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้อง (Knowledge 8, k_8 , $R^2 = 0.75$) 2) มีความรู้ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศระดับดีขึ้นไป (Knowledge 6, k_6 , $R^2 = 0.71$) และ 3) มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา (Knowledge 7, k_7 , $R^2 = 0.65$)

ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนขององค์ประกอบสามารถสร้างสมการองค์ประกอบคุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge): KNOWL ได้ดังนี้

$$\text{KNOWL} = 0.01^{**}(\text{exp}2) + (\text{exp}4) + 0.04^{**}(k1) - 0.01^{**}(k2) + 0.01^{**}(k3) + 0.05^{**}(k4) + 0.18^{**}(k5) + 0.09^{**}(k6) + 0.13^{**}(k7) + 0.34^{**}(k8) + (k10)$$

** $P < .01$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Chi-Square = 37.48, df = 25, P-value = 0.05200, RMSEA = 0.045

ภาพที่ 7 โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge): KNOWL

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 ผลการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture): ART

ตัวแปรสังเกตได้/ ตัวบ่งชี้	เมตริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	เมตริกซ์สัมประสิทธิ์ คะแนนองค์ประกอบ (FS)
	สัมประสิทธิ์ (b)	SE	t		
Art 1	a1	1.29	0.09	13.62**	0.58
Art 2	a2	1.41	0.08	16.57**	0.77
Art 3	a3	1.61	0.09	17.31**	0.82

$\chi^2 = 0$ df = 0 P-value = 1.0000 RMSEA = 0.000 The Model is Saturated, the Fit is Perfect !

** (P<.01)

จากตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง พบว่า โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture): ART มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มาก ($\chi^2 = 0$, df = 0, P-value = 1.0000, RMSEA = 0.000) น้ำหนักองค์ประกอบมีค่าใกล้เคียงกัน โดยมีค่าระหว่าง 1.29–1.61 ตัวแปรแฝงองค์ประกอบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture) สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ทั้ง 3 ตัวแปร

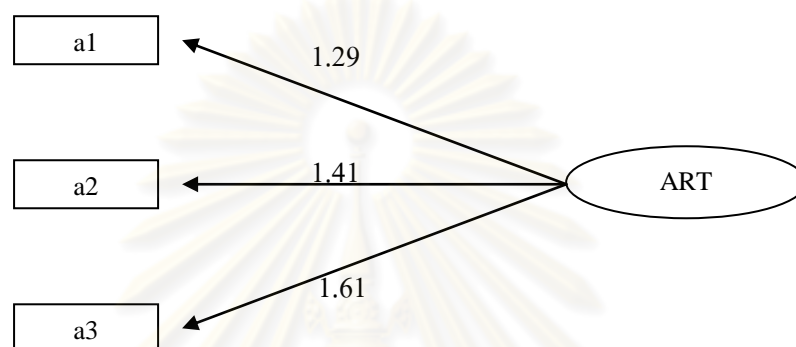
ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติ (P<.01) โดยมีค่าที่เป็นบวก ตัวแปรสังเกตได้ที่จะเป็นตัวบ่งชี้องค์ประกอบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture) ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ อนุรักษ์ พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรม (Art 3, a3, FS = 0.27) รองลงมา คือ ริเริ่มงานด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างสร้างสรรค์ (Art 2, a2, FS = 0.23) และเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างต่อเนื่อง (Art 1, a1, FS = 0.10) ตามลำดับ

ค่าสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture) คิดเป็นร้อยละ 58 ถึงร้อยละ 82 ตัวแปรสังเกตได้ที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²) หรือสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ ที่สามารถอธิบายองค์ประกอบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture) สูงเป็นอันดับแรก คือ อนุรักษ์ พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรม (Art 3, a3, R² = 0.82) รองลงมา คือ ริเริ่มงานด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างสร้างสรรค์ (Art 2, a2, R² = 0.77) และเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างต่อเนื่อง (Art 1, a1, R² = 0.58) ตามลำดับ

ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบสามารถสร้างสมการองค์ประกอบทำนุบำรุง
ศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture): ART ได้ดังนี้

$$ART = 0.10^{**}(a1) + 0.23^{**}(a2) + 0.27^{**}(a3)$$

** P<.01

Chi-Square = 0.00, df = 0, P-value = 1.00000, RMSEA = 0.000

ภาพที่ 8 โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture): ART

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 ผลการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการ
สร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency): HPCOM

ตัวแปรสังเกตได้/ ตัวบ่งชี้	เมตริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	เมตริกซ์สัมประสิทธิ์ คะแนนองค์ประกอบ (FS)
	สัมประสิทธิ์ (b)	SE	t		
Competency 2 c2	4.39	0.24	18.12**	0.80	0.02
Competency 3 c3	8.70	0.41	21.38**	0.96	0.06
Competency 4 c4	5.84	0.28	21.17**	0.95	0.07
Competency 5 c5	2.80	0.20	14.15**	0.58	0.01

$\chi^2 = 0.87$ df = 2 P-value = 0.64883 RMSEA = 0.000 GFI = 1.00 AGFI = 0.99

** (P<.01)

จากตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง พบว่า โมเดลการวัดตัวแปร
แฝงองค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency): HPCOM
มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 0.87$, df = 2, P-value = 0.64883, RMSEA = 0.000,
GFI = 1.00, AGFI = 0.99) น้ำหนักองค์ประกอบส่วนใหญ่มีค่าใกล้เคียงกัน ยกเว้นตัวแปรสังเกตได้/
ตัวบ่งชี้ Competency 3 ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูง เท่ากับ 8.70 และ Competency 5 ที่มีน้ำหนัก
องค์ประกอบต่ำ เท่ากับ 2.80 ตัวแปรแฝงองค์ประกอบสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health
Promotion Competency) สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัวแปร

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติ (P<.01)
โดยมีค่าที่เป็นบวก ตัวแปรสังเกตได้ที่จะเป็นตัวบ่งชี้องค์ประกอบสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ
(Health Promotion Competency) ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ มีสมรรถนะด้านการฟื้นฟู
สภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชน ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ (Competency 4, c4,
FS = 0.07) รองลงมา คือ มีสมรรถนะด้านการป้องกันโรคและเสริมภูมิคุ้มกันโรค เพื่อลดความ
เจ็บป่วย (Competency 3, c3, FS = 0.06) และ มีสมรรถนะด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคคล กลุ่มคน
และชุมชน ให้สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้ (Competency 2, c2, FS = 0.02) ตามลำดับ

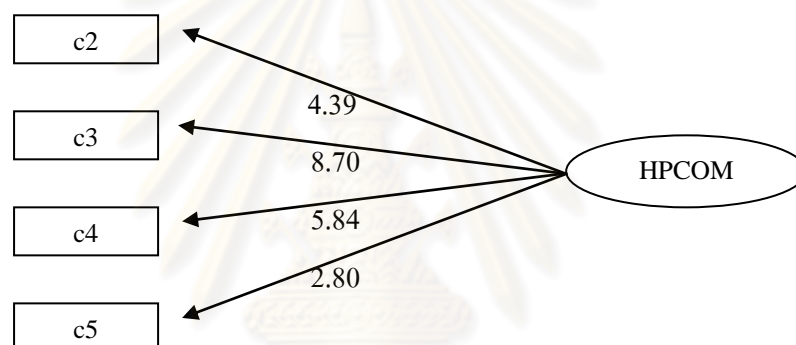
ค่าสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วย องค์ประกอบสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ
(Health Promotion Competency) คิดเป็นร้อยละ 58 ถึงร้อยละ 96 ตัวแปรสังเกตได้ที่มีสัมประสิทธิ์
การพยากรณ์ (R²) หรือสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ ที่สามารถอธิบายองค์ประกอบ
สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency) สูงเป็นอันดับแรก คือ มี
สมรรถนะด้านการป้องกันโรคและเสริมภูมิคุ้มกันโรค เพื่อลดความเจ็บป่วย (Competency 3, c3, R²

= 0.96) รองลงมา คือ มีสมรรถนะด้านการฟื้นฟูสภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชน ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ (Competency 4, c4, $R^2 = 0.95$) และ มีสมรรถนะด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชน ให้สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้ (Competency 2, c2, $R^2 = 0.80$) ตามลำดับ

ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบสามารถสร้างสมการองค์ประกอบสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency): HPCOM ได้ดังนี้

$$\text{HPCOM} = 0.02^{**}(c2) + 0.06^{**}(c3) + 0.07^{**}(c4) + 0.01^{**}(c5)$$

** $P < .01$

Chi-Square = 0.87, df = 2, P-value = 0.64883, RMSEA = 0.000

ภาพที่ 9 โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency): HPCOM

ตารางที่ 26 ผลการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 8 ประสบการณ์ (Experience): EXP

ตัวแปรสังเกตได้/ ตัวบ่งชี้	เมตริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	เมตริกซ์สัมประสิทธิ์ คะแนนองค์ประกอบ (FS)
	สัมประสิทธิ์ (b)	SE	t		
Experience 3 exp3	1.46	0.18	8.13**	0.40	0.15
Experience 5 exp5	1.32	0.15	8.53**	0.47	0.22
Experience 6 exp6	0.88	0.12	7.54**	0.32	0.18

$\chi^2 = 0$ df = 0 P-value = 1.0000 RMSEA = 0.000 The Model is Saturated, the Fit is Perfect !

** (P<.01)

จากตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง พบว่า โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 8 ประสบการณ์ (Experience): EXP มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มาก ($\chi^2 = 0$, df = 0, P-value = 1.0000, RMSEA = 0.000) น้ำหนักองค์ประกอบมีค่าใกล้เคียงกัน โดยมีค่าระหว่าง 0.88 – 1.46 ตัวแปรแฝงองค์ประกอบประสบการณ์ (Experience) สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ทั้ง 3 ตัวแปร

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติ (P<.01) โดยมีค่าที่เป็นบวก ตัวแปรสังเกตได้ที่จะเป็นตัวบ่งชี้องค์ประกอบประสบการณ์ (Experience) ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ ประสบการณ์ด้านการพยาบาลในคลินิกอย่างน้อย 1 ปี (สอนในระดับ ป.ตรี) (Experience 5, exp5, FS = 0.22) รองลงมา คือ มีประสบการณ์ด้านการพยาบาลในคลินิกอย่างน้อย 5 ปี (สอนในระดับ ป.โท) (Experience 6, exp6, FS = 0.18) และมีประสบการณ์ด้านการสอนอย่างน้อย 1 ปีขึ้นไป (Experience 3, exp3, FS = 0.15) ตามลำดับ

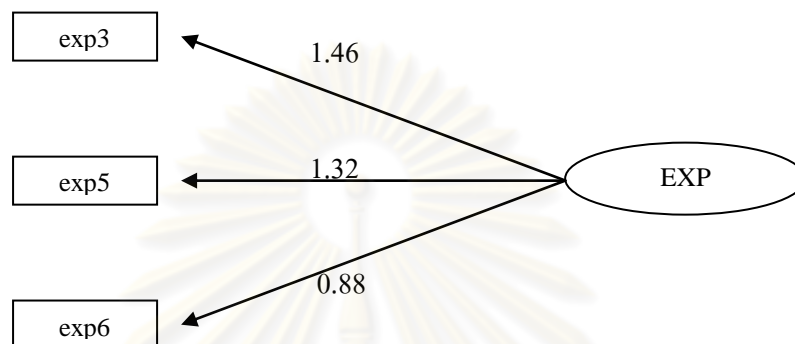
ค่าสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบประสบการณ์ (Experience) คิดเป็นร้อยละ 32 ถึงร้อยละ 47 ตัวแปรสังเกตได้ที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²) หรือสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ ที่สามารถอธิบายขององค์ประกอบประสบการณ์ (Experience) สูงเป็นอันดับแรก คือ ประสบการณ์ด้านการพยาบาลในคลินิกอย่างน้อย 1 ปี (สอนในระดับ ป.ตรี) (Experience 5, exp5, R² = 0.47) รองลงมา คือ มีประสบการณ์ด้านการสอนอย่างน้อย 1 ปีขึ้นไป (Experience 3, exp3, R² = 0.40) และมีประสบการณ์ด้านการพยาบาลในคลินิกอย่างน้อย 5 ปี (สอนในระดับ ป.โท) (Experience 6, exp6, R² = 0.32) ตามลำดับ

ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบสามารถสร้างสมการองค์ประกอบประสบการณ์ (Experience): EXP ได้ดังนี้

$$EXP = 0.15^{**}(exp3) + 0.22^{**}(exp5) + 0.18^{**}(exp6)$$

** P<.01

Chi-Square = 0.00, df = 0, P-value = 1.00000, RMSEA = 0.000

ภาพที่ 10 โมเดลการวัดตัวแปรแฝงองค์ประกอบที่ 8 ประสบการณ์ (Experience): EXP

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การคัดเลือกองค์ประกอบและตัวบ่งชี้มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

การคัดเลือกองค์ประกอบและตัวบ่งชี้มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ผู้วิจัยดำเนินการ โดยนำผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์ส่วนประกอบमुखสำคัญ (Principal Component Analysis) หลังหมุนแกนแบบแวนิแม็กซ์ (Varimax) พิจารณาร่วมกับการวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง ซึ่งเป็นผลการวิเคราะห์โมเดลการวัดตัวแปรสังเกตได้ทีแสดง ความสัมพันธ์ในแต่ละองค์ประกอบทั้ง 8 องค์ประกอบ โดยพิจารณาคัดเลือกจากตัวแปรสังเกตได้/ ตัวบ่งชี้ที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ซึ่งสามารถอธิบายองค์ประกอบสูงตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency): COMPET พบว่า ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ซึ่งสามารถอธิบายองค์ประกอบ สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency) สูงตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป มีจำนวน 9 ตัวบ่งชี้ เรียงตามลำดับดังนี้ 1) มีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ (APN 9, h9, $R^2 = 0.86$) 2) มีความสามารถในการสอน ฝึกทักษะ และเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ (APN 6, h6, $R^2 = 0.81$) 3) มีความสามารถในการจัดการและ ประเมินผลลัพธ์ทางการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง (APN 10, h10, $R^2 = 0.79$) 4) มีความสามารถในการ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดี (APN 7, h7, $R^2 = 0.74$) 5) มีความสามารถในการให้คำปรึกษาในการ ดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือเฉพาะกลุ่มที่ตนเองเชี่ยวชาญอย่างเหมาะสม (APN 5, h5, $R^2 = 0.72$) 6) มีความสามารถในการให้เหตุผลทางจริยธรรมและการตัดสินใจเชิงจริยธรรมอย่างเหมาะสมตามหลัก จริยธรรม (APN 8, h8, $R^2 = 0.68$) 7) มีความสามารถในการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ (APN 3, h3, $R^2 = 0.66$) 8) มีความสามารถในการเสริมสร้างพลังอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ (APN 4, h4, $R^2 = 0.64$) และ 9) มีสมรรถนะด้านการสอน แนะนำ และให้คำปรึกษาด้านสุขภาพอนามัย (Competency 6, c6, $R^2 = 0.63$)

องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic): ETHIC พบว่า ตัวแปรสังเกตได้/ตัว บ่งชี้ที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ซึ่งสามารถอธิบายองค์ประกอบจริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic) สูงตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไปจำนวน 11 ตัวบ่งชี้ เรียงตามลำดับดังนี้ 1) ปฏิบัติหน้าที่อย่างมี วินัย ด้วยความรับผิดชอบ (Ethic 6, e6, $R^2 = 0.91$) 2) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ (Ethic 5, e5, $R^2 = 0.87$) 3) รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม (Ethic 11, e11, $R^2 = 0.76$) 4) ร่วมมือและปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานอย่างกัลยาณมิตร (Ethic 10, e10, $R^2 = 0.72$) 5) ยึดมั่นใน ระบอบประชาธิปไตย (Ethic 12, e12, $R^2 = 0.71$) 6) ส่งสอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ทุ่มเท เสียสละ (Ethic 4, e4, $R^2 = 0.70$) 7) ปกป้องคุ้มครองผู้ป่วยให้ปลอดภัย (Ethic 14, e14, $R^2 = 0.67$) 8)

ให้การพยาบาลด้วยความเคารพในศักดิ์ศรี/สิทธิส่วนตัว (Ethic 13, e13, $R^2 = 0.66$) 9) ยึดมั่น ยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง (Ethic 2, e2, $R^2 = 0.65$) 10) ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทั้งเชิงวิชาการและวิชาชีพอยู่เสมอ (Ethic 8, e8, $R^2 = 0.62$) และ 11) มีจรรยาบรรณของนักวิจัย (Ethic 9, e9, $R^2 = 0.60$)

องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching): TEACH พบว่า ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ซึ่งสามารถอธิบายองค์ประกอบการสอน (Teaching) สูงตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไปจำนวน 12 ตัวบ่งชี้ เรียงตามลำดับดังนี้ 1) มีความสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียนหลากหลายวิธีตามความเหมาะสม (Teaching 11, t11, $R^2 = 0.84$) 2) มีความสามารถจัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์ตามความเหมาะสม (Teaching 9, t9, $R^2 = 0.76$) 3) มีความสามารถให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง (Teaching 6, t6, $R^2 = 0.73$) 4) มีความสามารถในการใช้สื่อการสอนและอุปกรณ์ช่วยสอนที่เหมาะสม (Teaching 10, t10, $R^2 = 0.72$) 5) มีความสามารถสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการพยาบาล (Teaching 7, t7, $R^2 = 0.71$) 6) มีความสามารถในการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ (Teaching 12, t12, $R^2 = 0.71$) 7) มีความสามารถในการแนะนำแหล่งความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติม (Teaching 8, t8, $R^2 = 0.70$) 8) มีการเตรียมการสอนและวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบให้สามารถปฏิบัติได้อย่างได้ผลจริง (Teaching 1, t1, $R^2 = 0.70$) 9) มีความสามารถสร้างกิจกรรม/โอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ (Teaching 13, t13, $R^2 = 0.70$) 10) มีความสามารถใช้เทคนิควิธีการสอนหลากหลาย (Teaching 5, t5, $R^2 = 0.68$) 11) มีความสามารถสอนให้ผู้เรียนรู้จักการคิด วิเคราะห์ วิจัยในวิชาที่สอนตามความต้องการของผู้เรียน (Teaching 4, t4, $R^2 = 0.62$) และ 12) มีสมรรถนะในการพัฒนาวิชาชีพให้มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง (Competency 12, c12, $R^2 = 0.60$)

องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service): RES พบว่า ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ซึ่งสามารถอธิบายองค์ประกอบ การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service) สูงตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไปจำนวน 5 ตัวบ่งชี้ เรียงตามลำดับดังนี้ 1) มีผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง (Research 5, r5, $R^2 = 0.74$) 2) มีการแต่งหรือเรียบเรียงตำรา หนังสือ หรือบทความทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง (Research 1, r1, $R^2 = 0.65$) 3) ได้รับเงินทุนสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์จากภายในและ/หรือภายนอกอย่างต่อเนื่อง (Research 4, r4, $R^2 = 0.65$) และ 4) มีความสามารถด้านกระบวนการวิจัยอย่างดี (Research 3, r3, $R^2 = 0.63$) และ 5) มีผลงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ในฐานข้อมูลระดับชาติหรือระดับนานาชาติ (Research 6, r6, $R^2 = 0.63$)

องค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge): KNOWL พบว่า ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ซึ่งสามารถอธิบายองค์ประกอบคุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge) สูงตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไปจำนวน 3 ตัวบ่งชี้ เรียงตามลำดับดังนี้ 1) มีความรู้ด้านการวิจัยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้อง (Knowledge 8, k8, $R^2 = 0.75$) 2) มีความรู้ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศระดับดีขึ้นไป (Knowledge 6, k6, $R^2 = 0.71$) และ 3) มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา (Knowledge 7, k7, $R^2 = 0.65$)

องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture): ART พบว่า ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ซึ่งสามารถอธิบายองค์ประกอบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture) สูงตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไปจำนวน 2 ตัวบ่งชี้ เรียงตามลำดับดังนี้ 1) อนุรักษ์ พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม (Art 3, a3, $R^2 = 0.82$) และ 2) ริเริ่มงานด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างสร้างสรรค์ (Art 2, a2, $R^2 = 0.77$)

องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency): HPCOM พบว่า ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ซึ่งสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency) สูงตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไปจำนวน 3 ตัวบ่งชี้ เรียงตามลำดับดังนี้ 1) มีสมรรถนะด้านการป้องกันโรคและเสริมภูมิคุ้มกันโรค เพื่อลดความเจ็บป่วย (Competency 3, c3, $R^2 = 0.96$) 2) มีสมรรถนะด้านการฟื้นฟูสภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชน ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ (Competency 4, c4, $R^2 = 0.95$) และ 3) มีสมรรถนะด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชน ให้สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้ (Competency 2, c2, $R^2 = 0.80$) ตามลำดับ

องค์ประกอบที่ 8 ประสบการณ์ (Experience): EXP พบว่า ไม่มีตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ซึ่งสามารถอธิบายองค์ประกอบประสบการณ์ (Experience) สูงมากกว่าร้อยละ 60 จึงไม่ได้นำมากำหนดเป็นองค์ประกอบ

ผลการคัดเลือกองค์ประกอบและตัวบ่งชี้มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลโดยพิจารณาตามเกณฑ์ข้างต้น ทำให้สามารถลดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้จากจำนวน 8 องค์ประกอบ 83 ตัวบ่งชี้เหลือจำนวน 7 องค์ประกอบ 45 ตัวบ่งชี้ โดยมีรายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้ (ตารางที่ 28)

องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency) 9 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic) 11 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching) 12 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service) 5 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge) 3 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture) 2 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency)
3 ตัวบ่งชี้

ตารางที่ 27 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล 7 องค์ประกอบ 45 ตัวบ่งชี้
เรียงตามค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ จากมากไปหาน้อย

ลำดับ ที่	ตัวบ่งชี้	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ	สัมประสิทธิ์ การพยากรณ์
องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency)				
1	APN 9	มีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ	.717	0.86
2	APN 6	มีความสามารถในการสอน ฝึกทักษะ และเป็น พี่เลี้ยงในการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ	.783	0.81
3	APN 10	มีความสามารถในการจัดการและประเมินผล ลัพธ์ทางการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง	.732	0.79
4	APN 7	มีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ดี	.699	0.74
5	APN 5	มีความสามารถในการให้คำปรึกษาในการดูแล กลุ่มเป้าหมาย หรือเฉพาะกลุ่มที่ตนเอง เชี่ยวชาญอย่างเหมาะสม	.727	0.72
6	APN 8	มีความสามารถในการให้เหตุผลทางจริยธรรม และการตัดสินใจเชิงจริยธรรมอย่างเหมาะสม ตามหลักจริยธรรม	.718	0.68
7	APN 3	มีความสามารถในการประสานงานอย่างมี ประสิทธิภาพ	.747	0.66
8	APN 4	มีความสามารถในการเสริมสร้างพลังอำนาจ อย่างมีประสิทธิภาพ	.715	0.64
9	Competency 6	มีสมรรถนะด้านการสอน แนะนำ และให้ คำปรึกษาด้านสุขภาพอนามัย	.710	0.63
องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic)				
1	Ethic 6	ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวินัย ด้วยความรับผิดชอบ	.850	0.91

ลำดับ ที่	ตัวบ่งชี้	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ	สัมประสิทธิ์ การพยากรณ์
2	Ethic 5	ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้	.830	0.87
3	Ethic 11	รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม	.764	0.76
4	Ethic 10	ร่วมมือและปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานอย่าง กัลยาณมิตร	.696	0.72
5	Ethic 12	ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย	.628	0.71
6	Ethic 4	สั่งสอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ทุ่มเท เสียสละ	.679	0.70
7	Ethic 14	ปกป้องคุ้มครองผู้ป่วยให้ปลอดภัย	.667	0.67
8	Ethic 13	ให้การพยาบาลด้วยความเคารพในศักดิ์ศรี/สิทธิ ส่วนตัว	.648	0.66
9	Ethic 2	ยึดมั่น ยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง	.740	0.65
10	Ethic 8	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทั้งเชิงวิชาการ และวิชาชีพอยู่เสมอ	.586	0.62
11	Ethic 9	มีจรรยาบรรณของนักวิจัย	.644	0.60
องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching)				
1	Teaching 11	มีความสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียน หลากหลายวิธีตามความเหมาะสม	.715	0.84
2	Teaching 9	มีความสามารถจัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์ตามความ เหมาะสม	.712	0.76
3	Teaching 6	มีความสามารถให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของ วิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง	.683	0.73
4	Teaching 10	มีความสามารถในการใช้สื่อการสอนและ อุปกรณ์ช่วยสอนที่เหมาะสม	.652	0.72
5	Teaching 7	มีความสามารถสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียน ค้นหาหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการ พยาบาล	.721	0.71
6	Teaching 12	มีความสามารถในการรายงานผลการพัฒนา คุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ	.660	0.71
7	Teaching 8	มีความสามารถในการแนะนำแหล่งความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติม	.717	0.70

ลำดับ ที่	ตัวบ่งชี้	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ	สัมประสิทธิ์ การพยากรณ์
8	Teaching 13	มีความสามารถสร้างกิจกรรม/โอกาสให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์	.663	0.70
9	Teaching 1	มีการเตรียมการสอนและวางแผนการสอนอย่าง เป็นระบบให้สามารถปฏิบัติอย่างได้ผลจริง	.587	0.70
10	Teaching 5	มีความสามารถใช้เทคนิควิธีการสอน หลากหลาย	.638	0.68
11	Teaching 4	มีความสามารถสอนให้ผู้เรียนรู้จักการคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ในวิชาที่สอน ตามความ ต้องการของผู้เรียน	.537	0.62
12	Competency 12	มีสมรรถนะในการพัฒนาวิชาชีพให้มี ความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง	.490	0.60
องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service)				
1	Research 5	มีผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์ เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง	.749	0.74
2	Research 4	ได้รับเงินทุนสนับสนุนงานวิจัยและงาน สร้างสรรค์จากภายในและ/หรือภายนอกอย่าง ต่อเนื่อง	.658	0.65
3	Research 1	มีการแต่งหรือเรียบเรียงตำรา หนังสือ หรือ บทความทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง	.565	0.65
4	Research 6	มีผลงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ใน ฐานข้อมูลระดับชาติหรือระดับนานาชาติ	.796	0.63
5	Research 3	มีความสามารถด้านกระบวนการวิจัยอย่างดี	.558	0.63
องค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge)				
1	Knowledge 8	มีความรู้ด้านการวิจัยทางการแพทย์และสาขา ที่เกี่ยวข้อง	.581	0.75
2	Knowledge 6	มีความรู้ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศระดับดีขึ้น ไป	.615	0.71
3	Knowledge 7	มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทาง การศึกษา	.572	0.65
องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture)				
1	Art 3	อนุรักษ์ พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม	.719	0.82

ลำดับ ที่	ตัวบ่งชี้	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ	สัมประสิทธิ์ การพยากรณ์
2	Art 2	ริเริ่มงานด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทย อย่างสร้างสรรค์	.683	0.77
องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency)				
1	Competency 3	มีสมรรถนะด้านการป้องกันโรคและเสริม ภูมิคุ้มกันโรค เพื่อลดความเจ็บป่วย	.652	0.96
2	Competency 4	มีสมรรถนะด้านการฟื้นฟูสภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชนให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเต็ม ศักยภาพ	.620	0.95
3	Competency 2	มีสมรรถนะด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคคล กลุ่ม คน และชุมชน ให้สามารถดูแลสุขภาพตนเอง ได้	.578	0.80

จากตารางที่ 27 ตัวบ่งชี้ที่มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) สูงที่สุดในองค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency) คือ มีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ ($R^2 = 0.86$) องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic) คือ ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวินัย ด้วยความรับผิดชอบ ($R^2 = 0.91$) องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching) คือ มีความสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียนหลากหลายวิธีตามความเหมาะสม ($R^2 = 0.84$) องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service) คือ มีผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง ($R^2 = 0.74$) องค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge) คือ มีความรู้ด้านการวิจัยทางการพยาบาลและสาขาที่เกี่ยวข้อง ($R^2 = 0.75$) องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture) คือ อนุรักษ์ พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม ($R^2 = 0.82$) องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency) คือ มีสมรรถนะด้านการป้องกันโรคและเสริมภูมิคุ้มกันโรค เพื่อลดความเจ็บป่วย ($R^2 = 0.96$)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล โดยการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล (Standard): STAND ซึ่งเป็นองค์ประกอบอันดับที่สองกับองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบที่เป็นองค์ประกอบอันดับที่หนึ่ง ผลการวิเคราะห์โมเดลการวัดตัวแปรสังเกตได้จะแสดงความสัมพันธ์

ของแต่ละองค์ประกอบ สรุปผลการวิเคราะห์เชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวบ่งชี้รวมมาตรฐาน
วิชาชีพอาจารย์พยาบาล (Standard): STAND ตามตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์เชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวบ่งชี้รวมมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล
(Standard): STAND

ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้	เมตริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	เมตริกซ์สัมประสิทธิ์ คะแนนองค์ประกอบ (FS)
	สัมประสิทธิ์ (b)	SE	t		
COMPET	4.71	0.37	12.71**	0.87	0.16
ETHIC	2.30	0.26	8.86**	0.34	-0.02
TEACH	4.73	0.38	12.53**	0.77	0.12
RES	1.22	0.20	6.20**	0.14	-0.12
KNOWL	3.24	0.43	7.51**	0.62	0.20
ART	5.78	0.79	7.36**	0.20	-0.01
HPCOM	4.63	0.55	8.37**	0.27	-0.04

$\chi^2 = 6.67$ df = 6 P-value = 0.35216 RMSEA = 0.021 GFI = 0.99 AGFI = 0.96

** (P<.01)

เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้แฝง

องค์ประกอบ	COMPET	ETHIC	TEACH	RES	KNOWL	ART	HPCOM
COMPET	1.00						
ETHIC	0.51**	1.00					
TEACH	0.60**	0.55**	1.00				
RES	0.36**	0.24**	0.58**	1.00			
KNOWL	0.39**	0.26**	0.51**	0.63**	1.00		
ART	0.47**	0.32**	0.39**	0.27**	0.29**	1.00	
HPCOM	0.65**	0.30**	0.43**	0.22**	0.31**	0.45**	1.00

** (P<.01)

จากตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์เชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวบ่งชี้รวมมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล พบว่า โมเดลการวัดตัวแปรแฝงมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล (Standard): STAND มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มาก ($\chi^2 = 6.67$ df = 6 P-value = 0.35216 RMSEA = 0.021 GFI = 0.99 AGFI = 0.96)

การวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล (Standard): STAND ซึ่งเป็นองค์ประกอบอันดับที่สองกับองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ ซึ่งเป็นองค์ประกอบอันดับที่หนึ่ง พบว่า องค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency): COMPET องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic): ETHIC องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching): TEACH องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service): RES องค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge): KNOWL องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture): ART และองค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency): HPCOM มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน ($P < .01$) แสดงว่า องค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ เป็นองค์ประกอบของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยองค์ประกอบที่มีความสำคัญเรียงจากมากไปหาน้อย มีดังนี้

- 1) องค์ประกอบคุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge): KNOWL (FS = 0.20)
- 2) องค์ประกอบสมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency): COMPET (FS = 0.16)
- 3) องค์ประกอบการสอน (Teaching): TEACH เท่ากับ 4) องค์ประกอบบริการวิชาการ (Research and Academic Service): RES (FS = 0.12) 5) องค์ประกอบสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency): HPCOM (FS = 0.04) 6) องค์ประกอบจริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic): ETHIC (FS = 0.02) และ 7) องค์ประกอบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture): ART (FS = 0.01)

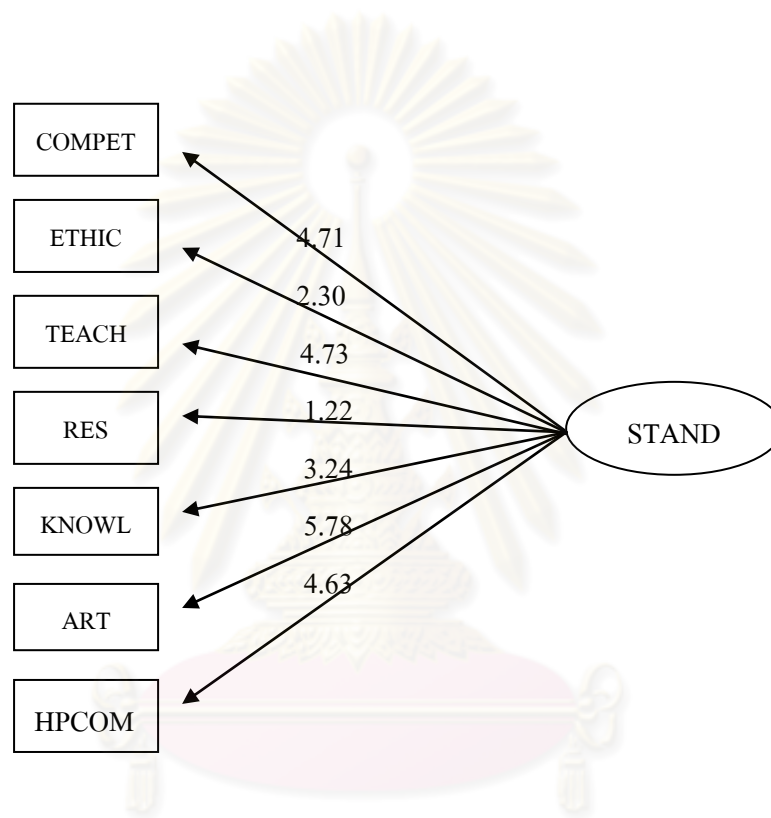
องค์ประกอบที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ซึ่งสามารถอธิบายมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล (Standard): STAND สูงตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไปมีจำนวน 3 องค์ประกอบ เรียงตามลำดับดังนี้ 1) องค์ประกอบสมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency): COMPET ($R^2 = 0.87$) 2) องค์ประกอบการสอน (Teaching): TEACH ($R^2 = 0.77$) และ 3) องค์ประกอบคุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge): KNOWL ($R^2 = 0.62$)

ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบสามารถสร้างสมการมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล (Standard): STAND ได้ดังนี้

$$\text{STAND} = 0.16^{**}(\text{COMPET}) - 0.02^{**}(\text{ETHIC}) + 0.12^{**}(\text{TEACH}) - 0.12^{**}(\text{RES}) + 0.20^{**}(\text{KNOWL}) - 0.01^{**}(\text{ART}) - 0.04^{**}(\text{HPCOM})$$

** P<.01

Chi-Square = 6.67, df = 6, P-value = 0.352160, RMSEA = 0.021

ภาพที่ 11 โมเดลการวัดตัวแปรแฝงมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล (Standard): STAND

ตอนที่ 4 การกำหนดเกณฑ์การประเมินและแนวทางการนำไปใช้ในการประเมินขององค์ประกอบ และตัวบ่งชี้มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2-3 ผู้วิจัยนำมาพัฒนาเกณฑ์และรูปแบบการประเมิน มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ดังนี้

1. กำหนดค่าน้ำหนักการประเมินแต่ละองค์ประกอบ โดยใช้ค่าน้ำหนักคะแนน องค์ประกอบ (FS) จากตาราง ที่ 28 ซึ่งเป็นผลของการวิเคราะห์ห้ององค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล (Standard): STAND ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency)	ค่าน้ำหนัก	16
องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic)	ค่าน้ำหนัก	2
องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching)	ค่าน้ำหนัก	12
องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service)	ค่าน้ำหนัก	12
องค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge)	ค่าน้ำหนัก	20
องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture)	ค่าน้ำหนัก	1
องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency)	ค่าน้ำหนัก	4
รวม	ค่าน้ำหนัก	67

2. กำหนดเกณฑ์การประเมินเพื่อเป็นตัวตัดสินคุณภาพ โดยกำหนดให้มีเกณฑ์การประเมิน ทุกตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบรวมจำนวน 45 ตัวบ่งชี้ ลักษณะเกณฑ์การประเมินเป็นข้อความ แบบ Rubric Score ที่แสดงระดับพฤติกรรม คุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ หรือผลงานเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 5 ระดับ (ตารางที่ 29) รูปแบบการให้คะแนนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตั้งแต่ระดับ 1 ถึง 5 โดย กำหนดระดับเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ระดับคะแนน 5 = พฤติกรรม คุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ และผลงานอยู่ใน ระดับมากที่สุด (ผลงานสมบูรณ์ทุกประเด็น)

ระดับคะแนน 4 = พฤติกรรม คุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ และผลงานอยู่ใน ระดับมาก (ผลงานค่อนข้างสมบูรณ์ ขาดเพียง 1 ประเด็น)

ระดับคะแนน 3 = พฤติกรรม คุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ และผลงานอยู่ใน ระดับปานกลาง (ผลงานสมบูรณ์ปานกลาง ขาดผลงาน 2 ประเด็น)

ระดับคะแนน 2 = พฤติกรรม คุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ และผลงานอยู่ในระดับน้อย (ผลงานสมบูรณ์น้อย ขาดผลงานมากกว่า 2 ประเด็น)

ระดับคะแนน 1 = พฤติกรรม คุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ และผลงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ผลงานไม่สมบูรณ์เกือบทุกประเด็น หรือไม่มีผลงาน)

ตารางที่ 29 เกณฑ์การประเมินเชิงคุณภาพทุกตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ 5 ระดับ

องค์ประกอบ	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
สมรรถนะ	มีความสามารถ	มีความสามารถ	มีความสามารถ	มีความสามารถ	มีความสามารถ
วิชาชีพการพยาบาล	ระดับดีเด่น ผลงานเป็นที่ยอมรับมากที่สุด	ระดับดี ผลงานเป็นที่ยอมรับมาก	ระดับปานกลาง ผลงานเป็นที่ยอมรับ	ระดับน้อย ผลงานไม่เป็นที่ยอมรับ	ระดับน้อยมาก ผลงานมีข้อผิดพลาดมาก
จริยธรรมและจรรยาบรรณ	ประพฤติตนถูกต้องเหมาะสมตลอดเวลา เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่นมากที่สุด	ประพฤติตนถูกต้องเหมาะสม เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น	ส่วนใหญ่ประพฤติตนถูกต้องเหมาะสม	ประพฤติตนไม่เหมาะสม ได้รับ การตักเตือนให้ปรับปรุงความประพฤติ	มีพฤติกรรมไม่ถูกต้องก่อให้เกิด ความเสียหายต่อผู้อื่น โดยเจตนา
การสอน	มีความสามารถระดับดีเด่น คะแนนประเมินผลการสอนเฉลี่ย 4.50 -5.00	มีความสามารถระดับดี คะแนนประเมินผลการสอนเฉลี่ย 4.00 - 4.49	มีความสามารถระดับปานกลาง คะแนนประเมินผลการสอนเฉลี่ย 3.50 -3.99	มีความสามารถระดับน้อย คะแนนประเมินผลการสอนเฉลี่ย 3.00 -3.49	มีความสามารถระดับน้อยมาก คะแนนประเมินผลการสอนเฉลี่ยน้อยกว่า 3.00

องค์ประกอบ	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
การวิจัยและบริการวิชาการ	มีความสามารถระดับดีเด่น	มีความสามารถระดับดี	มีความสามารถระดับปานกลาง	มีความสามารถระดับน้อย	มีความสามารถระดับน้อยมาก
วิชาการศึกษา	ผลงานต่อเนื่องเป็นที่ยอมรับมากที่สุด	ผลงานต่อเนื่องและเป็นที่ยอมรับมาก	ผลงานไม่ต่อเนื่อง และเป็นที่ยอมรับพอควร	ผลงานไม่เป็นที่ยอมรับ	ผลงานมีข้อผิดพลาดมาก
คุณวุฒิและความรู้	มีความรู้ระดับดีเด่น	มีความรู้ระดับดี	มีความรู้ระดับปานกลาง	มีความรู้ระดับน้อย	มีความรู้ระดับน้อยมาก
การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	มีความสามารถระดับดีเด่น	มีความสามารถระดับดี	มีความสามารถระดับปานกลาง	มีความสามารถระดับน้อย	มีความสามารถระดับน้อยมาก
วัฒนธรรม	ผลงานเป็นที่ยอมรับมากที่สุด	ผลงานเป็นที่ยอมรับมาก	ผลงานเป็นที่ยอมรับพอสมควร	ผลงานไม่เป็นที่ยอมรับ	ผลงานมีข้อผิดพลาดมาก
สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ	มีความสามารถระดับดีเด่น	มีความสามารถระดับดี	มีความสามารถระดับปานกลาง	มีความสามารถระดับน้อย	มีความสามารถระดับน้อยมาก
เสริมสุขภาพ	ผลงานเป็นที่ยอมรับ และไปใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด	ผลงานเป็นที่ยอมรับ และนำไปใช้ประโยชน์ได้มาก	ผลงานเป็นที่ยอมรับ และนำไปใช้ประโยชน์ได้พอควร	ผลงานเป็นที่ยอมรับ และนำไปใช้ประโยชน์ได้น้อย	ผลงานไม่เป็นที่ยอมรับ

3. เกณฑ์การตัดสินการประเมินมาตรฐานวิชาชีพพยาบาล

3.1 ผลการประเมินระดับองค์ประกอบ ให้พิจารณาจากการนำค่าคะแนนที่ได้ของตัวบ่งชี้ทุกตัวมาหาค่าเฉลี่ยในแต่ละองค์ประกอบ และแปลความหมายผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

คะแนนค่าเฉลี่ย 5.00-4.50 = ผลการประเมินดีเด่น (100-90%)

คะแนนค่าเฉลี่ย 4.49-3.75 = ผลการประเมินเป็นที่ยอมรับได้ในระดับดี (89.9-75%)

คะแนนค่าเฉลี่ย 3.74-3.00 = ผลการประเมินเป็นที่ยอมรับได้ในระดับพอใช้ (74.9-60%)

คะแนนค่าเฉลี่ย 2.99-1.00 = ผลการประเมินต้องปรับปรุง (ต่ำกว่า 60%)

3.2 ผลการประเมินระดับรวมของมาตรฐานวิชาชีพพยาบาล ให้นำผลการประเมินระดับองค์ประกอบมาคูณกับค่าน้ำหนักของแต่ละองค์ประกอบ แล้วหารด้วยผลรวมของค่าน้ำหนักทุกองค์ประกอบ และแปลความหมายผลการประเมิน ดังนี้

คะแนนค่าเฉลี่ย 5.00-4.50 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับดีเด่น ไม่ต้องพัฒนา

คะแนนค่าเฉลี่ย 4.49-3.75 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับดี ต้องพัฒนาเล็กน้อย

คะแนนค่าเฉลี่ย 3.74-3.00 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับพอใช้ ต้องพัฒนามาก

คะแนนค่าเฉลี่ย 2.99-1.00 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพไม่ดี ต้องพัฒนามากที่สุด

4. แนวทางการนำไปใช้ในการประเมิน คือ ใช้มาตรฐานวิชาชีพพยาบาลที่ได้นี้ เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลต้องประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ สามารถสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้แก่ผู้รับบริการ โดยนำมาประเมินอาจารย์พยาบาลสายวิชาการ ระดับปฏิบัติการของคณะ/สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เพื่อการรับรองมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพพยาบาล ทุก 3 ปี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 5 การพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์ พยาบาล โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยนำร่างมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบจำนวน 7 องค์ประกอบ 45 ตัวบ่งชี้ เกณฑ์และรูปแบบการประเมิน ที่ได้จากผลการวิจัยในตอนต้นที่ 3-4 มาพัฒนาให้มีคุณภาพ ถูกต้อง แม่นยำมากขึ้น โดยดำเนินการจัดการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมาตรฐานวิชาชีพ การศึกษาและการพยาบาล ได้แก่ ผู้แทนจากคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้แทนจากสภาการพยาบาล ผู้แทนจากคณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 10 คน เพื่อพิจารณาให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนา โดยผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นคำถามสำหรับการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1. องค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบนั้นมีความเหมาะสมในการเป็นมาตรฐานหรือไม่ ท่านมีความคิดเห็นว่าการให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะเหตุใด
2. ตัวบ่งชี้ที่ได้ในแต่ละองค์ประกอบนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ ท่านต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ถ้ามีท่านต้องการให้เปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะเหตุใด
3. เกณฑ์การประเมินในแต่ละระดับมีความเหมาะสมหรือไม่ ท่านต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ถ้ามีท่านต้องการให้เปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะเหตุใด
4. ท่านมีความคิดเห็นว่ามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ที่ได้จากการวิจัยนี้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร

ข้อมูลจากการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยวิเคราะห์จากการบินที่กเสียงและถอดเทปทันทีหลังสิ้นสุดการเก็บข้อมูล แยกประเด็นความคิดเห็น และนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาปรับปรุงร่างมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน และแนวทางการนำไปใช้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปได้ดังนี้

1. ความเหมาะสมขององค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบร่วมกับวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งด้วยโปรแกรมลิสรล

องค์ประกอบที่ได้ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในการเป็นมาตรฐาน ผู้ทรงคุณวุฒิ (ร้อยละ 50) ต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบ โดยนำองค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ มารวมกับองค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล เพราะสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพเป็นสมรรถนะที่มีความเกี่ยวข้องหรือเป็นสมรรถนะหนึ่งของสมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล

และอาจารย์พยาบาลก็มีบทบาททั้ง 2 บทบาท คือ เป็นทั้งอาจารย์และพยาบาล จึงน่าจะรวมสมรรถนะเหล่านี้ไว้ด้วยกัน นอกจากนั้น ตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบที่ 7 มีเพียง 3 ตัวบ่งชี้ เกี่ยวกับสมรรถนะการให้ภูมิคุ้มกัน การฟื้นฟูสภาพ และการส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งมองไม่เห็นบทบาทหรือความโดดเด่นในการประเมิน เพื่อให้เห็นของการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาพฤติกรรมของคน แต่ถ้าต้องการแยกตามผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ ต้องอธิบายให้เห็นชัดเจนว่าที่แยกออกมาเป็นอีก 1 องค์ประกอบนั้น เพราะเหตุผลอะไร หรือมีความโดดเด่นหรือมีความจำเป็นกับวิชาชีพอย่างไร และควรทำเกณฑ์การประเมินให้มีความโดดเด่นต่างจากสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพโดยทั่วไป เช่น อาจารย์พยาบาลต้องมีความสามารถในระดับเป็นผู้นำหรือชี้แนะ ในเรื่องการป้องกันโรคและเสริมภูมิคุ้มกันโรค การฟื้นฟูสภาพ และการส่งเสริมสุขภาพ เพื่อการสร้างสุขภาวะสังคมหรือชุมชน อย่างไรก็ตาม ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนหนึ่ง (ร้อยละ 30) ให้ข้อเสนอแนะว่า สมควรแยกองค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ ออกจากองค์ประกอบ ที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล โดยให้เหตุผลว่า “การสร้างเสริมสุขภาพ” เป็นคำที่มีความหมายกว้างกว่าสมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล ถือเป็นบทบาทเด่นและสำคัญของอาจารย์พยาบาลที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้น ตรงกับแนวคิดขององค์การอนามัยโลกในการสร้างเสริมสุขภาพ และสามารถสร้างเกณฑ์การประเมินให้ไปถึงขั้นเป็นผู้นำและมียานวิจัยเพื่อผลักดันชุมชนได้ ซึ่งสูงกว่าสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ ถ้าแยกออกมาเป็นองค์ประกอบ จะเห็นว่าคนที่เป็อาจารย์พยาบาลต้องมียานวิจัยและเงินทุนสนับสนุนในเรื่องของการสร้างเสริมสุขภาพสำหรับกลุ่มผู้ป่วยที่ตัวเองรับผิดชอบ นอกจากนั้น หากพิจารณาจากข้อมูลเชิงปริมาณจะพบว่า สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวบ่งชี้ทั้ง 3 ตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบนี้มีค่าสูงมาก (มากกว่า .8) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบนี้มาก

2. การคัดเลือกตัวบ่งชี้ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนเห็นด้วยกับการพิจารณาคัดเลือกตัวบ่งชี้จากตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ซึ่งสามารถอธิบายองค์ประกอบสูงตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป แม้ว่าการคัดเลือกตามเกณฑ์ดังกล่าวจะมีผลทำให้องค์ประกอบที่ 8 ด้านประสบการณ์หายไป ก็ไม่ทำให้เกิดปัญหา เพราะในปัจจุบันการรับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย มีการกำหนดคุณวุฒิขั้นต่ำเป็นระดับปริญญาเอก ยกเว้นในสาขาที่ขาดแคลน จะสามารถทำเรื่องยกเว้นได้ แต่ต้องมีเหตุผลชี้แจงอย่างชัดเจน

3. ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนให้ความคิดเห็นตรงกันว่า ตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบส่วนใหญ่มีความเหมาะสมดี และเสนอให้มีการปรับเปลี่ยนตัวบ่งชี้บางตัวให้มีความเหมาะสมมากขึ้น ดังนี้

3.1 องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล

1) ปรับคำว่า “มีสมรรถนะ” ใน Competency 6 เป็น “มีความสามารถ” เพื่อให้มีความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ตัวอื่นๆ ในองค์ประกอบเดียวกัน

2) เพิ่มตัวบ่งชี้ “มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลสาขาที่สอน” เพราะปัจจุบันอาจารย์มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลน้อยลง อาจทำให้มีความรู้ไม่เพียงพอในการปฏิบัติการพยาบาล

3.2 องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ

1) เพิ่มคำว่า “ซื่อสัตย์” ให้เห็นชัดเจนในตัวบ่งชี้ Ethic 6 เพื่อต้องการให้อาจารย์พยาบาลมีความซื่อสัตย์ทางวิชาการ ไม่คัดลอกงานของผู้อื่น จึงปรับข้อความใหม่เป็น “การปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวินัย ด้วยความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบ”

2) เพิ่มคำว่า “นักวิชาการ” ในตัวบ่งชี้ Ethic 9 เพื่อเน้นให้อาจารย์พยาบาลเป็นนักวิชาการที่ดี จึงปรับข้อความใหม่เป็น “มีจรรยาบรรณของนักวิจัยและนักวิชาการ”

3) เพิ่มการเน้นประเด็นสำคัญเรื่อง การเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ หรือชี้นำทางด้านจริยธรรม รวมทั้งการมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ดังนั้น จึงควรจัดทำเกณฑ์การประเมินทั้ง 5 ระดับ ให้สามารถวัดประเด็นดังกล่าวได้อย่างครอบคลุม

3.3 องค์ประกอบที่ 3 การสอน

1) ตัดตัวบ่งชี้ข้อ Competency 12 ออก เพราะเป็นสมรรถนะในการพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กับการสอน

2) เพิ่มเติมการสอนที่เน้นการส่งเสริม Self Directed Learning และ Life Long Learning ให้กับนักศึกษา ซึ่งน่าจะมีสอดแทรกในตัวบ่งชี้ Teaching 8 และ Teaching 9 อยู่แล้ว แต่ควรระบุให้เห็นชัดเจน เพราะในอนาคตข้างหน้าจะมีความสำคัญมาก โดยเสนอให้เติม Self Directed Learning ไว้ใน Teaching 8 หรือ Teaching 5 และ เติม Life Long Learning ไว้ใน Teaching 8 หรือ Teaching 13

3.4 องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ

1) เพิ่มตัวบ่งชี้ ซึ่งถูกตัดออกหลังการคัดเลือกตัวบ่งชี้เฉพาะที่มีสัมพันธภาพการพยากรณ์สูงตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป คือ “Service 1 นำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการบริการทางวิชาการแก่สังคม เช่น อาจารย์พิเศษ วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ฯลฯ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ” เพราะการบริการวิชาการเป็นภารกิจที่สำคัญภารกิจหนึ่งของอาจารย์พยาบาล ซึ่งไม่ควรหายไป

2) เพิ่มตัวบ่งชี้ด้านการบริการวิชาการอีกหนึ่งตัวบ่งชี้ คือ เป็นสมาชิกและมีส่วนร่วมในองค์กรวิชาชีพ และสร้างเกณฑ์ประเมินที่มีความสำคัญแตกต่างกันจนถึงระดับการเป็นกรรมการ หรือเป็นที่ปรึกษาองค์กรวิชาชีพในระดับชาติ/ระดับนานาชาติ

3) เพิ่มเอกสารคำสอน ใน Research 1 จึงปรับข้อความใหม่เป็น “มีการแต่งหรือเรียบเรียง เอกสารคำสอน ตำรา หนังสือ หรือบทความทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง”

3.5 องค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้

1) เพิ่มตัวบ่งชี้ ซึ่งถูกตัดออกหลังการคัดเลือกตัวบ่งชี้เฉพาะที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์สูงตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป คือ “Knowledge 1 มีความรู้ด้านศาสตร์และเนื้อหาการสอนเป็นอย่างดี” เพราะอาจารย์ส่วนใหญ่มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตนเองอยู่แล้ว แต่ไม่ค่อยเชี่ยวชาญในศาสตร์การสอน การเพิ่มตัวบ่งชี้นี้จะสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ (NQF) ที่กำหนดให้อาจารย์ทุกคนต้องผ่านการอบรมเรื่องศาสตร์และศิลป์การสอนทางการพยาบาล

2) เพิ่มตัวบ่งชี้เรื่อง “มีความรู้ด้านการพยาบาลเฉพาะสาขาที่รับผิดชอบ” เพราะอาจารย์ต้องมีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ที่ตนเองรับผิดชอบ

3.6 องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

1) ปรับคำว่า “ริเริ่ม” เป็น “เข้าร่วม” ใน Art 2 จึงปรับข้อความใหม่เป็น “เข้าร่วมงานด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างสร้างสรรค์” เพราะการริเริ่มเป็นกิจกรรมในระดับที่ยากและอาจารย์พยาบาลทุกคนไม่สามารถทำได้ การกำหนดเกณฑ์ประเมินแบบรูปรีคให้มีระดับต่างๆ สูงขึ้น จะช่วยให้อาจารย์สามารถริเริ่มงานด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานการเรียนการสอน ซึ่งมีตัวอย่างในหลายมหาวิทยาลัยมาแล้ว

2) ปรับชื่อองค์ประกอบใหม่โดยให้เพิ่มคำว่า “สิ่งแวดล้อม” จึงปรับชื่อองค์ประกอบใหม่เป็น “การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม” และให้เดิมคำว่า “สิ่งแวดล้อม” ลงในตัวบ่งชี้ Art 3 จึงปรับข้อความใหม่เป็น “อนุรักษ์ พัฒนา สร้างเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม” เพราะงานด้านสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่สำคัญ ซึ่งอาจารย์พยาบาลควรมีมาตรฐานโดดเด่นด้วย

3.7 องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ สรุปลงเสนอให้มีการแยกออกมา แต่ต้องอธิบายเหตุผลอย่างชัดเจน

4. การกำหนดค่าน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบ

ให้ปรับค่าน้ำหนักองค์ประกอบ โดยเฉพาะการเพิ่มค่าน้ำหนักในองค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ ซึ่งเดิมมีค่าน้ำหนักน้อยมาก (เท่ากับ 2) เมื่อเทียบกับองค์ประกอบอื่น เพราะต้องการเน้นให้อาจารย์พยาบาลมีมาตรฐานมากขึ้น และองค์ประกอบที่ 3 การสอนก็ควรมีน้ำหนักเพิ่มขึ้นด้วย นอกจากนั้น องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ ควรเพิ่มค่าน้ำหนัก โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยที่ต้องการเน้นการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย และต้องการสร้างองค์ความรู้ใหม่

5. การกำหนดเกณฑ์ประเมินในแต่ละองค์ประกอบ การจัดทำเกณฑ์ประเมินแบบรูปรีค ส่วนใหญ่มีความเหมาะสม แต่อาจมีความยุ่งยากในการนำไปใช้ เนื่องจากมีความแตกต่างในแต่ละสถาบัน ดังนั้น ควรปรับเกณฑ์ประเมินใหม่ให้มีรายละเอียดการประเมินเป็นระดับขั้นตามข้อเสนอแนะในแต่ละองค์ประกอบ เพื่อให้เกณฑ์มีความชัดเจนมากขึ้น

6. การนำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินไปใช้ประโยชน์ นำไปใช้ในการประเมินอาจารย์พยาบาลเพื่อการพัฒนาให้มีมาตรฐาน ทุก 5 ปี

หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิมาพัฒนา มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล คำนวณน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบ เกณฑ์ประเมินและการนำไปใช้ อีกครั้ง และจัดเรียงกลุ่มองค์ประกอบใหม่ตามคำจำกัดความของมาตรฐานวิชาชีพพยาบาลที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานหลัก 3 ด้าน ตามมาตรฐานวิชาชีพการศึกษาและภารกิจหลักของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา คือ

1. มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ
  2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย
    - 2.1 มาตรฐานการสอน
    - 2.2 มาตรฐานการวิจัยและงานวิชาการ
    - 2.3 มาตรฐานการบริการวิชาการ
    - 2.4 มาตรฐานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
  3. มาตรฐานการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล
- ทำให้ได้องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินชุดใหม่ ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
(ชุดใหม่ปรับตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ)**

มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ประกอบด้วย มาตรฐานหลัก 3 มาตรฐาน 7 องค์กรประกอบ และตัวบ่งชี้จำนวน 49 ตัวบ่งชี้ (เรียงลำดับตามค่าน้ำหนักองค์กรประกอบ) โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 30)

1) มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ ประกอบด้วย 3 องค์กรประกอบ คือ

องค์กรประกอบที่ 1 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge) 5 ตัวบ่งชี้

องค์กรประกอบที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency) 10 ตัวบ่งชี้

องค์กรประกอบที่ 3 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency) 3 ตัวบ่งชี้

2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 3 มาตรฐานย่อย 3 องค์กรประกอบ คือ

2.1) มาตรฐานการสอน ประกอบด้วย 1 องค์กรประกอบ คือ

องค์กรประกอบที่ 4 การสอน (Teaching) 11 ตัวบ่งชี้

2.2) มาตรฐานการวิจัยและบริการวิชาการ ประกอบด้วย 1 องค์กรประกอบ คือ

องค์กรประกอบที่ 5 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service) 7 ตัวบ่งชี้

2.3) มาตรฐานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 1

องค์กรประกอบ คือ

องค์กรประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (Art-Culture and

Environment) 2 ตัวบ่งชี้

3) มาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ ประกอบด้วย 1 องค์กรประกอบ คือ

องค์กรประกอบที่ 7 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic) 11 ตัวบ่งชี้

ตารางที่ 30 มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล 3 มาตรฐานหลัก 7 องค์ประกอบ 49 ตัวบ่งชี้

มาตรฐานวิชาอาจารย์พยาบาล	
องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
มาตรฐานหลัก 1) มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ	
องค์ประกอบที่ 1 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge)	1.1 มีความรู้ด้านศาสตร์และเนื้อหาการสอนเป็นอย่างดี 1.2 มีความรู้ด้านการพยาบาลเฉพาะสาขาที่รับผิดชอบ 1.3 มีความรู้ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศระดับดีขึ้นไป 1.4 มีความรู้ด้านการวิจัยทางการพยาบาลและสาขาที่เกี่ยวข้อง 1.5 มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency)	2.1 มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลในสาขาที่สอน 2.2 มีความสามารถในการสอน ฝึกทักษะ และเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ 2.3 มีความสามารถในการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ 2.4 มีความสามารถในการจัดการและประเมินผลลัพธ์ทางการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง 2.5 มีความสามารถในการให้คำปรึกษาในการดูแลกลุ่มเป้าหมายหรือเฉพาะกลุ่มที่ตนเองเชี่ยวชาญอย่างเหมาะสม 2.6 มีความสามารถในการให้เหตุผลทางจริยธรรมและการตัดสินใจเชิงจริยธรรมอย่างเหมาะสมตามหลักจริยธรรม 2.7 มีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ 2.8 มีความสามารถในการเสริมสร้างพลังอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ 2.9 มีความสามารถด้านการสอน แนะนำ และให้คำปรึกษาด้านสุขภาพอนามัย 2.10 มีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดี
องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency)	3.1 มีสมรรถนะด้านการป้องกันโรคและเสริมภูมิคุ้มกันโรค เพื่อลดความเจ็บป่วย 3.2 มีสมรรถนะด้านการฟื้นฟูสภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชนให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ 3.3 มีสมรรถนะด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชน ให้สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้

มาตรฐานวิชาอาจารย์พยาบาล	
องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
มาตรฐานหลัก 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน	
2.1) มาตรฐานการสอน	
องค์ประกอบที่ 4 การสอน (Teaching)	<p>4.1 มีความสามารถสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการพยาบาล</p> <p>4.2 มีความสามารถในการแนะนำแหล่งความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติมและเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต</p> <p>4.3 มีความสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียนหลากหลายวิธีตามความเหมาะสม</p> <p>4.4 มีความสามารถจัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์ตามความเหมาะสม</p> <p>4.5 มีความสามารถให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>4.6 มีความสามารถสร้างกิจกรรม/โอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์</p> <p>4.7 มีความสามารถในการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ</p> <p>4.8 มีความสามารถในการใช้สื่อการสอนและอุปกรณ์ช่วยสอนที่เหมาะสม</p> <p>4.9 มีความสามารถใช้เทคนิควิธีการสอนหลากหลาย ส่งเสริมการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง (Self Directed Learning)</p> <p>4.10 มีการเตรียมการสอนและวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบให้สามารถปฏิบัติอย่างได้ผลจริง</p> <p>4.11 มีความสามารถสอนให้ผู้เรียนรู้จักการคิด วิเคราะห์ วิเคราะห์ในวิชาที่สอน ตามความต้องการของผู้เรียน</p>
2.2) มาตรฐานการวิจัยและบริการวิชาการ	
องค์ประกอบที่ 5 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service)	<p>5.1 มีผลงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ในฐานข้อมูลระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ</p> <p>5.2 มีผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง</p> <p>5.3 ได้รับเงินทุนสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์จากภายในและ/หรือภายนอกอย่างต่อเนื่อง</p> <p>5.4 มีการแต่งหรือเรียบเรียงเอกสารคำสอน ตำรา หนังสือ หรือบทความทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง</p>

มาตรฐานวิชาอาจารย์พยาบาล	
องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
	5.5 มีความสามารถด้านกระบวนการวิจัยอย่างดี 5.6 นำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการบริการทางวิชาการแก่สังคม เช่น อาจารย์พิเศษ วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ฯลฯ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ 5.7 เป็นสมาชิกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพ
2.3) มาตรฐานการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม	
องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม (Art-Culture and Environment)	6.1 อนุรักษ์ พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม 6.2 เข้าร่วมงานด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างสร้างสรรค์
มาตรฐานหลัก 3) มาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ	
องค์ประกอบที่ 7 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic)	7.1 ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวินัย ด้วยความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ 7.2 ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ 7.3 รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม 7.4 ยึดมั่น ยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง 7.5 ร่วมมือและปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานอย่างกัลยาณมิตร 7.6 ส่งสอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ทุ่มเท เสียสละ 7.7 ปกป้องคุ้มครองผู้ป่วยให้ปลอดภัย 7.8 ให้การพยาบาลด้วยความเคารพในศักดิ์ศรี/สิทธิส่วนตัว 7.9 มีจรรยาบรรณของนักวิจัยและนักวิชาการ 7.10 ยึดมั่นในระบบประชาธิปไตย 7.11 ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทั้งเชิงวิชาการและวิชาชีพอยู่เสมอ

2. เกณฑ์การประเมิน

ผู้วิจัยพัฒนาเกณฑ์การประเมินให้มีลักษณะเป็นเกณฑ์ประเมินแบบ Rubric Score ที่มีรายละเอียดการประเมินเป็นระดับขั้น ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิจากการประชุมกลุ่มสนทนา ร่วมกับการศึกษามาตรฐานและแนวทางการกำหนดความรู้ความสามารถ ทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่งข้าราชการพลเรือน และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเกณฑ์การประเมินออกเป็น 3 กลุ่ม ตามมาตรฐานหลัก 3 มาตรฐาน และกำหนดให้นำเกณฑ์การประเมินแต่ละกลุ่มไปใช้ในการประเมินตัวบ่งชี้ทุกตัวในแต่ละองค์ประกอบ ภายในมาตรฐานหลักเดียวกัน ลักษณะเกณฑ์การประเมินเป็นข้อความแบบ Rubric Score ประกอบด้วย 5 ระดับ ดังนี้

1) เกณฑ์การประเมินมาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ

คำจำกัดความ: ความสนใจใฝ่รู้ ส่งเสริมความรู้ความสามารถ ศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ประยุกต์ใช้ความรู้เชิงวิชาการและเทคโนโลยีต่างๆ สามารถถ่ายทอดความรู้ ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างและพัฒนาความรู้ สร้างงานใหม่และนวัตกรรม

ระดับคะแนน	เกณฑ์ประเมิน
ระดับที่ 1	<p>มีความสนใจพัฒนาและติดตามความรู้ใหม่ๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> พัฒนาความรู้ความสามารถอยู่เสมอ ติดตามความรู้ใหม่ๆ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ด้วยการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่างๆ
ระดับที่ 2	<p>แสดงสมรรถนะระดับที่ 1 และนำความรู้มาประยุกต์ใช้</p> <ul style="list-style-type: none"> รอบรู้องค์ความรู้ใหม่ๆ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย นำวิชาการ ความรู้ หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน
ระดับที่ 3	<p>แสดงสมรรถนะระดับที่ 2 และถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่น</p> <ul style="list-style-type: none"> มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ได้อย่างกว้างขวาง ถ่ายทอดความรู้ทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น
ระดับที่ 4	<p>แสดงสมรรถนะระดับที่ 3 และส่งเสริมสนับสนุนการสร้างและพัฒนาความรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศแห่งการพัฒนาความรู้ สนับสนุนการนำเทคโนโลยี ความรู้ หรือวิชาการใหม่ๆ มาสร้างและพัฒนาความรู้
ระดับที่ 5	<p>แสดงสมรรถนะระดับที่ 4 และสร้างงานใหม่/นวัตกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> พัฒนาความรู้เชิงบูรณาการ เพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ นำความรู้ความเชี่ยวชาญมาสร้างงานใหม่/นวัตกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน

2) เกณฑ์การประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงาน

คำจำกัดความ: รับผิดชอบและเข้าใจบทบาทหน้าที่ มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นปฏิบัติงานให้ดีและถูกต้อง นำวิชาการ ความรู้ หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ค้นหาวิธีการใหม่ๆ ในสาขาที่เชี่ยวชาญ เป็นตัวอย่างที่ดี สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงาน เสียสละ มุ่งมั่นทุ่มเทเวลาพัฒนาการปฏิบัติงาน และถ่ายทอดความรู้ก่อเกิดประโยชน์ต่อผู้รับบริการ และสถาบัน

ระดับคะแนน	เกณฑ์ประเมิน
ระดับที่ 1	รับรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง <ul style="list-style-type: none"> มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นปฏิบัติงานให้ดี ถูกต้อง ปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด
ระดับที่ 2	แสดงสมรรถนะระดับที่ 1 และพัฒนาตนเอง <ul style="list-style-type: none"> มุ่งมั่นพัฒนาตนเองให้รอบรู้เท่าทันเทคโนโลยี และองค์ความรู้ใหม่ๆ ในสาขาที่เชี่ยวชาญ นำวิชาการ ความรู้ หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
ระดับที่ 3	แสดงสมรรถนะระดับที่ 2 และค้นหาวិธีการใหม่ๆ <ul style="list-style-type: none"> ศึกษาค้นคว้า พัฒนาและค้นหาวิธีการใหม่ๆ ในสาขาที่เชี่ยวชาญ นำวิธีการใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง
ระดับที่ 4	แสดงสมรรถนะระดับที่ 3 และสร้างจิตสำนึก <ul style="list-style-type: none"> เป็นตัวอย่างที่ดี สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงาน ชี้แนะ สนับสนุน โน้มน้าวให้ผู้อื่นพัฒนาการปฏิบัติงาน
ระดับที่ 5	แสดงสมรรถนะระดับที่ 4 และสร้างคุณค่าเพิ่ม <ul style="list-style-type: none"> เสียสละ มุ่งมั่นทุ่มเทเวลา เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงาน ถ่ายทอดความรู้อย่างกว้างขวาง ก่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการและสถาบัน

3) เกณฑ์การประเมินมาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ

คำจำกัดความ: มีความซื่อสัตย์สุจริต รักษาവാจาและคุณความดี มีจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน ยึดมั่นในหลักการและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ รักษาระเบียบวินัย ยืนหยัดพิทักษ์ความถูกต้อง และเป็นตัวอย่างที่ดี รักษาเกียรติและชื่อเสียงของสถาบันและวิชาชีพ

ระดับคะแนน	เกณฑ์ประเมิน
ระดับที่ 1	มีความซื่อสัตย์สุจริต <ul style="list-style-type: none"> ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต แสดงความคิดเห็นของตนตามหลักวิชาชีพอย่างเปิดเผย
ระดับที่ 2	แสดงสมรรถนะระดับที่ 1 และเชื่อถือได้ <ul style="list-style-type: none"> รักษาവാจา พுகความจริง ตรงไปตรงมา รักษาคุณความดี ละเว้นความชั่ว มีจิตสำนึก และความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน

ระดับคะแนน	เกณฑ์ประเมิน
ระดับที่ 3	<p>แสดงสมรรถนะระดับที่ 2 และยึดมั่นในหลักการ</p> <ul style="list-style-type: none"> ยึดมั่นในหลักการและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ รักษาระเบียบ วินัย ความถูกต้องในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ
ระดับที่ 4	<p>แสดงสมรรถนะระดับที่ 3 และอ้างความถูกต้อง</p> <ul style="list-style-type: none"> ชี้แนะ สนับสนุน โน้มน้าวให้ผู้อื่นปฏิบัติตามระเบียบวินัย เปิดเผย โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้
ระดับที่ 5	<p>แสดงสมรรถนะระดับที่ 4 และอุทิศตนเพื่อความยุติธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> เป็นตัวอย่างที่ดี ยืนหยัด พิทักษ์ความถูกต้อง รักษาเกียรติและชื่อเสียงของสถาบันและวิชาชีพ

3. การกำหนดค่าน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบ

กำหนดค่าน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

มาตรฐาน/องค์ประกอบ	ค่าน้ำหนัก
มาตรฐานหลัก 1) มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ	40
องค์ประกอบที่ 1 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge)	20
องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency)	16
องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency)	4
มาตรฐานหลัก 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน	25
องค์ประกอบที่ 4 การสอน (Teaching)	12*
องค์ประกอบที่ 5 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service)	12*
องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (Art-Culture and Environment)	1
มาตรฐานหลัก 3) มาตรฐานการปฏิบัติตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ	2
องค์ประกอบที่ 7 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic)	2*
รวม	67

* ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้มีการเพิ่มค่าน้ำหนัก

4. เกณฑ์การตัดสินการประเมินมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การตัดสินการประเมินมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ดังนี้

4.1 ผลการประเมินระดับองค์ประกอบ ให้พิจารณาจากการนำค่าคะแนนที่ได้ของตัวบ่งชี้ทุกตัวมาหาค่าเฉลี่ยในแต่ละองค์ประกอบ และแปลความหมายผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

คะแนนค่าเฉลี่ย 5.00-4.01 = ผลการประเมินอยู่ในระดับสูงมาก

คะแนนค่าเฉลี่ย 4.00-3.01 = ผลการประเมินอยู่ในระดับสูง

คะแนนค่าเฉลี่ย 3.00-2.01 = ผลการประเมินอยู่ในระดับกลาง

คะแนนค่าเฉลี่ย 2.00-1.00 = ผลการประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น

4.2 ผลการประเมินระดับรวมของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ให้นำผลการประเมินระดับองค์ประกอบมาคูณกับค่าน้ำหนักของแต่ละองค์ประกอบ แล้วหารด้วยผลรวมของค่าน้ำหนักทุกองค์ประกอบ และแปลความหมายผลการประเมินระดับรวมของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ดังนี้

คะแนนค่าเฉลี่ย 5.00-4.01 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับเชี่ยวชาญ

คะแนนค่าเฉลี่ย 4.00-3.01 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับชำนาญพิเศษ

คะแนนค่าเฉลี่ย 3.00-2.01 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับชำนาญ

คะแนนค่าเฉลี่ย 2.00-1.00 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับเริ่มต้น

5. แนวทางการนำมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลไปใช้

ผู้วิจัยกำหนดการนำมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลไปใช้ดังนี้ คือ มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลนี้ ใช้เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลต้องประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ สามารถสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้แก่ผู้รับบริการ โดยนำมาประเมินอาจารย์พยาบาลสายวิชาการ ระดับปฏิบัติการของคณะ/สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เพื่อการรับรองมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพพยาบาล ทุก 5 ปี

ตอนที่ 6 การตรวจสอบความเหมาะสมของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ประเมินวิชาชีพอาจารย์พยาบาลโดยผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ผู้วิจัยนำร่างมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ซึ่งประกอบด้วย องค์กรประกอบจำนวน 7 องค์กรประกอบ 45 ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน และแนวทางการนำมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ไปใช้ ซึ่งได้จากผลการวิจัยในตอนต้นที่ 5 มาตรวจสอบความเหมาะสมของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ด้านมาตรฐานวิชาชีพ การศึกษา และการพยาบาล จำนวน 20 คน พิจารณาให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นคำถามสำหรับการพิจารณา ดังนี้

1. มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ประกอบด้วยมาตรฐานหลัก 3 มาตรฐานเหมาะสมหรือไม่ หากไม่เหมาะสม ท่านต้องการให้เปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะเหตุใด
2. องค์กรประกอบในแต่ละมาตรฐานเหมาะสมหรือไม่ หากไม่เหมาะสม ท่านต้องการให้เปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะเหตุใด
3. ตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์กรประกอบเหมาะสมหรือไม่ หากไม่เหมาะสม ท่านต้องการให้เปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะเหตุใด
4. เกณฑ์การประเมินและการกำหนดค่าน้ำหนักในแต่ละองค์กรประกอบเหมาะสมหรือไม่ หากไม่เหมาะสม ท่านต้องการให้เปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะเหตุใด
5. เกณฑ์การตัดสินการประเมินมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล เหมาะสมหรือไม่ หากไม่เหมาะสม ท่านต้องการให้เปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะเหตุใด
6. แนวทางการนำไปใช้เหมาะสมหรือไม่ หากไม่เหมาะสม ท่านต้องการให้เปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะเหตุใด

สรุปผลการพิจารณา

ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ทุกคนมีมติว่า โดยภาพรวมมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน และแนวทางการนำไปใช้มีความเหมาะสม และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้ (ตารางที่ 32)

1. ให้มีการเพิ่มเติมข้อมูลที่สำคัญในองค์กรประกอบที่ 1 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge) คือ คุณสมบัติของอาจารย์พยาบาลซึ่งสภาการพยาบาลได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน คือ
  - 1) สำเร็จการศึกษาอย่างน้อย ป.โทหรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ
  - 2) สำเร็จปริญญาตรีทางการพยาบาล
  - 3) มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลไม่น้อยกว่า 2 ปี

- 4) มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพที่ยังไม่หมดอายุ
- 5) ปฏิบัติการพยาบาล สอน หรือวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพและการพยาบาลอย่าง

ต่อเนื่อง

- 6) กรณีอาจารย์ใหม่ต้องผ่านการอบรมหลักสูตรศาสตร์และศิลป์การสอนทาง

การพยาบาล

นอกจากนั้นควรเพิ่มเรื่อง มีความรู้ด้านกฎหมาย ระบบประกันคุณภาพ การรับรองหลักสูตรและสถาบัน

2. รวมองค์ประกอบที่ 2 และองค์ประกอบที่ 3 เพราะเป็นสมรรถนะวิชาชีพการพยาบาลเหมือนกัน

3. องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency) ควรเพิ่มเรื่องมีความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข และใช้สถิติ

4. องค์ประกอบที่ 4 การสอน (Educating) เพิ่มเรื่อง มีความสามารถในการสร้างหลักสูตรการสอนรายวิชา

5. แยกองค์ประกอบที่ 5 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service) ออกเป็นองค์ประกอบการวิจัยและงานวิชาการ และองค์ประกอบบริการวิชาการ เพราะเป็นพันธกิจหลักของอุดมศึกษา และเพิ่มเรื่องมีการจัดประชุมวิชาการหรือการจัดโครงการและกิจกรรมให้ความรู้ทางวิชาการ ในองค์ประกอบบริการวิชาการ

6. เพิ่มองค์ประกอบที่ 7 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic) เรื่อง

- 1) ศรัทธาในวิชาชีพ เชื่อมมั่นในคุณค่าการพยาบาล และคุณค่าแห่งตน
- 2) พัฒนาตนเอง วิชาชีพ และสังคมอย่างต่อเนื่อง

7. ปรับข้อความในตัวบ่งชี้บางข้อให้มีความชัดเจนครอบคลุมมากขึ้น

8. จัดเรียงลำดับของตัวบ่งชี้ใหม่ ซึ่งเดิมเรียงลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เป็นการจัดเรียงลำดับตามการปฏิบัติงานในแต่ละองค์ประกอบ เพื่อให้ง่ายในการประเมิน

9. การปรับค่าน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบ ผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นว่า การกำหนดค่าน้ำหนักสามารถปรับได้ตามความเหมาะสมของแต่ละสถาบันที่จะนำไปใช้ ขึ้นกับบริบทของแต่ละสถาบัน

ตารางที่ 31 สรุปผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินวิชาชีพ
อาจารย์พยาบาล

ลำดับที่	ข้อความ	ข้อเสนอแนะ
ด้านมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล		
1	มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ประกอบด้วย มาตรฐานหลัก 3 มาตรฐาน คือ 1) มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน 3) มาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ	เหมาะสม
2	มาตรฐานหลัก 1) มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge) องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency) องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency)	รวมองค์ประกอบที่ 2 และองค์ประกอบที่ 3 เพราะเป็นสมรรถนะวิชาชีพการพยาบาลเหมือนกัน
3	มาตรฐานหลัก 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 4 การสอน (Educating) องค์ประกอบที่ 5 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service) องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (Art-Culture and Environment)	แยกองค์ประกอบที่ 5 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service) ออกเป็นองค์ประกอบการวิจัยและงานวิชาการ และองค์ประกอบบริการวิชาการ เพราะเป็นพันธกิจหลักของอุดมศึกษา
4	มาตรฐานหลัก 3) มาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ ประกอบด้วย 1 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 7 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic)	เหมาะสม

ลำดับที่	ข้อความ	ข้อเสนอแนะ
มาตรฐานหลัก 1) มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ		
5	องค์ประกอบที่ 1 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge)	<p>เปลี่ยนองค์ประกอบเป็น คุณวุฒิ ประสบการณ์ และความรู้ (Education, Experience and Knowledge)</p> <p>เพิ่ม คุณสมบัติของอาจารย์พยาบาลตาม NQF ปี 2553 คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สำเร็จการศึกษาอย่างน้อย ป.โทหรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ 2. สำเร็จปริญญาตรีทางการพยาบาล 3. มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาล ไม่น้อยกว่า 2 ปี 4. มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพที่ยังไม่หมดอายุ 5. ปฏิบัติการพยาบาล สอนหรือวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพและการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง 6. กรณีอาจารย์ใหม่ต้องผ่านการอบรมหลักสูตรศาสตร์และศิลป์การสอนทางการพยาบาล <p>เพิ่ม มีความรู้ด้านกฎหมายและจริยธรรมที่เกี่ยวข้อง ระบบประกันคุณภาพ การรับรองหลักสูตรและสถาบัน</p>
6	1.1 มีความรู้ด้านศาสตร์และเนื้อหาการสอนเป็นอย่างดี	ปรับเป็น มีความรู้ด้านหลักสูตร วิธีการสอน เนื้อหาที่สอน การวัดและประเมินผลอย่างลึกซึ้งและทันสมัย
7	1.2 มีความรู้ด้านการพยาบาลเฉพาะสาขาที่รับผิดชอบ	เหมาะสม
8	1.3 มีความรู้ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศระดับดีขึ้นไป	ปรับเป็น มีความรู้ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ในระดับดี (สามารถสื่อสารได้)

ลำดับที่	ข้อความ	ข้อเสนอแนะ
9	1.4 มีความรู้ด้านการวิจัยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้อง	เหมาะสม
10	1.5 มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	ปรับเป็น มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาและการพยาบาล
11	องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency)	เพิ่ม (ตาม NQF) มีความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข และใช้สถิติ
12	2.1 มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลในสาขาที่สอน	ปรับเป็น มีความสามารถในการระดมการพยาบาลทุกขั้นตอนในการปฏิบัติการพยาบาลในสาขาที่รับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพ
13	2.2. มีความสามารถในการสอน ฝึกทักษะ และเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ	ปรับเป็น มีความสามารถในการแนะนำ ฝึกทักษะ และเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ
14	2.3 มีความสามารถในการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ	ปรับเป็น มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม ประสานงาน และสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
15	2.4 มีความสามารถในการจัดการและประเมินผลลัพธ์ทางการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง	เหมาะสม
16	2.5 มีความสามารถในการให้คำปรึกษาในการดูแลกลุ่มเป้าหมายหรือเฉพาะกลุ่มที่ตนเองเชี่ยวชาญอย่างเหมาะสม	เหมาะสม
17	2.6 มีความสามารถในการให้เหตุผลทางจริยธรรมและการตัดสินใจเชิงจริยธรรมอย่างเหมาะสมตามหลักจริยธรรม	ปรับเป็น มีความสามารถในการจัดการปัญหาเชิงจริยธรรม ให้เหตุผล และตัดสินใจเชิงจริยธรรม
18	2.7 มีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ	เหมาะสม
19	2.8 มีความสามารถในการเสริมสร้างพลังอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ	เหมาะสม
20	2.9 มีความสามารถด้านการสอน แนะนำ และให้คำปรึกษาด้านสุขภาพอนามัย	เหมาะสม

ลำดับที่	ข้อความ	ข้อเสนอแนะ
21	2.10 มีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดี	ปรับเป็น มีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (เช่น การแก้ปัญหา การบริหารจัดการองค์กรสุขภาพ) ที่ดี
22	องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency)	รวมกับ องค์ประกอบที่ 2 และ เรียงข้อ 3.1-3.3 ใหม่ ตามขั้นตอนการสร้างเสริมสุขภาพ
23	3.1 มีสมรรถนะด้านการป้องกันโรคและเสริมภูมิคุ้มกันโรค เพื่อลดความเจ็บป่วย	ปรับเป็น มีความสามารถในการประเมินภาวะเสี่ยง ป้องกันโรค และเสริมภูมิคุ้มกันโรค
24	3.2 มีสมรรถนะด้านการฟื้นฟูสภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชนให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ	ปรับเป็น มีความสามารถด้านการฟื้นฟูสภาพบุคคล ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชน
25	3.3 มีสมรรถนะด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชนให้สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้	ปรับเป็น มีความสามารถด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคคล ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชน
มาตรฐานหลัก 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน		
2.1) มาตรฐานการสอน		
26	องค์ประกอบที่ 4 การสอน (Educating)	เพิ่ม มีความสามารถในการสร้างหลักสูตรการสอนรายวิชา
27	4.1 มีความสามารถสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการพยาบาล	เหมาะสม
28	4.2 มีความสามารถในการแนะนำแหล่งความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติมและเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต	ปรับเป็น มีความสามารถในการแนะนำแหล่งความรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการค้นคว้าเพิ่มเติมและเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ลำดับที่	ข้อความ	ข้อเสนอแนะ
29	4.3 มีความสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียนหลากหลายวิธีตามความเหมาะสม	ปรับเป็น มีความสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียนหลากหลายวิธี ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
30	4.4 มีความสามารถจัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์ตามความเหมาะสม	เหมาะสม
31	4.5 มีความสามารถให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง	เหมาะสม
32	4.6 มีความสามารถสร้างกิจกรรม/โอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์	เหมาะสม
33	4.7 มีความสามารถในการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้อย่างมีระบบ	เหมาะสม
34	4.8 มีความสามารถในการใช้สื่อการสอนและอุปกรณ์ช่วยสอนที่เหมาะสม	เหมาะสม
35	4.9 มีความสามารถใช้เทคนิควิธีการสอนหลากหลาย ส่งเสริมการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง (Self Directed Learning)	ปรับเป็น มีความสามารถใช้เทคนิควิธีการสอนหลากหลาย สามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning
36	4.10 มีการเตรียมการสอนและวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ ให้สามารถปฏิบัติได้อย่างได้ผลจริง	เหมาะสม
37	4.11 มีความสามารถสอนให้ผู้เรียนรู้จักการคิด วิเคราะห์ วิจัยในวิชาที่สอน ตามความต้องการของผู้เรียน	ปรับเป็น มีความสามารถสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ให้ผู้เรียนรู้จักการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย แก้ปัญหา ตัดสินใจ และพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
2.2) มาตรฐานการวิจัยและบริการวิชาการ		
38	องค์ประกอบที่ 5 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service)	แยกออกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบการวิจัยและงานวิชาการ และองค์ประกอบบริการวิชาการ

ลำดับที่	ข้อความ	ข้อเสนอแนะ
39	5.1 มีผลงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ในฐานข้อมูลระดับชาติหรือระดับนานาชาติ	เหมาะสม
40	5.2 มีผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง	เหมาะสม
41	5.3 ได้รับเงินทุนสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์จากภายในและ/หรือภายนอกอย่างต่อเนื่อง	เหมาะสม
42	5.4 มีการแต่งหรือเรียบเรียงเอกสารคำสอน ตำรา หนังสือ หรือบทความทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง	เหมาะสม
43	5.5 มีความสามารถด้านกระบวนการวิจัยอย่างดี	ปรับเป็น มีความสามารถนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนางาน
44	5.6 นำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการบริการทางวิชาการแก่สังคม เช่น อาจารย์พิเศษ วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ฯลฯ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	เพิ่ม จัดกิจกรรมประชุม/สัมมนา/อบรมวิชาการเพื่อวิชาชีพ และสังคม
45	5.7 เป็นสมาชิกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพ	เหมาะสม
2.3) มาตรฐานการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม		
46	องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (Art-Culture and Environment)	เพิ่ม
		1. ประยุกต์ศิลปวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม 2. เผยแพร่เอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
47	6.1 อนุรักษ์ พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม	ปรับเป็น อนุรักษ์ พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม ค่านิยม ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชุมชน และสิ่งแวดล้อม
48	6.2 เข้าร่วมงานด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างสร้างสรรค์	ปรับเป็น เข้าร่วมงานด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างต่อเนื่อง

ลำดับที่	ข้อความ	ข้อเสนอแนะ
มาตรฐานหลัก 3) มาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ		
49	องค์ประกอบที่ 7 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic)	เพิ่ม
		1. ศรัทธาในวิชาชีพ เชื่อมั่นในคุณค่าการพยาบาลและคุณค่าแห่งตน 2. พัฒนาตนเอง วิชาชีพ และสังคมอย่างต่อเนื่อง
50	7.1 ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวินัย ด้วยความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบ	ปรับเป็น ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวินัย ด้วยความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ ต่อศิษย์และการสอน รับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และวิชาชีพ
51	7.2 ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้	ร่วมกับ ข้อ 7.4 ปรับเป็น ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้
52	7.3 รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม	เหมาะสม
53	7.4 ยึดมั่น ยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง	ร่วมกับข้อ 7.2
54	7.5 ร่วมมือและปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานอย่างกัลยาณมิตร	ปรับเป็น ร่วมมือและปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานและศิษย์ อย่างกัลยาณมิตร
55	7.6 ส่งสอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ทุ่มเท เสียสละ	เหมาะสม
56	7.7 ปกป้องคุ้มครองผู้ป่วยให้ปลอดภัย	ปรับเป็น ปกป้องคุ้มครองสิทธิผู้ใช้บริการ และสิทธิของตนเอง
57	7.8 ให้การพยาบาลด้วยความเคารพในศักดิ์ศรี/สิทธิส่วนตัว	ปรับเป็น ให้การพยาบาลด้วยความเมตตากรุณา เอื้ออาทร เคารพในศักดิ์ศรี/สิทธิส่วนตัว
58	7.9 มีจรรยาบรรณของนักวิจัยและนักวิชาการ	เหมาะสม

ลำดับที่	ข้อความ	ข้อเสนอแนะ
59	7.10 ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย	ปรับเป็น ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยให้นักศึกษา
60	7.11 ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทั้งเชิงวิชาการและวิชาชีพอยู่เสมอ	ปรับเป็น ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทั้งเชิงวิชาการและวิชาชีพอยู่เสมอ
เกณฑ์การประเมินแบบบูรณาการ		
61	มาตรฐานหลัก 1) มาตรฐานความรู้ ประสพการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ	เหมาะสม
62	ระดับที่ 1 มีความสนใจพัฒนาและติดตามความรู้ใหม่ๆ • พัฒนาความรู้ความสามารถอยู่เสมอ • ติดตามความรู้ใหม่ๆ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ด้วยการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่างๆ	เหมาะสม
63	ระดับที่ 2 แสดงสมรรถนะระดับที่ 1 และนำความรู้มาประยุกต์ใช้ • รอบรู้องค์ความรู้ใหม่ๆ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย • นำวิชาการ ความรู้ หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	เหมาะสม
64	ระดับที่ 3 แสดงสมรรถนะระดับที่ 2 และถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่น • มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ได้อย่างกว้างขวาง • ถ่ายทอดความรู้ทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น	เหมาะสม
65	ระดับที่ 4 แสดงสมรรถนะระดับที่ 3 และส่งเสริมสนับสนุนการสร้างและพัฒนาความรู้ • ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศแห่งการพัฒนาความรู้ • สนับสนุนการนำเทคโนโลยี ความรู้ หรือวิชาการใหม่ๆ มาสร้างและพัฒนาความรู้	เหมาะสม

ลำดับที่	ข้อความ	ข้อเสนอแนะ
66	<p>ระดับที่ 5 แสดงสมรรถนะระดับที่ 4 และสร้างงานใหม่/นวัตกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> พัฒนาความรู้เชิงบูรณาการเพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ นำความรู้ความเชี่ยวชาญมาสร้างงานใหม่/นวัตกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน 	เหมาะสม
67	มาตรฐานหลัก 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน	เหมาะสม
68	<p>ระดับที่ 1 รับรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง</p> <ul style="list-style-type: none"> มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นปฏิบัติงานให้ดี ถูกต้อง ปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด 	เหมาะสม
69	<p>ระดับที่ 2 แสดงสมรรถนะระดับที่ 1 และพัฒนาตนเอง</p> <ul style="list-style-type: none"> มุ่งมั่นพัฒนาตนเองให้รอบรู้เท่าทันเทคโนโลยี และองค์ความรู้ใหม่ๆ ในสาขาที่เชี่ยวชาญ นำวิชาการ ความรู้ หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน 	เหมาะสม
70	<p>ระดับที่ 3 แสดงสมรรถนะระดับที่ 2 และค้นหาวิธีการใหม่ๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> ศึกษาค้นคว้า พัฒนาและค้นหาวิธีการใหม่ๆ ในสาขาที่เชี่ยวชาญ นำวิธีการใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง 	เหมาะสม
71	<p>ระดับที่ 4 แสดงสมรรถนะระดับที่ 3 และสร้างจิตสำนึก</p> <ul style="list-style-type: none"> เป็นตัวอย่างที่ดี สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงาน ชี้แนะ สนับสนุน โน้มน้าวให้ผู้อื่นพัฒนาการปฏิบัติงาน 	เหมาะสม

ลำดับที่	ข้อความ	ข้อเสนอแนะ
72	<p>ระดับที่ 5 แสดงสมรรถนะระดับที่ 4 และสร้างคุณค่าเพิ่ม</p> <ul style="list-style-type: none"> • เสียสละ มุ่งมั่นทุ่มเทเวลา เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงาน • ถ่ายทอดความรู้อย่างกว้างขวาง ก่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการและสถาบัน 	เหมาะสม
73	<p>มาตรฐานหลัก 3) มาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ</p>	เหมาะสม
74	<p>ระดับที่ 1 มีความซื่อสัตย์สุจริต</p> <ul style="list-style-type: none"> • ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต • แสดงความคิดเห็นของตนตามหลักวิชาชีพอย่างเปิดเผย 	เหมาะสม
75	<p>ระดับที่ 2 แสดงสมรรถนะระดับที่ 1 และเชื่อถือได้</p> <ul style="list-style-type: none"> • รักษาവാจ พுகความจริง ตรงไปตรงมา • รักษาคุณความดี ละเว้นความชั่ว มีจิตสำนึก และความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน 	เหมาะสม
76	<p>ระดับที่ 3 แสดงสมรรถนะระดับที่ 2 และยึดมั่นในหลักการ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ยึดมั่นในหลักการและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ • รักษาระเบียบ วินัย ความถูกต้องในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ 	เหมาะสม
77	<p>ระดับที่ 4 แสดงสมรรถนะระดับที่ 3 และธำรงความถูกต้อง</p> <ul style="list-style-type: none"> • ซื่อสัตย์ สำนับสนุน โน้มน้ำวให้ผู้อื่นปฏิบัติตามระเบียบวินัย • เปิดเผย โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ 	เหมาะสม
78	<p>ระดับที่ 5 แสดงสมรรถนะระดับที่ 4 และอุทิศตนเพื่อความยุติธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> • เป็นตัวอย่างที่ดี ยืนหยัดพิทักษ์ความถูกต้อง • รักษาเกียรติและชื่อเสียงของสถาบันและวิชาชีพ 	เหมาะสม

ลำดับที่	ข้อความ	ข้อเสนอแนะ
การกำหนดค่าน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบ		
79	1) มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ (ค่าน้ำหนัก 40)	
80	องค์ประกอบที่ 1 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge) (ค่าน้ำหนัก 20)	การกำหนดค่าน้ำหนัก สามารถปรับได้ตามความเหมาะสมของแต่ละสถาบันที่จะนำไปใช้ ขึ้นกับบริบทของแต่ละสถาบันว่าต้องการเน้นในด้านใด (รวมองค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล และ องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ ไปด้วยกัน และแยก องค์ประกอบที่ 5 การวิจัยและบริการวิชาการ ออกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบการวิจัยและงานวิชาการ และองค์ประกอบบริการ วิชาการ)
81	องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency) (ค่าน้ำหนัก 16)	
82	องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency) (ค่าน้ำหนัก 4)	
83	2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน (ค่าน้ำหนัก 25)	
84	องค์ประกอบที่ 4 การสอน (Educating) (ค่าน้ำหนัก 12)	
85	องค์ประกอบที่ 5 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service) (ค่าน้ำหนัก 12)	
86	องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (Art-Culture and Environment) (ค่าน้ำหนัก 1)	
87	3) มาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ (ค่าน้ำหนัก 2)	
88	องค์ประกอบที่ 7 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethics) (ค่าน้ำหนัก 2)	
เกณฑ์การตัดสินการประเมินมาตรฐานวิชาชีพพยาบาล		
89	ผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบ	เหมาะสม
90	คะแนนค่าเฉลี่ย 5.00-4.01 = ผลการประเมินอยู่ในระดับสูงมาก	เหมาะสม
91	คะแนนค่าเฉลี่ย 4.00-3.01 = ผลการประเมินอยู่ในระดับสูง	เหมาะสม

ลำดับที่	ข้อความ	ข้อเสนอแนะ
92	คะแนนค่าเฉลี่ย 3.00-2.01 = ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง	เหมาะสม
93	คะแนนค่าเฉลี่ย 2.00-1.00 = ผลการประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น	เหมาะสม
94	ผลการประเมินระดับรวมของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล	เหมาะสม
95	คะแนนค่าเฉลี่ย 5.00-4.01 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับเชี่ยวชาญ	เหมาะสม
96	คะแนนค่าเฉลี่ย 4.00-3.01 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับชำนาญพิเศษ	เหมาะสม
97	คะแนนค่าเฉลี่ย 3.00-2.01 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับชำนาญ	เหมาะสม
98	คะแนนค่าเฉลี่ย 2.00-1.00 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับเริ่มต้น	เหมาะสม
การนำมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลไปใช้		
99	ใช้มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สำหรับประเมินอาจารย์พยาบาล เพื่อการรับรองมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ทุก 5 ปี	เหมาะสม แต่อาจมีปัญหาในการนำไปใช้อย่างกว้างขวาง เพราะยังไม่มีพรบ. วิชาชีพรองรับ

มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

(ชุดใหม่หลังตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ)

มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ประกอบด้วย มาตรฐานหลัก 3 มาตรฐาน 7 องค์กรประกอบ และตัวบ่งชี้จำนวน 57 ตัวบ่งชี้ (เรียงลำดับตามขั้นตอนการปฏิบัติงาน) โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 33)

1) มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ ประกอบด้วย 2 องค์กรประกอบ คือ

องค์กรประกอบที่ 1 คุณวุฒิ ประสบการณ์ และความรู้ (Education, Experience and Knowledge) 8 ตัวบ่งชี้

องค์กรประกอบที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency) 13 ตัวบ่งชี้

2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 3 มาตรฐานย่อย 4 องค์กรประกอบ คือ

2.1) มาตรฐานการสอน ประกอบด้วย 1 องค์กรประกอบ คือ

องค์กรประกอบที่ 3 การสอน (Teaching) 12 ตัวบ่งชี้

2.2) มาตรฐานการวิจัยและบริการวิชาการ ประกอบด้วย 2 องค์กรประกอบ คือ

องค์กรประกอบที่ 4 การวิจัยและงานวิชาการ (Research and Academic Work) 5 ตัวบ่งชี้

องค์กรประกอบที่ 5 การบริการวิชาการ (Academic Service) 3 ตัวบ่งชี้

2.3) มาตรฐานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 1 องค์กรประกอบ คือ

องค์กรประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (Art-Culture and Environment) 4 ตัวบ่งชี้

3) มาตรฐานการปฏิบัติตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ ประกอบด้วย 1 องค์กรประกอบ คือ

องค์กรประกอบที่ 7 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic) 12 ตัวบ่งชี้

ตารางที่ 32 มาตรฐานวิชาชีพพยาบาล 3 มาตรฐานหลัก 7 องค์ประกอบ 57 ตัวบ่งชี้

มาตรฐานวิชาชีพพยาบาล	
องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
มาตรฐานหลัก 1) มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ	
องค์ประกอบที่ 1 คุณวุฒิ ประสบการณ์ และความรู้ (Education, Experience and Knowledge)	<p>1.1 คุณวุฒิและประสบการณ์วิชาชีพพื้นฐาน</p> <p>1.1.1 สำเร็จการศึกษาอย่างน้อย ป.โทหรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ</p> <p>1.1.2 สำเร็จปริญญาตรีทางการพยาบาล</p> <p>1.1.3 มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาล ไม่น้อยกว่า 2 ปี</p> <p>1.1.4 มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพที่ยังไม่หมดอายุ</p> <p>1.1.5 ปฏิบัติการพยาบาล สอนหรือวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพและการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง</p> <p>1.1.6 กรณีอาจารย์ใหม่ต้องผ่านการอบรมหลักสูตรศาสตร์และศิลป์การสอนทางการพยาบาล</p> <p>1.2 มีความรู้ด้านหลักสูตร วิธีการสอน เนื้อหาที่สอน การวัดและประเมินผล อย่างลึกซึ้งและทันสมัย</p> <p>1.3 มีความรู้ด้านการพยาบาลเฉพาะสาขาที่รับผิดชอบ</p> <p>1.4 มีความรู้ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ในระดับดี(สามารถสื่อสารได้)</p> <p>1.5 มีความรู้ด้านการวิจัยทางการพยาบาลและสาขาที่เกี่ยวข้อง</p> <p>1.6 มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาและการพยาบาล</p> <p>1.7 มีความรู้ด้านกฎหมายและจริยธรรมที่เกี่ยวข้อง</p> <p>1.8 มีความรู้ด้านระบบประกันคุณภาพ การรับรองหลักสูตรและสถาบัน</p>
องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพการ พยาบาล (Nursing Competency)	<p>2.1 มีความสามารถใช้กระบวนการพยาบาลทุกขั้นตอนในการปฏิบัติการพยาบาลในสาขาที่รับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>2.2 มีความสามารถด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคคล ครอบครัว กลุ่มคนและชุมชน</p> <p>2.3 มีความสามารถในการประเมินภาวะเสี่ยง ป้องกัน โรค และเสริมภูมิคุ้มกันโรค</p> <p>2.4 มีความสามารถด้านการฟื้นฟูสภาพบุคคล ครอบครัว กลุ่มคนและชุมชน</p> <p>2.5 มีความสามารถในการแนะนำ ฝึกทักษะ และเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>2.6 มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม ประสานงาน และสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ</p>

มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล	
องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
	<p>2.7 มีความสามารถในการจัดการและประเมินผลลัพธ์ทางการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง</p> <p>2.8 มีความสามารถในการให้คำปรึกษาในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือเฉพาะกลุ่มที่ตนเองเชี่ยวชาญอย่างเหมาะสม</p> <p>2.9 มีความสามารถในการจัดการปัญหาเชิงจริยธรรม ให้เหตุผลและตัดสินใจเชิงจริยธรรม</p> <p>2.10 มีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>2.11 มีความสามารถในการเสริมสร้างพลังอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>2.12 มีความสามารถด้านการสอน แนะนำ และให้คำปรึกษาด้านสุขภาพอนามัย</p> <p>2.13 มีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (เช่น การแก้ปัญหา การบริหารจัดการองค์กรสุขภาพ) ที่ดี</p>
มาตรฐานหลัก 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน	
2.1) มาตรฐานการสอน	
องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching)	<p>3.1 มีความสามารถในการสร้างหลักสูตรการสอนรายวิชา</p> <p>3.2 มีการเตรียมการสอนและวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ ให้สามารถปฏิบัติอย่างได้ผลจริง</p> <p>3.3 มีความสามารถสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิเคราะห์ แก้ปัญหา ตัดสินใจ และพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม</p> <p>3.4 มีความสามารถสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการพยาบาล</p> <p>3.5 มีความสามารถในการใช้สื่อการสอนและอุปกรณ์ช่วยสอนที่เหมาะสม</p> <p>3.6 มีความสามารถใช้เทคนิควิธีการสอนหลากหลาย สามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning</p> <p>3.7 มีความสามารถให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>3.8 มีความสามารถจัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์ตามความเหมาะสม</p> <p>3.9 มีความสามารถสร้างกิจกรรม/โอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์</p> <p>3.10 มีความสามารถในการแนะนำแหล่งความรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการค้นคว้าเพิ่มเติม และเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต</p>

มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล	
องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
	<p>3.11 มีความสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียนหลากหลายวิธี ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ</p> <p>3.12 มีความสามารถในการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ</p>
2.2) มาตรฐานการวิจัยและบริการวิชาการ	
องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและงานวิชาการ (Research and Academic Work)	<p>4.1 ได้รับเงินทุนสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์จากภายในและ/หรือภายนอกอย่างต่อเนื่อง</p> <p>4.2 มีผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง</p> <p>4.3 มีผลงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ในฐานข้อมูลระดับชาติหรือระดับนานาชาติ</p> <p>4.4 มีการแต่งหรือเรียบเรียงเอกสารคำสอน ตำรา หนังสือ หรือบทความทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง</p> <p>4.5 มีความสามารถนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนางาน</p>
องค์ประกอบที่ 5 การบริการวิชาการ (Academic Service)	<p>5.1 นำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการบริการทางวิชาการแก่สังคม เช่น อาจารย์พิเศษ วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ฯลฯ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ</p> <p>5.2 จัดกิจกรรมประชุม/สัมมนา/อบรมวิชาการ เพื่อวิชาชีพและสังคม</p> <p>5.3 เป็นสมาชิกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพ</p>
2.3) มาตรฐานการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม	
องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (Art-Culture and Environment)	<p>6.1 อนุรักษ์ พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม ค่านิยม ภูมิปัญญาไทย วิถีชุมชน และสิ่งแวดล้อม</p> <p>6.2 เข้าร่วมงานด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างต่อเนื่อง</p> <p>6.3 ประยุกต์ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม</p> <p>6.4 เผยแพร่เอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และสิ่งแวดล้อม</p>
มาตรฐานหลัก 3) มาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ	
องค์ประกอบที่ 7 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic)	<p>7.1 ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวินัย ด้วยความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบต่อศิษย์และการสอนรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และวิชาชีพ</p> <p>7.2 ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้</p> <p>7.3 ร่วมมือและปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานและศิษย์อย่างกัลยาณมิตร</p> <p>7.4 ส่งสอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ทุ่มเท เสียสละ</p> <p>7.5 ปกป้องคุ้มครองสิทธิผู้ใช้บริการ และสิทธิของตนเอง</p> <p>7.6 ให้การพยาบาลด้วยความเมตตากรุณา เอื้ออาทร เคารพในศักดิ์ศรี/สิทธิส่วนตัว</p>

มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล	
องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
	7.7 รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม
	7.8 พัฒนาตนเอง วิชาชีพ และสังคมอย่างต่อเนื่อง
	7.9 ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ทั้งเชิงวิชาการและวิชาชีพอยู่เสมอ
	7.10 มีจรรยาบรรณของนักวิจัยและนักวิชาการ
	7.11 ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยให้แก่นักศึกษา
	7.12 ศรัทธาในวิชาชีพ เชื่อมั่นในคุณค่าการพยาบาลและคุณค่าแห่งตน

2. เกณฑ์การประเมิน กำหนดดังนี้

1) เกณฑ์การประเมินมาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ

คำจำกัดความ: ความสนใจใฝ่รู้ ส่งเสริมความรู้ความสามารถ ศึกษา ค้นคว้าและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ประยุกต์ใช้ความรู้เชิงวิชาการและเทคโนโลยีต่างๆ สามารถถ่ายทอดความรู้ ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างและพัฒนาความรู้ สร้างงานใหม่และนวัตกรรม

ระดับคะแนน	เกณฑ์ประเมิน
ระดับที่ 1	มีความสนใจพัฒนาและติดตามความรู้ใหม่ๆ <ul style="list-style-type: none"> พัฒนาความรู้ความสามารถอยู่เสมอ ติดตามความรู้ใหม่ๆ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ด้วยการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่างๆ
ระดับที่ 2	แสดงสมรรถนะระดับที่ 1 และนำความรู้มาประยุกต์ใช้ <ul style="list-style-type: none"> รอบรู้องค์ความรู้ใหม่ๆ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย นำวิชาการ ความรู้ หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน
ระดับที่ 3	แสดงสมรรถนะระดับที่ 2 และถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่น <ul style="list-style-type: none"> มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ได้อย่างกว้างขวาง ถ่ายทอดความรู้ทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น
ระดับที่ 4	แสดงสมรรถนะระดับที่ 3 และส่งเสริมสนับสนุนการสร้างและพัฒนาความรู้ <ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศแห่งการพัฒนาความรู้ สนับสนุนการนำเทคโนโลยี ความรู้ หรือวิชาการใหม่ๆ มาสร้างและพัฒนาความรู้
ระดับที่ 5	แสดงสมรรถนะระดับที่ 4 และสร้างงานใหม่/นวัตกรรม <ul style="list-style-type: none"> พัฒนาความรู้เชิงบูรณาการ เพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ นำความรู้ความเชี่ยวชาญมาสร้างงานใหม่/นวัตกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน

2) เกณฑ์การประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงาน

คำจำกัดความ: รับรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นปฏิบัติงานให้ดีและถูกต้อง นำวิชาการ ความรู้ หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ค้นหาวิธีการใหม่ๆ ในสาขาที่เกี่ยวข้อง เป็นตัวอย่างที่ดี สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงาน เสียสละ มุ่งมั่นทุ่มเทเวลาพัฒนาการปฏิบัติงาน และถ่ายทอดความรู้ก่อเกิดประโยชน์ต่อผู้รับบริการ และสถาบัน

ระดับคะแนน	เกณฑ์ประเมิน
ระดับที่ 1	รับรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง <ul style="list-style-type: none"> มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นปฏิบัติงานให้ดี ถูกต้อง ปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด
ระดับที่ 2	แสดงสมรรถนะระดับที่ 1 และพัฒนาตนเอง <ul style="list-style-type: none"> มุ่งมั่นพัฒนาตนเองให้รอบรู้เท่าทันเทคโนโลยี และองค์ความรู้ใหม่ๆ ในสาขาที่เกี่ยวข้อง นำวิชาการ ความรู้ หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
ระดับที่ 3	แสดงสมรรถนะระดับที่ 2 และค้นหาวิธีการใหม่ๆ <ul style="list-style-type: none"> ศึกษาค้นคว้า พัฒนาและค้นหาวิธีการใหม่ๆ ในสาขาที่เกี่ยวข้อง นำวิธีการใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง
ระดับที่ 4	แสดงสมรรถนะระดับที่ 3 และสร้างจิตสำนึก <ul style="list-style-type: none"> เป็นตัวอย่างที่ดี สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงาน ชี้แนะ สนับสนุน โน้มน้าวให้ผู้อื่นพัฒนาการปฏิบัติงาน
ระดับที่ 5	แสดงสมรรถนะระดับที่ 4 และสร้างคุณค่าเพิ่ม <ul style="list-style-type: none"> เสียสละ มุ่งมั่นทุ่มเทเวลา เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงาน ถ่ายทอดความรู้อย่างกว้างขวาง ก่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการและสถาบัน

3) เกณฑ์การประเมินมาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ

คำจำกัดความ: มีความซื่อสัตย์สุจริต รักษาวาจาและคุณความดี มีจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน ยึดมั่นในหลักการและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ รักษาระเบียบวินัย ยืนหยัดพิทักษ์ความถูกต้อง และเป็นตัวอย่างที่ดี รักษาเกียรติและชื่อเสียงของสถาบันและวิชาชีพ

ระดับคะแนน	เกณฑ์ประเมิน
ระดับที่ 1	มีความซื่อสัตย์สุจริต <ul style="list-style-type: none"> ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต แสดงความคิดเห็นของตนตามหลักวิชาชีพอย่างเปิดเผย
ระดับที่ 2	แสดงสมรรถนะระดับที่ 1 และเชื่อถือได้ <ul style="list-style-type: none"> รักษาจาก พุศความจริง ตรงไปตรงมา รักษาคุณความดี ละเว้นความชั่ว มีจิตสำนึก และความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน
ระดับที่ 3	แสดงสมรรถนะระดับที่ 2 และยึดมั่นในหลักการ <ul style="list-style-type: none"> ยึดมั่นในหลักการและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ รักษาระเบียบ วินัย ความถูกต้องในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ
ระดับที่ 4	แสดงสมรรถนะระดับที่ 3 และซื่อตรงตามข้อกำหนด <ul style="list-style-type: none"> ซื่อสัตย์ สำนับสนุน โนมน้ำใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามระเบียบวินัย เปิดเผย โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้
ระดับที่ 5	แสดงสมรรถนะระดับที่ 4 และอุทิศตนเพื่อความยุติธรรม <ul style="list-style-type: none"> เป็นตัวอย่างที่ดี ยืนหยัด พิทักษ์ความถูกต้อง รักษาเกียรติและชื่อเสียงของสถาบันและวิชาชีพ

3. การกำหนดค่าน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบ

กำหนดค่าน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

มาตรฐาน/องค์ประกอบ	ค่าน้ำหนัก*
มาตรฐานหลัก 1) มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ	40
องค์ประกอบที่ 1 คุณวุฒิ ประสบการณ์และความรู้ (Education, Experience and Knowledge)	20
องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency)	20
มาตรฐานหลัก 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน	25
องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching)	12
องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและงานวิชาการ (Research and Academic Work)	12
องค์ประกอบที่ 5 การบริการวิชาการ (Academic Service)	12
องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (Art - Culture and Environment)	1
มาตรฐานหลัก 3) มาตรฐานการปฏิบัติตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ	2
องค์ประกอบที่ 7 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic)	2
รวม	67

* การกำหนดค่าน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบ สามารถปรับได้ตามความเหมาะสม ขึ้นกับบริบทของแต่ละสถาบันว่าต้องการเน้นในด้านใด

4. เกณฑ์การตัดสินการประเมินมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

กำหนดเกณฑ์การตัดสินการประเมินมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ดังนี้

4.1 ผลการประเมินระดับองค์ประกอบ ให้พิจารณาจากการนำค่าคะแนนที่ได้ของตัวบ่งชี้ทุกตัวมาหาค่าเฉลี่ยในแต่ละองค์ประกอบ และให้แปลความหมายของผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

คะแนนค่าเฉลี่ย 5.00-4.01 = ผลการประเมินอยู่ในระดับสูงมาก

คะแนนค่าเฉลี่ย 4.00-3.01 = ผลการประเมินอยู่ในระดับสูง

คะแนนค่าเฉลี่ย 3.00-2.01 = ผลการประเมินอยู่ในระดับกลาง

คะแนนค่าเฉลี่ย 2.00-1.00 = ผลการประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น

4.2 ผลการประเมินระดับรวมของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ให้นำผลการประเมินระดับองค์ประกอบมาคูณกับค่าน้ำหนักของแต่ละองค์ประกอบ แล้วหารด้วยผลรวมของค่าน้ำหนักทุกองค์ประกอบ และแปลความหมายผลการประเมินระดับรวมของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ดังนี้

คะแนนค่าเฉลี่ย 5.00-4.01 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับเชี่ยวชาญ

คะแนนค่าเฉลี่ย 4.00-3.01 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับชำนาญพิเศษ

คะแนนค่าเฉลี่ย 3.00-2.01 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับชำนาญ

คะแนนค่าเฉลี่ย 2.00-1.00 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับเริ่มต้น

5. แนวทางการนำมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลไปใช้

มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลชุดนี้ ใช้เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลต้องประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ สามารถสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้แก่ผู้รับบริการ โดยนำมาประเมินอาจารย์พยาบาลสายวิชาการ ระดับปฏิบัติการของคณะ/สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เพื่อการรับรองมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ทุก 5 ปี

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ อาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย กลุ่มข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง กลุ่มผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารอาจารย์พยาบาลสายวิชาการ ระดับปฏิบัติการ ได้แก่ คณบดี รองคณบดี ผู้ช่วยคณบดี หัวหน้าภาควิชา หรือหัวหน้าสาขาวิชา หรือผู้ประสานงาน หรือประธานกลุ่ม รองหัวหน้าภาควิชา หรือรองหัวหน้าสาขา จำนวน 54 คน กลุ่มอาจารย์พยาบาลสายวิชาการ ระดับปฏิบัติการ จำนวน 294 คน และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านมาตรฐานวิชาชีพการศึกษาและวิชาชีพการพยาบาล ผู้แทนจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา ผู้แทนจากคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้แทนจากสภาการพยาบาล ผู้แทนจากคณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 6 แห่ง จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยหรือตัวแปรสังเกตได้ ที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้วิชาชีพอาจารย์พยาบาล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยอาศัยการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ ทั้งทางด้านวิชาชีพการศึกษาและวิชาชีพการพยาบาล และจากการวิเคราะห์เนื้อหาจำนวน 85 ข้อ เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ลักษณะแบบสอบถามแบบปลายปิด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถาม (IOC) เท่ากับ .91 หากค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Coefficient Alpha Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม .96 3) แนวคำถามในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมาตรฐานวิชาชีพ การศึกษา และการพยาบาล เพื่อพิจารณาให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับร่างกรอบมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ การประเมิน และ 4) แบบรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์และด้วยตนเอง ภายหลังได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของมหาวิทยาลัยมหิดล ชุด C สายพยาบาลศาสตร์ และของคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดลแล้ว โดยแจกแบบสอบถาม และเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย (Participant Information Sheet) เพื่ออธิบาย และชี้แจงรายละเอียดของโครงการวิจัยให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยทุกคนได้รับทราบ พร้อมให้กลุ่มตัวอย่างทุกคนเซ็นใบยินยอมในการให้ข้อมูล (Consent Form) ผู้วิจัยติดตามการตอบกลับ หลังส่งแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์ โดยส่งจดหมายขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างทุกคนอีกครั้ง ได้แบบสอบถามตอบกลับจำนวน 250 คนจากจำนวน 348 คน คิดเป็นร้อยละ 71.83 และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมโดยการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อพัฒนาองค์ประกอบตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณความถี่และค่าร้อยละ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis, EFA) ด้วยวิธีวิเคราะห์ส่วนประกอบमुखสำคัญ (Principal Component Analysis) และหมุนแกนแบบแวนแม็กซ์ (Varimax) โดยใช้โปรแกรม SPSS เพื่อสำรวจและระบุองค์ประกอบร่วมที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ที่มีอิทธิพลต่อมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล และตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรแฝง โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งและอันดับที่สอง (Confirmatory Factor Analysis, CFA) ด้วยโปรแกรมลิสเรล เพื่อคัดเลือกองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ วิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล รวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ประเมินวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย ตามขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพปัญหาและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล พบว่า

1.1 สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล คือ การขาดแคลนอาจารย์พยาบาลที่มีความพร้อมในการสอน เนื่องจากการเกษียณการทำงานของอาจารย์ภาระของอาจารย์ที่หนักแต่ค่าตอบแทนน้อย ไม่มีเวลาในการปฏิบัติการพยาบาลบนคลินิก จำนวน

พยาบาลที่ได้รับการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกด้านการศึกษาพยาบาลลดลง และขาดการเตรียมคนที่จะมาเป็นอาจารย์

1.2 ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพพยาบาล ประกอบด้วย คุณวุฒิ/คุณสมบัติของอาจารย์พยาบาล 7 รายการ คุณลักษณะบัณฑิตพยาบาลและสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ 12 รายการ ความรู้ด้านการสอนและความเป็นครู 12 รายการ ความสามารถด้านการสอน 14 รายการ ความสามารถด้านการวิจัยและงานวิชาการ 6 รายการ ความสามารถด้านการบริการวิชาการ 6 รายการ ความสามารถด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 4 รายการ คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล 18 รายการ รวม 79 รายการ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อายุ 41-50 ปี เท่ากับอายุ 51-60 ปี ร้อยละ 33.6 เพศหญิง ร้อยละ 94.4 ส่วนใหญ่สังกัดสถาบันการศึกษาพยาบาลที่มีขนาดใหญ่ คือ มหาวิทยาลัยมหิดล ร้อยละ 45.6 รองลงมา สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร้อยละ 18.8 และมหาวิทยาลัยบูรพา ร้อยละ 17.2 ตามลำดับ อายุการทำงาน 11-15 ปีใกล้เคียงกับอายุการทำงานน้อยกว่า 5 ปี คือ ร้อยละ 18 และ 18.4 ตามลำดับ เป็นข้าราชการ ร้อยละ 57.6 ระดับการศึกษาปริญญาโท ร้อยละ 52.8 รองลงมา ระดับปริญญาเอก ร้อยละ 45.6 ตำแหน่งอาจารย์ ร้อยละ 41.6 ตำแหน่งบริหารเป็นหัวหน้าสาขาวิชา ร้อยละ 6.8 หน้าที่ความรับผิดชอบปฏิบัติภาระงานด้านงานบริหาร (น้อยกว่า ร้อยละ 20) ร้อยละ 24.4 ด้านงานสอน (ร้อยละ 41-60) ร้อยละ 43.2 ด้านงานวิจัย (น้อยกว่าร้อยละ 20) ร้อยละ 62.0 ด้านงานบริการวิชาการ (น้อยกว่าร้อยละ 10) ร้อยละ 52.4 ด้านงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (น้อยกว่าร้อยละ 10) ร้อยละ 85.2 งานอื่นๆ เช่นงานกรรมการ (น้อยกว่าร้อยละ 10) ร้อยละ 24.8

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis, EFA) ด้วยวิธีวิเคราะห์ส่วนประกอบमुखสำคัญ (Principal Component Analysis) และหมุนแกนแบบเวรีแม็กซ์ (Varimax) โดยใช้โปรแกรม SPSS จากตัวแปรสังเกตได้ 85 ตัวแปร และการกำหนดชื่อองค์ประกอบที่สกัดได้ พบว่า องค์ประกอบที่สกัดได้มี 8 องค์ประกอบ 83 ตัวบ่งชี้ คือ องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 20 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้มากที่สุด ร้อยละ 31.508 (ค่าไอเกน เท่ากับ 26.782 ร้อยละของความแปรปรวนรวม เท่ากับ 31.508 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .423-.783) องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 15 ตัว (ค่าไอเกน เท่ากับ 7.263 ร้อยละของความแปรปรวนรวม เท่ากับ 8.545 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .503-.850) องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 17 ตัว (ค่าไอเกน เท่ากับ 5.247 ร้อยละของความ

แปรปรวนร่วม เท่ากับ 6.173 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .403-.721) องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ 10 ตัว (ค่าไอเกน เท่ากับ 2.882 ร้อยละของความแปรปรวนร่วม เท่ากับ 3.391 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .465-.796) องค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 11 ตัว (ค่าไอเกน เท่ากับ 2.418 ร้อยละของความแปรปรวนร่วม เท่ากับ 2.844 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .405-.653) องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 3 ตัว (ค่าไอเกน เท่ากับ 2.216 ร้อยละของความแปรปรวนร่วม เท่ากับ 2.607 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .683-.787) องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 4 ตัว (ค่าไอเกน เท่ากับ 1.866 ร้อยละของความแปรปรวนร่วม เท่ากับ 2.195 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .578-.652) และองค์ประกอบที่ 8 ประสบการณ์ (Experience) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ จำนวน 3 ตัว (ค่าไอเกน เท่ากับ 1.701 ร้อยละของความแปรปรวนร่วม เท่ากับ 2.001 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .596-.679)

4. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งและอันดับที่สอง เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงด้วยโปรแกรมลิสเรล

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง และพิจารณาคัดเลือกจากตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ซึ่งสามารถอธิบายองค์ประกอบสูงตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป พบว่า สามารถลดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้จากจำนวน 8 องค์ประกอบ 83 ตัวบ่งชี้ เหลือจำนวน 7 องค์ประกอบ 45 ตัวบ่งชี้ โดยมีรายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency): COMPET มีจำนวน 9 ตัวบ่งชี้ เรียงตามลำดับดังนี้ 1. มีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ ($R^2 = 0.86$) 2. มีความสามารถในการสอน ฝึกทักษะ และเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ($R^2 = 0.81$) 3. มีความสามารถในการจัดการและประเมินผลลัพธ์ทางการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง ($R^2 = 0.79$) 4. มีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดี ($R^2 = 0.74$) 5. มีความสามารถในการให้คำปรึกษาในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือเฉพาะกลุ่มที่ตนเองเชี่ยวชาญอย่างเหมาะสม ($R^2 = 0.72$) 6. มีความสามารถในการให้เหตุผลทางจริยธรรมและการตัดสินใจเชิงจริยธรรมอย่างเหมาะสมตามหลักจริยธรรม ($R^2 = 0.68$) 7. มีความสามารถในการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ ($R^2 = 0.66$) 8. มีความสามารถในการเสริมสร้างพลังอำนาจ

อย่างมีประสิทธิภาพ ($R^2 = 0.64$) และ 9. มีสมรรถนะด้านการสอน แนะนำ และให้คำปรึกษาด้านสุขภาพอนามัย ($R^2 = 0.63$)

องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic): ETHIC มีจำนวน 11 ตัวบ่งชี้ เรียงตามลำดับดังนี้ 1. ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวินัย ด้วยความรับผิดชอบ ($R^2 = 0.91$) 2. ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ ($R^2 = 0.87$) 3. รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม ($R^2 = 0.76$) 4. ร่วมมือและปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานอย่างกัลยาณมิตร ($R^2 = 0.72$) 5. ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย ($R^2 = 0.71$) 6. ส่งเสริมศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ทุ่มเท เสียสละ ($R^2 = 0.70$) 7. ปกป้องคุ้มครองผู้ป่วยให้ปลอดภัย ($R^2 = 0.67$) 8. ให้การพยาบาลด้วยความเคารพในศักดิ์ศรี/สิทธิส่วนตัว ($R^2 = 0.66$) 9. ยึดมั่น ยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง ($R^2 = 0.65$) 10. ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทั้งเชิงวิชาการและวิชาชีพอยู่เสมอ ($R^2 = 0.62$) และ 11. มีจรรยาบรรณของนักวิจัย ($R^2 = 0.60$)

องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching): TEACH มีจำนวน 12 ตัวบ่งชี้ เรียงตามลำดับดังนี้ 1. มีความสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียนหลากหลายวิธีตามความเหมาะสม ($R^2 = 0.84$) 2. มีความสามารถจัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์ตามความเหมาะสม ($R^2 = 0.76$) 3. มีความสามารถให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง ($R^2 = 0.73$) 4. มีความสามารถในการใช้สื่อการสอนและอุปกรณ์ช่วยสอนที่เหมาะสม ($R^2 = 0.72$) 5. มีความสามารถสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการพยาบาล ($R^2 = 0.71$) 6. มีความสามารถในการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ ($R^2 = 0.71$) 7. มีความสามารถในการแนะนำแหล่งความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติม ($R^2 = 0.70$) 8. มีการเตรียมการสอนและวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบให้สามารถปฏิบัติได้อย่างได้ผลจริง ($R^2 = 0.70$) 9. มีความสามารถสร้างกิจกรรม/โอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ ($R^2 = 0.70$) 10. มีความสามารถใช้เทคนิควิธีการสอนหลากหลาย ($R^2 = 0.68$) 11. มีความสามารถสอนให้ผู้เรียนรู้จักการคิด วิเคราะห์ วิจัยในวิชาที่สอนตามความต้องการของผู้เรียน ($R^2 = 0.62$) และ 12. มีสมรรถนะในการพัฒนาวิชาชีพให้มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ($R^2 = 0.60$)

องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service): RES มีจำนวน 5 ตัวบ่งชี้ เรียงตามลำดับดังนี้ 1. มีผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง ($R^2 = 0.74$) 2. มีการแต่งหรือเรียบเรียงตำรา หนังสือ หรือบทความทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ($R^2 = 0.65$) 3. ได้รับเงินทุนสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์จากภายในและ/หรือภายนอกอย่างต่อเนื่อง ($R^2 = 0.65$) 4. มีความสามารถด้านกระบวนการวิจัยอย่างดี ($R^2 = 0.63$) และ 5. มีผลงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ในฐานข้อมูลระดับชาติหรือระดับนานาชาติ ($R^2 = 0.63$)

องค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge): KNOWL มีจำนวน 3 ตัวบ่งชี้ เรียงตามลำดับดังนี้ 1. มีความรู้ด้านการวิจัยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้อง ($R^2 = 0.75$) 2. มีความรู้ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศระดับดีขึ้นไป ($R^2 = 0.71$) และ 3. มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ($R^2 = 0.65$)

องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture): ART มีจำนวน 2 ตัวบ่งชี้ เรียงตามลำดับดังนี้ 1. อนุรักษ์ พัฒนาและสร้างเสริมเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม ($R^2 = 0.82$) และ 2. ริเริ่มงานด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างสร้างสรรค์ ($R^2 = 0.77$)

องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency): HPCOM มีจำนวน 3 ตัวบ่งชี้ เรียงตามลำดับดังนี้ 1. มีสมรรถนะด้านการป้องกันโรคและเสริมภูมิคุ้มกันโรค เพื่อลดความเจ็บป่วย ($R^2 = 0.96$) 2. มีสมรรถนะด้านการฟื้นฟูสภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชน ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ ($R^2 = 0.95$) และ 3. มีสมรรถนะด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชน ให้สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้ ($R^2 = 0.80$)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง เพื่อวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล (Standard): STAND ซึ่งเป็นองค์ประกอบอันดับที่สองกับองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบซึ่งเป็นองค์ประกอบอันดับที่หนึ่งพบว่า องค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน ($P < 0.01$) โดยองค์ประกอบที่มีความสำคัญเรียงจากมากไปหาน้อย มีดังนี้ 1. องค์ประกอบคุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge): KNOWL (FS = 0.20) 2. องค์ประกอบสมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency): COMPET (FS = 0.16) 3. องค์ประกอบการสอน (Teaching): TEACH เท่ากับ 4. องค์ประกอบการวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service): RES (FS = 0.12) 5. องค์ประกอบสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency): HPCOM (FS = 0.04) 6. องค์ประกอบจริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic): ETHIC (FS = 0.02) และ 7. องค์ประกอบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture): ART (FS = 0.01)

5. มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ที่ได้จากการพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล โดยการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการตรวจสอบความเหมาะสมของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ประเมินวิชาชีพอาจารย์พยาบาลโดยผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) พบว่าประกอบด้วย มาตรฐานหลัก 3 มาตรฐาน 7 องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้จำนวน 57 ตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามขั้นตอนการปฏิบัติงาน ดังนี้

1) **มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ** ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 คุณวุฒิ ประสบการณ์ และความรู้ (Education, Experience and Knowledge) 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1. มีคุณวุฒิและประสบการณ์วิชาชีพพื้นฐาน 2. มีความรู้ด้านหลักสูตร วิธีการสอน เนื้อหาที่สอน การวัดและประเมินผล 3. มีความรู้ด้านการพยาบาลเฉพาะสาขาที่รับผิดชอบ 4. มีความรู้ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ 5. มีความรู้ด้านการวิจัยทางการพยาบาลและสาขาที่เกี่ยวข้อง 6. มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาและการพยาบาล 7. มีความรู้ด้านกฎหมายและจริยธรรมที่เกี่ยวข้อง และ 8. มีความรู้ด้านระบบประกันคุณภาพ การรับรองหลักสูตรและสถาบัน

องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency) 13 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1. มีความสามารถใช้กระบวนการพยาบาลทุกขั้นตอนในการปฏิบัติการพยาบาลในสาขาที่รับผิดชอบ 2. มีความสามารถด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคคล ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชน 3. มีความสามารถในการประเมินภาวะเสี่ยง ป้องกันโรค และเสริมภูมิคุ้มกันโรค 4. มีความสามารถด้านการฟื้นฟูสภาพบุคคล ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชน 5. มีความสามารถในการแนะนำ ฝึกทักษะ และเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติ 6. มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม ประสานงาน และสื่อสาร 7. มีความสามารถในการจัดการและประเมินผลลัพธ์ทางการพยาบาล 8. มีความสามารถในการให้คำปรึกษาในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือเฉพาะกลุ่มที่ตนเองเชี่ยวชาญ 9. มีความสามารถในการเสริมสร้างพลังอำนาจ 10. มีความสามารถในการจัดการปัญหาเชิงจริยธรรม ให้เหตุผล และตัดสินใจเชิงจริยธรรม 11. มีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการพัฒนางาน 12. มีความสามารถด้านการสอน แนะนำ และให้คำปรึกษาด้านสุขภาพอนามัย และ 13. มีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

2) **มาตรฐานการปฏิบัติงาน** ประกอบด้วย 3 มาตรฐานย่อย 4 องค์ประกอบ คือ

มาตรฐานการสอน ประกอบด้วย 1 องค์ประกอบ คือ

องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching) 12 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1. มีความสามารถในการสร้างหลักสูตรการสอนรายวิชา 2. มีการเตรียมการสอนและวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ 3. มีความสามารถสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้ผู้เรียนรู้จักการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิเคราะห์ แก้ปัญหา ตัดสินใจ และพัฒนาคุณธรรม 4. มีความสามารถสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการพยาบาล 5. มีความสามารถในการใช้สื่อการสอนและอุปกรณ์ช่วยสอน 6. มีความสามารถใช้เทคนิควิธีการสอนหลากหลาย สามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning 7. มีความสามารถให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับวิชาอื่น 8. มีความสามารถจัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/

ประสบการณ์ 9. มีความสามารถสร้างกิจกรรม/โอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ 10. มีความสามารถในการแนะนำแหล่งความรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เพื่อการค้นคว้าเพิ่มเติมและเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต 11. มีความสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียนหลากหลายวิธี ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และ 12. มีความสามารถในการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

มาตรฐานการวิจัยและบริการวิชาการ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ

องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและงานวิชาการ (Research and Academic Work) 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1. ได้รับความสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์จากภายในและ/หรือภายนอก 2. มีผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ 3. มีผลงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ในฐานข้อมูลระดับชาติหรือระดับนานาชาติ 4. มีการแต่งหรือเรียบเรียงเอกสารคำสอน ตำรา หนังสือหรือบทความทางวิชาการ และ 5. มีความสามารถนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนางาน

องค์ประกอบที่ 5 การบริการวิชาการ (Academic Service) 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1. นำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการบริการทางวิชาการแก่สังคม เช่น อาจารย์พิเศษ วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ฯลฯ 2. จัดกิจกรรมประชุม/สัมมนา/อบรมวิชาการเพื่อวิชาชีพและสังคม 3. เป็นสมาชิกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพ

มาตรฐานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 1 องค์ประกอบ คือ

องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (Art-Culture and Environment) 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1. อนุรักษ์ พัฒนา และส่งเสริมเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม ค่านิยม ภูมิปัญญาไทย วิถีชุมชน และสิ่งแวดล้อม 2. เข้าร่วมงานด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทย 3. ประยุกต์ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยในการดำเนินชีวิต และ 4. เผยแพร่เอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และสิ่งแวดล้อม

3) มาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ ประกอบด้วย 1 องค์ประกอบ คือ

องค์ประกอบที่ 7 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic) 12 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1. ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวินัย ด้วยความซื่อสัตย์ 2. มีความรับผิดชอบต่อศิษย์และการสอน รับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และวิชาชีพ 3. ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ 4. ร่วมมือและปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานและศิษย์อย่างกัลยาณมิตร สั่งสอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถ 5. ทุ่มเท เสียสละปกป้องคุ้มครองสิทธิผู้ใช้บริการ และสิทธิของตนเอง 6. ให้การพยาบาลด้วยความเมตตากรุณา เอื้ออาทร เคารพในศักดิ์ศรี/สิทธิส่วนตัว 7. รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม 8. พัฒนาตนเอง วิชาชีพ และสังคม 9. ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทั้งเชิงวิชาการและวิชาชีพ 10. มี

จรรยาบรรณของนักวิจัยและนักวิชาการ 11. ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยให้แก่นักศึกษา และ 12. ศรัทธาในวิชาชีพ เชื่อมมั่นในคุณค่าการพยาบาลและคุณค่าแห่งตน

เกณฑ์การประเมิน ลักษณะเป็นเกณฑ์ประเมินแบบ Rubric Score 5 ระดับ ประกอบด้วย เกณฑ์การประเมินมาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ เกณฑ์การประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงาน และเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ ดังนี้

1) เกณฑ์การประเมินมาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ

ระดับที่ 1 มีความสนใจพัฒนาและติดตามความรู้ใหม่ๆ

ระดับที่ 2 แสดงสมรรถนะระดับที่ 1 และนำความรู้มาประยุกต์ใช้

ระดับที่ 3 แสดงสมรรถนะระดับที่ 2 และถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่น

ระดับที่ 4 แสดงสมรรถนะระดับที่ 3 และส่งเสริมสนับสนุนการสร้างและพัฒนา

ความรู้

ระดับที่ 5 แสดงสมรรถนะระดับที่ 4 และสร้างงานใหม่/นวัตกรรม

2) เกณฑ์การประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงาน

ระดับที่ 1 รับรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง

ระดับที่ 2 แสดงสมรรถนะระดับที่ 1 และพัฒนาตนเอง

ระดับที่ 3 แสดงสมรรถนะระดับที่ 2 และค้นหาวิธีการใหม่ๆ

ระดับที่ 4 แสดงสมรรถนะระดับที่ 3 และสร้างจิตสำนึก

ระดับที่ 5 แสดงสมรรถนะระดับที่ 4 และสร้างคุณค่าเพิ่ม

3) เกณฑ์การประเมินมาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ

ระดับที่ 1 มีความซื่อสัตย์สุจริต

ระดับที่ 2 แสดงสมรรถนะระดับที่ 1 และเชื่อถือได้

ระดับที่ 3 แสดงสมรรถนะระดับที่ 2 และยึดมั่นในหลักการ

ระดับที่ 4 แสดงสมรรถนะระดับที่ 3 และธำรงความถูกต้อง

ระดับที่ 5 แสดงสมรรถนะระดับที่ 4 และอุทิศตนเพื่อความยุติธรรม

การกำหนดค่าน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

มาตรฐาน/องค์ประกอบ	ค่าน้ำหนัก*
มาตรฐานหลัก 1) มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ	40
องค์ประกอบที่ 1 คุณวุฒิ ประสบการณ์และความรู้ (Education, Experience and Knowledge)	20
องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency)	20
มาตรฐานหลัก 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน	25
องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching)	12
องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและงานวิชาการ (Research and Academic Work)	12
องค์ประกอบที่ 5 การบริการวิชาการ (Academic Service)	1
องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (Art - Culture and Environment)	1
มาตรฐานหลัก 3) มาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ	2
องค์ประกอบที่ 7 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic)	2
รวม	67

* การกำหนดค่าน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบ สามารถปรับได้ตามความเหมาะสม ขึ้นกับบริบทของแต่ละสถาบันว่าต้องการเน้นในด้านใด

เกณฑ์การตัดสินการประเมินระดับองค์ประกอบ ประกอบด้วย คะแนนค่าเฉลี่ย 5 ระดับ คือ ระดับสูงมาก (ค่าเฉลี่ย 5.00-4.01) ระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.00-3.0) ระดับกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.00-2.01) และระดับเริ่มต้น (ค่าเฉลี่ย 2.00-1.00)

เกณฑ์การประเมินระดับรวม ประกอบด้วยคะแนนค่าเฉลี่ย 5 ระดับ คือ ระดับเชี่ยวชาญ (ค่าเฉลี่ย 5.00-4.01) ระดับชำนาญพิเศษ (ค่าเฉลี่ย 4.00-3.00) ระดับชำนาญ (ค่าเฉลี่ย 3.00-2.01) และระดับเริ่มต้น (ค่าเฉลี่ย 2.00-1.00)

แนวทางการนำไปใช้ คือ ใช้ประเมินอาจารย์พยาบาลของคณะ/สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เพื่อการรับรองมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ทุก 5 ปี

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพปัญหาและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล คือ วิกฤตการขาดแคลนอาจารย์พยาบาลที่เกิดจากวิกฤตการขาดแคลนพยาบาล ทำให้ต้องมีการขยายการผลิตพยาบาลและมีการเปิดหลักสูตรใหม่สาขาพยาบาลศาสตร์เป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาในด้านมาตรฐานและคุณภาพของอาจารย์พยาบาล ผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาในต่างประเทศที่พบว่าวิกฤตการขาดแคลนพยาบาลเกิดขึ้นทั่วโลก ทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา (Khaliq, Broyles and Mwachofi, 2009) โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากการเกษียณการทำงานของอาจารย์ ภาระของอาจารย์ที่หนักแต่ค่าตอบแทนน้อย ไม่มีเวลาในการปฏิบัติการพยาบาลบนคลินิก จำนวนพยาบาลที่ได้รับการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกด้านการศึกษายาลดลง และขาดการเตรียมคนที่จะมาเป็นอาจารย์ (Beres, 2006: 142) ซึ่งจะมีผลต่อคุณภาพการสอน ทำให้ได้พยาบาลที่ไม่มีประสิทธิภาพตามความต้องการ (Hinshaw, 2001: 3; Bartfay and Howse, 2007: 24-27; Shipman, Hooten, 2008: 521-523; Proto and Dzurec, 2009) ในทางกลับกัน การขาดแคลนอาจารย์พยาบาลมีผลทำให้เกิดการขาดแคลนพยาบาลได้ (Beres, 2006: 142; Shipman and Hooten, 2008; Potempa, Redman and Landstrom, 2009) เพราะสถาบันการศึกษาไม่สามารถรับนักศึกษาเข้าเรียนได้ตามความต้องการ ทั้งที่มีผู้สมัครจำนวนมาก ดังนั้น พยาบาลที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกจึงเป็นที่ต้องการในสถาบัน การศึกษาอย่างมาก นอกจากนั้น ยังพบปัญหาในการดึงดูดพยาบาลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาเป็นอาจารย์ ซึ่งเกิดจากฝ่ายบริการการพยาบาลมีการปรับเพิ่มเงินเดือน/ค่าตอบแทนให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อดึงดูดพยาบาลให้ทำงานภายในโรงพยาบาล จึงทำให้พยาบาลลดความสนใจมาเป็นอาจารย์หรือสนใจทำงานด้านวิชาการน้อยลง (Beres, 2006: 142; Stanley, Capers and Berlin, 2007)

ด้านประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลซึ่งพบว่า มีจำนวนมากถึง 79 รายการ ประกอบด้วยประเด็นในด้านต่างๆ คือ คุณวุฒิ/คุณสมบัติของอาจารย์ประจำสาขาพยาบาลศาสตร์ สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพทั้งในระดับพื้นฐานและระดับผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง (Advanced Practice Nurse, APN) ความรู้ด้านการสอนและความเป็นครู ความสามารถตามภารกิจหลักของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ทั้งทางด้านการสอน ด้านการวิจัย และงานวิชาการ ด้านการบริการวิชาการ และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม รวมทั้ง สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาลนั้น อาจเป็นผลมาจาก สภาพการพยาบาลซึ่งทำหน้าที่ในการรับรองมาตรฐานสถาบันการศึกษาพยาบาล ในการเปิดดำเนินการสอน

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ได้กำหนดองค์ประกอบ ดังนี้ และเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน สำหรับการพิจารณารับรองสถาบันการศึกษาพยาบาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ ทั้งในด้าน คุณสมบัติ ความรู้ ประสบการณ์ ภาระงานสอน แผนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการศึกษา การวิจัยและผลงานทางวิชาการ การบริการวิชาการ การทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบที่ใช้ประเมินในระบบการประเมินผล และการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) นอกจากนี้ สภาการพยาบาลยังให้ความสำคัญกับอาจารย์ใหม่ที่ไม่มีความรู้ ประสบการณ์การสอนทางการพยาบาล โดยระบุว่า ต้องผ่านการอบรมหลักสูตรศาสตร์และศิลป์ การสอนทางการพยาบาล (หลักสูตร 18 หน่วยกิต) หรือหลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลที่เทียบเคียงกันได้ และสภาการพยาบาลให้การเห็นชอบ แสดงให้เห็นว่า สภาการพยาบาลต้องการให้อาจารย์พยาบาลเป็นผู้ที่มีความรู้ และมีมาตรฐานในด้านจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) แม้ว่าสภาการพยาบาลจะไม่ได้กำหนดคุณสมบัติของอาจารย์ประจำสาขาพยาบาลศาสตร์ว่า ต้องมีสมรรถนะของผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง แต่สำหรับอาจารย์พยาบาลในต่างประเทศพบว่า สมรรถนะของผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงถือเป็นคุณสมบัติหนึ่งของอาจารย์พยาบาล (SREB Council on Collegiate Educational for Nursing, 2002; National League for Nursing, 2005) ซึ่งต้องมี ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ออร์เทลโล (Ortelli, 2008: 120-122) เรื่องคุณลักษณะของผู้สมัครสอบรับวุฒิปริญญาพยาบาลของสหพันธ์การพยาบาลแห่งชาติ (National League for Nursing) ในระหว่างปี ค.ศ. 2005-2007 พบว่า คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์สอบ คือ เป็นอาจารย์เต็มเวลา จบระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก ทางด้านการพยาบาล ปฏิบัติงานด้านการศึกษาและมีประสบการณ์ด้านการสอน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ประเภท A จบระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอกทางการพยาบาล มีประสบการณ์การทำงานในบทบาทอาจารย์อย่างน้อย 2 ปีในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา ได้รับการอบรมหลักสูตรการสอนอย่างน้อย 9 หน่วยกิต และแบบ B จบระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอกทางการพยาบาล มีประสบการณ์การทำงานในบทบาทอาจารย์อย่างน้อย 4 ปีในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา ด้วยเหตุผลดังกล่าว ประเด็นเหล่านี้จึงเกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

องค์ประกอบของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล และตัวบ่งชี้

ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) และการกำหนดชื่อองค์ประกอบให้มีความเหมาะสมกับตัวบ่งชี้ ซึ่งสกัดได้จากประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ทำให้ได้องค์ประกอบทั้งสิ้น 8 องค์ประกอบ 83 ตัวบ่งชี้ เรียงตามความสามารถในการอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรดังนี้ คือ องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล

(Nursing Competency) องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic) องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching) องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service) องค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge) องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture) องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency) และองค์ประกอบที่ 8 ประสบการณ์ (Experience) โดยองค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้มากที่สุด ร้อยละ 31.508 รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic) สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้ ร้อยละ 8.545 และองค์ประกอบที่ 8 ประสบการณ์ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้น้อยที่สุด ร้อยละ 2.001 แสดงว่า สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล เป็นองค์ประกอบมีความสำคัญมากที่สุดในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล รองลงมา คือ จริยธรรมและจรรยาบรรณ ซึ่งสำคัญมากกว่าด้านการสอนและภารกิจอื่นๆ ของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์ ที่ต้องการให้บัณฑิตมีความรู้ทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) และสอดคล้องกับแนวคิดของบีริส (Beres, 2006: 143-144) ซึ่งกล่าวถึงการพัฒนาอาจารย์พยาบาลในมหาวิทยาลัยว่า อาจารย์พยาบาลควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ผ่านการอบรมและมีวุฒิบัตรด้านการเรียนการสอน มีความเชี่ยวชาญทั้งในด้านการสอนและด้านการปฏิบัติการพยาบาล เพราะจะสามารถสอนผู้เรียนให้นำความรู้จากภาคทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติการพยาบาล ช่วยลดความเครียด และสามารถบริหารเวลาให้แก่ผู้เรียนได้อย่างดี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของไอรอนไซด์และวาโลกา (Ironside and Valiga, 2006: 120-121) ที่กล่าวถึงวิสัยทัศน์สำหรับการศึกษาพยาบาลในอนาคตว่า การเรียนการสอนจะมาจากฐานของการวิจัย อาจารย์พยาบาลต้องมีนวัตกรรมด้านการสอนเพื่อให้เกิดความเป็นเลิศ หลักสูตรต้องเปิดกว้างยืดหยุ่น ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เน้นความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล การสอนในห้องเรียนจะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ร่วมกับผู้เรียน ใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนมากขึ้น มีการกำหนดมาตรฐานของผู้เรียน ผู้เรียนต้องรู้จักการคิดวิเคราะห์ และมีการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติการพยาบาล สอดคล้องกับแนวคิดของลิตเติลและมิลลิคิน (Little and Milliken, 2007: 2-3) ซึ่งระบุว่า อาจารย์พยาบาลที่มีคุณภาพต้องมีสมรรถนะที่สมดุลระหว่างสมรรถนะในด้านการสอนและสมรรถนะในการปฏิบัติการพยาบาลในคลินิก ดังนั้นอาจารย์ผู้ถ่ายทอดความรู้จึงต้องมีสมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล มีจริยธรรมและจรรยาบรรณ มีความรู้ความสามารถทั้งในด้านการสอน การวิจัย บริการวิชาการ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

ส่วนในด้านประสบการณ์ ซึ่งพบว่า มีความสำคัญน้อยที่สุดนั้น อาจเนื่องจาก สภาการพยาบาลได้ กำหนดคุณสมบัติของอาจารย์ประจำสาขาพยาบาลศาสตร์ไว้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการมีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาล ที่ต้องมีไม่ต่ำกว่า 2 ปี และต้องมีการปฏิบัติการพยาบาล การสอน หรือการวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพและการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง (สภาการพยาบาล, 2552: 7) จึง ทำให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านประสบการณ์น้อยกว่าองค์ประกอบในด้านอื่น

ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรแฝง โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิง ยืนยันอันดับที่หนึ่ง และคัดเลือกตัวแปรสังเกตได้/ตัวบ่งชี้ที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ซึ่ง สามารถอธิบายขององค์ประกอบสูง ตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป ทำให้ได้องค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ และ ตัวบ่งชี้ 45 ตัวบ่งชี้ ผลการศึกษานี้มีประเด็นที่น่าสนใจ คือ

องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล พบว่า ตัวบ่งชี้ 8 ใน 9 ตัวบ่งชี้ เป็น สมรรถนะของผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง (Advanced Practice Nurse, APN) ได้แก่ 1. มีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ 2. มีความสามารถในการสอน ฝึกทักษะ และเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติ 3. มีความสามารถในการจัดการและประเมินผลลัพธ์ทางการพยาบาล 4. มีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 5. มีความสามารถในการให้คำปรึกษาในการดูแล กลุ่มเป้าหมาย หรือเฉพาะกลุ่มที่ตนเองเชี่ยวชาญ 6. มีความสามารถในการให้เหตุผลทางจริยธรรม และการตัดสินใจเชิงจริยธรรม 7. มีความสามารถในการประสานงาน และ 8. มีความสามารถในการ เสริมสร้างพลังอำนาจ แสดงให้เห็นว่า อาจารย์พยาบาลจำเป็นต้องมีสมรรถนะของผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการกำหนดสมรรถนะอาจารย์พยาบาลของ SREB Council on Collegiate Educational for Nursing (Davis et al., 2005) ที่ระบุว่าอาจารย์พยาบาลต้องมีสมรรถนะนี้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความรู้และทักษะในการปฏิบัติการพยาบาล และสอดคล้องกับการกำหนดสมรรถนะอาจารย์พยาบาลที่ 5 ของสหพันธ์การพยาบาลแห่งชาติ (National League for Nursing) ปี ค.ศ. 2005 ในประเด็นการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์ในด้านการศึกษาพยาบาลและด้านการปฏิบัติการพยาบาล (Kalb, 2008) อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยนี้ไม่ สอดคล้องกับการกำหนดคุณสมบัติอาจารย์ประจำสาขาพยาบาลศาสตร์ของสภาการพยาบาล ซึ่ง ไม่ได้กำหนดให้อาจารย์พยาบาลต้องมีสมรรถนะของผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง ที่เป็นเช่นนี้อาจ เป็นผลมาจาก กลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 45.6 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก และส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.6 สังกัดสถาบันการศึกษาพยาบาลที่มีขนาดใหญ่ คือ มหาวิทยาลัยมหิดล ร้อยละ 45.6 รองลงมา สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร้อยละ 18.8 และมหาวิทยาลัยบูรพา ร้อยละ 17.2 ซึ่งจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ทุกระดับ ทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ทำ

ให้มองเห็นความสำคัญของอาจารย์พยาบาล ที่ต้องมีสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลในระดับสูง เทียบเท่าพยาบาลผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาได้

องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุด คือ การปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวินัย ด้วยความรับผิดชอบ รองลงมา คือ ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการกำหนดมาตรฐานของจรรยาบรรณที่พึงมีในสถาบันอุดมศึกษา ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาหรือ ก.พ.อ. (2551) ซึ่งกำหนดไว้เป็นจรรยาบรรณในลำดับต้นๆ ว่า ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาทุกประเภท ตำแหน่งต้องยึดมั่นในหลักการ คือ ซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ และสอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทุกแห่ง ที่เป็นเช่นนี้น่าจะมีเหตุผลมาจาก อาจารย์พยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีบทบาททั้งทางด้านวิชาชีพการศึกษาและวิชาชีพพยาบาล จึงต้องเป็นผู้ที่มีวินัยและมีความรับผิดชอบสูง

องค์ประกอบที่ 3 การสอน พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญที่สุด คือ มีความสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียนหลากหลายวิธี รองลงมา คือ มีความสามารถจัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์ ผลการศึกษานี้แตกต่างจากการศึกษาของรุ่งรังสี วิบูลชัย (2544) ซึ่งพบว่า ตัวบ่งชี้รวมคุณภาพการสอนในระดับอุดมศึกษา เรียงลำดับตามน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อย คือ ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้และการสอน สนับสนุนผู้เรียนเชิงรุก ยอมรับความสามารถและวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน ใช้ทักษะในการประเมินผลผู้เรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ใช้เวลาและเนื้อหาการสอนได้อย่างเหมาะสม ใช้ทักษะในการเสริมแรงจูงใจให้ผู้เรียน มีการเตรียมความพร้อมผู้เรียนและผู้สอน ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน เน้นความสำคัญเรื่องระยะเวลากับการเรียนรู้ มีการเตรียมแผนการสอน และมีความรู้เนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันรูปแบบการจัดการเรียนการสอนมีความหลากหลายมากขึ้นและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้บทบาทของผู้สอนในชั้นเรียนลดน้อยลง แต่บทบาทของผู้เรียนมากขึ้น ดังนั้น อาจารย์พยาบาลจึงต้องมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง เป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือจัดให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์กับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับกับการกำหนดสมรรถนะอาจารย์พยาบาลที่ 1, 2 และ 3 ของสหพันธ์การพยาบาลแห่งชาติ (National League for Nursing) ปี ค.ศ. 2005 ซึ่งกำหนดว่า อาจารย์พยาบาลต้องอำนวยความสะดวก (Facilitate) ชี้นำ สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านการ

เรียนและสังคม ใช้กลยุทธ์ในการประเมินและประเมินค่า เพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และคลินิกตามหลักการเรียนรู้ (Kalb, 2008)

องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญที่สุด คือ มีผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง รองลงมา คือ ได้รับเงินทุนสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์จากภายในและ/หรือภายนอกอย่างต่อเนื่อง เท่ากับมีการแต่งหรือเรียบเรียงตำรา หนังสือ หรือบทความทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การกำหนดเกณฑ์คุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2549) ในมาตรฐานที่ 2 ด้านงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ ซึ่งกำหนดตัวบ่งชี้เกี่ยวกับผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ และหรือนำไปใช้ประโยชน์ เงินสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ต่ออาจารย์ประจำทั้งภายในและภายนอกสถาบัน รวมทั้งร้อยละของอาจารย์ประจำที่ได้รับทุนวิจัย ฯลฯ ดังนั้น อาจารย์พยาบาลซึ่งเป็นบุคลากรส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย จึงต้องให้ความสำคัญกับการผลิตผลงานวิจัยและการได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย เพื่อให้ผ่านเกณฑ์คุณภาพที่กำหนด ประกอบกับในปัจจุบันคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552) ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษาและการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ (National Research Universities) เพื่อยกระดับมหาวิทยาลัยไทยโดยรวมให้มีศักยภาพด้านการวิจัยที่สูงขึ้น และยกระดับมหาวิทยาลัยที่มีศักยภาพด้านการวิจัยของประเทศสู่มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติที่มีขีดความสามารถระดับโลก (World-Class University) โดยตัวบ่งชี้คุณภาพของมหาวิทยาลัยที่มีศักยภาพในระดับโลก ได้แก่ จำนวนผลงานวิจัยตีพิมพ์ จำนวนผลงานวิจัยต่อจำนวนอาจารย์ จำนวนอาจารย์นักวิจัย และจำนวนสิทธิบัตรทั้งในและต่างประเทศ ดังนั้น มหาวิทยาลัยหลายแห่ง จึงพยายามผลักดันให้มีผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง และพบว่าในปี 2553 มีมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐซึ่งเกี่ยวข้องกับการศึกษารั้งนี้ถึง 3 แห่ง ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ด้วยเหตุนี้ กลุ่มตัวอย่างซึ่งส่วนใหญ่ ร้อยละ 71.2 สังกัดมหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่งนี้ (มหาวิทยาลัยมหิดล ร้อยละ 45.6 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร้อยละ 18.8 และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร้อยละ 6.8) จึงให้ความสำคัญกับตัวบ่งชี้ในด้านการผลิตผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ และการได้รับทุนสนับสนุนด้วย

องค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญ คือ มีความรู้ด้านการวิจัยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้อง รองลงมา คือ มีความรู้ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศระดับดีขึ้นไป ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการศึกษาในองค์ประกอบที่ 4 ซึ่งเน้นการสร้างผลงานวิจัยในระดับนานาชาติ ที่ต้องอาศัยความรู้ทั้งทางด้านการวิจัยและภาษาต่างประเทศ และสอดคล้องกับการกำหนดสมรรถนะหลักที่จำเป็นของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ใน

สมรรถนะที่ 8 ด้านการใช้ภาษา อังกฤษ เพื่อการติดต่อสื่อสารในงานที่รับผิดชอบ และสมรรถนะที่ 11 ด้านความสำคัญของการวิจัยต่อการพัฒนาการพยาบาลและสุขภาพ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของคิเรก พรสีมา และคณะ (2541) เรื่อง การพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งพบว่า ครูที่ดีต้องมีความรู้ด้านการวิจัย วิทยาการคอมพิวเตอร์และภาษา เพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้

องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญ คือ อนุรักษ์ พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม แสดงให้เห็นว่า อาจารย์พยาบาลควรมีบทบาททั้งในด้านการอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมของชาติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543: 49-56) และยนต์ ชุ่มจิต (2546: 190-197) ที่ให้ความคิดเห็นตรงกันว่า อาจารย์ควรเป็นตัวอย่างของผู้ปฏิบัติปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ อบรมสั่งสอนศิษย์ให้เข้าใจและเห็นความสำคัญต่อการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญสูงเป็นอันดับแรก คือ มีสมรรถนะด้านการป้องกันโรคและเสริมภูมิคุ้มกันโรค เพื่อลดความเจ็บป่วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการดำเนินงานด้านการสร้างเสริมสุขภาพ ที่มุ่งเน้นงานในด้านการป้องกันมากกว่าด้านอื่นๆ นอกจากนี้ องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพนี้ ควรรวมเป็นส่วนหนึ่งในองค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล แต่พบว่า มีการแยกออกเป็นหนึ่งองค์ประกอบอย่างชัดเจน แสดงให้เห็นว่า “การสร้างเสริมสุขภาพ” ยังเป็นบทบาทเด่นและสำคัญของอาจารย์พยาบาลที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้น ซึ่งตรงกับแนวคิดขององค์การอนามัยโลก ที่ต้องการเน้นการสร้างเสริมสุขภาพให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนทั่วโลก (World Health Organization, 2005)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง จากการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล (Standard): STAND ซึ่งเป็นองค์ประกอบอันดับที่สองกับองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบที่เป็นองค์ประกอบอันดับที่หนึ่งพบว่า องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ องค์ประกอบคุณวุฒิและความรู้ รองลงมาคือ องค์ประกอบสมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล และองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุดคือ องค์ประกอบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของทัศนีย์ นนทะสร และคณะ (2541) ที่พบว่า อาจารย์พยาบาลมีชั่วโมงการปฏิบัติงานด้านการสอนสูง และมีชั่วโมงการปฏิบัติงานด้านงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และงานบริการทางวิชาการแก่สังคมค่อนข้างน้อย ด้วยเหตุนี้ อาจารย์พยาบาลจึงต้องเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิและความรู้ความสามารถทางวิชาการสูง และมีสมรรถนะวิชาชีพการพยาบาลที่ดี เพื่อถ่ายทอดความรู้ทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้แก่ผู้เรียน

มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน และแนวทางการนำไปใช้

จากผลศึกษาที่ได้จากการประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และการตรวจสอบความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น และคุณภาพของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ประเมินวิชาชีพพยาบาลของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำให้มาตรฐานวิชาชีพพยาบาลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณมีความสมบูรณ์มากขึ้น โดยมีการเพิ่มจำนวนของตัวบ่งชี้จาก 45 เป็น 57 ตัวบ่งชี้ และเพิ่มเติมรายละเอียดของตัวบ่งชี้ที่มีอยู่ให้มีความชัดเจน ทั้งนี้ ตัวบ่งชี้ที่ได้รับการเพิ่มเติมเหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพพยาบาล ซึ่งถูกคัดออกหลังการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เพราะมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยหรือมีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ต่ำกว่าร้อยละ 60 อาทิ ตัวบ่งชี้ด้านคุณวุฒิ และประสบการณ์วิชาชีพพื้นฐาน ซึ่งสภาการพยาบาลกำหนดว่าเป็นคุณสมบัติของอาจารย์พยาบาลที่ต้องมี นอกจากนี้ ยังมีการเสนอแนะให้มีการจัดกลุ่มขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และจัดเรียงลำดับตัวบ่งชี้ใหม่ ตามการปฏิบัติงานในแต่ละองค์ประกอบ เพื่อให้ง่ายในการประเมิน เช่น การรวมองค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล กับองค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพไว้ด้วยกัน เพราะเป็นสมรรถนะของการปฏิบัติการพยาบาลในวิชาชีพเหมือนกัน และแยกองค์ประกอบที่ 5 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service) ออกเป็นองค์ประกอบการวิจัยและงานวิชาการ และองค์ประกอบบริการวิชาการ เพราะเป็นภารกิจหลักของอุดมศึกษา เป็นต้น ทำให้ได้มาตรฐานวิชาชีพพยาบาล 3 มาตรฐานหลัก 7 องค์ประกอบ 57 ตัวบ่งชี้ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาสมรรถนะอาจารย์พยาบาลของ SREB Council on Collegiate Educational for Nursing (Davis et al, 2005) ซึ่งสรุปว่า อาจารย์พยาบาลต้องมีบทบาท 3 ประการ คือ 1. เป็นครู (Teacher) ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร การวัดและประเมินผล 2. เป็นนักวิชาการ (Scholar) ทั้งทางด้านการสอน (Teaching) เพื่อให้ผู้เรียนมีความกระฉ่าง มีเหตุผล ชัดเจน ริเริ่ม และเกิดปัญญา การวิจัยและค้นหา (Discovery) เพื่อค้นหาค้นหาองค์ความรู้ใหม่ การนำความรู้ไปใช้ (Application) และการบูรณาการทางด้านวิชาการ (Integration) ตามแนวคิดของบอยเออร์ (Boyer, 1990) และ 3. เป็นผู้ที่มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaborator) โดยมีความสามารถในการสื่อสาร เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง แก้ปัญหา ตัดสินใจ เจรจาต่อรอง พัฒนาทั้งทางด้านกฎหมายและจริยธรรมที่เกี่ยวข้อง และเชื่อว่าหลักสูตรปริญญาโททางการพยาบาล จะมีการเตรียมผู้เรียนให้เป็นอาจารย์พยาบาล โดยการเพิ่มสมรรถนะเหล่านี้เข้าไปในหลักสูตร เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสังคม นอกจากนี้ ผลการศึกษานี้ยังสอดคล้องกับการกำหนดสมรรถนะของอาจารย์พยาบาล ทั้ง 8 สมรรถนะ 66 ตัวบ่งชี้ โดยสหพันธ์การพยาบาลแห่งชาติ (National League for Nursing) ปี

ค.ศ. 2005 ซึ่งแคล์บ (Kalb, 2008) กล่าวว่า สมรรถนะของอาจารย์พยาบาลตามมาตรฐานนี้ หากใช้ในการพัฒนาหลักสูตรผลิตอาจารย์พยาบาลใหม่ โดยใช้กำหนดบทบาท ใช้ประเมินการปฏิบัติงานของอาจารย์พยาบาล และใช้เทียบเคียงสมรรถนะระหว่างคณะ/วิทยาลัยพยาบาล เพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติการพยาบาล จะทำให้เกิดความเป็นเลิศในการทำงาน และยังเป็นกรอบการทำงานสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตของอาจารย์พยาบาลทุกคนด้วย

ผลการกำหนดเกณฑ์การประเมินแบบ Rubric Score 5 ระดับ การกำหนดค่าน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบ เกณฑ์การตัดสินการประเมิน และแนวทางการนำไปใช้ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินและแนวทางการนำไปใช้ ของสมรรถนะอาจารย์พยาบาลตามสหพันธ์การพยาบาลแห่งชาติ (National League for Nursing) ปี ค.ศ. 2005 โดยมีการกำหนดระดับการวัดความรู้และสมรรถนะอาจารย์พยาบาล เป็น Likert Scale 4 ระดับ และกำหนดให้ใช้สำหรับการประเมินตนเองภายในระยะเวลา 15-20 นาที ผลที่ได้จะนำไปใช้ในการจัดโปรแกรมพัฒนาวิชาชีพอาจารย์พยาบาล และเป็นแนวทางสำหรับอาจารย์ที่เลี้ยงในการกำกับดูแลอาจารย์พยาบาลต่อไป (Kalb, 2008) อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาโดยการถอดบทเรียนเรื่อง การเปลี่ยนแปลงของพยาบาลผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลมาสู่การเป็นอาจารย์ใหม่ เพื่อให้อาจารย์ใหม่สามารถปฏิบัติได้ตามมาตรฐานของสหพันธ์การพยาบาลแห่งชาติ (National League for Nursing) ปี ค.ศ. 2005 (McDonald, 2010:126-131) พบว่า อาจารย์ใหม่จะมีปัญหาในด้านการขาดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์กร ระบบการทำงาน สิ่งแวดล้อม บทบาทของอาจารย์ผู้สอน การสอนในชั้นเรียนและในคลินิก การวัดและประเมินผล การออกแบบหลักสูตร การใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน ขาดการดูแลช่วยเหลือจากอาจารย์ที่เลี้ยง และได้รับเงินเดือนน้อยเมื่อเทียบกับภาระงานที่ได้รับ จึงเป็นผลให้ไม่สามารถดึงดูดอาจารย์ให้ทำงานไว้ในองค์กรได้ ดังนั้น หากต้องการให้อาจารย์ใหม่มีมาตรฐานตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ และทำให้อาจารย์ใหม่คงอยู่ในงานตลอดไป จึงควรจัดให้อาจารย์ที่เลี้ยงที่ดี สามารถสร้างแรงบันดาลใจ มีแบบอย่างที่ดีจากผู้นำที่น่าเชื่อถือ และเพื่อนร่วมงานที่มีความเข้าใจ (Little and Milliken, 2007: 12) รวมทั้ง มีการปรับเงินเดือนให้เหมาะสมกับภาระงาน (McDonald, 2010: 131) นอกจากนั้น การจัดให้มีการปฐมนิเทศอย่างเป็นทางการ เพื่อเตรียมอาจารย์ให้มีความรู้ในด้านต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น จะช่วยเพิ่มความพึงพอใจและสามารถทำให้อาจารย์คงอยู่ในงานได้ (Baker, 2010: 413)

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการนำมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลไปใช้

จากผลการวิจัยทำให้ได้มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน เพื่อนำไปใช้เป็นกรอบหรือเป็นแนวทางในการประเมินสำหรับการพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพพยาบาลให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพที่พึงประสงค์ในระดับอุดมศึกษา อย่างไรก็ตาม มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบครั้งแรก จึงอาจมีปัญหาในการนำไปใช้ เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่และยังไม่มีกฎหมายรองรับในการดำเนินการ นอกจากนี้ สถาบันการศึกษาพยาบาลอาจคิดว่าเป็นเรื่องซ้ำซ้อนกับระบบการประเมินคุณภาพที่มีอยู่แล้ว เพราะในปัจจุบันแม้ว่าจะยังไม่มีระบบการประเมินมาตรฐานวิชาชีพพยาบาลโดยตรง แต่อาจารย์พยาบาลในสถาบันการศึกษาพยาบาลจะได้รับการประเมินตามเกณฑ์คุณภาพโดยทางอ้อม จากระบบการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก ซึ่งมีหลายระบบ ได้แก่ ระบบประกันคุณภาพภายในของสถาบันการศึกษาพยาบาล ระบบประกันคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สผศ.) และของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงศึกษาธิการ และระบบการรับรองสถาบันการศึกษาวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ของสภาการพยาบาล เป็นต้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการนำมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลไปใช้ โดยการตั้งชื่อมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลนี้ว่า PSNF-7 ซึ่งย่อมาจาก Professional Standards for Nursing Faculty ที่มีองค์ประกอบในการประเมิน 7 องค์ประกอบ คือ 1) คุณวุฒิ ประสบการณ์ และความรู้ 2) สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล 3) การสอน 4) การวิจัยและงานวิชาการ 5) การบริการวิชาการ 6) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม 7) จริยธรรมและจรรยาบรรณ และเสนอแนะให้มีการดำเนินการดังนี้

1.1 สภาการพยาบาล จากผลการวิจัยที่พบว่า มีการขาดแคลนอาจารย์พยาบาล ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาในด้านคุณภาพ สภาการพยาบาลควรเริ่มดำเนินการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในด้านการควบคุมคุณภาพของผู้ประกอบการวิชาชีพพยาบาลให้มีมาตรฐาน และจัดให้มีระบบการตรวจสอบและประเมินคุณภาพ เพื่อการรับรองมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพพยาบาล โดยนำมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล PSNF-7 ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ มาเชื่อมโยงให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบการประเมินด้านคุณภาพอาจารย์พยาบาล เพื่อการรับรองสถาบันการศึกษาวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ของสภาการพยาบาล อนึ่ง เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะในสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 6 แห่ง คือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และมหาวิทยาลัยบูรพา ดังนั้น จึงควรจัดให้มีโครงการนำร่อง เพื่อให้สถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทั้ง 6 แห่ง ได้ทดลองใช้มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินนี้ สำหรับเป็นกรอบในการประเมินอาจารย์พยาบาล หรืออาจจัดให้มีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนำมาตรฐานนี้ไปใช้ และศึกษาแนวทางในการพัฒนามาตรฐานให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง เพราะสถาบันการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งในปี 2553 มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 79 แห่ง ที่ได้รับการรับรองจากสภาการพยาบาล (สภาการพยาบาล, 2553) ยังมีความแตกต่างกันมาก ทั้งในด้านอายุของสถาบัน ขนาดของสถาบัน จำนวนอาจารย์ และหลักสูตรที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะในสถาบันการศึกษาที่มีขนาดเล็ก ซึ่งเปิดใหม่และสอนเฉพาะหลักสูตรระดับปริญญาตรี จะมีอาจารย์จำนวนไม่มาก และยังมีความสามารถไม่เพียงพอในการกำหนดและพัฒนาอาจารย์พยาบาลให้มีคุณวุฒิ ประสบการณ์ ความรู้ และสมรรถนะให้เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกันกับสถาบันการศึกษาพยาบาลขนาดใหญ่ เช่น การกำหนดให้อาจารย์พยาบาลต้องมีสมรรถนะของผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง การผลิตผลงานวิจัย และการได้รับทุนวิจัยอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น ดังนั้น การกำหนดตัวบ่งชี้เหล่านี้ จึงอาจมีความแตกต่างกันได้ตามความเหมาะสมของแต่ละสถาบัน ด้วยเหตุนี้ การดำเนินการตามโครงการนำร่องในสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทั้ง 6 แห่ง ซึ่งมีบริบทที่แตกต่างกันทั้งในด้านอายุของสถาบัน ขนาดของสถาบัน จำนวนอาจารย์ และหลักสูตรที่รับผิดชอบ เช่นเดียวกับสถาบันการศึกษาพยาบาลอื่นๆ ในประเทศไทย จึงน่าจะก่อให้เกิดผลดี ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการกำหนดตัวบ่งชี้ที่มีแตกต่างกันตามความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถาบันต่อไป

1.2 ผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล ควรให้ความสนใจและแสวงหากลยุทธ์ที่เหมาะสมในด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลตำแหน่งอาจารย์ เพื่อดึงดูดผู้ที่มีความสามารถให้เข้ามาเป็นอาจารย์พยาบาล และพัฒนาอาจารย์พยาบาลในสังกัดให้มีคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบวิชาชีพอาจารย์พยาบาล เพราะผู้บริหารเป็นผู้ที่สำคัญที่สุดในการกำหนดนโยบาย และสนับสนุนให้อาจารย์พยาบาลได้มีการพัฒนาศักยภาพตามมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ที่มีความสอดคล้องกับบริบทของแต่ละมหาวิทยาลัย โดยมีการกำหนดนโยบายอย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีทิศทางและมีเป้าหมาย เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาพยาบาลไปสู่ความเป็นเลิศ โดยการนำมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล PSNF-7 ที่ได้จากการวิจัยมาใช้ในด้านต่างๆ ดังนี้

1.2.1 การกำหนดองค์ประกอบและตัวชี้วัดสำหรับการสรรหาและการคัดเลือกอาจารย์ใหม่ให้มีคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ ซึ่งจะนำไปสู่การได้อาจารย์ที่ดีมีคุณภาพ ส่งผลให้ได้บัณฑิตที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันกับสถาบันอื่นทั้งในและต่างประเทศได้

1.2.2 การกำหนดองค์ประกอบและตัวชี้วัดในการจัดหลักสูตรทุกระดับ เพื่อการพัฒนาคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์พยาบาล ให้เกิดคุณภาพในการปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เทียบเคียงกับสถาบันการศึกษาพยาบาลอื่นๆ เพื่อให้เกิดความเป็นเลิศตามภารกิจหลักของสถาบันการศึกษาพยาบาล ทั้งทางด้านการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และด้านคุณธรรมจริยธรรม และเนื่องจากผลการวิจัยชี้ชัดว่า องค์ประกอบสมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล และองค์ประกอบจริยธรรมและจรรยาบรรณ มีความสำคัญอย่างมากต่อการประกอบวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ดังนั้น จึงควรกำหนดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาอาจารย์พยาบาลทุกคนให้มีสมรรถนะเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง และควรจัดให้มีระบบและกลไกในการส่งเสริมสมรรถนะของอาจารย์พยาบาลทั้ง 2 ด้าน เช่น การจัดหลักสูตรการฝึกอบรมให้อาจารย์มีสมรรถนะวิชาชีพการพยาบาลที่มีความทันสมัย เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมทั้ง มีการจัดหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น

1.2.3 การประเมินคุณภาพอาจารย์พยาบาลทุก 5 ปี หรือตามความเหมาะสมของแต่ละสถาบัน ควรมีการเตรียมความพร้อมในด้านการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนด ดังนี้

1) จัดให้มีหน่วยงานหรือคณะกรรมการที่รับผิดชอบในด้านการประเมินคุณภาพ มีการเตรียมความพร้อมของผู้ประเมินที่มีคุณลักษณะกัลยาณมิตร ประเมินตามสภาพที่เป็นจริง และรายงานผลการประเมินอย่างตรงไปตรงมา มีการชื่นชมความสำเร็จของอาจารย์ ชี้ให้เห็นประเด็นที่ต้องพัฒนา และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาไปสู่มาตรฐานที่พึงประสงค์

2) จัดทำคู่มือในการประเมิน เพื่อให้การประเมินผลเป็นไปอย่างยุติธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ สำหรับการกำหนดค่าน้ำหนักการประเมินแต่ละองค์ประกอบของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลนี้ ควรมีการปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ขึ้นอยู่กับภารกิจหลักของแต่ละสถาบันที่ต้องการเน้นให้เกิดขึ้น เช่น เน้นการสอน เน้นการวิจัย หรือเน้นการบริการวิชาการ และกำหนดค่าน้ำหนักในด้านเหล่านี้สูงกว่าด้านอื่น

3) สร้างวัฒนธรรมองค์กรให้ยอมรับการประเมิน โดยก่อนการประเมิน ควรมีการจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดให้อาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจวัตถุประสงค์ในการประเมิน เข้าใจวิธีการประเมิน และมีเจตคติที่ดีต่อการประเมิน ทำให้เกิดความร่วมมือในการประเมิน สิ่งที่ต้องเน้น คือ การประเมินตามมาตรฐานนี้ จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการ

พัฒนาอาจารย์พยาบาลให้มีความสามารถสูงขึ้น และเมื่อสิ้นสุดการประเมิน ต้องแจ้งผลการประเมินให้อาจารย์ได้รับทราบทุกครั้ง

1.3 อาจารย์พยาบาล ควรศึกษาทำความเข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ในมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบทั้งในด้านคุณวุฒิ ประสบการณ์ และความรู้ สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล การสอน การวิจัยและงานวิชาการ การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม จริยธรรมและจรรยาบรรณ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะให้อาจารย์พยาบาลสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถหรือมีสมรรถนะสูงขึ้น อนึ่ง จากผลการวิจัยที่พบว่า วิกฤตการณ์ขาดแคลนอาจารย์พยาบาล อาจก่อให้เกิดปัญหาในด้านมาตรฐานและคุณภาพของอาจารย์พยาบาลในอนาคต ซึ่งจะทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่น และขาดความศรัทธาในผู้ประกอบวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ดังนั้น อาจารย์พยาบาลจึงควรตระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนาตนเองให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการพัฒนาความรู้ ประสบการณ์ ความสามารถในการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ พัฒนาเนื้อหาการสอนให้มีความสัมพันธ์กับความก้าวหน้าในทางวิชาการ ทันสมัย มีการศึกษาวิจัยและสร้างนวัตกรรมในสาขาที่ตนเชี่ยวชาญ และมีการผลิตผลงานทางวิชาการ เช่น ตำรา บทความวิชาการ หนังสือนิตยสาร ฯลฯ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ รวมทั้ง ก่อให้เกิดผลงานทางวิชาการที่มีคุณค่า และยังสามารถนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม ซึ่งเป็นงานด้านการบริการวิชาการอีกด้วย

2. ด้านการทำวิจัยต่อไป

2.1 การวิจัยมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะสถาบันการศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ดังนั้น จึงควรขยายการวิจัยให้ครอบคลุมสถาบันการศึกษาอื่นๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยการวิจัยเปรียบเทียบระหว่างสถาบันการศึกษาต่างๆ

2.2 การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลให้มีประสิทธิภาพและมีความตรงสูงขึ้นไป โดยนำมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลนี้ไปทดลองใช้ในแต่ละสถาบันและประเมินผลการใช้ว่า มีองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ส่วนใดบ้าง ที่ควรได้รับการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข รวมทั้ง มีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพพยาบาลว่า ควรดำเนินการอย่างไร เพื่อให้อาจารย์มีความรอบรู้ มีทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติการพยาบาลที่มีความทันสมัย สามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กมล สุดประเสริฐ และคณะ. 2548. แนวทางการพัฒนาอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

กัลยา วานิชย์บัญชา. 2550. สถิติสำหรับงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกียรติสุดา ศรีสุข. 2545. การพัฒนาตัวบ่งชี้ในการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิตทางการศึกษา : การประยุกต์ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาการทดสอบและวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กฤติมา เหมวิภาต. 2551. การพัฒนาตัวชี้วัด เกณฑ์ และรูปแบบการประเมินหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กฤษดา แสงวงศ์. 2550. สถานการณ์ด้านกำลังคนพยาบาลวิชาชีพในประเทศไทย. ใน ทิมกร โนรีบรรณาธิการ. วิกฤตกำลังคนด้านสุขภาพ ทางออกหรือทางตัน. กรุงเทพฯ: บริษัท กราฟิโกซิสเต็มส์จำกัด: 49-56.

เครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (ควอท.). 2551. กระบวนการทัศน์ใหม่ของการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. การประชุมวิชาการประจำปี วันที่ 24-25 กรกฎาคม 2551 ณ โรงแรมรามาร์คเด็นท์ กรุงเทพมหานคร. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.thailandpod.net/conference2008/index.php> [2551, ธันวาคม 5]

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา. 2551. มาตรฐานของจรรยาบรรณที่พึงมีในสถาบันอุดมศึกษา. ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนพิเศษ 141ง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.mua.go.th/data_main/law/02_03_52.pdf [2553, ตุลาคม 5] 35-7.

- คณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 . โครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษา และการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.nru.mua.go.th/resource/site/project_detail.pdf [2553, ตุลาคม 5]
- จารุวรรณ ประทุมศรี. 2546. การพัฒนารูปแบบการเพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ระดับมหาบัณฑิต ในมหาวิทยาลัยของรัฐ. ผลงานวิจัยด้านมาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเนื่องในโอกาสครบรอบ 3 ปี สมศ. วันที่ 14-15 พฤศจิกายน 2546 ณ ศูนย์ประชุมสถาบันวิจัยจุฬาลงกรณ์ กรุงเทพมหานคร.
- จารุวรรณ ศรีทอง, ชนกพร จิตปัญญา และประนอม รอดคำดี. 2545. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ที่สอนในคลินิกหลักสูตรพยาบาลศาสตร์. วารสารพยาบาลศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 14 (มกราคม-เมษายน 2545) : 27-36.
- ฉัตรนภา พรหมมา. 2542. การพัฒนาเกณฑ์ประเมินหลักสูตรสาขาวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ. ในผลงานวิจัยด้านมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเนื่องในโอกาสครบรอบ 3 ปี สมศ. วันที่ 14-15 พฤศจิกายน 2546 ณ ศูนย์ประชุมสถาบันวิจัยจุฬาลงกรณ์ กรุงเทพมหานคร.
- ชนัย วรรณะลี. 2546. การพัฒนาดัชนีบ่งชี้คุณภาพทางวิชาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฐาปนีย์ ธรรมเมธา. 2546. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ อ้วนอง. 2549. ยุทธศาสตร์การผลิตครูตามมาตรฐานวิชาชีพของมหาวิทยาลัยราชภัฏ: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ดิเรก พรสีมา และคณะ. 2541. การพัฒนาวิชาชีพครู. รายงานวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ดาวระดา ธรรมธรรม. 2547. การพัฒนาระบบคุณภาพการบริหารงานวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยในมหาวิทยาลัยของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุยฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดาวรุ่ง ชะระอ่ำ. 2547. การพัฒนารูปแบบการผลิตครูวิชาชีพของไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา คุยฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทาง การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดิน ประชูปฤทธิ. 2536. วิชาชีพนิยมของระบบราชการในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว: วิวัฒนาการและผลกระทบต่อสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ที่ประชุมคณบดีและหัวหน้าสถาบันการศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ของรัฐ และสภาการพยาบาล. 2551. เอกภาพและ ธรรมภิบาลในการจัดการศึกษาพยาบาล. เอกสารประกอบการสัมมนา พยาบาลศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 4 ระหว่างวันที่ 18-20 มิถุนายน 2551 ณ โรงแรมรามาร การเค้านส์ กรุงเทพมหานคร.
- ทัศนีย์ นนทะสร, จารุวรรณ เหมะธร, สุนีย์ ละกำปิ่น และ เบญจพร ทิพยผลาผลกุล. 2541. การ วิเคราะห์ภาระงานของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ในเขตภาคกลาง. วารสารการศึกษาพยาบาล 9 (กันยายน 2541): 34-46.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2546. การพัฒนาตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินคุณภาพการบริหารและการจัดการ เขตพื้นที่การศึกษา. วารสารครุศาสตร์ 2 (พฤศจิกายน2545-กุมภาพันธ์ 2546): 64-87.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542. โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นาตยา ปิณฑนานนท์. 2543. มา รู้จักกับมาตรฐานกัน. วารสารวิชาการ 3 (พฤศจิกายน 2543): 20-35.

- นันทพงศ์ สักดิ์เรืองรอง. 2548. องค์ประกอบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คณะวิทยาการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. รายงานการวิจัย. คณะวิทยาการ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์.
- ปรเมศวร์ บุญยสิน. 2548. การพัฒนามาตรฐานหลักสูตรมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชา เทคโนโลยีการศึกษาในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีดา วิบูลย์สวัสดิ์ และสวัสดิ์ ตันตระกูลรัตน์. 2548. ดัชนีสมรรถนะหลักสำหรับการประเมิน คุณภาพการสอนและการวิจัยกลุ่มวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี. วารสารบัณฑิตยสถาน 30 (มกราคม-มีนาคม 2548): 92-96.
- ฝ่ายวิจัย กองวิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2542. การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหาร การศึกษา. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- ไพฑูริย์ สีนลาร์รัตน์. 2548. หลักและพื้นฐานการอุดมศึกษา. สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อัครา).
- พงษ์พัชรินทร์ พุทธิวัฒน์. 2545. กลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ สถาบันอุดมศึกษา ของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณอร อุสุภาพ. 2545. การพัฒนาดัชนีบ่งชี้คุณภาพพระบอบอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาปริญญาตรีใน สถาบันราชภัฏ. ในผลงานวิจัยด้านมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เอกสาร ประกอบการสัมมนาทางวิชาการเนื่องในโอกาสครบรอบ 3 ปี สมศ. วันที่ 14-15 พฤศจิกายน 2546 ณ ศูนย์ประชุมสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ กรุงเทพมหานคร.
- พันธ์ศักดิ์ พลสารัมย์. 2545. มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล. เอกสารประกอบการบรรยาย ส่วนหนึ่ง ของงานวิจัยเรื่องการเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัยของรัฐเพื่อเป็นมหาวิทยาลัยใน กำกับของรัฐบาล.
- มหาวิทยาลัยบูรพา. 2546. หลักร่างมหาวิทยาลัยในกำกับ. จดหมายข่าวอาจารย์ 13 (สิงหาคม 2546).

มหาวิทยาลัยมหิดล.2552. Job description [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.op.mahidol.ac.th/orpr/Indexhome.htm> [2552, มกราคม 10]

มหาวิทยาลัยนิวคาสเซิล. 2552. มาตรฐานของอาจารย์ตามตำแหน่ง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.newcastle.edu.au/unit/hrs/policy/academic_class_standards.pdf [2552, มกราคม 10]

มนตรี จุฬาลงกรณ์. 2542. นโยบายการผลิตและการพัฒนาครู. รายงานวิจัย. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี.

ยนต์ ชุ่มจิต. 2546. การศึกษาและความเป็นครูไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พรินติ้งเฮาส์.

รุ่งรัมย์ วิบูลย์. 2544. การพัฒนาตัวบ่งชี้ของคุณภาพการสอนระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2542. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ.2542. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด.

ลลิตา จันทร์แก้ว. 2543. การพัฒนาตัวบ่งชี้ระบบการประกันคุณภาพของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ตามแนวทบทวมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2543. ความเป็นครูและจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ระดับอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัลลภา บุญรอด. 2548. การพัฒนาเครื่องมือและโมเดลการวัดประสิทธิผลการเป็นพี่เลี้ยงทางการพยาบาลสำหรับโรงพยาบาลในสังกัดกองทัพบก. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต สาขาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วารุณี ลักน โขคติ .2550. พัฒนาตัวบ่งชี้รวมการประเมินคุณภาพสถาบันอุดมศึกษา: การวิเคราะห์ความไม่แน่นอนและความไว. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต สาขาการวัดและ

ประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิจิตร ปัญญาชัย. 2544. การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาอาชีพสำหรับอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วีรสิทธิ์ สิทธิไธรงค์ และ โยธิน แสงวดี. 2536. การสนทนากลุ่ม : เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สมาคมนักวิจัยเชิงคุณภาพแห่งประเทศไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2546. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2546. พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 . [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.ksp.or.th/upload/302/files/1671-7738.pdf> [2552, มกราคม 5]

ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2550. ประกาศ ก.พ.อ. เรื่องหลักเกณฑ์ และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.mua.go.th/data_main/law/22_08_50_6.pdf. [2552, มกราคม 5]

ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2550. ประกาศ ก.พ.อ. เรื่องมาตรฐานจรรยาบรรณที่พึงมีในสถาบันอุดมศึกษา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : [http:// www.onec.go.th/act/acting/04/0408/0408-h-510208.pdf](http://www.onec.go.th/act/acting/04/0408/0408-h-510208.pdf) [2552, มกราคม 5]

ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2551. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ 2). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.ksp.or.th/upload/302/files/1671-7738.pdf> [2552, มกราคม 5]

ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2553. มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2552. ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127 ตอนพิเศษ 3 ง, 11 มกราคม 2553: 43. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews6/nurse_R.pdf [2553, ตุลาคม 5]

- ศิริชัย กาญจนวาสี. 2545. ทฤษฎีการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. 2546. การพัฒนาดัชนีวัดคุณภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา. วารสารเศรษฐศาสตร์ 31 (มีนาคม – มิถุนายน 2546):12-26.
- สุภางค์ จันทวานิช. 2549. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สภาการพยาบาล. 2540. พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.tnc.or.th/law/law28_1.html [2552, มกราคม 8]
- สภาการพยาบาล. 2540. ข้อบังคับว่าด้วย การรับรองสถาบันการศึกษาวิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.tnc.or.th/file_attach/11Jun200815-AttachFile 1213157895.pdf [2552, มกราคม 8]
- สภาการพยาบาล. 2548. รายละเอียดเกี่ยวกับจำนวน วุฒิกิจการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันการศึกษาพยาบาลในประเทศไทย. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการเรื่อง “สภาวิชาการขาดแคลนบุคลากรพยาบาลในระบบบริการสาธารณสุข” โดยคณะกรรมการการสาธารณสุข วุฒิสภา วันจันทร์ที่ 20 มิถุนายน 2548 ณ ห้องประชุมฉัตรทอง สโมสรกองทัพบก สีเสนาแเวร์ กรุงเทพมหานคร.
- สภาการพยาบาล. 2548. การขาดแคลนพยาบาล : ผลกระทบและแนวทางแก้ไข. สัมมนาวิชาการ วันที่ 25 กรกฎาคม 2548 ณ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สภาการพยาบาล . 2552. คู่มือผู้ประเมินสถาบันการศึกษาการพยาบาลและการผดุงครรภ์. (อัดสำเนา).
- สภาการพยาบาล . 2551. ขอบเขตและสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง. เอกสารประกอบการประชุมเรื่องการจัดการศึกษาเพื่อการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง ระหว่างวันที่ 14-15 กุมภาพันธ์ 2551 ณ ห้องประชุมราชนครินทร์ สภาการพยาบาล.
- สภาการพยาบาล. 2553. รายชื่อสถาบันการศึกษาในประเทศไทย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.tnc.or.th/content/content-448.html> [2553, ธันวาคม 8]

- สิระยา สัมมาวาท และสุภาพ อารีเอื้อ. 2542. คุณลักษณะอาจารย์พยาบาลที่สอนภาคปฏิบัติตามการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลและอาจารย์พยาบาล. รามาชิปตีพยาบาลสาร 5 (กันยายน-ธันวาคม 2542): 238-250.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2539. ตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานที่เหมาะสมสำหรับการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานโครงการและแผนงาน. ข่าวสารวิจัยการศึกษา 19 (สิงหาคม – กันยายน 2539): 3-11.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2548. มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.ksp.or.th/upload/302/files/1671-7738.pdf> [2552, มกราคม 5]
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2546. แนวทางการจัดทำและพัฒนา มาตรฐานการศึกษาของชาติ. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2548. แผนพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานอุดมศึกษาในช่วงระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2549-2553). มติชนรายวัน (13 ธันวาคม 2548): 6.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2548. เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 และแนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548. (อัดสำเนา).
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [http:// www.mua.go.th/users/bpp/developplan/index.htm](http://www.mua.go.th/users/bpp/developplan/index.htm) [2552, มกราคม 15]
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.knit.or.th/muatest/muafiles/HEPlan-Final.pdf> [2552, มกราคม 10]
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2546. ระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2547. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2549. คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา. (อัครสำเนา).

อดิพร ทองหล่อ . 2546. รูปแบบการเสริมพลังอำนาจอาจารย์พยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อริยพร คุโรดะ. 2546. การพัฒนามาตรฐานหลักสูตรและการสอนสาขาวิชาศิลปศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิตในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษาภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อภิภา ปรัชญพฤทธิ. 2547. การวิเคราะห์สังคมประกิตของอาจารย์ใหม่ในมหาวิทยาลัยไทย. รายงานผลการวิจัย. สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .

อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์. 2537. การพัฒนาค้นคว้าสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุทุมพร จามรมาน. 2541. การประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษา ตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ (ม.ป.ท.).

อุทุมพร จามรมาน. 2532. การวิเคราะห์องค์ประกอบ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุทุมพร จามรมาน. 2541. ดัชนีและเกณฑ์ที่เกี่ยวกับคุณภาพการอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : (อัครสำเนา).

อุทุมพร จามรมาน และคณะ . 2545. การเตรียมพร้อมของมหาวิทยาลัยของรัฐเพื่อเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน. 2550. [ออนไลน์]. Available from: [http://www.ubi.lru.ac.th/index.php?option=com_content & view=article](http://www.ubi.lru.ac.th/index.php?option=com_content&view=article) [2008, December 25]

ภาษาอังกฤษ

Bartfay, W.J; and Howse, E. 2007. Who will teach the nurses of the future. Can Nurse 103 (Sep 2007): 24-27.

Beres, J. 2006. Staff development to University faculty: Reflections of a nurse educator. Nursing Forum 43 (July-September 2006): 141-145.

Davis, D.; Stullenbarger, E.; Dearman, C; and Kelley, J.A. 2005. Proposed nurse educator competencies: Development and validation of a model. Nurs Outlook 53 (July 2005): 206-211.

Emerson, R.J.; and Records, K. 2008. Today's challenge, tomorrow's excellence: the practice of evidence-based education. J Nurs Educ 47 (Aug 2008): 359-370.

Eisner, E.W. 1976. The art of human development and education .Berkley : McCupchan Pub.

Johnstone, J. N. (1981). Indicators of education system. London: Unesco.

Hessler, K.; and Ritchie, H. 2006. Recruitment and retention of novice faculty. J Nurs Educ 45 (May 2006):150-154.

Hinshaw, A.S. 2001. The nursing shortage : a continuing challenge: the shortage of educationally prepared nursing faculty. J Issues Nurs 6 (2001): 3.

Ironside, P.M., Valiga, T.M. 2006. Creating a vision for the future of nursing education: Moving toward excellence through innovation. Nurs Educ Perspect 27(may/June2006): 120-121.

Kalb, K.A. 2008. Core Competencies of Nursing Educators: Inspiring Excellence in Nurse Educator Practice. Nurs Educ Perspect 29 (Jul/Aug 2008): 217-219.

Khaliq, A.A; Broyles, R.W.; and Mwachofi, A.K. 2008. Global nurse migration: Its impact on developing countries and prospects for the future. World Health Popul 10 (2008): 55-73.

- Little, M.A.; and Milliken, P.J. 2007. Practicing what we preach: Balancing teaching and clinical practice competencies. Int J Nurs Educ Scholarsh 4 (2007): 2-3.
- Ortelli, T. 2008. Characteristics of candidates who have taken the certified nurse educator (CNE) examination: A two-year review. Nurs Educ Perspect 29 (Mar/Apr 2008):120-121
- Potempa, K.M.; Redman, R.W.; and Landstrom, G. 2009. Human resources in nursing education: A worldwide crisis. Collegian 16 (2009): 19-23.
- Proto, M.B, Dzurec, L.C. 2009. Strategies for successful management and oversight of nurse faculty workforce initiatives: lessons from the field. J Prof Nurs 25(Mar-Apr2009): 87-92.
- Shipman, D.; and Hooten, J. 2008. Without enough nurse educators there will be a continual decline in RNs and the quality of nursing care: contending with the faculty shortage. Nurse Educ Today 28 (July 2008): 521-523.
- Stanley, J.M.; Capers, C.F.; and Berlin, L.E. 2007. Changing the face of nursing faculty: Minority faculty recruitment and retention. J Prof Nurs 23 (Sep-Oct2007): 253-261.
- Southern Regional Education Board (SREB). 2002. Nurse educator competencies. Council on Collegiate Educational for Nursing. Alanta: GA.
- The National League for Nursing. 2005. As standards of practice for academic nurse educators [Online]. Available from: http://findarticles.com/p/articles/mi_hb3317/is_ai_n_29455180 [25 December 2008]
- World Health Organization, Ministry of Public Health Thailand. 2005.Policy and Partnership for Action: Addressing the Determinants of health. The 6TH Global Conference on Health Promotion at Thailand, 2005 August 7-11.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหา
2. แบบสอบถามงานวิจัย
3. หนังสือรับรองโดยคณะกรรมการการวิจัยในคนของ
  - 3.1 มหาวิทยาลัยมหิดล ชุด C สายพยาบาลศาสตร์
  - 3.2 คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
4. ประเด็นคำถาม และข้อมูลพิจารณาสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ
5. ข้อมูลพิจารณาสำหรับผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามงานวิจัย

เรื่อง

การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

เรียน อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

เนื่องด้วยดิฉัน นางวิไลวรรณ ทองเจริญ นิสิตปริญญาเอก สาขาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ระหว่างดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาติ ตันธนะเดชา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. ปทีป เมธาคุณวุฒิ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งในการทำวิทยานิพนธ์นี้ จำเป็นต้องได้รับข้อมูลจากท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ข้อมูลที่ได้รับจากท่านมีความสำคัญและมีคุณค่ายิ่ง ที่จะช่วยในการกำหนดมาตรฐานอาจารย์พยาบาลอย่างถูกต้องครบถ้วนตามมาตรฐานสากล ในการนี้ ขอความกรุณาท่านโปรดอ่านเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมวิจัย และหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัยโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจอย่างละเอียด พร้อมทั้งลงชื่อผู้เข้าร่วมการวิจัยทั้ง 2 ฉบับ และระหว่างตอบแบบสอบถาม หากท่านไม่ต้องการที่จะตอบแบบสอบถามจนครบ ท่านสามารถยกเลิกการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ได้ โดยไม่มีผลต่อการทำงานและส่วนตัวของท่าน ทั้งนี้ คำตอบของท่านจะนำเสนอเป็นข้อมูลในภาพรวมและใช้เฉพาะในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อทราบ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
ขอแสดงความนับถือ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลงชื่อ..... ผู้วิจัย

(นางวิไลวรรณ ทองเจริญ)

วันที่...../...../.....

แบบสอบถามงานวิจัย

เรื่อง

การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ท่านพิจารณาว่า ปัจจัยใดที่มีอิทธิพลหรือจำเป็นต่อการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้วิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
2. แบบสอบถามฉบับนี้ ประกอบด้วย 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 9 ข้อ
  - ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้วิชาชีพอาจารย์พยาบาล 3 ด้าน จำนวน 85 ข้อ
    - 1) ด้านคุณวุฒิประสบการณ์วิชาชีพ ความรู้ และสมรรถนะจำนวน 39 ข้อ (ข้อ 1-39)
    - 2) ด้านการปฏิบัติงาน จำนวน 27 ข้อ ประกอบด้วย
      - 2.1) ด้านการสอน จำนวน 13 ข้อ (ข้อ 40-52)
      - 2.2) ด้านการวิจัยและผลงานทางวิชาการ จำนวน 7 ข้อ (ข้อ 53-59)
      - 2.3) ด้านการบริการวิชาการ จำนวน 3 ข้อ (ข้อ 60-62)
      - 2.4) ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จำนวน 3 ข้อ (ข้อ 63-65)
    - 3) ด้านการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์พยาบาล จำนวน 20 ข้อ (ข้อ 66-85)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดเขียนข้อความลงในช่องว่าง และทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ○ หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. อายุ.....ปี.....เดือน
2. เพศ หญิง ชาย
3. สังกัดมหาวิทยาลัย.....
4. อายุการทำงานในมหาวิทยาลัย.....ปี
5. ตำแหน่งงานของท่าน ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย
 อื่นๆ โปรดระบุ.....
6. ระดับการศึกษาสูงสุด
  - ปริญญาตรี สาขา.....
  - ปริญญาโท สาขา.....
  - ปริญญาเอก สาขา.....
  - อื่นๆ โปรดระบุ.....
7. ตำแหน่งทางวิชาการ
  - อาจารย์
  - ผู้ช่วยศาสตราจารย์
  - รองศาสตราจารย์
  - ศาสตราจารย์
8. ตำแหน่งทางบริหาร
  - คณบดี/หัวหน้าสำนัก/หัวหน้าส่วนงาน
  - รองคณบดี ผู้ช่วยคณบดี
  - หัวหน้าภาควิชา รองหัวหน้าภาควิชา
  - หัวหน้าสาขาวิชา รองหัวหน้าสาขาวิชา
  - ไม่มีตำแหน่งทางบริหาร ด้านอื่นๆ โปรดระบุ.....
9. หน้าที่ความรับผิดชอบหรือภาระงานที่ท่านปฏิบัติในมหาวิทยาลัย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ทั้งนี้โปรดระบุน้ำหนักที่ท่านปฏิบัติในแต่ละด้าน โดยน้ำหนักรวมทั้งหมดที่งานท่านปฏิบัติ คิดเป็น ร้อยละ 100
  - ด้านการบริหาร คิดเป็นร้อยละ.....
  - ด้านงานสอน คิดเป็นร้อยละ.....
  - ด้านงานวิจัย คิดเป็นร้อยละ.....
  - ด้านงานบริการวิชาการ คิดเป็นร้อยละ.....
  - ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ.....
  - ด้านอื่นๆ โปรดระบุ..... คิดเป็นร้อยละ.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยหรือตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้วิชาชีพอาจารย์พยาบาล
คำชี้แจง 1. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะเชิงคุณภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์พยาบาล ซึ่งต้องการให้เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการพัฒนาอาจารย์พยาบาลให้มีคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ตัวบ่งชี้ หมายถึง ข้อความเชิงปริมาณที่แสดงความสำเร็จของสิ่งที่ต้องการประเมินได้อย่างชัดเจน ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

2. โปรดพิจารณาข้อความในตารางต่อไป และใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องตารางความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

5	หมายถึง	ข้อความนี้เป็นตัวแปรที่เหมาะสมกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ มากที่สุด
4	หมายถึง	ข้อความนี้เป็นตัวแปรที่เหมาะสมกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ มาก
3	หมายถึง	ข้อความนี้เป็นตัวแปรที่เหมาะสมกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ปานกลาง
2	หมายถึง	ข้อความนี้เป็นตัวแปรที่เหมาะสมกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ น้อย
1	หมายถึง	ข้อความนี้เป็นตัวแปรที่เหมาะสมกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ น้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ลำดับที่	ข้อความ	มากที่สุด $\longrightarrow$ น้อยที่สุด				
		ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	การดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี	✓				
2	การประกอบวิชาชีพอย่างสุจริต		✓			

ความหมายของคำตอบ

- การดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นปัจจัยหรือตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้มากที่สุด
- การประกอบวิชาชีพอย่างสุจริต เป็นปัจจัยหรือตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้มาก

ในกรณีที่ท่านมีความคิดเห็นในระดับน้อยถึงระดับน้อยที่สุด
 โปรดให้ข้อเสนอแนะในช่องข้อเสนอแนะด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ลำดับที่	ข้อความ	มากที่สุด → น้อยที่สุด					ข้อเสนอแนะ
		ระดับความคิดเห็น					
		5	4	3	2	1	
1	มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาการพยาบาล						
2	มีคุณวุฒิการศึกษาระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาโทสาขาการพยาบาลหรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง						
3	มีประสบการณ์ด้านการสอนอย่างน้อย 1 ปีขึ้นไป						
4	ได้รับการอบรมด้านการเรียนการสอนในสาขาการพยาบาล						
5	มีประสบการณ์ด้านการพยาบาลในคลินิกอย่างน้อย 1 ปี (สอนในระดับ ป.ตรี)						
6	มีประสบการณ์ด้านการพยาบาลในคลินิกอย่างน้อย 5 ปี (สอนในระดับ ป.โท)						
7	มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลชั้นหนึ่งและได้รับการต่ออายุทุก 5 ปี						
8	มีความรู้ด้านศาสตร์และเนื้อหาการสอนเป็นอย่างดี						
9	มีความรู้ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย						
10	มีความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
11	มีความรู้ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาที่หลากหลาย						
12	มีความรู้ด้านการใช้ภาษาไทยระดับดีมาก						
13	มีความรู้ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศระดับดีขึ้นไป						
14	มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา						
15	มีความรู้ด้านการวิจัยทางการพยาบาลและสาขาที่เกี่ยวข้อง						
16	มีความรู้ด้านจิตวิทยาสำหรับครู/อาจารย์						
17	มีความรู้ด้านความเป็นครู/อาจารย์						
18	มีสมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์อย่างมีจริยธรรมตามมาตรฐานและกฎหมายวิชาชีพ						
19	มีสมรรถนะด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชน ให้สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้						
20	มีสมรรถนะด้านการป้องกันโรคและเสริมภูมิคุ้มกันโรค เพื่อลดความเจ็บป่วย						
21	มีสมรรถนะด้านการฟื้นฟูสภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชน ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ						

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	
22	มีสมรรถนะด้านการรักษาโรคเบื้องต้น ตามข้อบังคับของสภาการพยาบาล						
23	มีสมรรถนะด้านการสอน แนะนำและให้คำปรึกษาด้านสุขภาพอนามัย						
24	มีสมรรถนะด้านการติดต่อสื่อสารกับบุคคล ครอบครัว และชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ						
25	มีสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ สามารถบริหารจัดการตนเอง และงานที่ได้รับผิดชอบ ได้อย่างเหมาะสม						
26	มีสมรรถนะในการนำผลงานวิจัย หรือหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ						
27	มีสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพ						
28	มีสมรรถนะในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง						
29	มีสมรรถนะในการพัฒนาวิชาชีพ ให้มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง						
30	มีความสามารถในการพัฒนา จัดการ และกำกับระบบการดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือเฉพาะกลุ่ม หรือเฉพาะโรคอย่างเหมาะสม						
31	มีความสามารถในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือกลุ่มเฉพาะโรคที่มีปัญหาสุขภาพซับซ้อนอย่างมีประสิทธิภาพ						
32	มีความสามารถในการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ						
33	มีความสามารถในการเสริมสร้างพลังอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ						
34	มีความสามารถในการให้คำปรึกษาในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือเฉพาะกลุ่มที่ตนเองเชี่ยวชาญอย่างเหมาะสม						
35	มีความสามารถในการสอน ฝึกทักษะและเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ						
36	มีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดี						
37	มีความสามารถในการให้เหตุผลทางจริยธรรมและการตัดสินใจเชิงจริยธรรมอย่างเหมาะสมตามหลักจริยธรรม						
38	มีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ						

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	
39	มีความสามารถในการจัดการและประเมินผลลัพธ์ทางการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง						
40	มีการเตรียมการสอนและวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ ให้สามารถปฏิบัติได้อย่างได้ผลจริง						
41	มีการแสวงหาความรู้และใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาการสอนอย่างเหมาะสม						
42	มีความสามารถผลิตเอกสารประกอบการสอน เอกสารคำสอนที่มีคุณภาพ						
43	มีความสามารถสอนให้ผู้เรียนรู้จักการคิด วิเคราะห์ วิจารณ์ในวิชาที่สอน ตามความต้องการของผู้เรียน						
44	มีความสามารถใช้เทคนิควิธีการสอนหลากหลาย						
45	มีความสามารถให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง						
46	มีความสามารถสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการพยาบาล						
47	มีความสามารถในการแนะนำแหล่งความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติม						
48	มีความสามารถจัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์ตามความเหมาะสม						
49	มีความสามารถในการใช้สื่อการสอน และอุปกรณ์ช่วยสอนที่เหมาะสม						
50	มีความสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียนหลากหลายวิธีตามความเหมาะสม						
51	มีความสามารถในการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ						
52	มีความสามารถสร้างกิจกรรม/โอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์						
53	มีการแต่งหรือเรียบเรียงตำรา หนังสือ หรือบทความทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง						
54	มีการผลิตสิ่งประดิษฐ์หรืองานสร้างสรรค์ในการพัฒนาคุณภาพการพยาบาล						
55	มีความสามารถด้านกระบวนการวิจัยอย่างดี						
56	ได้รับเงินทุนสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ภายในและ/หรือภายนอกอย่างต่อเนื่อง						

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	
57	มีผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง						
58	มีผลงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ในฐานข้อมูลระดับชาติหรือระดับนานาชาติ						
59	มีการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาหรืออนุสิทธิบัตร						
60	นำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการบริการทางวิชาการแก่สังคมเช่น อาจารย์พิเศษ วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ฯลฯ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ						
61	เป็นที่ปรึกษาเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ภายนอกสถาบัน						
62	เป็นกรรมการวิชาชีพในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ						
63	เข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างต่อเนื่อง						
64	ริเริ่มงานด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างสร้างสรรค์						
65	อนุรักษ์ พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรม						
66	มีความซื่อสัตย์ทางวิชาการและไม่นำผลงานผู้อื่นมาเป็นของตน						
67	ยึดมั่น ยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง						
68	มีการดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ทั้งทางด้านบุคลิกภาพ และความประพฤติ						
69	สั่งสอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถ พุ่มเท เสียสละ						
70	ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้						
71	ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวินัย ด้วยความรับผิดชอบ						
72	ปฏิบัติงานด้วยเสรีภาพทางวิชาการ						
73	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทั้งเชิงวิชาการและวิชาชีพ อยู่เสมอ						
74	มีจรรยาบรรณของนักวิจัย						
75	ร่วมมือและปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานอย่างกัลยาณมิตร						
76	รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม						
77	ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย						
78	ให้การพยาบาลด้วยความเคารพในศักดิ์ศรี/สิทธิส่วนตัว						
79	ปกป้องคุ้มครองผู้ป่วยให้ปลอดภัย						
80	รับผิดชอบในการตัดสินใจและให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วย						

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	
	อย่างเหมาะสม						
81	ดำรงไว้ซึ่งสมรรถนะในการปฏิบัติการพยาบาล						
82	ตัดสินใจด้วยความรอบคอบถี่ถ้วน						
83	พัฒนาวิชาชีพและส่งเสริมมาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาล						
84	ดำรงไว้ซึ่งความสามัคคีในวิชาชีพ						
85	เป็นเครือข่ายกับสมาชิกด้านสุขภาพอนามัย						

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

COA.No.MU-IRB/C 2009/ 03.0508

Documentary Proof of Mahidol University Institutional Review Board Panel C (Nursing)

Title of Project: THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL STANDARDS FOR NURSING
FACULTY UNDER AUTONOMOUS UNIVERSITY

Project Number: MU-IRB/C 2009/ 12.1407

Principle Investigator: Mrs. Vilaivan Thongcharoen

Name of Institution: Faculty of Education Chulalongkorn University

Approval includes

- 1) MU-IRB/C Submission form version 3 July 2009
- 2) Participant Information sheet version 31 July 2009
- 3) Consent form for version 31 July 2009
- 4) Questionnaire version 21 July 2009

Mahidol University Institutional Review Board Panel C (Nursing) is in full compliance with International Guidelines for Human Research Protection such as Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guidelines and the International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP)

Date of Approval: 05 August 2009

Date of Expiration: 05 August 2010

Signature of Chair:

Pornsri Sriussadaporn

(Associate Professor Pornsri Sriussadaporn)

Chair

Signature of Dean, Faculty of Nursing

Fongcum Tilokskulchai

(Associate Professor Dr. Fongcum Tilokskulchai)

Dean, Faculty of Nursing

Office of Institutional Review Board panel C (Nursing) Room 502 Faculty of Nursing, 2 Phrannok Road,
 Bangkok 10700, THAILAND Tel: (662)-419-7466-80 Ext. 1500, 1503

คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
 ถนนพระราม 6 กทม. 10400
 โทร. (662) 354-7275, 201-1296 โทรสาร (662) 354-7233
 Faculty of Medicine, Ramathibodi Hospital, Mahidol University
 Rama VI Road, Bangkok 10400, Thailand
 Tel. (662) 354-7275, 201-1296 Fax (662) 354-7233

**Documentary Proof of Ethical Clearance Committee on Human Rights
 Related to Researches Involving Human Subjects
 Faculty of Medicine, Ramathibodi Hospital, Mahidol University**

MURA2009/1649

Title of Project The Development of Professional Standards for Nursing Faculty
 under Autonomous University

Protocol Number ID 09-52-16

Principal Investigator Mrs. Vilaivan Thongcharoen

Official Address Department of Fundamental
 Faculty of Nursing
 Mahidol University

The aforementioned project has been reviewed and approved by Committee on Human Rights Related to Researches Involving Human Subjects, based on the Declaration of Helsinki.

Signature of Secretary
Committee on Human Rights Related to
Researches Involving Human Subjects
 Assoc. Prof. Duangrudee Wattanasirichaigoon, M.D.

Signature of Chairman
Committee on Human Rights Related to
Researches Involving Human Subjects
 Prof. Boonsong Ongphiphadhanakul, M.D.

Date of Approval September 18, 2009

ประเด็นคำถามและข้อมูลพิจารณาสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

การจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ
เกี่ยวกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล
วันที่ 30 เมษายน 2553 เวลา 10.00-12.00 น.
ณ 프린ซ์พลาซ 1 โรงแรม 프린ซ์พลาซ มหานคร กรุงเทพมหานคร

.....

1. องค์กรประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบนั้นมีความเหมาะสมในการเป็นมาตรฐานหรือไม่ ท่านมีความคิดเห็นว่าการให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะเหตุใด
2. ตัวบ่งชี้ที่ได้ในแต่ละองค์ประกอบนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ ท่านต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ถ้ามีท่านต้องการให้เปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะเหตุใด
3. เกณฑ์การประเมินในแต่ละระดับมีความเหมาะสมหรือไม่ ท่านต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ถ้ามีท่านต้องการให้เปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะเหตุใด
4. ท่านมีความคิดเห็นว่ามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ที่ได้จากการวิจัยนี้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร
5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอพระคุณอย่างสูงที่ให้ความกรุณาเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ตามวันและเวลาดังกล่าว

มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ประกอบด้วย องค์ประกอบจำนวน 7 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้จำนวน 45 ตัวบ่งชี้ โดยมีรายละเอียดในแต่ละ องค์ประกอบ ดังนี้คือ (ตารางที่ 1)

- องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency) 9 ตัวบ่งชี้
- องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic) 11 ตัวบ่งชี้
- องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching) 12 ตัวบ่งชี้
- องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service) 5 ตัวบ่งชี้
- องค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge) 3 ตัวบ่งชี้
- องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture) 2 ตัวบ่งชี้
- องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency) 3 ตัวบ่งชี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 องค์กรประกอบและตัวบ่งชี้มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล 7 องค์กรประกอบ 45 ตัวบ่งชี้

ลำดับ ที่	ตัวบ่งชี้	ข้อความ	น้ำหนัก องค์กรประกอบ	สัมประสิทธิ์ การพยากรณ์
องค์กรประกอบที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency)				
1	APN 6	มีความสามารถในการสอน ฝึกทักษะ และเป็นพี่เลี้ยงใน การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ	.783	0.81
2	APN 3	มีความสามารถในการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ	.747	0.66
3	APN 10	มีความสามารถในการจัดการและประเมินผลลัพธ์ทางการ พยาบาลอย่างต่อเนื่อง	.732	0.79
4	APN 5	มีความสามารถในการให้คำปรึกษาในการดูแล กลุ่มเป้าหมาย หรือเฉพาะกลุ่มที่ตนเองเชี่ยวชาญอย่าง เหมาะสม	.727	0.72
5	APN 8	มีความสามารถในการให้เหตุผลทางจริยธรรมและการ ตัดสินใจเชิงจริยธรรมอย่างเหมาะสมตามหลักจริยธรรม	.718	0.68
6	APN 9	มีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการ พัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ	.717	0.86
7	APN 4	มีความสามารถในการเสริมสร้างพลังอำนาจอย่างมี ประสิทธิภาพ	.715	0.64
8	Competency 6	มีสมรรถนะด้านการสอน แนะนำ และให้คำปรึกษาด้าน สุขภาพอนามัย	.710	0.63
9	APN 7	มีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดี	.699	0.74
องค์กรประกอบที่ 2 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic)				
1	Ethic 6	ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวินัย ด้วยความรับผิดชอบ	.850	0.91
2	Ethic 5	ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้	.830	0.87
3	Ethic 11	รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม	.764	0.76
4	Ethic 2	ยึดมั่น ยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง	.740	0.65
5	Ethic 10	ร่วมมือและปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานอย่างกัลยาณมิตร	.696	0.72
6	Ethic 4	ตั้งสอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถ พุ่มเท เสียสละ	.679	0.70
7	Ethic 14	ปกป้องคุ้มครองผู้ป่วยให้ปลอดภัย	.667	0.67
8	Ethic 13	ให้การพยาบาลด้วยความเคารพในศักดิ์ศรี/สิทธิส่วนตัว	.648	0.66
9	Ethic 9	มีจรรยาบรรณของนักวิจัย	.644	0.60
10	Ethic 12	ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย	.628	0.71
11	Ethic 8	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทั้งเชิงวิชาการและวิชาชีพ อยู่เสมอ	.586	0.62

ลำดับ ที่	ตัวบ่งชี้	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ	สัมประสิทธิ์ การพยากรณ์
องค์ประกอบที่ 3 การสอน (Teaching)				
1	Teaching 7	มีความสามารถสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการพยาบาล	.721	0.71
2	Teaching 8	มีความสามารถในการแนะนำแหล่งความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติม	.717	0.70
3	Teaching 11	มีความสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียนหลากหลายวิธีตามความเหมาะสม	.715	0.84
4	Teaching 9	มีความสามารถจัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์ตามความเหมาะสม	.712	0.76
5	Teaching 6	มีความสามารถให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง	.683	0.73
6	Teaching 13	มีความสามารถสร้างกิจกรรม/โอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์	.663	0.70
7	Teaching 12	มีความสามารถในการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ	.660	0.71
8	Teaching 10	มีความสามารถในการใช้สื่อการสอนและอุปกรณ์ช่วยสอนที่เหมาะสม	.652	0.72
9	Teaching 5	มีความสามารถใช้เทคนิควิธีการสอนหลากหลาย	.638	0.68
10	Teaching 1	มีการเตรียมการสอนและวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบให้สามารถปฏิบัติอย่างได้ผลจริง	.587	0.70
11	Teaching 4	มีความสามารถสอนให้ผู้เรียนรู้จักการคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ในวิชาที่สอน ตามความต้องการของผู้เรียน	.537	0.62
12	Competency 12	มีสมรรถนะในการพัฒนาวิชาชีพให้มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง	.490	0.60
องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service)				
1	Research 6	มีผลงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ในฐานข้อมูลระดับชาติหรือระดับนานาชาติ	.796	0.63
2	Research 5	มีผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง	.749	0.74
3	Research 4	ได้รับเงินทุนสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์จากภายในและ/หรือภายนอกอย่างต่อเนื่อง	.658	0.65
4	Research 1	มีการแต่งหรือเรียบเรียงตำรา หนังสือ หรือบทความทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง	.565	0.65
5	Research 3	มีความสามารถด้านกระบวนการวิจัยอย่างดี	.558	0.63

ลำดับ ที่	ตัวบ่งชี้	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ	สัมประสิทธิ์ การพยากรณ์
องค์ประกอบที่ 5 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge)				
1	Knowledge 6	มีความรู้ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศระดับดีขึ้นไป	.615	0.71
2	Knowledge 8	มีความรู้ด้านการวิจัยทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้อง	.581	0.75
3	Knowledge 7	มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	.572	0.65
องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture)				
1	Art 3	อนุรักษ์ พัฒนา และส่งเสริมเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม	.719	0.82
2	Art 2	ริเริ่มงานด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่าง สร้างสรรค์	.683	0.77
องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency)				
1	Competency 3	มีสมรรถนะด้านการป้องกันโรคและเสริมภูมิคุ้มกันโรค เพื่อลดความเจ็บป่วย	.652	0.96
2	Competency 4	มีสมรรถนะด้านการฟื้นฟูสภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชน ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ	.620	0.95
3	Competency 2	มีสมรรถนะด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคคล กลุ่มคน และ ชุมชน ให้สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้	.578	0.80

การกำหนดเกณฑ์และรูปแบบการประเมินมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

1. กำหนดค่าน้ำหนักการประเมินแต่ละองค์ประกอบ โดยใช้ค่าน้ำหนักคะแนนองค์ประกอบ (FS) จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล (Standard): STAND ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1	สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency)	ค่าน้ำหนัก	16
องค์ประกอบที่ 2	จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic)	ค่าน้ำหนัก	2
องค์ประกอบที่ 3	การสอน (Teaching)	ค่าน้ำหนัก	12
องค์ประกอบที่ 4	การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service)	ค่าน้ำหนัก	12
องค์ประกอบที่ 5	คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge)	ค่าน้ำหนัก	20
องค์ประกอบที่ 6	การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture)	ค่าน้ำหนัก	1
องค์ประกอบที่ 7	สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency)	ค่าน้ำหนัก	4
รวม		ค่าน้ำหนัก	67

2. กำหนดเกณฑ์การประเมินเพื่อเป็นตัวตัดสินคุณภาพ โดยกำหนดให้มีเกณฑ์การประเมินทุกตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบรวมจำนวน 45 ตัวบ่งชี้ ลักษณะเกณฑ์การประเมินเป็นข้อความ

แบบ Rubric score ที่แสดงระดับพฤติกรรม คุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ หรือผลงานเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 5 ระดับ (ตารางที่ 2) รูปแบบการให้คะแนนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตั้งแต่ระดับ 1 ถึง 5 โดยกำหนดระดับเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ระดับคะแนน 5 = พฤติกรรม คุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ และผลงานอยู่ในระดับมากที่สุด (ผลงานสมบูรณ์ทุกประเด็น)

ระดับคะแนน 4 = พฤติกรรม คุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ และผลงานอยู่ในระดับมาก (ผลงานค่อนข้างสมบูรณ์ ขาดเพียง 1 ประเด็น)

ระดับคะแนน 3 = พฤติกรรม คุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ และผลงานอยู่ในระดับปานกลาง (ผลงานสมบูรณ์ปานกลาง ขาดผลงาน 2 ประเด็น)

ระดับคะแนน 2 = พฤติกรรม คุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ และผลงานอยู่ในระดับน้อย (ผลงานสมบูรณ์น้อย ขาดผลงานมากกว่า 2 ประเด็น)

ระดับคะแนน 1 = พฤติกรรม คุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ และผลงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ผลงานไม่สมบูรณ์เกือบทุกประเด็น หรือไม่มีผลงาน)

ตารางที่ 2 เกณฑ์การประเมินเชิงคุณภาพทุกตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ 5 ระดับ

องค์ประกอบ	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
สมรรถนะ	มีความสามารถ	มีความสามารถ	มีความสามารถใน	มีความสามารถใน	มีความสามารถ
วิชาชีพการพยาบาล	ในระดับดีเด่น	ในระดับดี	ระดับปานกลาง	ระดับน้อย	ในระดับน้อยมาก
	ผลงานเป็นที่ยอมรับมากที่สุด	ผลงานเป็นที่ยอมรับมาก	ผลงานเป็นที่ยอมรับพอควร	ผลงานไม่เป็นที่ยอมรับ	ผลงานมีข้อผิดพลาดมาก
จริยธรรมและจรรยาบรรณ	ประพฤติตนถูกต้องเหมาะสมตลอดเวลา เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่นมากที่สุด	ประพฤติตนถูกต้องเหมาะสม เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น	ส่วนใหญ่ประพฤติตนถูกต้องเหมาะสม	ประพฤติตนไม่เหมาะสม ได้รับ การตักเตือนให้ปรับปรุงความประพฤติ	มีพฤติกรรมไม่ถูกต้อง ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่น โดยเจตนา

องค์ประกอบ	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
การสอน	มีความสามารถ ในระดับดีเด่น คะแนนประเมิน ผลการสอน เฉลี่ย 4.50 -5.00	มีความสามารถ ในระดับดี คะแนนประเมิน ผลการสอน เฉลี่ย 4.00 - 4.49	มีความสามารถใน ระดับปานกลาง คะแนนประเมิน ผลการสอนเฉลี่ย 3.50 -3.99	มีความสามารถใน ระดับน้อย คะแนน ประเมินผลการ สอนเฉลี่ย 3.00 -3.49	มีความสามารถ ในระดับน้อย คะแนนประเมิน ผลการสอนเฉลี่ย น้อยกว่า 3.00
การวิจัยและ บริการวิชาการ	มีความสามารถ ในระดับดีเด่น มีผลงาน ต่อเนื่องเป็นที่ ยอมรับมาก ที่สุด	มีความสามารถ ในระดับดี มีผลงาน ต่อเนื่องและเป็น ที่ยอมรับมาก	มีความสามารถใน ระดับปานกลาง มีผลงานไม่ ต่อเนื่อง และเป็น ที่ยอมรับพอควร	มีความสามารถใน ระดับน้อย ผลงานไม่เป็นที่ ยอมรับ	มีความสามารถ ในระดับน้อยมาก มีผลงาน ข้อผิดพลาดมาก
คุณวุฒิและ ความรู้	มีความรู้ใน ระดับดีเด่น ผลงานเป็นที่ ยอมรับมาก ที่สุด	มีความรู้ใน ระดับดี ผลงานเป็นที่ ยอมรับมาก	มีความรู้ในระดับ ปานกลาง ผลงานเป็นที่ ยอมรับพอสมควร	มีความรู้ในระดับ น้อย ผลงานไม่เป็นที่ ยอมรับ	มีความรู้ในระดับ น้อยมาก มีผลงาน ข้อผิดพลาดมาก
การทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม	มีความสามารถ ในระดับดีเด่น ผลงานเป็นที่ ยอมรับมาก ที่สุด	มีความสามารถ ในระดับดี ผลงานเป็นที่ ยอมรับมาก	มีความสามารถใน ระดับปานกลาง ผลงานเป็นที่ ยอมรับพอสมควร	มีความสามารถใน ระดับน้อย ผลงานไม่เป็นที่ ยอมรับ	มีความสามารถ ในระดับน้อยมาก มีผลงาน ข้อผิดพลาดมาก
สมรรถนะการ สร้างเสริม สุขภาพ	มีความสามารถ ในระดับดีเด่น ผลงานเป็นที่ ยอมรับ และไป ใช้ประโยชน์ได้ มากที่สุด	มีความสามารถ ในระดับดี ผลงานเป็นที่ ยอมรับ และ นำไปใช้ ประโยชน์ได้ มาก	มีความสามารถใน ระดับปานกลาง ผลงานเป็นที่ ยอมรับ และ นำไปใช้ ประโยชน์ได้ พอควร	มีความสามารถ ในระดับน้อย ผลงานเป็นที่ ยอมรับ และ นำไปใช้ ประโยชน์ได้ น้อย	มีความสามารถ ในระดับน้อยมาก ผลงานไม่เป็นที่ ยอมรับ

3. เกณฑ์การตัดสินการประเมินมาตรฐานวิชาชีพพยาบาล

3.1 ผลการประเมินระดับองค์ประกอบ ให้พิจารณาจากการนำค่าคะแนนที่ได้ของตัวบ่งชี้ทุกตัวมาหาค่าเฉลี่ยในแต่ละองค์ประกอบ และแปลความหมายผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

คะแนนค่าเฉลี่ย 5.00-4.50 = ผลการประเมินดีเด่น (100-90%)

คะแนนค่าเฉลี่ย 4.49-3.75 = ผลการประเมินเป็นที่ยอมรับได้ในระดับดี (89.9-75%)

คะแนนค่าเฉลี่ย 3.74-3.00 = ผลการประเมินเป็นที่ยอมรับได้ในระดับพอใช้ (74.9-60%)

คะแนนค่าเฉลี่ย 2.99-1.00 = ผลการประเมินต้องปรับปรุง (ต่ำกว่า 60%)

3.2 ผลการประเมินระดับรวมของมาตรฐานวิชาชีพพยาบาล ให้นำผลการประเมินระดับองค์ประกอบมาคูณกับค่าน้ำหนักของแต่ละองค์ประกอบ แล้วหารด้วยผลรวมของค่าน้ำหนักทุกองค์ประกอบ และแปลความหมายผลการประเมิน ดังนี้

คะแนนค่าเฉลี่ย 5.00-4.50 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับดีเด่น ไม่ต้องพัฒนา

คะแนนค่าเฉลี่ย 4.49-3.75 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับดี ต้องพัฒนาเล็กน้อย

คะแนนค่าเฉลี่ย 3.74-3.00 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับพอใช้ ต้องพัฒนามาก

คะแนนค่าเฉลี่ย 2.99-1.00 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพไม่ดี ต้องพัฒนามากที่สุด

4. แนวทางการนำไปใช้ คือ ใช้มาตรฐานวิชาชีพพยาบาลที่ได้นี้ เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ และคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลต้องประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ สามารถสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้แก่ผู้รับบริการ โดยนำมาประเมินอาจารย์พยาบาลสาขาวิชาการ ระดับปฏิบัติการของคณะ/สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เพื่อการรับรองมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพพยาบาล ทุก 3 ปี

ข้อมูลพิจารณาสำหรับผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน
สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

คำชี้แจง

ข้อมูลสำหรับการพิจารณาประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผลการวิจัยที่ได้จากการผ่านกระบวนการวิจัย ขั้นตอนที่ 1-3 แล้ว

ส่วนที่ 2 การตรวจสอบความเหมาะสมของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน โดยท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โปรดพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลการวิจัย และแสดงความคิดเห็นในส่วนที่ 2 ดังนี้

1. ประเด็นการพิจารณา

1.1 มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ประกอบด้วยมาตรฐานหลัก 3 มาตรฐานเหมาะสมหรือไม่ หากไม่เหมาะสม ท่านต้องการให้เปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะเหตุใด

1.2 องค์ประกอบในแต่ละมาตรฐานเหมาะสมหรือไม่ หากไม่เหมาะสม ท่านต้องการให้เปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะเหตุใด

1.3 ตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบเหมาะสมหรือไม่ หากไม่เหมาะสม ท่านต้องการให้เปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะเหตุใด

1.4 เกณฑ์การประเมินและการกำหนดค่าน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบเหมาะสมหรือไม่ หากไม่เหมาะสม ท่านต้องการให้เปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะเหตุใด

1.5 เกณฑ์การตัดสินการประเมินมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล เหมาะสมหรือไม่ หากไม่เหมาะสม ท่านต้องการให้เปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะเหตุใด

1.6 แนวทางการนำไปใช้เหมาะสมหรือไม่ หากไม่เหมาะสม ท่านต้องการให้เปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะเหตุใด

2. โปรดแสดงความคิดเห็น โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน เพียงคำตอบเดียว ซึ่งแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

+ 1 หมายความว่า ท่านแน่ใจว่ามีประเด็นนั้นมีความเหมาะสม

0 หมายความว่า ท่านไม่แน่ใจว่าประเด็นนั้นมีความเหมาะสม

- 1 หมายความว่า ท่านแน่ใจว่าประเด็นนั้นไม่มีความเหมาะสม

ในกรณีที่ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โปรดกรอกรายละเอียดในช่องข้อเสนอแนะ รวมทั้งเพิ่มเติมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ในตอนท้ายของแบบประเมิน

**กราบขอพระคุณอย่างสูงที่ให้ความกรุณาตรวจสอบความเหมาะสม “มาตรฐานวิชาชีพ
อาจารย์พยาบาล ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ”**

ส่วนที่ 1

**ผลการวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล
คณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ”**

1. มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
ประกอบด้วย มาตรฐานหลัก 3 มาตรฐาน ตามมาตรฐานวิชาชีพการศึกษาและภารกิจหลักของ
อาจารย์ในระดับอุดมศึกษา คือ

1) มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ

องค์ประกอบที่ 1 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge) 5 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency)

10 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion

Competency) 3 ตัวบ่งชี้

2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ

องค์ประกอบที่ 4 การสอน (Educating) 11 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 5 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service)

7 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (Art-Culture and

Environment) 2 ตัวบ่งชี้

3) มาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ ประกอบด้วย 1 องค์ประกอบ

องค์ประกอบที่ 7 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic) 11 ตัวบ่งชี้

**2. องค์ประกอบในการประเมินในแต่ละมาตรฐาน รวมทั้งสิ้นจำนวน 7 องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้
จำนวน 49 ตัวบ่งชี้ มีรายละเอียดตามตารางที่ 1**

ตารางที่ 1 มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล 3 มาตรฐานหลัก 7 องค์ประกอบ และ
ตัวบ่งชี้ 49 ตัวบ่งชี้

มาตรฐานวิชาอาจารย์พยาบาล	
องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
มาตรฐานหลัก 1) มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ	
องค์ประกอบที่ 1 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge)	1.1 มีความรู้ด้านศาสตร์และเนื้อหาการสอนเป็นอย่างดี 1.2 มีความรู้ด้านการพยาบาลเฉพาะสาขาที่รับผิดชอบ 1.3 มีความรู้ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศระดับดีขึ้นไป 1.4 มีความรู้ด้านการวิจัยทางการพยาบาลและสาขาที่เกี่ยวข้อง 1.5 มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency)	2.1 มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลในสาขาที่สอน 2.2 มีความสามารถในการสอน ฝึกทักษะ และเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ 2.3 มีความสามารถในการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ 2.4 มีความสามารถในการจัดการและประเมินผลลัพธ์ทางการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง 2.5 มีความสามารถในการให้คำปรึกษาในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือเฉพาะกลุ่มที่ตนเองเชี่ยวชาญอย่างเหมาะสม 2.6 มีความสามารถในการให้เหตุผลทางจริยธรรมและการตัดสินใจเชิงจริยธรรมอย่างเหมาะสมตามหลักจริยธรรม 2.7 มีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ 2.8 มีความสามารถในการเสริมสร้างพลังอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ 2.9 มีความสามารถด้านการสอน แนะนำ และให้คำปรึกษาด้านสุขภาพอนามัย 2.10 มีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดี
องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency)	3.1 มีสมรรถนะด้านการป้องกันโรคและเสริมภูมิคุ้มกันโรค เพื่อลดความเจ็บป่วย 3.2 มีสมรรถนะด้านการฟื้นฟูสุขภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชน ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ 3.3 มีสมรรถนะด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชน ให้สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้
มาตรฐานหลัก 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน	
องค์ประกอบที่ 4 การสอน (Educating)	4.1 มีความสามารถสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการพยาบาล 4.2 มีความสามารถในการแนะนำแหล่งความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติมและเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มาตรฐานวิชาอาจารย์พยาบาล	
องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
	4.3 มีความสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียนหลากหลายวิธีตามความเหมาะสม
	4.4 มีความสามารถจัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์ตามความเหมาะสม
	4.5 มีความสามารถให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง
	4.6 มีความสามารถสร้างกิจกรรม/โอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์
	4.7 มีความสามารถในการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
	4.8 มีความสามารถในการใช้สื่อการสอนและอุปกรณ์ช่วยสอนที่เหมาะสม
	4.9 มีความสามารถใช้เทคนิควิธีการสอนหลากหลาย ส่งเสริมการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง (self directed learning)
	4.10 มีการเตรียมการสอนและวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ ให้สามารถปฏิบัติอย่างได้ผลจริง
	4.11 มีความสามารถสอนให้ผู้เรียนรู้จักการคิด วิเคราะห์ วิจัยในวิชาที่สอนตามความต้องการของผู้เรียน
องค์ประกอบที่ 5 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service)	5.1 มีผลงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ในฐานข้อมูลระดับชาติหรือระดับนานาชาติ
	5.2 มีผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง
	5.3 ได้รับเงินทุนสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์จากภายในและ/หรือภายนอกอย่างต่อเนื่อง
	5.4 มีการแต่งหรือเรียบเรียงเอกสารคำสอน ตำรา หนังสือ หรือบทความทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง
	5.5 มีความสามารถด้านกระบวนการวิจัยอย่างดี
	5.6 นำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการบริการทางวิชาการแก่สังคมเช่น อาจารย์พิเศษ วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ฯลฯ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
	5.7 เป็นสมาชิกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพ
องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม (Art-Culture and Environment)	6.1 อนุรักษ์ พัฒนา และส่งเสริมเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
	6.2 เข้าร่วมงานด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างสร้างสรรค์
มาตรฐานหลัก 3) มาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ	
องค์ประกอบที่ 7 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic)	7.1 ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวินัย ด้วยความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ
	7.2 ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้
	7.3 รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม

มาตรฐานวิชาอาจารย์พยาบาล	
องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
	7.4 ยึดมั่น ยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง
	7.5 ร่วมมือและปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานอย่างกัลยาณมิตร
	7.6 สั่งสอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ทุ่มเท เสียสละ
	7.7 ปกป้องคุ้มครองผู้ป่วยให้ปลอดภัย
	7.8 ให้การพยาบาลด้วยความเคารพในศักดิ์ศรี/สิทธิส่วนตัว
	7.9 มีจรรยาบรรณของนักวิจัยและนักวิชาการ
	7.10 ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย
	7.11 ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทั้งเชิงวิชาการและวิชาชีพอยู่เสมอ

3. **เกณฑ์การประเมิน** ผู้วิจัยพัฒนาเกณฑ์การประเมินผล ตามข้อเสนอแนะจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิ และจากศึกษามาตรฐานและแนวทางการกำหนดความรู้ความสามารถ ทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญ และเอกสารอื่นๆ มีเกี่ยวข้อง โดยแบ่งเกณฑ์การประเมินออกเป็น 3 กลุ่มตามมาตรฐานหลัก 3 มาตรฐาน และกำหนดให้นำเกณฑ์การประเมินแต่ละกลุ่มไปใช้ในการประเมินตัวบ่งชี้ทุกตัวในแต่ละองค์ประกอบภายในมาตรฐานหลักเดียวกัน ลักษณะเกณฑ์การประเมินเป็นข้อความแบบ Rubric score ที่แสดงระดับพฤติกรรม คุณลักษณะ แนวทางการปฏิบัติ หรือผลงานเชิงคุณภาพในแต่ละองค์ประกอบ ประกอบด้วย 5 ระดับ ดังนี้

1) มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ

องค์ประกอบที่ 1 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge)

องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพพยาบาล (Nursing Competency)

องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion

Competency)

เกณฑ์การประเมิน มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ

คำจำกัดความ : ความสนใจใฝ่รู้ สั่งสมความรู้ความสามารถ ศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ประยุกต์ใช้ความรู้เชิงวิชาการและเทคโนโลยีต่างๆ สามารถถ่ายทอดความรู้ ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างและพัฒนาความรู้ สร้างงานใหม่และนวัตกรรม

ระดับคะแนน	เกณฑ์ประเมิน
ระดับที่ 1	<p>มีความสนใจพัฒนาและติดตามความรู้ใหม่ๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> พัฒนาความรู้ความสามารถอยู่เสมอ ติดตามความรู้ใหม่ๆ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ด้วยการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่างๆ
ระดับที่ 2	<p>แสดงสมรรถนะระดับที่ 1 และนำความรู้มาประยุกต์ใช้</p> <ul style="list-style-type: none"> รอบรู้องค์ความรู้ใหม่ๆ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย นำวิชาการ ความรู้ หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน
ระดับที่ 3	<p>แสดงสมรรถนะระดับที่ 2 และถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่น</p> <ul style="list-style-type: none"> มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ได้อย่างกว้างขวาง ถ่ายทอดความรู้ทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น
ระดับที่ 4	<p>แสดงสมรรถนะระดับที่ 3 และส่งเสริมสนับสนุนการสร้างและพัฒนาความรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศแห่งการพัฒนาความรู้ สนับสนุนการนำเทคโนโลยี ความรู้ หรือวิทยาการใหม่ๆ มาสร้างและพัฒนาความรู้
ระดับที่ 5	<p>แสดงสมรรถนะระดับที่ 4 และสร้างงานใหม่/นวัตกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> พัฒนาความรู้เชิงบูรณาการเพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ นำความรู้ความเชี่ยวชาญมาสร้างงานใหม่/นวัตกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน

2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน

องค์ประกอบที่ 4 การสอน (Educating)

องค์ประกอบที่ 5 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service)

องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (Art-Culture and Environment)

เกณฑ์การประเมิน มาตรฐานการปฏิบัติงาน

คำจำกัดความ : รับรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นปฏิบัติงานให้ดี และถูกต้อง นำวิชาการ ความรู้ หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ค้นคว้าวิธีการใหม่ๆ ในสาขาที่เชี่ยวชาญ เป็นตัวอย่างที่ดี สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงาน เสียสละ มุ่งมั่นทุ่มเทเวลาพัฒนาการปฏิบัติงาน และถ่ายทอดความรู้ก่อเกิดประโยชน์ต่อผู้รับบริการ และสถาบัน

ระดับคะแนน	เกณฑ์ประเมิน
ระดับที่ 1	รับรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง <ul style="list-style-type: none"> • มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นปฏิบัติงานให้ดี ถูกต้อง • ปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด
ระดับที่ 2	แสดงสมรรถนะระดับที่ 1 และพัฒนาตนเอง <ul style="list-style-type: none"> • มุ่งมั่นพัฒนาตนเองให้รอบรู้เท่าทันเทคโนโลยี และองค์ความรู้ใหม่ๆ ในสาขาที่เกี่ยวข้อง • นำวิชาการ ความรู้ หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
ระดับที่ 3	แสดงสมรรถนะระดับที่ 2 และค้นหาวิธีการใหม่ๆ <ul style="list-style-type: none"> • ศึกษาค้นคว้า พัฒนาและค้นหาวิธีการใหม่ๆ ในสาขาที่เกี่ยวข้อง • นำวิธีการใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง
ระดับที่ 4	แสดงสมรรถนะระดับที่ 3 และสร้างจิตสำนึก <ul style="list-style-type: none"> • เป็นตัวอย่างที่ดี สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงาน • ชี้แนะ สนับสนุน โน้มน้าวให้ผู้อื่นพัฒนาการปฏิบัติงาน
ระดับที่ 5	แสดงสมรรถนะระดับที่ 4 และสร้างคุณค่าเพิ่ม <ul style="list-style-type: none"> • เสียสละ มุ่งมั่นทุ่มเทเวลา เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงาน • ถ่ายทอดความรู้อย่างกว้างขวาง ก่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการและสถาบัน

3) มาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ

องค์ประกอบที่ 7 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic)

เกณฑ์การประเมิน มาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ

คำจำกัดความ : มีความซื่อสัตย์สุจริต รักษาവാจและคุณความดี มีจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน ยึดมั่นในหลักการและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ รักการระเบียบวินัย ยืนหยัดพิทักษ์ความถูกต้อง และเป็นตัวอย่างที่ดี รักษาเกียรติและชื่อเสียงของสถาบันและวิชาชีพ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระดับคะแนน	เกณฑ์ประเมิน
ระดับที่ 1	<p>มีความซื่อสัตย์สุจริต</p> <ul style="list-style-type: none"> • ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต • แสดงความคิดเห็นของตนตามหลักวิชาชีพอย่างเปิดเผย
ระดับที่ 2	<p>แสดงสมรรถนะระดับที่ 1 และเชื่อถือได้</p> <ul style="list-style-type: none"> • รักษาเวลา พูดยุติธรรม ตรงไปตรงมา • รักษาคุณความดี ละเว้นความชั่ว มีจิตสำนึก และความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน
ระดับที่ 3	<p>แสดงสมรรถนะระดับที่ 2 และยึดมั่นในหลักการ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ยึดมั่นในหลักการและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ • ชี้แนะ สนับสนุน โน้มน้าวให้ผู้อื่นปฏิบัติตามระเบียบวินัย
ระดับที่ 4	<p>แสดงสมรรถนะระดับที่ 3 และอ้างความถูกต้อง</p> <ul style="list-style-type: none"> • รักษาระเบียบ วินัย ความถูกต้องในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ • เปิดเผย โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้
ระดับที่ 5	<p>แสดงสมรรถนะระดับที่ 4 และอุทิศตนเพื่อความยุติธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> • เป็นตัวอย่างที่ดี ยืนหยัด พิทักษ์ความถูกต้อง • รักษาเกียรติและชื่อเสียงของสถาบันและวิชาชีพ

3. การกำหนดค่าน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบ

ค่าน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบกำหนด ดังนี้

มาตรฐาน/องค์ประกอบ	ค่าน้ำหนัก
มาตรฐานหลัก 1) มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ	40
องค์ประกอบที่ 1 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge)	20
องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency)	16
องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency)	4
มาตรฐานหลัก 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน	25
องค์ประกอบที่ 4 การสอน (Teaching)	12*
องค์ประกอบที่ 5 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service)	12*
องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (Art-Culture and Environment)	1
มาตรฐานหลัก 3) มาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ	2
องค์ประกอบที่ 7 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic)	2*
รวม	67

* ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้มีการเพิ่มค่าน้ำหนัก

4. เกณฑ์การตัดสินการประเมินมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

4.1 ผลการประเมินระดับองค์ประกอบ ให้พิจารณาจากการนำค่าคะแนนที่ได้ของตัวบ่งชี้ทุกตัวมาหาค่าเฉลี่ยในแต่ละองค์ประกอบ และแปลความหมายผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 5.00-4.01 = ผลการประเมินอยู่ในระดับสูงมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.00-3.01 = ผลการประเมินอยู่ในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย 3.00-2.01 = ผลการประเมินอยู่ในระดับกลาง

คะแนนเฉลี่ย 2.00-1.00 = ผลการประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น

4.2 ผลการประเมินระดับรวมของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลให้นำผลการประเมินระดับองค์ประกอบมาคูณกับค่าน้ำหนักของแต่ละองค์ประกอบ แล้วหารด้วยผลรวมของค่าน้ำหนักทุกองค์ประกอบ และแปลความหมายผลการประเมินระดับรวมของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 5.00-4.01 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับเชี่ยวชาญ

คะแนนเฉลี่ย 4.00-3.01 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับชำนาญพิเศษ

คะแนนเฉลี่ย 3.00-2.01 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับชำนาญ

คะแนนเฉลี่ย 2.00-1.00 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับเริ่มต้น

5. แนวทางการนำไปใช้ คือ ใช้มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาลที่ได้นี้ เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลต้องประพฤติปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ สามารถสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้แก่ผู้รับบริการ โดยนำมาประเมินอาจารย์พยาบาลสายวิชาการ ระดับปฏิบัติการของคณะ/สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เพื่อการรับรองมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ทุก 5 ปี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2

การตรวจสอบความเหมาะสมของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน

โปรดแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงคำตอบเดียว ซึ่งแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

- + 1   หมายความว่า   ท่านแน่ใจว่ามีประเด็นที่พิจารณานั้นมีความเหมาะสม
 0   หมายความว่า   ท่านไม่แน่ใจว่าประเด็นที่พิจารณานั้นมีความเหมาะสม
 - 1   หมายความว่า   ท่านแน่ใจว่าประเด็นที่พิจารณานั้นไม่มีความเหมาะสม

ในกรณีที่ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โปรดกรอกรายละเอียดในช่องข้อเสนอแนะ หรือให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ตอนท้ายแบบประเมินชุดนี้

ลำดับ ที่	ข้อความ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
ด้านมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล					
1	มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล ประกอบด้วย มาตรฐานหลัก 3 มาตรฐาน คือ 1) มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน 3) มาตรฐานการปฏิบัติตาม จริยธรรมและจรรยาบรรณ				
2	มาตรฐานหลัก 1) มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge) องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะ วิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency) องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency)				
3	มาตรฐานหลัก 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 4 การ สอน (Educating) องค์ประกอบที่ 5 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service) องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (Art-Culture and Environment)				

ลำดับ ที่	ข้อความ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
4	มาตรฐานหลัก 3) มาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ ประกอบด้วย 1 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 7 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic)				
มาตรฐานหลัก 1) มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ					
5	องค์ประกอบที่ 1 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge)				
6	1.1 มีความรู้ด้านศาสตร์และเนื้อหาการสอนเป็นอย่างดี				
7	1.2 มีความรู้ด้านการพยาบาลเฉพาะสาขาที่รับผิดชอบ				
8	1.3 มีความรู้ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศระดับดีขึ้น ไป				
9	1.4 มีความรู้ด้านการวิจัยทางการพยาบาลและสาขาที่เกี่ยวข้อง				
10	1.5 มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา				
11	องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency)				
12	2.1 มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลในสาขาที่สอน				
13	2.2 มีความสามารถในการสอน ฝึกทักษะ และเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ				
14	2.3 มีความสามารถในการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ				
15	2.4 มีความสามารถในการจัดการและประเมินผลลัพธ์ทางการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง				
16	2.5 มีความสามารถในการให้คำปรึกษาในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย หรือเฉพาะกลุ่มที่ตนเองเชี่ยวชาญอย่างเหมาะสม				
17	2.6 มีความสามารถในการให้เหตุผลทางจริยธรรมและการตัดสินใจเชิงจริยธรรมอย่างเหมาะสมตามหลักจริยธรรม				
18	2.7 มีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ				
19	2.8 มีความสามารถในการเสริมสร้างพลังอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ				

ลำดับ ที่	ข้อความ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
20	2.9 มีความสามารถด้านการสอน แนะนำ และให้คำปรึกษาด้านสุขภาพอนามัย				
21	2.10 มีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดี				
22	องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency)				
23	3.1 มีสมรรถนะด้านการป้องกันโรคและเสริมภูมิคุ้มกันโรค เพื่อลดความเจ็บป่วย				
24	3.2 มีสมรรถนะด้านการฟื้นฟูสภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชน ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเต็ม ศักยภาพ				
25	3.3 มีสมรรถนะด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชน ให้สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้				
มาตรฐานหลัก 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน					
26	องค์ประกอบที่ 4 การสอน (Educating)				
27	4.1 มีความสามารถสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการพยาบาล				
28	4.2 มีความสามารถในการแนะนำแหล่งความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติมและเกิดการเรียนรู้ตลอด ชีวิต				
29	4.3 มีความสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียนหลากหลายวิธีตามความเหมาะสม				
30	4.4 มีความสามารถจัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์ตามความ เหมาะสม				
31	4.5 มีความสามารถให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง				
32	4.6 มีความสามารถสร้างกิจกรรม/โอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์				
33	4.7 มีความสามารถในการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ				
34	4.8 มีความสามารถในการใช้สื่อการสอนและอุปกรณ์ช่วยสอนที่เหมาะสม				

ลำดับ ที่	ข้อความ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
35	4.9 มีความสามารถใช้เทคนิควิธีการสอนหลากหลาย ส่งเสริมการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง (self directed learning)				
36	4.10 มีการเตรียมการสอนและวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ ให้สามารถปฏิบัติอย่างได้ผลจริง				
37	4.11 มีความสามารถสอนให้ผู้เรียนรู้จักการคิด วิเคราะห์ วิจัยในวิชาที่สอน ตามความต้องการของผู้เรียน				
38	องค์ประกอบที่ 5 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service)				
39	5.1 มีผลงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ในฐานข้อมูลระดับชาติหรือระดับนานาชาติ				
40	5.2 มีผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง				
41	5.3 ได้รับเงินทุนสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์จากภายในและ/หรือภายนอกอย่างต่อเนื่อง				
42	5.4 มีการแต่งหรือเรียบเรียงเอกสารคำสอน ตำรา หนังสือ หรือบทความทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง				
43	5.5 มีความสามารถด้านกระบวนการวิจัยอย่างดี				
44	5.6 นำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการบริการทางวิชาการแก่สังคมเช่น อาจารย์พิเศษ วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ฯลฯ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ				
45	5.7 เป็นสมาชิกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพ				
46	องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (Art-Culture and Environment)				
47	6.1 อนุรักษ์ พัฒนา และส่งเสริมเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม				
48	6.2 เข้าร่วมงานด้านศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาไทยอย่างสร้างสรรค์				
มาตรฐานหลัก 3) มาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ					
49	องค์ประกอบที่ 7 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic)				
50	7.1 ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวินัย ด้วยความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ				

ลำดับ ที่	ข้อความ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
51	7.2 ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้				
52	7.3 รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม				
53	7.4 ยึดมั่น ยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง				
54	7.5 ร่วมมือและปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานอย่างกัลยาณมิตร				
55	7.6 ส่งสอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ทุ่เมเท เสียสละ				
56	7.7 ปกป้องคุ้มครองผู้ปวยให้ปลอดภัย				
57	7.8 ให้การพยาบาลด้วยความเคารพในศักดิ์ศรี/สิทธิส่วนตัว				
58	7.9 มีจรรยาบรรณของนักวิจัยและนักวิชาการ				
59	7.10 ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย				
60	7.11 ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทั้งเชิงวิชาการและวิชาชีพอยู่เสมอ				
เกณฑ์การประเมินแบบรูบริค					
61	มาตรฐานหลัก 1) มาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ				
62	ระดับที่ 1 มีความสนใจพัฒนาและติดตามความรู้ใหม่ๆ • พัฒนาคำรู้ความสามารถอยู่เสมอ • ติดตามความรู้ใหม่ๆ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยด้วยการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่างๆ				
63	ระดับที่ 2 แสดงสมรรถนะระดับที่ 1 และนำความรู้มาประยุกต์ใช้ • รอบรู้องค์ความรู้ใหม่ๆ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย • นำวิชาการ ความรู้ หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน				
64	ระดับที่ 3 แสดงสมรรถนะระดับที่ 2 และถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่น • มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ได้อย่างกว้างขวาง				

ลำดับ ที่	ข้อความ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
65	<ul style="list-style-type: none"> ถ่ายทอดความรู้ทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ระดับที่ 4 แสดงสมรรถนะระดับที่ 3 และส่งเสริมสนับสนุนการสร้างและพัฒนาความรู้ ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศแห่งการพัฒนาความรู้ สนับสนุนการนำเทคโนโลยี ความรู้ หรือวิทยาการใหม่ๆ มาสร้างและพัฒนาความรู้ 				
66	<ul style="list-style-type: none"> ระดับที่ 5 แสดงสมรรถนะระดับที่ 4 และสร้างงานใหม่/นวัตกรรม พัฒนาความรู้เชิงบูรณาการเพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ นำความรู้ความเชี่ยวชาญมาสร้างงานใหม่/นวัตกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน 				
67	มาตรฐานหลัก 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน				
68	<ul style="list-style-type: none"> ระดับที่ 1 รับรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นปฏิบัติงานให้ดี ถูกต้อง ปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด 				
69	<ul style="list-style-type: none"> ระดับที่ 2 แสดงสมรรถนะระดับที่ 1 และพัฒนาตนเอง มุ่งมั่นพัฒนาตนเองให้รอบรู้เท่าทันเทคโนโลยี และองค์ความรู้ใหม่ๆ ในสาขาที่เชี่ยวชาญ นำวิชาการ ความรู้ หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน 				
70	<ul style="list-style-type: none"> ระดับที่ 3 แสดงสมรรถนะระดับที่ 2 และค้นหาวิธีการใหม่ๆ ศึกษาค้นคว้า พัฒนาและค้นหาวิธีการใหม่ๆ ในสาขาที่เชี่ยวชาญ นำวิธีการใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง 				
71	<ul style="list-style-type: none"> ระดับที่ 4 แสดงสมรรถนะระดับที่ 3 และสร้างจิตสำนึก เป็นตัวอย่างที่ดี สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงาน ชี้แนะ สนับสนุน โน้มน้าวให้ผู้อื่นพัฒนาการปฏิบัติงาน 				

ลำดับ ที่	ข้อความ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
72	ระดับที่ 5 แสดงสมรรถนะระดับที่ 4 และสร้างคุณค่าเพิ่ม • เลียสละ มุ่งมั่นทุ่มเทเวลา เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงาน • ถ่ายทอดความรู้อย่างกว้างขวาง ก่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการและสถาบัน				
73	มาตรฐานหลัก 3) มาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ				
74	ระดับที่ 1 มีความซื่อสัตย์สุจริต • ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต • แสดงความคิดเห็นของตนตามหลักวิชาชีพอย่างเปิดเผย				
75	ระดับที่ 2 แสดงสมรรถนะระดับที่ 1 และเชื่อถือได้ • รักษาความ พุดความจริง ตรงไปตรงมา • รักษาคุณความดี ละเว้นความชั่ว มีจิตสำนึก และความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน				
76	ระดับที่ 3 แสดงสมรรถนะระดับที่ 2 และยึดมั่นในหลักการ • ยึดมั่นในหลักการและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ • ซื่อสัตย์ สันนิษฐาน โน้มน้ำหนักให้ผู้อื่นปฏิบัติตามระเบียบวินัย				
77	ระดับที่ 4 แสดงสมรรถนะระดับที่ 3 และธำรงความถูกต้อง • รักษาระเบียบ วินัย ความถูกต้องในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ • เปิดเผย โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้				
78	ระดับที่ 5 แสดงสมรรถนะระดับที่ 4 และอุทิศตนเพื่อความยุติธรรม • เป็นตัวอย่างที่ดี ยืนหยัด พิทักษ์ความถูกต้อง • รักษาเกียรติและชื่อเสียงของสถาบันและวิชาชีพ				
การกำหนดค่าน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบ					
79	1) มาตรฐานความรู้ ประสพการณ์วิชาชีพ และสมรรถนะ (ค่าน้ำหนัก 40)				

ลำดับ ที่	ข้อความ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
80	องค์ประกอบที่ 1 คุณวุฒิและความรู้ (Education and Knowledge) (ค่าน้ำหนัก 20)				
81	องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Competency) (ค่าน้ำหนัก 16)				
82	องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion Competency) (ค่าน้ำหนัก 4)				
83	2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน (ค่าน้ำหนัก 25)				
84	องค์ประกอบที่ 4 การสอน (Educating) (ค่าน้ำหนัก 12)				
85	องค์ประกอบที่ 5 การวิจัยและบริการวิชาการ (Research and Academic Service) (ค่าน้ำหนัก 12)				
86	องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (Art-Culture and Environment) (ค่าน้ำหนัก 1)				
87	3) มาตรฐานการปฏิบัติตนตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ (ค่าน้ำหนัก 2)				
88	องค์ประกอบที่ 7 จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethic) (ค่าน้ำหนัก 2)				
เกณฑ์การตัดสินการประเมินมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล					
89	ผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบ				
90	คะแนนเฉลี่ย 5.00-4.01 = ผลการประเมินอยู่ในระดับสูงมาก				
91	คะแนนเฉลี่ย 4.00-3.01 = ผลการประเมินอยู่ในระดับสูง				
92	คะแนนเฉลี่ย 3.00-2.01 = ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง				
93	คะแนนเฉลี่ย 2.00-1.00 = ผลการประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น				
94	ผลการประเมินระดับรวมของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล				
95	คะแนนเฉลี่ย 5.00-4.01 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับเชี่ยวชาญ				
96	คะแนนเฉลี่ย 4.00-3.01 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับชำนาญพิเศษ				
97	คะแนนเฉลี่ย 3.00-2.01 = อาจารย์มีมาตรฐานวิชาชีพระดับชำนาญ				

ภาคผนวก ข

รายชื่อ

1. รายชื่อคณะ/สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์/ภาควิชาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม
3. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus group)
4. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)
5. รายชื่อเอกสารที่ใช้วิเคราะห์เนื้อหา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อคณะ/สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์/ภาควิชาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
 ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
 ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
 สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
 สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม

ชื่อ	ตำแหน่ง/สังกัด/หน่วยงาน
1 ศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์	อดีตคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
2 รองศาสตราจารย์ ดร. อาชญญา รัตนอุบล	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3 รองศาสตราจารย์ ดร. ยาใจ สิทธิมงคล	รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิเทศสัมพันธ์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
4 นาวาอากาศเอกหญิง ดร. สุพิศ ประสพศิลป์	ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ กรมแพทย์ทหารอากาศ
5 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เรณู พุกบุญมี	รองหัวหน้าภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณิชฐภรณ์ หลาวทอง	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus group)

ชื่อ	ตำแหน่ง/สังกัด/หน่วยงาน
1 รองศาสตราจารย์กัญญา ออประเสริฐ	รองคณบดีฝ่ายนโยบายและแผน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิดิมา จำปรัตน์	รองคณบดีฝ่ายการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ โตสิงห์	ภาควิชาการพยาบาลศัลยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และกรรมการสภาการพยาบาล
4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรองกาญจน์ สังคาศ	คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
5 รองศาสตราจารย์สุภาณี เสนาดิสัย	อดีตหัวหน้าภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
6 รองศาสตราจารย์ ดร. มณีรัตน์ ภาครูป	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
7 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทราวดี เขียวพิเชฐ	อดีตคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
8 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉราพร ศรีภิญญาพรรณ	รองคณบดีฝ่ายบริหารงานบุคคล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
9 รองศาสตราจารย์ ร.อ.หญิง ดร.ศิริพันธุ์ สาสัตย์	รองคณบดีฝ่ายวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
10 รองศาสตราจารย์ ดร. สายพิน เกษมกิจวัฒนา	สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ตรวจสอบความเหมาะสมของมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล

กลุ่มสภาวิชาชีพพยาบาล 5 คน

1	รองศาสตราจารย์ ดร. กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล	สมาชิกวุฒิสภา
2	ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. วิจิตร ศรีสุพรรณ	นายกสภาการพยาบาล
3	ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. สมจิต หนูเจริญกุล	กรรมการสภาการพยาบาล
4	รองศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ	อุปนายกสภาการพยาบาลคนที่หนึ่ง สภาการพยาบาล
5	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อังคณา สรียาภรณ์	นายกสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ฯ

กลุ่มผู้บริหารสถานบันการศึกษาพยาบาล 9 คน

6	รองศาสตราจารย์สมพันธ์ หิญาธิระนันท์	ที่ปรึกษาอธิการบดี มหาวิทยาลัยคริสเตียน
7	รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริพร ชัมภลิจิต	คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
8	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลลา ตันตโยทัย	คณบดีสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
9	รองศาสตราจารย์ สุปราณี อัทธเสรี	คณบดีสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
10	รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิรัตน์ พิมพ์พงศ์	คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
11	อาจารย์ ดร. เบ็ญจา เตากล้า	คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
12	ผู้ช่วยศาสตราจารย์वासนา แฉล้มเขตร	รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
13	รองศาสตราจารย์ ดร. วรณิ เดียวอิสระ	รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
14	รองศาสตราจารย์จันทนา รัตนฤทธิชัย	หัวหน้าภาควิชาการพยาบาลรากฐาน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กลุ่มอาจารย์พยาบาล 4 คน

15	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันเพ็ญ ภิญาโณภาสกุล	คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
16	รองศาสตราจารย์ ดร. กัญญาดา ประจุศิลป์	คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
17	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิกุลทิพย์ หงษ์เหิร	คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
18	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาภรณ์ ค้วงแพง	คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กลุ่มอาจารย์ด้านการศึกษา 2 คน

19	ศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน	รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ และกรรมการสภามหาวิทยาลัยมหิดล
20	ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา	ที่ปรึกษาอธิการบดีและที่ปรึกษาสาขาการจัดการ การศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

รายชื่อเอกสารที่ใช้วิเคราะห์เนื้อหา

1. พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546
2. พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542
3. กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) (สกอ.)
4. มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ)
5. มาตรฐานการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (สภาการพยาบาล)
6. มาตรฐานบริการการพยาบาลและการผดุงครรภ์ โรงพยาบาลระดับมหาวิทยาลัย (สภาการพยาบาล)
7. ข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2550 (สภาการพยาบาล)
8. ขอบเขตและสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง (สภาการพยาบาล)
9. มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์กับการนำไปปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษา (สภาการพยาบาล)
10. ความต้องการกำลังคนสาขาพยาบาลศาสตร์ในระบบบริการสุขภาพ (สภาการพยาบาล)
11. วิกฤตกำลังคนด้านสุขภาพ ทางออกหรือทางตัน (กฤษดา แสงวงศ์)
12. จรรยาบรรณวิชาชีพ (สภาการพยาบาล)
13. มาตรฐานจรรยาบรรณที่พึงมีในสถาบันอุดมศึกษา (กพอ.)
14. จรรยาบรรณของอาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
15. จรรยาบรรณคณาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
16. จรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ มหาวิทยาลัยบูรพา
17. จรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ มหาวิทยาลัยมหิดล
18. ความเป็นครูและจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ระดับอุดมศึกษา (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา)
19. มาตรฐานวิชาชีพครู (ครูสภา)
20. คู่มือสมรรถนะข้าราชการพลเรือนไทย (กพร.)
21. หลักเกณฑ์ และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 (กพอ.)
22. มาตรฐานภาระงานตำแหน่งทางวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยมหิดล

23. หลักเกณฑ์ และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
24. คู่มือการประเมินผลการปฏิบัติงานพนักงานมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
25. เกณฑ์ประเมินผลการปฏิบัติงาน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
26. คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา (สมศ.)
27. รายงานการประเมินตนเองของมหาวิทยาลัยมหิดล
28. ฐานข้อมูล KPIs คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แบบ Real Time ตาม มาตรฐานและตัวบ่งชี้คุณภาพ 56 ดัชนี สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษา
29. องค์กรประกอบ ดัชนีและเกณฑ์การประเมินของการพิจารณารับรองสถาบันการศึกษา พยาบาลและหลักสูตรระดับพื้นฐาน พ.ศ.2549 (สภาการพยาบาล)
30. เกณฑ์ภาระงานมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
31. เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ 2552-2553 (สกอ.)
32. เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาพ.ศ. 2548 (กระทรวงศึกษาธิการ)
33. ข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2551 เกี่ยวกับหลักสูตรและวิทยานิพนธ์
34. As standards of practice for academic nurse educators (The National League for Nursing; 2005)
35. Nurse educator competencies. Southern Regional Education Board (SREB, 2002)
36. Nurse Educator Competency (Faraci, 2009)
37. Proposed nurse educator competencies: Development and validation of a model. (Davis, Stullenbarger, Dearman and Kelley, 2005)
38. Securing the Future of Nurse Educator Roles (Report of National Stakeholder Event, National Association of Educators in Practice, 29 March 2007)

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างการประมวลผลข้อมูลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรแฝง
มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล (Standard): STAND

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DATE: 1/10/2011

TIME: 17:51

L I S R E L 8.72

BY

Karl G. Jöreskog & Dag Sörbom

This program is published exclusively by

Scientific Software International, Inc.

7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100

Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.

Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140

Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005

Use of this program is subject to the terms specified in the

Universal Copyright Convention.

Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file G:\รวมข้อมูลทั้งหมด\สรุปเล่มส่ง\STAND 7เมษ\Model

1.LPJ:

TI DADA

!DA NI=7 NO=250 MA=CM

SY='G:\รวมข้อมูลทั้งหมด\สรุปเล่มส่ง\STAND 7เมษ\Model 1.DSF'

MO NX=7 NK=1 TD=SY

LK

STAND

FR LX(1,1) LX(2,1) LX(3,1) LX(4,1) LX(5,1) LX(6,1) LX(7,1) TD(3,1) TD(4,3)

FR TD(5,1) TD(5,2) TD(5,3) TD(6,2) TD(6,4) TD(7,6)

PD

OU RS EF FS SS SC

TI DADA

Number of Input Variables 7

Number of Y - Variables 0

Number of X - Variables 7

Number of ETA - Variables 0

Number of KSI - Variables 1

Number of Observations 250

TI DADA

Covariance Matrix

	COMPET	ETHIC	TEACH	RES	KNOWL	ART
COMPET	25.63					
ETHIC	10.23	15.63				
TEACH	16.35	11.64	29.19			
RES	5.89	3.07	10.27	10.68		
KNOWL	3.40	2.52	5.42	3.97	16.91	
ART	27.32	17.73	27.83	12.94	19.05	171.41
HPCOM	23.32	9.52	19.95	6.70	15.49	59.19

Covariance Matrix

	HPCOM
HPCOM	78.71

TI DADA

Parameter Specifications

LAMBDA-X

STAND

COMPET 1
 ETHIC 2
 TEACH 3
 RES 4
 KNOWL 5
 ART 6
 HPCOM 7

THETA-DELTA

	COMPET	ETHIC	TEACH	RES	KNOWL	ART
COMPET	8					
ETHIC	0	9				
TEACH	10	0	11			
RES	0	0	12	13		
KNOWL	14	15	16	0	17	
ART	0	18	0	19	0	20
HPCOM	0	0	0	0	0	21

THETA-DELTA

HPCOM

HPCOM

ศูนย์วิทยทรัพยากร

TI DADA

Number of Iterations = 12

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-X

STAND

COMPET 4.71

(0.37)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

12.71						
ETHIC	2.30					
	(0.26)					
	8.86					
TEACH	4.73					
	(0.38)					
	12.53					
RES	1.22					
	(0.20)					
	6.20					
KNOWL	3.24					
	(0.43)					
	7.51					
ART	5.78					
	(0.79)					
	7.36					
HPCOM	4.63					
	(0.55)					
	8.37					
PHI						
STAND						

	1.00					
THETA-DELTA						
COMPET	ETHIC	TEACH	RES	KNOWL	ART	
-----	-----	-----	-----	-----	-----	
COMPET	3.45					
	(2.66)					
	1.30					

ETHIC	--	10.34			
		(1.09)			
		9.50			
TEACH	-6.00	--	6.58		
	(2.21)		(2.78)		
	-2.71		2.36		
RES	--	--	4.19	9.16	
			(0.91)	(0.81)	
			4.60	11.26	
KNOWL	-12.12	-4.86	-9.62	--	6.36
	(2.30)	(1.24)	(2.15)		(2.38)
	-5.27	-3.92	-4.47		2.67
ART	--	5.01	--	4.88	-- 137.42
		(2.31)		(1.89)	(11.94)
		2.17		2.58	11.51
HPCOM	--	--	--	--	-- 31.87
					(5.99)
					5.32

THETA-DELTA

HPCOM

HPCOM 57.29

(5.40)

10.61

Squared Multiple Correlations for X - Variables

COMPET   ETHIC   TEACH   RES   KNOWL   ART

0.87   0.34   0.77   0.14   0.62   0.20

Squared Multiple Correlations for X - Variables

HPCOM

0.27

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 6

Minimum Fit Function Chi-Square = 6.57 (P = 0.36)

Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 6.67 (P = 0.35)

Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 0.67

90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 11.33)

Minimum Fit Function Value = 0.026

Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.0027

90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.046)

Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.021

90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.087)

P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 0.69

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.20

90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.20 ; 0.25)

ECVI for Saturated Model = 0.22

ECVI for Independence Model = 3.36

Chi-Square for Independence Model with 21 Degrees of Freedom = 822.33

Independence AIC = 836.33

Model AIC = 50.67

Saturated AIC = 56.00

Independence CAIC = 867.98

Model CAIC = 150.15

Saturated CAIC = 182.60

Normed Fit Index (NFI) = 0.99

Non-Normed Fit Index (NNFI) = 1.00

Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.28

Comparative Fit Index (CFI) = 1.00

Incremental Fit Index (IFI) = 1.00

Relative Fit Index (RFI) = 0.97

Critical N (CN) = 638.58

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.66

Standardized RMR = 0.018

Goodness of Fit Index (GFI) = 0.99

Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.96

Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.21

TI DADA

Fitted Covariance Matrix

	COMPET	ETHIC	TEACH	RES	KNOWL	ART
COMPET	25.63					
ETHIC	10.83	15.63				
TEACH	16.28	10.88	28.95			
RES	5.76	2.81	9.97	10.66		
KNOWL	3.13	2.59	5.70	3.96	16.85	
ART	27.23	18.31	27.35	11.95	18.73	170.85
HPCOM	21.80	10.64	21.89	5.66	14.99	58.63

Fitted Covariance Matrix

HPCOM

HPCOM 78.71

Fitted Residuals

	COMPET	ETHIC	TEACH	RES	KNOWL	ART
COMPET	0.00					
ETHIC	-0.60	0.01				
TEACH	0.07	0.77	0.24			
RES	0.13	0.26	0.30	0.03		
KNOWL	0.27	-0.07	-0.28	0.01	0.06	
ART	0.09	-0.58	0.48	0.99	0.32	0.56
HPCOM	1.52	-1.12	-1.94	1.04	0.50	0.56

Fitted Residuals

HPCOM

HPCOM 0.00

Summary Statistics for Fitted Residuals

Smallest Fitted Residual = -1.94

Median Fitted Residual = 0.11

Largest Fitted Residual = 1.52

Stemleaf Plot

- 1|9

- 1|1

- 0|66

- 0|3100000

0|111123333

0|55668

1|00

1|5

Standardized Residuals

	COMPET	ETHIC	TEACH	RES	KNOWL	ART
COMPET	--					
ETHIC	-1.98	0.10				
TEACH	0.30	1.88	0.91			
RES	0.26	0.47	1.05	0.51		
KNOWL	1.86	-0.37	-0.91	0.01	0.40	
ART	0.05	-0.73	0.23	1.10	0.18	1.12
HPCOM	1.43	-1.04	-1.66	0.78	0.49	0.84

Standardized Residuals

HPCOM

HPCOM --

Summary Statistics for Standardized Residuals

Smallest Standardized Residual = -1.98

Median Standardized Residual = 0.28

Largest Standardized Residual = 1.88

Stemleaf Plot

- 2|0

- 1|7

- 1|0

- 0|97

- 0|40000

0|122334

0|555889

1|0114

1|99

TI DADA

Qplot of Standardized Residuals

3.5.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

TI DADA

Factor Scores Regressions

KSI

COMPET   ETHIC   TEACH   RES   KNOWL   ART

 STAND   0.16   -0.02   0.12   -0.12   0.20   -0.01

KSI

HPCOM

STAND -0.04

TI DADA

Standardized Solution

LAMBDA-X

STAND

COMPET 4.71

ETHIC 2.30

TEACH 4.73

RES 1.22

KNOWL 3.24

ART 5.78

HPCOM 4.63

PHI

STAND

1.00

TI DADA

Completely Standardized Solution

LAMBDA-X

STAND

COMPET 0.93

ETHIC 0.58

TEACH 0.88

RES 0.37

ศูนย์วิทยทรัพยากร
สุโขทัยมหาวิทยาลัย

KNOWL 0.79

ART 0.44

HPCOM 0.52

PHI

STAND

1.00

THETA-DELTA

COMPET ETHIC TEACH RES KNOWL ART

COMPET 0.13

ETHIC -- 0.66

TEACH -0.22 -- 0.23

RES -- -- 0.24 0.86

KNOWL -0.58 -0.30 -0.44 -- 0.38

ART -- 0.10 -- 0.11 -- 0.80

HPCOM -- -- -- -- -- 0.27

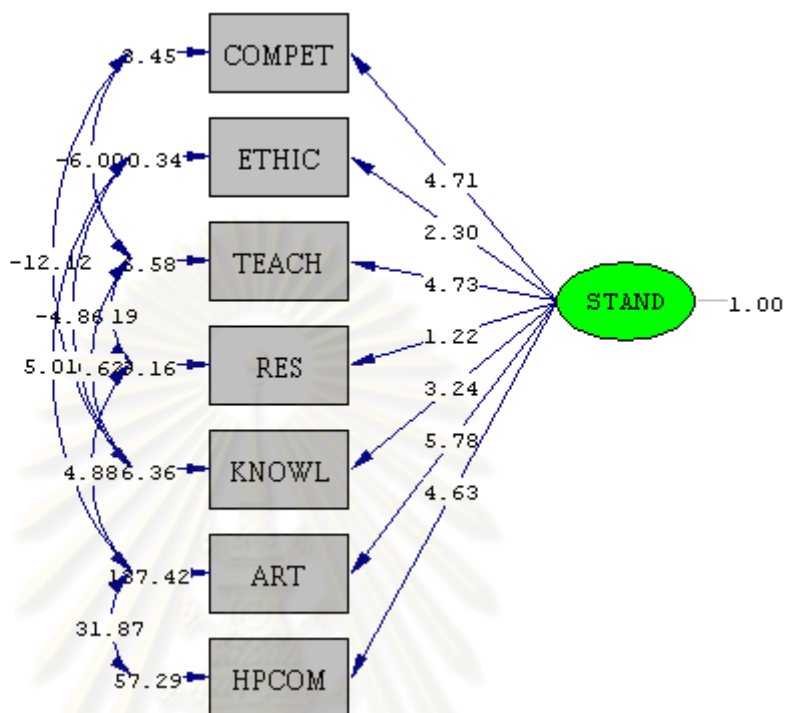
THETA-DELTA

HPCOM

HPCOM 0.73

Time used: 0.016 Seconds

Chi-Square=6.67, df=6, P-value=0.35216, RMSEA=0.021

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

1. ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-นามสกุล นางวิไลวรรณ ทองเจริญ

ตำแหน่งทางวิชาการ รองศาสตราจารย์ ระดับ 9

สังกัดหน่วยงาน ภาควิชาการพยาบาลรากฐาน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บางกอกน้อย กรุงเทพฯ รหัสไปรษณีย์ 10700

E-mail Address: nsvtc@mahidol.ac.th

2. ประวัติการศึกษา

วท.ม. (สรีรวิทยา) พ.ศ. 2525 (มหาวิทยาลัยมหิดล)

วท.บ. (พยาบาล) พ.ศ. 2519 (มหาวิทยาลัยมหิดล)

3. ประวัติการทำงาน

ตำแหน่งทางวิชาการ

1 กุมภาพันธ์ 2520 – 31 กรกฎาคม 2529 อาจารย์

1 สิงหาคม 2529 – 23 กรกฎาคม 2540 ผู้ช่วยศาสตราจารย์

24 กรกฎาคม 2540 – ปัจจุบัน รองศาสตราจารย์

ตำแหน่งบริหาร

เมษายน 2544 – สิงหาคม 2546 รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา

สิงหาคม 2547 – สิงหาคม 2550 รองคณบดีฝ่ายพัฒนาศึกษาพยาบาล

4. สาขาที่เชี่ยวชาญ การพยาบาลผู้สูงอายุ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย